

Forfatter: Michaëlis, Sophus

Titel: Vanemennesker

Citation: Michaëlis, Sophus: "Vanemennesker", i Michaëlis, Sophus: *Vanemennesker*, Jacob H. Mansas Forlag, 1892, s. I. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-michs_02-shoot-workid54087.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Vanemennesker

Michaëlis, Sophus, *Vanemennesker*, 1892

Vanemennesker

II

Af samme forfatter:
Digte. 1883-1888 (1889).
Synd. To Fortællinger (1891).

III

SOPHUS MICHAËLIS

VANEMENNESKER

KØBENHAVN

JAKOB H. MANSAS FORLAG

1892

IV

„Oh meine Seele, ich wusch die kleine Scham und die Winkel-Tugend von dir ab und überredete dich nackt vor den Augen der Sonne zu stehn“.

København. — I. Cohens Bogtrykkeri.

1

I.

Der vaagned en Morgen en Mand, som var ked af at være et Vanemenneske.

Af hans Bevidsthed var Drømmenatten endnu ikke veget. Hans Sind var friskt af dens lette Luft; det var som et Vandspejl, der skælver og sitrer og gnistrer i Solen under usynlige Vindes lunefulde Vingekast. Og han mindedes to kære, ukendte Øjne, der havde straalet over ham.

Med ét laa Dagen for ham, skarp af Sol, der trængte stærk og osende gennem støvede graa Gardiner. Han saa' omkring sig i Stuen Vanelivets hundred Smaating, der ventede paa, at han skulde behandle dem som alle Dage tilforn.

Tøjet hang børstet over Stoleryggen. Vandstellet stod rede. Den friske Manchetskjorte ventede i Linnedskuffen. Foran Spejlet skulde han som sædvanlig hæfte Flip paa Knap og spænde Slips om Flip, børste Tænder og rede sit Haar i den vante Frisure.

2

Paaklædningen vilde gaa Skridt for Skridt i den gamle Gænge. Evigt den selv samme Dagsorden, — kun at han denne Dag var fri og ikke skulde paa Biblioteket.

Og dog vilde Dagen gaa ad samme golde Veje som altid før. Og den vilde føre ham tilbage til Udgangspunktet — hans Seng, der altid stod og ventede paa hans Nattetimer — som en Elskerinde paa sin Elsker — slap ham ved Morgen og tog ham ved Aften.

Han sank tilbage i dens Favn, idet han stille sukkede over, at ikke denne Seng altid kunde rumme et varmt og levende Væsen, der forbeholdt sin kvindelige Ynde til hans Nat.

Altid — dør kom Vanen igen — Trangen til det bestandige.

Led ved sig selv lukkede han Øjnene, hyllede sig ind i Tæppet og haabed endnu engang at kunne lade sig fæрге over til Drømmenes Verden.

Men der gik ingen Baad mere.

Han søgte at pumpe al Bevidsthed ud af sin Hjerne som Luften af en Glasklokke: Langsomt blev Bevidstheden tyndere og tyndere, men den blev ikke helt borte, — Tankerne blev kun saa vage og sløve.

Selv af denne Døs blev han snart dreven ud ved Sælgekonernes Sang gennem Gaden. Først én, saa to, saa tre, der alle raabte med det samme; 3men istedetfor at forene sig i Korsang, skreg de hver for sig, den ene tog fat, naar den anden pustede ud. Luften lød derfor af ét skringrende Hvin.

Saa sprang Titus Bøg ud af Sengen i et Anfald af Fortvivlelse. Han fôr til Vinduet under en levende Fornemmelse af, med hvilken djævelsk Glæde man kan hælde sydende Beg ned over Fjender, der trænger ind i Ens By. Om en Brygkedel havde staaet ved Haanden, vilde han ikke et Øjeblik have betænkt sig paa at gyde dens Indhold i Hovedet paa disse kvindelige Uhyrer.

Saa irriteret var han blevet, at han smed sig i Klæderne; tog paa maa og faa af Klædeskabet uensartede Stykker; gamle Ting søgte han frem, som han ikke huskede, naar han sidst gik med — udringede Sko, Silkevest, vid Flip, hvis stærkt ombøjede Spidser lod Halsen være fri, og et Silketørklæde, han længe stod og jankede med, til han endelig fik det bundet i en vældig Sløjfe.

Med ét fik han en Idé — sprang hen og lukkede en gammel Hatæske op og drog frem en brun Straahat, der længst var gaaet af Mode. Den trykkede han paa Hovedet og traadte hen for Spejlet. Han saa' for sig et ukendt Billede af sig selv. Det var jo skrækkeligt, dette Slips og denne Vest og denne Hat, — det sad jo ikke 4paa ham, det saa' afskyeligt ud, han blev kejtet i sine Bevægelser, fordi han ikke var vant til —

— vant til! Han skraldede af Latter over sig selv. Og med det samme syntes han over sin Person at se en vis Eventyrglans, som han netop ikke var vant til.

Han betragtede sig selv med en triumferende Mine som en Vild, der har majet sig ud i evropæisk Stads.

Saa skyndte han sig ud i Luften.

Hans Blod blev pludselig afkølet. Omkring ham slentrede det sædvanlige Publikum, der trods Civilklæderne saa' ud, som om alle bar den samme Tugthus-Uniform.

De samme sækformede Benklæder, tristfarvede Frakker og intetsigende Hatte, der aldrig gav et Ansigt det mindste Sving.

Og Damerne enten lige saa bedemandsuanselige eller i grelt afstikkende Mønstre uden Smag og uden Ynde, med vældige Hatte, hvis giftigtfarvede Blomster svajede som i vandrende Attrap-Urtepotter.

Han følte sin egen Dragts uregelmæssige Sammensætning, der maatte stikke alle de Forbigaaende i Øjnene.

Og alle disse Folk, der kom drivende imod ham med sløve Blik, som helst gled udenom og saldrig enten skinnede af Vrede eller duggedes af Sorg eller lyste af Glæde, gjorde ham langsomt mod i Hu; de smittede ham med deres Følelsesløshed, og snart sagtnedes hans Gang, der fra først var spændstig, hans Arme sank slappe ned, og han følte sin egen uformaaende Jammerlighed midt i denne Hob Arbejdstrælle, hvem de daglige Bekymringer havde gjort trætte og lavttænkende og smaalige.

Se Maaden, hvorpaa de førte deres Arme og Ben, slentrende, selv om de havde Hast, med lange daskende Armbevægelser. Andre havde Hænderne dorskt i Lommerne — som vingeløse Insekter kravled de frem —, mange slæbte paa en tung sølvknappet Stok, der mest af alt ligned en Knippel, og lod den maskinmæssigt dumpe i Brostenene for hvert andet Skridt.

Alle gik de, som bar de usynlige Melsække paa deres Skuldre.

— Da kom han ud paa en aaben Plads, hvor stille grønne Linde skyggede langs Husene og et Springvand stænked i Midten.

Det gnistred som med smaa Diamanter i Solen. Himlen blev høj og blaa, og uvilkaarligt drog han Aanden friere. Men Menneskene var de samme, de kom skraaende tværs over Torvet med Øjnene sænkede for det stærke Skin — tværs over Torvet — den korteste Vej. Disse Mennesker gik galtid den korteste Vej, naar de gik i Forretninger; og selv naar det ikke var nødvendigt, gik de alligevel den korteste Vej — af Vane. De havde heller ikke Syn for Sol og Himmel og Udsigt.

Jo, de professionelle Dagdrivere, de, der drev, fordi det var fint at drive, fordi det var paa Mode at drive, inderst inde ogsaa, fordi de intet gad bestille, — havde tilsyneladende Blik derfor. Skønt, naar de hastede gennem Gaden, søgte de at imponere Mængden ved nervøs Fart og stive Blik, som bar de paa store verdensforløsende Ideer og var bange for at tabe dem, inden de fik dem bragt hjem, eller som gik de paa Line med Blikket søvngængeragtigt rettet mod Linens Endepunkt.

Selv Driverne var Vanedyr — i deres Driveri. De sad Dag for Dag paa de samme Kafeer og betragtede Verden med de samme blaserte Øjne. De udviklede deres Forstand til at se Fejl ved alt paa Guds grønne Jord, vurderede Nydelserne efter hvad de kostede og saa' med Foragt paa den Rigdom af Naturnydelser, der kun fordrer et naivt og modtageligt Sind og ellers ikke koster en Hvid.

Titus blev staaende en Stund under Lindetræerne og saa' ud over Pladsen, der laa som en vidtstrakt Arena med Huse lig vældige Tribuner paa alle Sider. Da fangedes hans Øje med ét af noget fint lysegrønt, der kom glidende hen over Torvet.

Det var en Dame, ung og let og rank og rfejende — i en Robe, der var som Bøgens lige udsprungne silkeflossede Løv. Saa tynd var den i Farven, at man troede at se helt igennem den; der var næsten ingen Krop i den, kun en fin og slank Svulmen. Og den lysegrønne Kjole luftede for de milde Sommerpust, og langs ned ad Siden flagrede Sømmen ud med en gylden Mæanderbort. Hun skred forbi med en safranfarvet Parasol, skjulende Hoved og Hals. Men forneden førtes to faste Fødder frem i Sko, der skinnede grønt og brunt som Bronze, og Sollyset lod Fodens kække Svang blinke frem i det blanke Skind.

Hun gik over Torvet, hurtigere end nogen anden, og i et Nu var hun svundet ind ad en Port.

Som et Pust af Skønhed var hun gledet over Torvet. Titus havde ikke set hendes Ansigt og sukkede uvilkaarligt: Saaledes gaar Skønheden En forbi, ukendt og ukendelig, som et Pust af Duft, der ikke lader sig fastholde, en Stemning, der aldrig kommer igen.

Han vandrede videre. Ofte greb han sig i at gaa ganske som de andre. Gik han paa Flisen og en anden foran, gled han uden at vide af det ind i det samme Fodslag som sin Forgænger og passede Afstanden.

Han faldt hen i Betragtninger over en Nakke, 8der tonede matgylden og glat som Skindet paa en moden Aprikos, og forenet med den unge smidige Figur og de smalle Hæle forneden tyktes den ham at maatte tilhøre en spændstig Skønhed, hvis Ansigt svarede til Nakken og det andet.

Skyndede han da sine Skridt forbi hende, fornam han en ærgerlig Skuffelse ved at se, at Ansigtet var flovt med Opstoppnæse og af Farve som en syg Kartoffel. Det var et Janus-Hoved, hvis Skønhed til den ene Side stod i sørgelig Modsætning til den anden Sides flade Grimhed.

Hvad Ret havde han ogsaa til at slutte fra en smuk Nakke og lade sin Fantasi beruse sig i en Mulighed, der sjældnen skete Fyldest.

Han mødte mange af Byens kendte Skikkelser, med hvilke han plejede at udvexle en kølig og reserveret Hilsen. Dèr kom en ung Herre sejlene; han vuggede saa besynderlig hovent i Gangen, som maatte han mindst være Lensgreve, med et affekteret overlegent Blik ud af sammenknebne Øjenspalter. Hans eneste Adkomst til denne Fornemhed var den, at han var Broder til en kgl. Skuespiller.

En ung Forfatter lod sin ulastelige Diplomatfrakke, sine Benklæder, der laa i nystrøgede Læg og sin blanke Silkehat beundre af et taknemligt Publikum. Hans Storhed var baseret paa denne udsøgte Klædedragt og paa en bleggul 9Teint, der syntes at røbe et vildt Livs interessante Mysterier. Forresten berømmede hans Venner ham for en prima Stil med en ganske lignende Beundring som den, de skænkede hans Buxer og Frakke.

En kunstelskende Advokat skred støt afsted med et Skæg, der med Flid skulde minde om Rubens. Han slog protegerende ud med Haanden og lagde højest en Pegefinger paa Hatteskyggen som Svar paa unge Kunstneres ærbødige Hilsen.

Disse Herrer belavede sig længe i Forvejen paa den vante skyldige Tribut. Da de ikke fik nogen Hilsen, lod de deres Øjne svæve gennem Synderen og saa' paa ham, som var han slet ikke til, kun tom Luft, og deres Læber krusede sig til en Tanke, der dog ikke naaede at blive udtalt: Idiot!

Men idag glædede Titus sig over at bryde ogsaa dette latterlige Vaneforhold: ved en Hilsen at bevidne dem en Agtelse, han slet ikke følte for dem.

Han gik hurtigt ud af Byen og drejede ind paa den store brede Vej, der førte langs Søen.

Kastanierne hvælvede sig over kølige Skygger, der fortonede sig røgblaat mod Vejens hvide Sol. Deres Kroner smykkedes af de udsprungne grønne Blomsterkegler. Langs Vejkanten var de kødfarvede, harpixklæbrige Knopkæl blæste sammen i Bunke med længst fortørrede jordgraa 10Rakler og alt det andet Planteaffald, der gaar til Spilde i Foraarets travle Husholdning.

Guldregnen hang ud over Villahavernes Stakitter, svinglende med sine mange Blomsterklaser; af og til greb Søvinden de ældste blegede Blomsterbaade og førte dem let afsted paa sin Strøm, indtil de sank og sank og stod paa Grund.

Vejen genlød af raske Hestes muntre Hovslag, Ekvipager rullede afsted paa Gummiringe, tunge Flyttevogne skar sig asende frem gennem Vejskorpen.

Paa Fortovene vrimlede der af Spaserende. Vejens let fugtige Jord optog i sin lerede Flade de mange Fødders Spor, der tegnedes skarpt og lagdes over hverandre som en Hær af Saaler.

Titus veg et Øjeblik ud paa Vejen for at komme hurtigere frem. Da hørte han et Smæld bagved sig, og en Hest holdtes an lige for hans Skulder.

»Hvad Fanden, Tit, kan man kende dig igen!«

Det var hans Ven, Teologen Jakob Trane, der tronede paa Bukken af en flot lille Gig.

»Sid op, min Fa'r, og lad mig se dig efter i Sømmene. Hvad er det for en landlig Maskeradedragt, du møder med?«

Titus fandt Behag i den uventede Afvexling, steg til Vejrs og smuttede ind under det korte Læderdække, som Vennen havde knuppet op. Fra 11sit lavere Sæde saa' han op paa Jakob, der tog sig endnu højere ud paa Kuskepuderne. Han var i elegant Dragt med Cylinder og hvidt Slips, broderet med blegrøde Blomster. Det rødblonde Overskæg var krøllet opad og gav det unge Ansigt et forsørent Sving. Manchetterne gled ud over de store rødbrune Handsker, hvis Ribber var udsyede med tykke, sorte Striber, — og fremviste nogle uhyre Knapper af Farve og Form som et skiddengult Dødningshoved.

»Hvor skal Pastoren hen?«

»Ud at imponere Raket!« — Han slog Smæld med Pисken, og Hesten dansede ud ad Vejen. — »Man har vel Forpligtelse at vise, at man er til.«

»Hvad tager du dig for?«

»Messer, min Fa'r, messer! Dybe Gravtoner lokker jeg ud af mit brede Bryst. Vent blot, til de skal forlyste den troende Menighed i Hønsrup. Jeg skal dundre i Katedret, saa Folk skal blive varme om Ørene.«

»Du — du Syndens Barn. Der er ikke en Sjæl, der vil anse dig for en Herrens Tjener. Du ligner jo stadig en Roué.«

»Jeg er vel heller ikke ordineret endnu. Og man er vel ung og har Lov at se manerlig ud. Gudskelov, man kan da forene Præstegerningen med almindelig Livsglæde.«

»Ja—a, og med Middagsgilder og Piger og 12Souper efter Midnat og Midnatsmissionens hellige Pligter.«

»Er du spydig, Tit?« sagde Jakob og skelede hen paa ham, mens han rykkede i Tømmen og frembragte æggende Smæld med Tungen.

»Tværtimod,« svarede Titus og smilede, — »jeg kan godt lide, at I Herrer kalkede Grave er jeres Daarlighed bekendt.«

»Vi gør os ikke bedre end vi er. En Teolog er ogsaa et Menneske.«

»Naturligvis. Staten har jo ingenting nægtet Kirkens Mand. Han elsker Bordets og Lejets Glæder som alle andre. Han har det kildrende Fortrin at vide, hvor syndefuldt det jordiske er, og netop Askesens Forbud krydrer ham Livets søde Vin.«

»Hold Mund med din Spot. Jeg véd med mig selv, at jeg har den rette Ærbødighed for den hellige Skrift.« Han slog et Etui op og blottede nogle delikate smaa Cigarer med røde Livbælter: »Ryg væk! Du skal tage den lille dør. Naar jeg trækker i Ornatet, saa faar jeg Aanden over mig med det samme. Men da jeg ikke altid skal gaa med Pibekrave om Halsen, vil jeg forbeholde mig Ret til at være Menneske, naar jeg er i mine Dagligklæder.«

»Troen til Søndagsbrug og kødelige Lyster til Hverdagsfornøjelse, Deres Velærværdighed.«

13

»Du stinker af Salvelse trods nogen Præst, Herr Samfundsforagter.«

»De føler Kald, ja hvad mere er — De har faaet Kald, Herr Faarehyrde.«

»Og du føler slet intet Kald og kan raadne op paa et Bibliotek blandt gamle Pergamenter, hvis Orme truer med at gaa over i dig selv, Herr Reformator. Hvad kender du til Livet?«

»Og hvad kender du til Kristendommens Aand, Herr Meneder?«

»Jo Tak, den Kierkegaardske kender jeg i hvert Fald. Men Kristendommen har heldigvis sine praktiske Livsopgaver ogsaa. Og det nytter slet ikke at benægte dens Magt over Sindene.«

»Kristendommen, Deres Velærdighed, — Kristendommen« — gentog. Titus og spyttede et Stykke Dæksblad ud af Munden. »Bilder De Dem ind, at den eksisterer endnu? Tror De, at Deres Vanekristendom har det fjærneste med Stifterens Hensigt at skaffe? Den kgl. avtoriserede Vanereligion er bare taget i Politiets Tjeneste og søger med gode Ord og smukke Talemaader at holde Krammet paa Folk og at advare dem mod at komme i Kollision med Straffeloven.«

»Pas paa, at ikke min Haand skal falde tungt paa dig, Tit,« sagde Teologen i en kvidrende Tone og løftede sin store røde Handske. »Snak 14du bare ikke om Talemaader, og rør du ikke ved, hvad du ikke forstaar dig paa.«

»Véd du, hvordan jeg tænker mig et kristent Menneske, lille Velærværdighed.«

»Naa —?«

»Jo, — hvis jeg en skønne Dag fik at vide, at f. Ex. en af vore rigeste Herremænd havde solgt sit Gods og uddelt alt, hvad han ejede til de Fattige; hvis jeg hørte, at han intet havde beholdt tilbage, men gik rundt i Fattigkvartererne og talte til de Syge og Sorgfulde, og hvis jeg hørte, at han en Aften kom og bankede paa Fattiggaardens Port og sagde: Luk mig ind, jeg har ikke Sted at hælde mit Hoved til, — saa vilde jeg tro, at Kristendommen endnu levede og, som du siger, havde Magt over Sindene.«

»O idealiserende Vaas!«

»Skal jeg sige dig, hvorfor Kristendommen er umuliggjort af selve den almindelige, kristelige Kirke?«

»Er du snart færdig?«

»Jo, ser du, fordi Opinionen med Præsterne i Spidsen ikke engang vilde tillade et saadant Menneskes Handling, som jeg nævnede. Familie eller Arvinger vilde af al Magt søge at faa ham gjort umyndig. De vilde skaffe Lægeattest og moralske og juridiske Erklæringer for, at et Menneske, der i den Grad tilsidesætter Hensynet til 15sig selv og sine nærmeste, det vil sige alle egoistiske Hensyn, ikke kan være ved sin Fornufts fulde Brug. Og inden han fik sit Forsæt udført, vilde han være under Administration, ja maaske endog sidde i en Celle paa en Sindssygeanstalt. Kristus fordrede det abnorme af sine Efterfølgere, først og fremmest Selvfornægtelse. Men den Slags Extravagance, Kære, er sindssvag og utilladelig, selv efter Præsternes Begreb. Det stemmer med Vanekristendommens Aand, at et Menneske har Lov til, ja Forpligtelse til at varetage sit eget Tarv, sine personlige Interesser. Men det stemmer maaske ogsaa med Kristi egen Lære?«

»Sig mig, Tit, — siden du saa nøje véd, hvordan et kristent Menneske bør leve, saa foregaa du os med dit Exempel.«

»Jeg er ikke noget kristent Menneske, men jeg giver mig heller ikke ud for at være det. Jeg forlanger kun, at I andre skal være ligesaa ærlige. Jeg beder dig blot være saa venlig, om du engang finder et virkeligt kristeligt Menneske, jeg siger: Om du finder —«

»Hvad saa —«

»Saa send det Menneske til mig. Jeg har til Dato ikke truffet en eneste Kristen. De er meget sjældne i vore Dage, de sande Kristne.«

»Hovedsagen,« sagde Jakob Trane og trak ærgerlig i Piskesnærten, som havde viklet sig ind 16i Hestens Manke, — »Hovedsagen er, om man har nogen Trøst og Støtte af Religionen.«

»For Exempel, om man lever af den.«

»Saa gid du ske Allandsens Ulykker med dine Skoser. Begriber du da ikke, at, naar de Syge og Hjælpeløse kan finde Trøst i Evangeliet, — hvorfor skal saa vi, der ikke trænger til denne Trøst, tage den fra dem. Det er lige saa ondsksfuldt som at slaa Koppen fra Munden paa den Tørstige, fordi man selv ikke er tørstig.«

»Lad saa i Herrens Navn alle de Svage i Aanden beholde deres Tro og deres Bibel, men lad os igen løse Kristi Lære af det syndige og forargelige Ægteskab, den har sluttet med Verdsligheden. Lad Guds Rige være noget for sig, det er ikke af denne Verden — og lad ikke det at tjene Herren være et statslønt Embede, der giver Midlerne til at nyde alle denne Verdens Goder.«

»Du er en væmmelig Moralist, lille Tit.«

»Hvorfor ikke Idealist?«

»Nej, tøvlidt, en Idealist er ikke en sur Sild værd, naar han ikke selv vil gøre et Skridt, men kun anbefaler andre at gøre det.«

»Men vi kan vel blive enige om én Ting, at Religionsstifteren selv ikke vilde kende sin egen Lære igen, om han paany lod sig føde den Dag idag. Ja, jeg tør tage Gift paa, at hele Kieresiet med det teologiske Fakultet i Spidsen vilde bære sig ad ganske som hine Skriftkloge og Farisæer. De vilde ikke forstaa et Muk af det hele, men kun forarge sig over, at han ikke først kom til dem — de Skriftkloge —, men opsøgte Proletariatet og det værste Udsbud. Men han vilde sikkert tage en syvstrænget Svøbe og drive ud af sine Templer de Aagerkarle, der præker for høj Betaling, der bruger Alteret som et Vexellererbord, hvor Pengene klinger som »Offer«, hvor Sakramentet selv er en Indtægtskilde, og hvor en Hoben Snyltegæster alle søger at klemme den Troendes Pung for det mest mulige; hvor de Rige køber sig de bedste Stole for mageligere at kunne nyde Guds Ord.«

»Hør, lille Ven, Du hænger dig i lutter Smaating, i alt det uvæsentlige. Hovedsagen er dog for Pokker, at Kristendommen gør sin store uberegnelige Nytte.«

»Godt — saa stryg Aabenbaringen og hele Idealiteten og hold op med Hykleriet. Indrøm, at Kristi Lære var en skøn Drøm, for skøn til denne Verdens barske Lys og de jordbundne Naturer, en Drøm, der kun kan drømmes og bægribes af et Menneskehjerte, der sukker i sin dybeste Nød. Indrøm, at Kristendommen, som Mesteren tænkte sig den, var uigennemførlig, at Menneskeheden var for slet til at annamme Frelsen. Den autoriserede Statskirke lader sine Embedsmænd læse Biblen som Fanden: de kan faa den til at sige alt. Det er bleven en Religion til at tæmme den store Hob, til at besmykke Uretfærdigheden, til at gøre Spidsborgerne trygge og kaste en Kærlighedens Kaabe over alle deres Laster, over Bedrag og Hykleri, hvoraf der findes mindst lige saa meget efter som før Kristi Fødsel.«

»Hør engang, Tit,« sagde Jakob Trane og knipsede ham paa Kinden; »tror du, jeg er kommen ud at køre i dette Vejr for at diskutere forslidte Argumenter med dig? Saa tager du, Pinedød! fejl.« Og han rykkede i Tøjlen og slog et smældende Knald med Pisken.

»Det er en dum Vane, du har, altid at skulle gøre Vrøvl, skønt du véd, du ingen Vegne kommer. Du er ikke Mand for at omkalfatre en Institution, der har snart 2000 Aars Hævd. Du skulde lægge den tossede Vane af.«

Titus kom til at le. I Grunden havde Vennen jo Ret. Selv det at forarges og at kritisere kunde blive en triviell Vane.

De rullede let hen ad Vejen. Træernes Skygger gled over dem og bragte kølige Vift ind i den hede Sol. Det blændede for Øjet med de mange grønne Nuancer, og Solens fulde Lys brød sig i utallige Toner trindt om. Fra Søen kom der en frisk, jævnt strygende Brise, af og til krydret af Lugten fra de store Tangmasser, der dreves op i Kystens smaa Vige. Gennem Villahavernes Buskadser skinnede Vandet stærkt blaat, og nu og da hørtes midt i Vogntumlen en Stump af dets rislende Sang.

20

II.

Titus var faldet til Ro paa sit Sæde. Luften strøg ind i hans Lunger; han ligesom følte, hvor den trængte ind i Aarerne, hvis Blod iltedes med en frisk prikkende Køling.

Folk bevægede sig afsted med glade Ansigter. Jakob styrede med sikker Haand mellem Vogne og Cykler. Hestens blanke Ry bævrede elastisk under de ensformige Muskelbevægelser, der fik Huden til at skinne som Staal. Selv den sødlige Havrelugt fra dens Hale forekom behagelig.

Det var dejligt saaledes at køre hen gennem Sommerluften, kærtegnet af Lys og Vind.

Titus skottede op paa Jakob, der førte Pisk og Tømme med megen Anstand. En underlig praktisk Fyr uden særlige Talenter, gennemskuelig som Rødvin i en klar Flaske, førende Frisprog overfor alle, skønt han ikke støttede sin Overlegenhed paa nogensomhelst indre Ret. Han havde en barnlig Glæde af at synes imponerende, og hans Venner lod ham føre det store Ord, fordi de vidste, hvor godmodig han var paa Bunden. Han begik allehaande Daarskaber mindre af egentlig slet Tilbøjelighed, end fordi han troede, det klædte ham. Han løj for at gøre sig interessant, han styrtede sig ud i de taabeligste galante Eventyr blot for at prale deraf for andre. Men først og fremmest søgte han at vinde Ry ved at ødsle paa andres Traktement.

Han betragtede det som en personlig Fornærmelse, om nogen vovede at betale i en Kres, hvor han var tilstede, og blev henrykt for hver ny Bekendt, han fik Lov til at give ud paa. Denne kostbare Tilbøjelighed havde slugt en betydelig Del af hans Fædrearv.

Titus, der altid nærrede en usalig Trang til at finde logisk og bevidst Konsekvens i Menneskers Handlinger, havde saare ofte følt sig skuffet og narret af Jakob i den Række Aar, de havde kendt hinanden; thi Jakob ejede ingen Principer, men antog saadanne, han tilfældigvis kunde bruge; han var ofte glemsom og løj som sagt, — alt dette havde voldet Titus megen Pine. Og dog havde han med Aarene lært Jakob bedre at forstaa, eller rettere — han stillede færre Krav til hans Idealitet. Bitterheden var luftet ud af hans Sind; han huskede endnu, men de gamle Skuffelser havde ingen Brodd længer. Jakob var bleven en rask Kammerat med et grumme flygtigt Sind, men naar det virkelig gjaldt, betænkte han sig 22aldrig paa at hjælpe, og da havde han en mærkelig praktisk Sans for at hjælpe paa rette Vis.

Een Dag mindedes Titus særligt. Det var den Dag, hans Moder var død, da han sad ved sit Skrivebord bøjet over Telegrammet, med hele Legemet rystende af Graad, der truede med at bryde fiem af tusind Kilder.

Da var Jakob, hvem han ikke længe havde set paa Grund af midlertidigt Uvenskab, uventet kommen ind i Stuen, havde trøstet ham med de rette Ord, grædt med, givet ham Tøjet paa og trukket ham ud med Magt — havde spist en festlig Middag med ham paa en Restaurant, han ikke kendte, hvor det smukke Rum, de mange Lysprismer, de blinkende Vinglas og Madduften havde dannet en velgørende Modvægt til Sorgen, i hvilken han troede at maatte drukne. Han havde ikke sluppet ham før i Jærnbanekupeen. — Denne Dag vilde han holde Jakob til Gode i al Evighed.

— Nu sad Jakob og lod sine Øjne glide over de Spaserendes Rækker, glædede sig over de unge Pigeansigter, over de klare Kjoler, som ikke trykkede de knoppende Former, over Haarpiske og halvsnøgne Arme, over lyse Strømper og udskaarne Sko.

»Er det for at mønstre Skønheder, du er kommen ud?« spurgte Titus.

23

»Begribeligvis. Man maa hellere se dem in natura end læse om dem i Bøgerne. Et lille Bundt Martsviolders Duft kan vække mere Poesi i Sindet end et tykt Bind Digte. — Og saa,« tilføjede han og sendte et langt Blik forud og kastede Piskesnærten frem i Luften —

»Og saa —?« gentog Titus og fulgte Pisken med øjnene.

»Og saa — og saa — —

Hinter jenem Berge wohnt
sie, die meine Liebe lohnt — «

»Aha, i den røde Villa?«

»Akkurat. Der spejder Pigebarnet fra sit Gavlvindue.«

»O du lykkelige!«

»Ja, trefold lyksalige!«

»Naar faar man Kort?«

»Ti stille, Tit! Tror du, jeg vil profanere mine Følelser?«

»Jeg kender dem jo godt alligevel, og andre med.«

»Det kommer ikke os ved. Vi nyder vor Kærlighed for os selv med hele den Lykke, der ligger i at elskes i Løn. O, min Rosamunde.«

»Saa I elsker i Løn?«

»Tæm din beskidte Tunge!« truede Jakob med Haanden.

»Aa, jeg er ikke tvetydig.«

24

»Gud naade dig, om du var det Jeg forlover mig ikke, før jeg gifter mig med det samme. Om vi var forlovede, kunde vi ikke være nær saa lykkelige. Se igaar var hun til Koncert, alene, og skulde hjem med 10-Vognen. Saa hørte vi Andanten og droskede til Fiskers Restaurant, hvor vi souperede — Østers og

Champagne, og saa kørte jeg med lige til Stoppestedet. Du skulde vide, hvor sødt det er at sidde til Koncert sammen — tre Rækker fra hinanden. Vore Øjne mødtes, der var som et Baand usynligt spændt imellem os, og Musiken var som en Hymne, der bragtes vor Kærlighed.«

»Den Musik, I ikke hørte. Du er ellers bleven svært poetisk. Kan du ikke sætte det paa Vers?«

»Nej, jeg har tænkt at bede dig om det. — Dine sidste Sonetter var storartede.«

»Tror du aldrig, hun opdager Bedrageriet?«

»Bedrageri? — Det er vel mine Følelser, du sætter i Ord!«

»Nej, det er saa skam mine egne.«

»Lad det saa være baade dine og mine. Det erotiske er alment. Jeg inspirerer dig — det er som Forholdet mellem Moses og Aron.«

»Jeg synes, det er væmmeligt at bilde sin Kæreste ind, at man laver Vers til hende, naar man ikke kan lave Vers.«

25

»Er det ikke lige saa væmmeligt, at pynte sig med navngivne Vers af trykte Bøger. O, du min Rosamunde, min grænseløse Elskov kan kun udtrykkes med Oehlschlägers udødelige Ord, eller Chr. Winthers osv. osv. Nej, det ukendte er mere pikant, selv om Versene kun er tarvelige — og det er dine ikke engang.«

»Takker for Komplimenten.«

»Selv Aarsag! Ser du, Tit, nu vil jeg raade dig til én Ting: Nu kører vi strax forbi den Elskedes Bolig, — saa har du at kigge lige ud eller helst til venstre. Hvis du er nysgerrig og vender Hovedet til højre mod den røde Villa, slaar jeg Hovedet ned i Maven paa dig.«

»Skal jeg da gaa glip af Synet af den Skønhed, til hvem jeg har skrevet mine skønneste Poesier?«

»Foi Pokker, se til venstre!« kommanderede Jakob.

Han rettede sig i Sædet, gav Hatten et let Stød og svang Pisken med lapset Flothed. Titus vendte efter Ordre Øjnene til sin Side, men saà alligevel fra Øjenkrogene, da de rullede forbi det høje, slanke Jærngitter, en tynd ung Figur i en lyseblaa, hvidprikket Kjole, der sad halvt dækket af Verandaens Ranker, og han troede at se, hvorledes et hvidt Ansigt pludselig traadte frem under Havehattens Skygge og smilede i det fulde Solskin.

Jakob sad stiv uden at hilse, han bare saa' og førte Pisken langsomt op i Præsenter-Stilling.

Da de var et godt Stykke forbi, saa' han mønstrende om paa Titus:

»Kiggede du?«

»Ikke et Øje!«

»Tak du dit Øje for dét. Jeg vilde heller smide dig af Vognen, end at hun skulde tro, at jeg havde talt til dig om hende, og at du var Medvider.«

»Det er jeg jo alligevel.«

»Pyt! — ikke mer end Krikken her,« sagde han og svippede Hesten over Lænderne. »Du begriber ikke,« blev han ved, »hvor dejligt det er at have sin Kærlighed som en sød Helligdom at frede om. Og jeg forstaar ikke, hvor unge Folk kan nænne at ødelægge deres kæreste Forhold ved at indivi alle i det. At sende Kort ud, det vil jo kun sige: Vær's artig, kom hid og se, hvordan vi to tager os ud ved hiandens Side. Kom og kritiser vore Proportioner og gør Nar ad, hvorledes hendes Skabelon forsvinder ved Siden af min; eller vær saa venlig at vogte os med eders Argusøjne, at forarges over hvert Kys, vi lister os til, at underskyde eders gemene Tanker for hvert Minut, vi faar Lov til at være alene. Nu giver 27 vi vor Ømhed, vore Blik, vore Haandtryk, vore Ord, — alt giver vi til Pris for eders sladderlystne Kontrol.«

»Der er en Smule Sandhed i, hvad du siger,« sagde Titus.

»Det er sandt, hvert evige Ord! — Uha, hvor jeg gruer, naar jeg tænker mig at skulle tilbringe Aften paa Aften i Svigerforældrenes Hus og sætte min Kærlighed over Styr i Tevandspassiar og lunkne Vanekys, der ikke tør gaa længer end til Læbernes Overflade. — Derimod — at liste sig et Stævnemøde til, at stjæle sine

Kys, der bævrer af Forventniug, at længes efter et Favntag, derer saa hedt, fordi det brister om et Nu, — og dog at være fri, at ture rundt paa alle Veje uden at skyldte nogen Regnskab for Anvendelsen af Tiden, blot at søge det nye, friske Indtryk og vevlende Glæde, — og saa at have Stævnemødet at glæde sig til otte Dage i Forvejen, — du aner ikke, hvor det kaster Glans over alle Ugens Dage.«

»Men Enden?« — spurgte Titus i en let spydig Tone — »den bliver dog, som alle anstændige Forhold ender. I forlover jer eller, højt regnet, I gifter jer uden Varsel. Det daglige Samvær vænner jer til hinanden, I bliver fortrolige paa alle Punkter, I lærer hinanden at kende ud og ind — lige fra Natlinnedet og til Galosjer og Paraply. Regnskabet begynder at aflægges, Forklaringer stæfæskes om, hvad I tænker paa, har tænkt paa, vil tænke paa, hvor du kommer fra, og hvor du skal hen. Og inden I véd af det, saa sidder I, hvor alle de andre sad, — midt i Ægteskabets hyggelige Vaner og uhyggelige indbyrdes Kontrol.«

»Den Tid den Sorg! Hvorfor skal vi ikke nyde vor Ungdom og vor Elskov, saa længe vi kan. uden at ængstes for Dagen imorgen?«

»Jo, nyd væk — nyd væk! I bliver tids nok Vanemennesker. Maaske vil I engang glæde jer ved fælles Minder om ikke at have sprunget Ungdommens Galskab og Glæder over.«

»Lille Tit, du er et dejligt nøgternt Menneske. Det er ligefrem blevet dig en Vane at se ædrueligt paa alt.«

»Den, der ikke drikker for meget, undgaar Tømmermænd.«

»Du har vist et slapt Maveskind for Øjeblikket.«

»Jeg er rædsomt sulten.«

»Saa spiser vi i Strandparken — en lille déjeuner dinatoire?«

»Faar jeg Lov at betale selv?«

»Skal det være en Fornærmelse! Naar jeg inviterer — — «

— Strax efter drejede de ind paa Sidevejen til Traktørstedet. En forkrøblet ung Pige veg til Side mod Grøftekantten. Hun løftede sin kraftløse Krop og sine misdannede Fødder slingrende frem paa to Krykker, der bragte hendes Skuldre til at staa skarpt om det fine gullige Ansigt.

»Herregud,« sagde Jakob, hvis Hjerter strax var rørt, — »hvor tung sommes Skæbne kan være. Dér slæber hun sig frem blandt raske, letbenede Mennesker, hvis Blik spotter hende eller saarer hende med grimacerende Medynk. Hun ser saa grædefærdig ud, og hver Gang hun humper ud for at nyde Motion og frisk Luft, mindes hun, hvor stedmoderligt hun er behandlet af Naturen, der har nægtet hende det meste af, hvad ellers andre nyder. Hun maa have meget syge Tanker.«

»Du tager rimeligvis fejl,« indvendte Titus. »For at kunne konstruere dig hendes Tanker i dette Øjeblik, maa du have levet hendes Liv forinden. Hvis du kunde overføre dit sunde Sind og dets stærke Fordringer til lavet i hendes svage, vanskabte Krop, saa vilde du ganske sikkert gyse ved den smertelige Forandring. Men denne Modsætning har hun ikke. Hendes gamle Lidelse har Dag for Dag vænnet hende til at nøjes med det opnaaelige, og maaske foragter hun i sit Sind den Lykke, de andre indbilder sig at have forud for hende. Vanen sløver, min Ven!«

»Du har altid en smuk Filosofi paa rede Haand.«

30

»Og du en ilde anbragt Medfølelse, hver Gang du bliver noget vår, som ligger udenfor dit eget almindelige Begreb om Velvære. Folks Medynk er ofte den frugtesløseste Sentimentalitet af Verden. Man tænker sig med sin Hjerne i den Ulykkelige Sted og vaander sig i sin levende Fantasi af, hvor ondt det maa gøre. Den Ulykkelige er maaske for længe siden naaet udover denne Følelse af Smerte. Menneskehjærtets uudslukkelige optimistiske Trang hiter Udvej og Trøst, hvor der tilsyneladende ingen var at se. — Derfor finder jeg det taabeligt at svømme hen i Følsomhed paa andres Vegne. Raad Bod paa en Ulykke, om du evner det, men græd ikke over det uoprettelige.«

»Nu kan du passende tie stille med at docere. Jeg tror, din Sult gør dig gnaven.«

Giggen svingede ind i det aabne Staldrum, hvor en snavset Tyksak med store røde Næver og duftende af Hestegødning tog sig af Køretøjet.

Kort efter sad de bænkedede ved det dækkede Bord lige ud til Søen. Et let Trætag skærmede for Solens Brand. Søen slog ind mod den stensatte Balustrade, og ved sit ensformigt rislende Brus lod den Sindet vugge sig i lette Stemninger, der kom og gik som de blide Pust, der fødes trindt om over Vandet lig Bølgernes kølige Aande.

Jakob satte et luxuriøst lille Maaltid sammen; det aabnedes af de friske Østers, der var kolde, som var de lige tagne op fra Stenene, mod hvilke Søen slog.

Hochheimeren bruste kildrende syrligt over Ganen og lod sin tynde Dunst rense Hjernen for alle mørke Tanker. Det var ligesom deres hele Væsen blev gennemtrukket af den saltkrydrede Søvind, som om Hjertet blev en aaben Søjlehal af tynde Blomsterranker, der vandt sig op af slanke Stænger, rystede af Vinden, og gennem hver Nerve strøg Luften iltende frisk.

Titus fornåm, hvorledes de ydre Sanser skærpedes, — hans Øjne saa' længere og lagde Mærke til Farver, de ellers aldrig skelnede fra hverandre. Han saa' paa Havets vide uendelige Palet, hvor Solen havde henslængt sine Farve-Skalaer fra det lyseste blændende Hvide, fra det skæreste funklende Guld til alle de utallige Nuancer af Sølv og Bronze, af lyserødt Blod og Blaat i anløbne Staalfarver. Det var som et Mylr af Fiskeskæl, der glimter, slukkes og tændes paany ved Fiskens mindste Drejning i Vandet.

Han saa' de svagt fortonende Kyster af den lille Ø derude med dens lysebrune Ler og lysegrønne Træklynger spredt ud over Landet. Hist og her lyste et Blink fra et rødt Tag eller en hvid Mur.

Jakob havde fyldt sit Glas, og i en patetisk Tone sagde han:

»Dette Bæger vier jeg dig, min Rosamunde, dette Glas ofrer jeg for din Ungdom og al den søde Elskov, som du skænker mig.«

Han tømte det i et Par raske Drag og slængte det ud over Vandet, hvor det sank med et let Plump.

»Bliver du elegisk, gamle Ven, saa hold en Præken, — til den treenige Gud: Dionysos, Afrodite og Hebe.«

»Aa Snak, hvad kender — du til — Treenighed eller til — Kærlighed?« hakkede Jakob.

»Jeg ikke!« raabte Titus og drejede den lange Søkikkert, han sad og stirrede i. »Ser du det røde derude i Baaden?«

»Det er en lyserød Damekjole, der poses ud af Vinden. Den krydser over under Øen.«

Paa Kikkertens store cirkelrunde Objektiv flimrede Vandet i et Mylr af evigt skiftende Bølger og Toner. Baaden blev ligesom draget nær med det udspændte lysebrune Sejl, dei stod ud fra Masten, — han maatte dreje Kikkerten for at følge dens Snit hen gennem Vandet. Han saa', hvor det sydede langs Siden, og troede at høre Bølgernes Sang som en klukkende Musik.

Han saa' den røde Kjole sidde ved Roret. Nu rejste hun sig, tog Hatten af, og Vinden slog 33hendes løse Haar frem over Ansigtet, saa det blev borte, mens Kjolen strammedes om Skikkelsen, saa den svungne Hofte og Benets faste Linier anedes derander.

»Hvor dejligt,« udbrod Titus, henreven af den lille cirkelrunde Verdens Skønhed, han havde for sig. Jakob sad og saa' ikke andet end Baaden som en lille lys Plet glide hen over det graalige sitrende Vand.

»Jeg hører Sangen fra den sejlene Sirene,« vedblev Titus; »mit Øje drages efter hende. Hele Søen synger og hun behersker Havet:

Jeg har mødt dig engang, Sirene —
i en Høstsols prunkende Aftenrøde.
Fra Kastaniens Grene
visnede Bladhænder over dit Hoved fløde.

— Dér stod du alene —

Du sang — ikke daarende Toner,
men drog dog fjærn og drog dog nær:
Blodet sang gennem Huden
i Armenes duftige Skær.

Og Øjnene blinkede med Rovdyrglans
— Offeret drog de til:
de Øjne sang til Brysternes Dans
i graadigt tindrende Spil.

Tænder du bar som en Hermelin
— spidse og elfenbenshvide —
en Mund til kildrende Elskovshvin
og Læber til Kys, som bide.

Saa sagte plasked den vuggende Sø —
hver Vove et Rosenblad,
der bares op under Ø:
de Vover nynnede om dig et brusende Farvekvad.

Dit Smil har en underlig Løndom,
dit Blik et drillende Skær;
men alt dit syngende Væsen
drager mig fjærn og nær.«

»Du improviserer?« spurgte Jakob gabende.

»Selvfølgelig. Det er jo baade Høstsol og Aftenrøde.«

»Fanden forstaa de Digtere! De véd ikke selv, hvad de sukker efter.«

»Vidste de det, var de ikke Digtere.«

Titus slap Kikkerten, der stod rettet ud mod den lille lyse Prik, som var ved at forsvinde derude. Han greb af Blomsteropsatsen en højrød Tulipan og drejede den mellem sine Fingre, idet han stirrede ned i dens dybe Bæger, der var sort i Bunden: En fløjelssort Nat slog sine bløde Skygger om Befrugtningens Mysterium.

»Se,« — sagde han begejstret over et pludseligt Indfald: »her danser seks strunke Riddere Runddans 350m den Skønne og kappes om at vinde hendes Gunst.«

Jakob kom til at le, da han saa' Blomsten, hvis Stilk Titus drejede mellem sine Fingre. De sex gule Støvdragere bøjede sig om det trestraalede Ar i Midten i stille Lydighed under Naturens søde Befrugtningslov.

»Der er sex om Paterniteten,« sagde Jakob og lo over sit eget Vid.

»Tallet har intet at sige. Men Mysteriet er ét overalt, i Planter, i Dyr og i Mennesker. Det behersker Livet i alle dets Former.«

Han slyngede Blomsten ud over Balustraden. Den flød som en rød lille Baad, hoppende over de staaalblanke Bølger.

36

III.

De to Venner rejste sig og drev over i Skoven. Titus aabnede sin Fortrolighed gennem alle Sluser. Den milde Vinrus gjorde ham dristig, og han lod sit Hjertes Sorger komme over Læben.

Han fortalte Jakob om sin Flugt fra Byen og dens ensformige Liv. Han fandt Ord til at skildre sin uimodstaaelige Længsel efter alt, der havde Nyhedens tindrende Farve, sin Trang til Forandring og Skiften, sin Higen mod det uventede, det, der kommer uanet som et Hærtog af hvirvlende Drømme. Hvorledes Livets regelmæssige Gang vilde dræbe Mulighederne i hans Sjæl, hvorledes den daglige Gjentagelse af et ensformigt Arbejde, den daglige Timeseddel for Maaltider, Søvn, Arbejde, Spasereture maatte være dødbringende for et friskt og strømmende indre Liv. Den normale Arbejdsdag vilde tvinge hans Tanker ind paa et banet Spor, som de hver Dag vilde tilbagelægge, ligesaa regelmæssigt som Jærnbanetrafiken sker mellem to Byer. Hans Sjæl krympede sig ved at slippe sin Frihed og frødige Foranderlighed, ved at skulle plantes fast paa en bestemt Plet Jord, bunden til en Opgave, der ingen Opgave var, men kun en Funktion af samme Art som et Tandhjuls i en Maskine, — et roligt Erhverv af det daglige Brød, saalænge Livet forundtes ham.

Jakob hørte paa ham og forstod kun det halve. Han skød enkelte smaa Bemærkninger ind i Titus' lange

Ordstrøm: Saadan er Livet! — Mennesket har ikke Lov til at leve for sig selv. Og lignende trøstelige Sentenser.

»At tilhøre sig selv, deri bestaar hele Kunsten at leve, har en stor Digter sagt.«

»En forbandet svær Kunst,« sagde Jakob, — »som koster utroligt mange Penge.«

Samtalen stilnede af.

Over de aabne Sletter laa Sollyset varmt og blændende. Bøgekuplerne stod og sov med hængende Løv, og det stærke hvide Skin laa over dem som en Taage, — et flimrende diset Slør var kastet over alle de spredte Tjørne, der blaaned i Skyggen. Der stod Varme op fra Græsset. Som var Solguden steget ned fra sin Vogn og havde lagt sig til at sove paa de mossede Tuer, saaledes sitrede der af Glans og Hede.

De rettede deres Fjed mod en Klynge Graner, hvis nøgne graaligrøde Stammer steg svimlende til Vejrs og øverst oppe bar et mørkegrønt Tag, 38der holdt Solen ude. Foden sank i et tykt Lag af visne, brune Naale; hist og her ragede en halvt begravet Kogle frem. Luften var mættet med frisk Harpixduft.

De trængte gennem en høj Klynge Nælder, der voxede paa løs og fugtig Grund, sluttende sig sammen som en Bande Fredløse. Og de naaede ud paa den egentlige Skovbund, hvor Solpletter gled hen over Anemonernes grønne, udskaarne Blade. Der var endnu enkelte Blomster; de ligesom rødmede over, at de var saa sent paa Færde, — ellers var Tæppet indvirket med smaabitte grønne Frugter. Skovsyren straaled ved Bøgens Rod med sin syrligt grønne Farve, Lungeurten gemte beskedent sine violetrøde Blomster, medens Oxeurten præsenterede sit gulrøde Bundt af nikkende Blomster i en Kurv af kødfulde Blade.

Titus slængte sig ned under en Bøg, hvis Grene bredte en grønlig Skygge langt ud omkring Stammen. Hans Blik gled opad, det ligesom faldt og faldt mellem Kviste og Løv mod de stærktblaa Himmelpletter deroppe.

De laa længe tavse; de tabte Bevidstheden i den fælles vegeterende Stilhed; Blodet lob gennem Aarerne lydløst som Safterne i Grene og Blade. Ørene blev lydhøre og hørte Naturens sunde, langsomme Aandedrag. Saa stille var der, at Titus hørte en Træbuk løbe op ad et Straa tæt ved sit 39Øre. Han drejede Hovedet og saa' en bitte Edderkop løbe i sin Gangkurv af Ben. En metalsort Løbebille kilede afsted hen under de fjorgamle Blade, der raslede omkring den.

»Menneskets Kærlighed til sig selv er ubegrænset,« sagde Titus langsomt hen for sig selv. »Den udskregede Egoisme er det bedste, vi ejer, det eneste, vi ejer for os selv — det inderste Grundprincip for vor Sjæl — det eneste individuelle. Vi elsker vore egne Stemninger, vore egne Indtryk — hvad kender vi til de andres? — Men at føle sit eget Hjerte slaa, sit eget Blod iltes af Livets evige Vellyst, leve for sin egen Nydelse — hvad ondt er der i det? — det gør vi dog alle. Leve for andre er en trist Lod — hver maa leve for sig. Jeg er stolt af mit eget Væsen, henrykt over, at mit Hjerte kan glædes, svulme og slaa i Takt med den spirende og groende Natur rundt om mig. Mit Væsen fornyer sig selv og er evig glad for sig selv. Min Sjæl er som et Springvand: Det sender sine jublende Straaler i Vejret, de glimter og skinner som Juveller i Solen, de brydes i Regnbuens Farver, stolte stiger de opad, og Luften splitter dem, og mit eget Væsens Natur tynger dem nedad; saa synker de, og spredte i klare Draaber søger de tilbage til det Bassin, hvorfra de steg op. Og paany vil Livskraften i mit Indre drive dem i Vejret, og atter 40vil de klare Vande spille i Solskinnet. Min Stemning stiger, baaret af en ubevidst Magt. Den vil synke om føje Tid og mat synke tilbage i mit Hjerte, — Bassinet, der sender sine Straaler ud og tager dem tilbage. Jeg véd jo, at min Stemning kun synker for igen at stige.«

Titus holdt inde og forstod Stilheden omkring sig saaledes, at Vennen tankefuld lyttede til og flød hen i sagte Drømmeri. Skovens Fugle tav stille. Solen stod for højt paa Himlen til, at de skulde synge deres Kvidder, der er som Melodier over Nattens tungsindigt søde Tema, over Morgenens perlende Sol eller Aftenens stærke Klangfarver. Man hørte kun korte Svirr af Haler og Vinger, naar de fløi om mellem Løvet.

Titus løftede Hovedet og skottede hen paa Jakob gennem de høje Græsstraa: Hans Øjne var lukkede, og den aabne Mund pustede Aanden i regelmæssige Stød. Han sov.

»Lykkelige Sjæl!« tænkte Titus. »Hvad skulde han vel ogsaa bryde sig om mine lyriske Monologer. Hans Natur er for sund til at lade sig hentære af æstetiske Bekymringer. Han er kemisk ren for al Grublesyge.«

Og Titus faldt selv hen i en Slags Slummer, i hvilken han fortsatte sine Betragtninger over Jakobs lykkelige Temperament, der nød alle sine Sansindtryk uden at reflektere over, hvad han nød.

IV.

Saaledes randt Dagen i behagelig Lediggang. Luften fyldte alle Nerver og Fibre med sin friske Vitalitet.

Solen blev tidlig borte. Et tykt Skylagen trak op fra Vest og mattede dens Glans mere og mere, saa den tilsidst stod som en stor rødgul Skive, hvis Farve slukkedes lidt efter lidt. Omsider saa's den kun som en rødprykket Gople, der glider over Sandbund og ligesom forsvinder i det graalige Vand.

Snart efter var Himlen overtrukket med Graat i Graat, og en fin Støvregn begyndte at sive frem. Om den kom fra Himlen eller Jorden, lod sig sig ikke tydeligt afgøre.

De to Venner besluttede at bryde op og køre ind i den milde Aftenvæde.

Hesten travede hen ad det bundne Vejstøv. Over dens Manke og Kryds saa's en stor Sværm dansende Myg. De fulgte Vognens Fart og holdt sig nøjagtigt oven over Hesten, som var de bundne til den med usynlige Traade.

42

Havet laa stille som mat Sølv. Træer og Krat fugtedes og antog et eget grønligt Skær som Mos paa gamle trøskede Stammer. Alle Planters Lugt skærpedes af den blide Regn-Em, og Duftene krydsedes tværs over Vejen.

De mødte kun faa Vogne. Gamle udlevede Rigmænd laa ligegyldigt strakte tilbage under Kalechens opslaaede Hætte; selv nu ved Sommertide var de indsvøbte i tykke Pelse.

Charabanc'er med vadmelsklædte Smaafolk kørte de forbi. Do havde Bøgekranse om Hatten, og Barnevognen paa Bukken var propfuld af afbrækkede Grene.

Leverancevogne strøg forbi med tom Fading; den drengagtige Kusk piskede løs paa Hestene og kørte omkap med de lette Slagter-Enspændere, i hvis Halm der laa bastede Faar med Benene dinglende ud over Vogn-Kanten.

Tilhøjre inde bag Skovhegnet lød der fjærnt hamrende Toner fra et Flygel, og lidt efter hørtes en Sang af skrattende Stemmer.

»Bravo,« raabte Jakob, — »nu skal vi ind og høre Syngepiger.«

»Morer det dig virkelig?« spurgte Titus og saa' paa ham med et opmuntrende Smil.

»Ja gu' morer det mig! Det morer vel alle fornuftige Mennesker. Det er ikke værdt at skabe sig, Tit.«

43

Han kørte Hesten i Stald, de stod af og gik ind i Pavillonen. Fra et Lysthus lød Klirren af Glas, som om et Bord skulde vælte, og en Stemme hvinede:

»Ih —h — du kvæler mig, Morits, Morits — la' vær, la' vær — du kilder mig ihjel.«

Og Hvinet døde hen i en klangløs Ganelatter.

Da de lukkede Døren op til Koncertsalen, blændedes de af en blaalig Cigarrøg, der flimrede tværs igennem den lavtloftede Sal. Gasblussene var tændte og kæmpede forgæves med Dagslyset, der faldt ind ad de mange Vinduer. Et sidste sivende Skær af Solen brød et Nu sejrrigt frem og faldt varmt gyldent over Violinistens lyse krusede Haar. Det var en ung blegladen Fyr, ikke 20 Aar, med lange knoklede Fingre, der strøg Buen mekanisk over Strængene, medens Øjnene stirrede til Siden, uden at følge med i Noderne, ret som Figuren sad og sov indvendig. — Pianisten var sort og fed; gennem Pincenez'en saa' han med sammenknebne Øjne paa Nodestolen. Han havde solide Pøsefingre, der med arrige Sving rappede sig over Klaviaturet. Paa de øverste Diskanttaster havde han stillet sit Toddyglas for at kunne benytte selv den mindste Pavse til at væde sine tykke brune Læber.

Jakob trak Titus med sig ned i første Række, hvor de anbragte sig og ivrigt gav sig til at betragte Syngepigerne, som paa deres Side strax tog Maal af de Nysankomnes Klæder og Ansigt.

Paa den alenhøje Tribune tronedede de sex Skønne paa forgyldte Stole, alle med de handskeklædte Arme i Skødet, den ene Haand inden i den anden, og med Benene strakte korsvis fra sig. Som Fugle, der hver synger med sit Næb, var de ogsaa udstafferede hver med sine Fjer. Den Yngste havde et daarligt Korset,

hvis Fjedre alle stak gennem det tynde hvide Lin; foroven bugtede Korsettets Brystrum sig frem uden at fyldes af nogen indre Form. Hun stemte de snavsede Handskefingre mod hinanden og sad og maabede ulykkelig hen for sig; engang imellem flyttede hun nervøst paa sin Person, som var hun fortvivlet over, hvad hun skulde gøre med sine lange Ben. Allermindst turde hun rejse sig: hun var sig tydelig bevidst, at hun gik indad paa de høje, skæve Træhæle.

De udlærte Sirener var mere dristige paa sig. De var stærkt nedringede for at stille alle deres pudrede Yndigheder til Skue. Den ene bar lange sorte Handsker, der laa i Aal op over Armen; sine tykke Smalben søgte hun at gøre slankere ved sorte Strømper, og paa de store røde Silkesko skraanede Hælen midt ind under Svanget,

Jo ældre de var, des mere havde de ladet Tæppet falde for Underdelens Fristelser. En af 45dem havde ogsaa, i instinktmæssig Tro paa det skjultes Tillokkelser, ladet den sorte Fløjlsrobe, der strammede om en Matronefigur, stige højt op i Halsen og anbragt en vældig rød Sløjfe til Erstatning for den manglende Gorge. Hendes Øjne betragtede Publikum med blaseret Fornemhed, som vilde de sige: Jeg lokker ikke jer, men I lokker heller ikke mig. Hun saa' aldrig paa den Kollega, der just havde Ordet, og tillod sig endog at gabe, uden at skjule det med Haanden.

De fremstrakte Ben viste allehaande Former og Farver. Skoenes Rand skar sig ind i Vristen, den store Taa var tvunget indad, men pressede tydeligt paa med sin kraftige Bygning. Hos en enkelt røbede et Par stygt kødfarvede Strømper ved deres Tyndhed et Par mistænkelige Knæpletter.

»For Fanden, dér sidder jo Amanda,« sagde Jakob og nikkede hen imod en fyldig Blondine i gul Nederdel og sort Liv, der bar en uhyre Brystbuket; hun havde en overmaade stor Mund, hvis Læber ligesom var krængede frem, røde og raa. Hun bukkede sig just ned og tog et Porterglas frem under Stolen. Idet hun drak, blinkede hun leende over Glasset ned til den glade Giver, en slagterlignende Herre med Cylinderhat og drabeligt sort Overskæg.

»Er hun havnet her —«, blev han ved og slugte hende med Øjnene, idet han ligesom genkendte 46hende Stykke for Stykke. »Det er jo min gamle Pige, min meget gamle, rare Pige. Hun har Pokkers lækre Ben — de holder sig — og er et kvikt Stykke Tøs — i det hele taget.«

Det var Amandas Tur at synge. Hun svansede frem i et Par smaa Trip og knækkede lidt paa det ene Ben, mens Musiken brasede paa.

Der var ikke mange Folk i Salen: levelystne Skovgæster, der betragtede Sangerindepavillonen som Udflugtens bedste Del, nogle Soldater, et Par Grosserere, som var Landliggere, og nogle lyssky Studenter, der havde stukket deres Huer i Lommen for ikke at kompromittere Standen, og sad helt ind over Tribunen; de slugte al denne Farvepragt med graadige Øjne og ligesom snusede til de fremstrakte Ben.

»Giv mig ét, (kys—kys!) Giv mig to — (kys—kys!) for jeg længes saa inderlig, dét maa du tro.«

Hun havde en Smule Stemme og forstod at smælde disse Fingerkys ud med Spidsen af sin Pegefing. Hendes Øjne flakkede over Salen og delte Kyssene ud; de naaede ogsaa Jakob, der i Tilgift fik et langt Genkendelsesblik; Øjnene slog Volter, saa det hvide i Øjenkrogene blinkede.

Jakob blev rød helt op under Hatten over denne Opmærksomhed. Hans Blik hang ved 47hende. Indvendig følte han sig stolt over, at hans gamle Pige holdt sig saa godt.

Han lavede Kysselyd med Læberne, da hun paany sang sit Omkvæd, og nu rettede hun tydeligt alle Kyssene til ham, mens hun lo over det ganske Ansigt.

Jakob blev hidsig af Taknemlighed. Han buldrede løs med Bifald og bidrog sit til, at hun maatto give Numeret dacapo.

Da hun endelig var færdig, svansede hun om bag Baggrundstæppet; det forestillede en sollys Pergola med Druer rankende sig om alle Piller. Gennem en lille Aabning tittede hun tilbage og hilste nikkende ned til Jakob for at bevidne ham sin store Glæde over at se ham.

Dette var mere, end Jakob kunde taale. Alle Slags fornøjelige Erindringer dukkede op i hans Sind. Amanda havde været en dejlig Pige, sagde han med en dyb Sikkerhed i Tonen, og han kunde have Lyst til at snakke med hende endnu engang.

Skønt Titus syntes, at Sagen tog en lidt latterlig Vending, gad han dog ikke minde om Pastoralseminarium og Rosamunde. Den gamle Adam sad aabenbart Jakob for fast i Kroppen.

Jakob kaldte paa Opvarteren og befalede ham at bringe Frk. Amanda en halv Flaske »Skum« 48og samtidig udbede sig hendes Ordre, hvad hun ønskede at spise.

Opvarteren hentede det forlangte og gik bagom. Et Øjekast — og hun forstod, at Gaven var til hende, og forsvandt bag Tæppet.

Lidt efter kom hun smilende tilbage; triumferende viste hun Kammeraterne det skummende Glas og hilste ned til den lykkelige Jakob.

Bag i Salen begyndte den sorte Knebelsbart at blive rasende over at se sig stukken ud. Han brummede længe, halvt henvendt til Politibetjenten, der stod lænet op ad Skænken, arrige Udbrud om fjollede Mandfolk, Vigtigpetere, elendige Lus, der skulde flutte sig. skønt ingen kunde begribe, hvor de tog Pengene fra, og troløse Tøse, der ikke saa' paa andet end paa Drikkevarerne. Da Betjenten ikke lod til at tage Notits af hans Fortrolighed, rejste han sig og gik bandende ud.

Jakob var ene om Valpladsen. De trykkede Haand over Tribunen og vexlede halvhøje Spørgsmaal om gensidigt Befindende. Der var Musikmellekraft, De to Instrumenter lavede en sand Helvedesmusik. Med ét saa' man den sorte Knebelsbart vende tilbage og nærme sig Tribunen; han havde noget grønt inden i Cylinderhatten, og Damerne saa' velvilligt paa ham, da han med lallende Stemme sagde: 49»Her skal I se, Smaapiger, — Buketter. Hver skal ha' sin og jeg ta'r min, saa bli'r der ingen tilbage.«

Og med et skadefro Grin gik han frem foran Tribunen og nedlagde for hver af de forfærdede Damer — en stor, gloende teglstensfarvet Gulerod med den grønne Bladdusk siddende foroven.

Der opstod Aliarm. Enkelte brød ud i Skoggerlatter, men de fleste fandt Situationen for kynisk. Sangerinderne selv blev blussende af Harme, og Krænkelsen gav dem en ejendommelig Værdighed; de blev siddende med en indigneret Mine, venstre Fløjmand befalede blot: Jensen! og Opvarteren kom og ragede de fornærmelige Rodfrugter sammen i en Bunke.

Ophavsmanden slentrede tilbage til sin Plads, idet han fremmumlede forskellige Brokker af Skældsord: Saadanne Skrigedukker fortjente ikke bedre osv., — indtil Betjenten traadte til og forsøgte at klare hans Sanser.

Titus havde rejst sig, tog Hat og Stok og sagde i en bestemt Tone:

»Nu gaar jeg!«

»Aa, saa bliv dog for Fanden!« skreg Jakob efter ham.

Men Titus var allerede ude af Døren. Den stinkende Tobaksdunst, den sminkede Jammerlighed 50paa Tribunen, Tilskuernes plumpe Grimacer — alt indjog ham Væmmelse.

Lidt efter kom Jakob ud, og de gik ned til Stalden.

»Der var sgu ingen Grund til at gaa,« sagde Jakob.

»Maaske ikke efter dine Begreber,« svarede Titus, »Jeg er ikke snærpet, men gemen Raahed virker frastødende paa mig. Jeg afholder mig fra at moralisere, men jeg har det Instinkt af Moral i mig, at det svinske, det plumpe, det brutale irriterer mig.«

»Aa Snak! den halvfulde Fyrs Paafund var egentlig ganske morsomt.«

»Ja, mer end morsomt,« sagde Titus og stod op paa Vognen.

— De kørte nu indefter i strakt Trav. Lysene begyndte at skinne fra Villaerne. Tjenestepigerne stod ved Laager og Stakitter, kendelige paa deres hvide Forklæder. De slog en Sludder af med hinanden tværs gennem Hegnene eller stod blot og gabede paa de Forbispaserende. Af og til gik et Par med den underligt nølende Gang, der er langsom som de ømme Ord, to Elskende hvisker til hinanden.

Kun et Øjeblik endnu var Jakob ked over, saa hurtigt at skulle slippe det fornyede Bekendtskab. Men saa trøstede han sig med Erindringen om 51svundne Dages Lykke. Mindst for tredje Gang fortalte han Titus, hvorledes han havde levet i hine Dage. Og han nød sit eget Letsind fra dengang.

Han havde lært Amanda at kende i en Variété, hvor hun lige havde debuteret. Aften paa Aften havde han bespist hende og trolig ventet udenfor, til hun kom efter endt Præstation. Hver Aften nød hun kun tre Stykker Smørrebrød og en Porter; hver Aften fik han som Løn et Godnatkys, mens hun stod trykket op i sin Gadedør, famlende med Hænderne bag Ryggen efter Laasen; og først med en elegant Vinterkaabe, til Købet af hvilken han gjorde en større Gæld, — havde han erobret hendes Hjerte.

Med en komisk Blanding af Rørelse og Glæde mindedes han den lykkelige Tid, da hun var hans. Han sukkede og stak Pisken i Stativet for at passe sin Cigar.

Hver Aften gik hun siden hjem med ham over de fedtede Gader og de plørede Forstadsveje — han havde anskaffet hende flotte Sko til at skifte de snavsede Støvler med og fin Silkechemise. Og de havde en tre Ugers Tid ikke bestilt andet end at kysses og elskes. Saa var hun en Morgen gaaet baade i Silkechemise og lakerede Sko og havde ladet sit brugte Linned og sine snavsede Støvler i Stedet. Den næste Aften i Variétéen havde hun frabedt sig hans Traktement. Opvarteren bragte ham en Billet, hvori hun uden Omsvøb erklærede, at den hidtil førte Menage begyndte at kede hende, at hun havde faaet en ny Ven, der havde mindst lige saa reelle Hensigter, og at hun nu vilde forsøge, om ikke Postejer og svensk Banko var bedre for Stemmen end Smørrebrød og Porter.

Naa, Jakob bar ikke Nag til hende. »Jeg har i det hele aldrig ærgret mig over den Slags Væseners Ustadighed,« sagde han og pustede store Røgskyer ned i Hovedet paa Titus; Cigaren belyste hans opadkrøllede Skæg og smaa blaagraa Øjne. — »De lover ikke mere end de kan holde. De lever deres glade Liv kun for et Par Aar, og Forandring fryder. De nærer ogsaa hele Tiden et lillebitte Haab om, at den Rette skal træffes, én, de kan tage Krammet over og sige, hvor og naar Brylluppet skal staa.«

53

V.

Under vekslende Samtale naaede de Byen og rullede snart ind over Stenbroen. De afleverede Vognen og stod af, glade over at komme til at røre Benene.

Titus var møet af Dagens mangeartede Indtryk. Men Jakobs Sanser havde faaet en Spore. Den gamle Adam havde faaet Blod paa Tandene. Og i Stedet for at dreje i Retning af Gaden, hvor han boede, tog han Titus under Armen og slog ind paa Hovedstrøget.

Det var den Tid af Aftenen, da Fruentimmerjagten gaar vildest. De fleste af Jægerne har lidt i Hovedet; de gaar et Par eller flere sammen og søger at imponere hinanden ved at gøre Erobring som ægte Virtuoser paa Eros' Skildpaddelyre.

Hen ad Fortovet bevæger de pudrede Natsværmere sig i lunefuld Flagren. Snart slentrer de, snart tripper de hastigt afsted, snart krydser de over Gaden mod Grupper, der nærmer sig; de udvexler akkorderende Blik, tager Maal af deres Efterstræbere og optræder efter endt Taxation enten dvælende kokette eller haanligt ringeagtende.

De ældre afflorerede Natdronninger skyer Lygterne som Djævelen Korset. De søger de mørkeste Kroge, hvor deres Øjne slaar svage Lyn, og deres kridtede Ansigter ser interessante ud paa Grund af Skyggen. De yngste, mere forsagte gaar som oftest parvis ligesom for at værne hinanden og for at vinde Mod; engageres den ene, gaar den anden i modsat Retning.

De snedigste Fugle stryger gennem Gaden i en Fart, der faar alle Herrer til at vende sig om. Denne Flugt, der synes at være Udtryk for en ophøjet Sjælsstemning, pirrer mangan En til at følge efter og indlade sig i Forhandling. Lad mig gaa, siger den hidsige Skønne, hvis Ansigt bag Sløret lyser med en sildig Maanes blege, gustne Skær. Mandfolket ægges yderligere og galopperer efter, idet han siger: Koste, hvad koste vil! Skønheden gør sig længe utilgængelig og kostbar, som ilede hun afsted i en ubetvingelig Lidenskab og Længsel efter at glemme. Hun faar Tid til at mønstre sine Bejlere, og naar hun langt om længe giver efter, sker det med et Suk, der tilfulde lader Galanen glæde sig over sin — dyrekøbte — Sejr.

Paa denne Tid gaar Driften omkring som en brølende Løve, der søger, hvem den kan opsluge. Den begærer ikke aandeligt udviklede Kvinder, ikke Individier med forskellig Skønhed og forskelligt Temperament — kun Kønnen. Al den indestængte Sanselighed bryder frem og forlanger at neutraliseres. Alle de mange, hvem Forholdene kun tillader at drømme om fine og elskede Kvinder, søger Mættelse paa Væsener, de ikke før har set, og som kun kan betragtes som Hundyr.

Og Kvinderne — de søger det største Udbytte, den for Natten rigeste Gevinst.

Mange Tanker brød sig i Titus' Hjerne. Han mindedes en Aften for mange Aar tilbage, da Jakob halvt med Magt trak ham med sig gennem Gaderne og citerede Bibelsteder, der skulde undskylde, ja endog opfordre til Kønndriftens Tilfredsstillelse: Var det Peter eller Paul, der sagde, at det var bedre at gifte sig fremfor at lide Brynde? —

I Aarenes Løb var han ikke naaet et Skridt videre i sit Syn paa den betalte Utugt. Hvorfor følte ikke

enhver en instinktmæssig Afsky ved at skulle tilhøre for et Nu — et Væsen, man ikke kendte og ikke elskede?

»De Slagternaturer,« sagde han højt, uden at vide af det, idet han trak sin Arm ud fra Jakobs.

»Ja, Slagtere ser kun paa Kød,« svarede Jakob og smagte paa sin egen Vittighed. »Forresten er det et nødvendigt Onde.«

56

»Nødvendighed, Nødvendighed«, vrængede Titus; »de gør deres Lyst og Vane til en Nødvendighed. Ingen faar mig til at tro, at det er nødvendigt at ødelægge sit erotiske Følelsesliv, sin erotiske Mulighed ved uterlig Omgang med Kvinder, man ikke elsker og ikke kommer til at elske.«

»Naturen gaar over Optugtelsen, min Ven.«

»Den Form for Kærlighed synes mig saa unaturlig, den vel kan være.«

»Den er dyrisk«, svarede Jakob, — »ikke andet. Den er hundsk.«

»Hunden lever ikke af Utugt. Forresten er dette med Dyriskheden et meget slet Forsvar for Tingens Naturlighed. Hundene f. Ex. begaar al Slags »unaturlig« Utugt — de tilfredsstiller deres Brynde mod Naturen, som I kalder det. I det hele taget er der ingenting, der hedder mod Naturen. I Naturen er der Plads for alle Undtagelsestilfælde, og du kan næppe tænke dig nogen Perversitet, som ikke virkelig forekommer — in natura. Det burde kun hedde: mod den normale Natur @9@/9: mod Majoriteten af Tilfælde«.

»Herregud, det véd vi alle lige saa godt som du,« sagde Jakob. »Tror du, disse Mandfolk her gaar paa Jagt i den Tro, at det er den høje ægte Kærlighed, de fanger ind. Nej, min Ven, de tager 57kun til Takke; det er halvt en korporlig Tilfredsstillelse, halvt en intellektuel Morskab.«

»Gud naade os for Morskab!«

»Ja, ogsaa disse Væsener ere Mennesker med Trang til Lykke og Nydelse.«

»Jeg véd ikke, hvor du gider gaa her.«

»Kære, jeg tager al Fornøjelse med. Se blot, hvor glade de er, som kommer dér.«

De gik mod en større Klynge Damer og Herrer; det smalle Fortov tvang dem til at knibe sig ind mellem hverandre. Titus mærkede en stærk Stank af Parfume. Der var et lille kvindeligt Hoved, som et Nu saa' ham lige ind i Øjnene, Det tyktes ham, som havde det blege Ansigt et Udtryk for hans egen Tanke, og i samme Øjeblik følte han en lille blød Haand famle efter hans egen og give den et svagt Tryk.

De var forbi, og han blev staaende overrasket over denne Tilnærmelse. Han drejede sig og saa' efter hende: det var maaske en Opfordring.

Nej, hun vendte sig ikke.

Altsaa et Øjebliks Udbrud af almenmenneskelig Sympati, en Trang til at trykke et Menneskes Haand uden Hensigt, bare trykke den til Tak for de gode Øjne, der et Par Sekunder mødtes med hendes. Som om hun havde tænkt hans Tanker og villet give ham at forstaa, at der ogsaa i en 58saadan Kvinde kan være noget menneskeligt fint og umiddelbart tilbage.

Dette Haandtryk gjorde ham forunderlig mild om Hjertet.

»Hvad er dét for en lille Ting, der bener af derovre?« sagde Jakob pludselig og trak Titus med sig tværs over Gaden.

Der gik en lille fin Figur hurtig langs Husrækken. Hun holdt begge Hænder i Jaketlommerne og saa' sig ikke til nogen Side, bare gik op ad Husrækken, let og lyssky som en Kat, der altid holder sig langs Murene.

»Har det saadant et Jag, skønne Huri?« spurgte Jakob i« en latterlig syngende Tone og naaede op paa Siden af hende. — »Kom med for Satan,« hviskede han tilbage, — »hun er voldsomt nydelig.«

Pigebarnet sagde intet, men fortsatte Kursen. Hun lod, som hun hverken saa eller hørte. Forst da Jakob skod sin Arm under hendes, stod hun med ét.

»Vil De lade mig gaa!« sagde hun bestemt uden at vende Hovedet,

Lygteskæret faldt paa en lille fin Profil, omkruset af lyse Krøller. Læberne var stærkt røde, dog uden den fedtede Glans, der røber, at Farven er kunstig.

»Naa, naa, — vi kan vel tale ordentlig til hinanden«, sagde Jakob i en spydig beroligende Tone. »Vi vil da ikke æde hinanden, vel?«

»Vil De lade mig gaa!« gentog hun.

»Ja, saagu!« sagde Jakob, — »men jeg gaar med!«

»Lad hende dog være,« formanede Titus bagfra.

Jakob hørte ikke. Han fortsatte Jagten langs Husene. Hun næsten løb, men Jakob rettede sine Skridt derefter.

I sin Hjælpeløshed saa hun en Gadedør staa paa Klem. Hun smuttede ind og slog Døren til efter sig. Jakob fulgte efter.

I den mørke Gang havde han en Fornemmelse af at være alene i Mulmet med en Kat: Hvor den er, véd man ikke; man venter kun, hvad Øjeblik det skal være, at høre den hvæse og føle dens Klør i sit Ansigt.

Han lyttede og hørte hendes forpustede Aandedrag.

»Hør nu, lille Frøken, lad os være Mennesker. Hvorfor render De saadan for mig? Tror De, jeg vil gøre Dem Fortræd? Begriber De ikke, det er en Fornærmelse at løbe for mig? Jeg vil vide Grunden.«

I det samme kom Titus til og smækkede Døren op, saa Lysskæret faldt ind.

»Nu skal du lade Damen gaa!« skreg han halvt vred.

»Pas dig selv! Jeg ved nok, hvad jeg gør. — Jeg gaar strax, naar Frøkenen siger mig, hvorfor De kilede saadan afsted.«

Hun traadte frem fra Mørket og saa' nu først sine Forfølgere. Jakobs godmodige Ansigt beroligede hende synligt.

»Vil De nu lade mig gaa,« — sagde hun i en blødere Tone. »Jeg skulde hjem.«

»Pyt!« sagde Jakob og lo. »Det var ogsaa en Maade at stejle hjem paa.«

Hans Latter smittede hende, og hun lo med. Hendes Frygt havde fortaget sig. Hun gik ud ad Døren.

»De kan jo følge mig et Stykke, og jeg skal sige Dem Grunden. Men jeg har travlt.«

Titus skuttede sig af Kulde og Ubehag. Men han kendte Vennens Lyst til Eventyr og misundte ham i Stilhed hans uforfærdede Angrebsmetode. Han gik derfor om paa højre Side af Damen, mens Jakob holdt sig paa den anden.

»Skal De saa hjem?« begyndte Jakob med et drillende Smil.

»Ja, hjem til en Veninde.«

»Som bor —?«

»Heromme i Slagterstræde. Hun er kørt i Forvejen.«

»Nu skal du lade Damen gaa!« skreg han halvt vred.

»Pas dig selv! Jeg ved nok, hvad jeg gør. — Jeg gaar strax, naar Frøkenen siger mig, hvorfor De kilede saadan afsted.«

Hun traadte frem fra Mørket og saa' nu først sine Forfølgere. Jakobs godmodige Ansigt beroligede hende synligt.

»Vil De nu lade mig gaa,« — sagde hun i en blødere Tone. »Jeg skulde hjem.«

»Pyt!« sagde Jakob og lo. »Det var ogsaa en Maade at stejle hjem paa.«

Hans Latter smittede hende, og hun lo med. Hendes Frygt havde fortaget sig. Hun gik ud ad Døren.

»De kan jo følge mig et Stykke, og jeg skal sige Dem Grunden. Men jeg har travlt.«

Titus skattede sig af Kulde og Ubehag. Men han kendte Vennens Lyst til Eventyr og misundte ham i Stilhed hans uforfærdede Angrebsmetode. Han gik derfor om paa højre Side af Damen, mens Jakob holdt sig paa den anden.

»Skal De saa hjem?« begyndte Jakob med et drillende Smil.

»Ja, hjem til en Veninde.«

»Som bor —?«

»Heromme i Slagterstræde. Hun er kørt i Forvejen.«

61

»Og De er ikke kørt med?«

»Nej, hun kom afsted over Hals og Hoved. Men jeg vilde dog gerne se til hende, inden jeg selv gaar hjem til mine Forældre.«

»Blev hun daarlig?«

»Ja, hun gjorde,« svarede hun meget alvorligt. »Ja, jeg maa jo fortælle Dem det hele, — hvis De vil love mig at hjælpe, hvad De kan.«

»Med Fornøjelse! Maa jeg byde Dem Armen?«

»Nej tak! — Vi maa skynde os.«

De skridtede raskt afsted, og imens begyndte hun at fortælle flygtigt og flyvende, som man fortæller, naar alt staar tydeligt, fordi det lige er oplevet:

»Hun er min allerbedste Veninde — aa, hvor jeg holder af hende — hun er saa smuk og saa storartet dejlig. Vi gik til Præst sammen og sad paa Kirkegulvet — hun højt ovenfor mig i hvidt — jeg langt nede — for jeg var et Aar yngre — i sort — for hun er Datter af en Fuldmægtig i Ministeriet. Og vi har spaseret sammen, og vi holdt af hinanden og havde alle Hemmeligheder sammen. Og hun er saa storartet smuk og hvid — og saa fin og saa glat. Saa begyndte hun at spasere alene i Aftentimerne, hun vilde helst være fri for mit Paahæng, og hun gik paa alle de mest befærdede Gader og saa' og smilede og gjorde Bekendtskaber og hilste og blev omsværmet 62

og snakkede med Herrerne, naar hun syntes om dem. Og saa rygtedes det hjem, og Faderen fik det at vide, og han kneb hende i Armen — hun viste mig Pletterne — de kunde ses brune og blaa otte Dage efter — og saa blev hun spærret inde. Hun græd af Trods og Harme, da jeg engang besøgte hende; hendes Spillelærerinde kom og gav hende Timer hjemme, hun satte aldrig sine Ben paa Gaden, uden at Faderen eller Moderen var med. Og hun skar Tænder af Raseri og kunde godt have slaet dem med knyttede Næver i Ansigtet. Jeg formanede hende og søgte at vise hende, at hendes Forældre havde Ret og mente hende det allerbedst. Med hendes varme Blod og hidsige Natur var det ikke sundt at gaa alene paa Aftenstrøget. Men saa brød hun ud en Aften og spaserede, og Tiden løb fra hende, og hun kom i Snak med en gammel Bekendt fra Gaden, og saa turde hun ikke komme hjem, hun var angst for Faderen, og saa blev hun ude. Men næste Dag fortrød hun det saa bitterligt og skrev hjem og tiggede om Tilgivelse, men fik ikke noget Svar, og saa gik hun hjem, og Faderen slog hendes Ryg til Blods, og hun blev præket for og skældt ud og mishandlet og skulde sendes paa Landet til en Præstegaard. Og dét kunde hun ikke tænke sig, og saa løb hun hjemme fra, og hendes Ven trøstede hende, og han lejede 63

hende en Stue, og sine Forældre saa' hun ikke mere. Det er nu et halvt Aar siden, og Forældrene har forbandet hende og forstødt hende helt. Naa, men hun trøstede sig med, at hun kunde leve uden dem. Og nu er hun kommen i Ulykke for sin Letsindigheds Skyld, og hun er saa forfærdelig flygtig. De maa ikke tro noget simpelt om hende, hun er Gudskelov ikke sunket saa dybt endnu. Hun bør for sig selv, og Doktoren har lovet at gifte sig med hende. Men han har vist ikke Raad, og more sig vil hun og pynte sig, og hun bruger mange Penge. Og hun har en Skræk for Politiet, og hun gaar i en stadig Rædsel for, at de skal notere hende. Aa den Stakkel, jeg holder saa meget af hende, og hun er saa god og fortrolig for mig. Og saa idag —«, sagde hun i en langsommere Tone, — »idag har hun været saa lykkelig som ikke i lange Tider. Jeg vilde saa gerne redde hende, om jeg kan, og jeg bragte hende en Indbydelse fra mine Forældre, om hun vilde tilbringe Dagen i vort Hjem. De véd slet ingenting om hendes Ulykke. Og saa kom hun i Formiddags, og hun havde klædt sig saa ærbart som den fineste Dame, og de tog imod hende med den største Høflighed — hun er jo Datter af en kongelig Fuldmægtig — og de takkede hende, fordi hun vilde vise deres ringe Hus den Ære, og jeg saa' paa hende, hun var lige ved at græde af 64

Skam og Taknemlighed. Og vi spiste og behandlede hende, som var hun et fint forkælet Barn, og vi spillede firhændigt, og Fader sendte Chokolade og Konfekt hjem fra Butiken, og han kom tidligt hjem, og vi kørte en lille Drosketur, og saa drak vi Te, og Josefa skulde som en fin Dame tidligt hjem, og jeg fulgte hende, og vi

kørte med Sporvognen. Josefa var saa taknemlig og lykkelig, og hun sad og trykkede min Haand i ét væk — saa kærlig en Behandling havde hun ikke længe haft, og hun begyndte at sukke, som om det pæne Familieliv syntes hende langt kærere end den frie Fornøjelse. — Men saa kørte vi forbi »Lyren«, og hun saa' Lysene straale ud, og Musikken trængte gennem Murene, og saa sprang hun pludselig op og vilde ud og ind at danse — hun havde saadan en Trang og kunde ikke staa imod. Dagen havde været saa dejlig, og nu skulde den ogsaa ende i lutter Glæde. Og jeg maatte jo følge hende, for jeg vilde gerne passe paa hende, og jeg havde aldrig været i »Lyren«, og der var saa lyst og lokkende. Saa traf vi Magnetpetersen — han er Sergent og bor i samme Hus som Josefa — han kan magnetisere og er en rigtig Bygænger. Men han ser godt ud, og Josefa gav ham sin Pung, for at han kunde være Kasseimester — hun vilde ikke lade ham traktere. Og de dansede og jeg selv dansede — Gulvet gyngede, 65 og de førte saa brillant allesammen. Og Magnetpetersen rekvirerede, og vi drak Banko og Sherry og Absint, og Josefa fik formeget. Magnetpetersen skænkede i ét væk for hende, og saa fór hun op og dansede hen langs Rækken, og lod sig fange af den første den bedste Arm og hvirvlede rundt og kunde knap holde sig paa Benene, og det var en frygtelig Sorg for mig, — jeg sad og var fortvivlet — hvad skulde jeg gøre? — hun var ikke til at styre. Jeg bad og tiggede Magnetpetersen om at faa hende afsted, men han grinte ad mig og sagde: Hvorfor maa den søde lille Ting ikke mere sig? — Og saa blev det rent galt, hun dansede og hvinede og skreg og faldt endelig i en Galop, og der blev Spektakel, og Betjenten sagde, det var bedst, vi fik den fulde Tøs afsted, og Magnetpetersen var med ét forsvunden, og Betjenten hjalp med at faa hende ud og op i Drosken, og saa kom det værste — han hørte, hvor hun boede, og saa kørte Vognen, og jeg blev tilbage og forklarede Betjenten, at han ikke maatte tro noget ondt om min Veninde, hun var ellers en pæn Pige, der ikke gik paa Dansebule — men det gjorde bare ondt værre, for han sagde i en raa Tone: Ja vel, det kender vi nok, og han trak Bogen frem og gav sig til at notere. Og jeg blev saa dødelig angst for, at hun skal blive 66meldt — hun holder det aldrig ud. Saa snart Anfaldet er forbi, husker hun det hele. og hun bliver fortvivlet, om hun skal have noget med Politiet at gøre. — Det er Huset derhenne ved Lygten! Jeg skyndte mig afsted for at komme hjem til hende og se, hvordan hun har det.«

67

VI.

Fortællingen var gaaet lige saa rask som deres Gang. »Fy for en sentimental Historie«, — tænkte Jakob, — »det er altid det samme.« Men hos Titus havde den vakt et Pust af Medfølelse for det stakkels Væsen og dets Skrøbelighed.

»Den Sag skal jeg nok klare,« sagde Jakob med Selvfølelse. »Jeg er gode Venner med Politiinspektøren. Lad bare mig.«

»Tak for Deres Venlighed!« sagde den unge Pige. »Jeg kunde strax se paa Dem, at det var pæne Herrer.«

De gik op ad Trappen, der førte til allehaande Afsatser paa de underligste Steder. Der var en ram Lugt som af Katte; et spinkelt Lysskær faldt ud af et halvt Køkkenvindue.

Der stod Josefa Ravens paa et Visitkort, og Jakob bankede paa med faste Knoer.

Der lød en sprukken Kvinderøst indenfra:

»Der kan ingen komme ind — Frøkenen er ikke rask.«

68

»Det er mig, Madam Trane,« sagde Veninden. Jakob følte sig højlig fornærmet over, at en saadan gammel Duenna turde vove at bære samme Navn som han.

»Er det Frøken Villumsen?« Bag Ruden viste sig et spidsnæset smalt Ansigt med nogle forkrøblede Smaakrøller om en gul og rynket Pande — de sidste Rester af svunden Ungdom som de indskrumpede Blade, der sidder øverst paa et Æble.

»Er den Herre Doktoren?« spurgte hun, da hun saa' en Mandsperson ved Siden.

»Det er et Par Venner — luk nu op!«

De hørte Madam Trane komme paa Filtsko og skyde Slaaen fra.

»Det er rigtignok ingen Forfatning at se Frøkenen i,« sukkede hun. »De skulde heller komme igen en anden Gang.«

»Det gør ingenting, — jeg er Læge,« sagde Jakob, der altid var Situationens Herre. »Lad os se, hvad Deres Frøken fejler.«

»Hun fejler saamænd ingenting, — de har drukket hende fulde, har de, — det er det hele. De Skarnsmennesker har ovenikøbet taget hendes Portemonnæ. Jeg maatte lægge ud. Kusken gjorde Vrøvl og vilde have sine Penge, og jeg vender hendes Lommer, og der er ikke en rød Øre.«

69

De traadte ind i en tofags Stue, der var udstyret med hele den flygtige Luxus, der staar idag og imorgen kastes i Ovnen. Der var tykt Gulvtæppe og Portière, Spejl fra Loft til Gulv med Lampetter ved Siden, Fotografier af Rudolf af Østrig og Vetschera, af Sparre og Madigan. Messinglysekronen straaled blank og ny, som hang den endnu i Butiken. Overhovedet bar det hele Interiør samme ubrugte Præg som et Kabinet i en Dekorators Udstilling. Paa Klaverets Nodestol saa's en Farbachsk Vals med et vammelt Titelbillede. Der var et Ibenholts Salonmøbel, som var altfor stort til Stuen. Paa Divanbordet opslagne Albums, Cigaretter, Visitkort. Over Klaveret et Maleri af en ung Dame med tykt Haarpurr og sorte skinnende øjne og tændersmilende Mund — sikkert en Gave fra en beundrende Kunstner til Stuens Beboerske.

Rundt om paa Møbler og Gulv laa afrevne Klædningsstykker, en gloende rød Klokke i den mørkegrønne Fløjels Sofa, lilla Strømper paa det blomstrede Bordtæppe.

»Her ser ud som i et Pulterkammer,« sagde Madam Trane og begyndte at samle op.

Luften gemte en mærkelig Lugt, en Blanding af Pudder, Parfume og Absintdunst.

Frk. Villumsen skød Døren op til Sovekamret, og den ramme Duft blev endnu stærkere. Under 70den lyserode Ampel, hvis Flamme skar skinnende ud gennem Kuppelens tynde Glas, saa's den pragtfulde Dobbeltsegl med Himmel af gulblomstret Sirts. Den hvide Dyne var blødt viklet om et sammentrukket Legeme. Hun laa med Hovedet paa Siden, Ansigtet skjult af det løste, tykke sorte Haar.

»Er det Frans?« sagde hun uden at bevæge Hovedet og se op. »Kom herhen.«

Frk. Villumsen lagde sig ind over Hovedpuden og bøjede sig ned til hende.

»Det er mig, søde lille Josefa, det er mig. Hvordan har du det nu?«

Josefa slog de blottede Arme om hendes Hals og knugede hende til sig. Derpaa løftede hun Hovedet og saa' paa hende, idet hun rystede det lange sorte Haar bort fra Ansigtet.

»Du egen kære, søde, gode Nanna! Er det dig? — Aa, hvor du er kær og god! Hvor blev du af? — Jeg vil have dig hos mig altid, altid!«

Med et pludseligt Sæt sad hun over Ende i Sengen og stirrede frem for sig. Hendes skinnende sorte Øjne havde som i to Brændpunkter samlet alt Lyset udefra og al Ilden indenfra. Hun rettede dem paa de to Fremmede.

»Gaa — gaa!« skreg hun, og de fine Næsebor dirrede. — »Gaa! jeg vil ikke have jer hos mig 71idag. Jeg vil aldrig have jeres Besøg mere. Lille Trane, vis De Herrer Døren.«

Hun fik et Anfald af Hikke og standsede; derpaa faldt hun om paa Siden og kastede op ud over Sengekanten.

De to Venner blev staaende maalløse; Scenen var egnet til at indgyde Væmmelse, og dog skinnede hendes Ungdom og Skønhed gennem Beruselsens Taage og Dunst, — som en skøn Markblomst, der overstænkes af Vejens Snavs, men dog ved det første Regnskyl vil være ren og duftende som før.

»Trane, Trane — kom med Bønnerne, jeg vil have flere Bønner,« raabte Josefa. Og paa sine lydløse Filtsko kom Trane og bragte et stort Kræmmerhus og en Teske, og hun madede hende som et Barn med det brune Kaffepulver.

Josefa lagde sig tilbage med Hænderne under Hovedet og stirrede op i Sengehimlen. Brystet steg og sank hurtigt under Chemisens Kniplingsbort.

»Lille Josefa, lig nu bare rolig som nu. De to Herrer var saa elskværdige at følge mig herhen. De vil ikke andet end hjælpe os. Den ene dér er Læge.«

Jakob nærmede sig Sengen og satte sig paa Kanten.

»De maa endelig være stille og ikke sluge saa mange Bønner.« Han strøg ned ad hendes 72Arme og fattede om Pulsens, for at blive i sin Rolle.

»Aa, hvor det køler,« hviskede hun med lukkede Øjne, — »læg din Haand dér.« Hun førte hans Haand hen paa sin Hals. Ogsaa Titus nærmede sig og satte sig paa den anden Sengekant. Hendes ene Fod stak frem under Dynen, og han lagde sin Haand let paa hendes hvide glatte Vrist.

Over hendes blanke Pande fløj Rusens matte, skiftende Skygger. Det var som kunde man se det hamre i Tindingerne og se Aarernes buldrende Blod under den tynde Hud.

Hun laa længe og kæmpede med sin egen Hjerne. Den var som fyldt af svulmende Taager og Skyer, der brødes mod hverandre. Forstanden var som den slukte Sol, der forgæves søger at trænge igennem; kun nu og da siver en enkelt lysende Straale frem under den tykke Skyrøg.

De sorte Vipper var trukket ned for Øjnenes Dyb. Jakob, der opmærksomt læste paa hendes Ansigt, blev vår, hvorledes smaa klare Draaber piblede frem under de tæt tilknebne Laag. Samtidig trak hun ham til sig, skød ham bort fra sig igen og kaldte paa Nanna:

»Nanna, min søde, elskede Nanna, kom og læg dig hos mig. Der er ingen, der har været saa god mod mig som du. — Aa, hvor det har 73været en dejlig Dag! Og hvor din Moder var kær! — Hun sagde, hun var saa glad, at du holdt dig til saa net en ung Pige — af saa pæn Familie — som mig. Hun kunde slet ingenting se paa mig. Og hun behandlede mig, som min egen Moder aldrig har behandlet mig. Og alligevel sad jeg og tænkte paa Middagsbordet hjemme. Dengang jeg ingenting havde at skamme mig over, men kun Grund til at beklage mig, fordi jeg havde det for godt. Og jeg følte saadan en Lyst til at gøre alt godt igen og begynde forfra, men nu er det hele for sent, og det har altid været for sent — «

Hun hulkede, og Nanna klappede hendes vaade Kinder.

Saa skød hendes Øjne pludselig Lyn.

»Trane, flere Bønner, hører De! Jeg vil have hele Kræmmerhuset.«

»Kære lille Frøken, det gaar vist ikke an — det er skadeligt at spise saa mange.«

»Jeg vil, jeg vil!« kommanderede Josefa og daskede i Dynen med begge Hænder.

Madam Trane gav hende to Skefulde og listede af igen med Kræmmerhuset.

»Aa, du kære gamle Traneben, du er ogsaa saa god og øm for mig. Og du er saa ærlig, du er Ærligheden selv. Trane maatte betale Drosken for mig, jeg havde ikke en Skilling. Jo, der ligger 74 5 Kroner i Kommoden, nu husker jeg. Trane snyder mig ikke for en Hvid. Naar jeg siger: Tag Penge af Skuffen, lille Trane, saa lægger hun bestemt tilbage, hvad hun faar igen, der mangler aldrig en Øre. — Aa, lille tynde Traneben, du skal faa noget imorgen af mig, skal du. For jeg har Eaad til det. Hæ — jeg kan slaa et halvt Hundrede Kroner som ingenting. I tror det ikke?« sagde hun hidsigt, da hun kom til at se paa Jakob og Titus, skønt disses Ansigter ingenlunde udtrykte nogen Tvivl. — »I tror det ikke? I skal faa det at se! Jeg skal vise jer, jeg kan slaa hundrede om jeg vil, paa en Formiddag. Jeg har mange Venner, jeg har rige Venner. Doktoren vil gifte sig med mig, det vil han, det har Trane hørt paa. Naar han først faar samlet mange Penge til Udstyr. For dét skal være fint, kan I tro. Han er saa god ved mig, og det er Mørk ogsaa, han har givet mig det dejlige Ibenholtsskab, men han er ikke saa stærk og saa smuk som Frans. Frans har meget sødere Øjne og de dejligste Skuldre. Ja, jeg ved nok, I tror det ikke. Men I skal faa det at se! Naar vi holder Bryllup. I skal komme med, og Fa'r og Mo'r skal med — Fa'r og Mo'r — Fa'r og Mo'r — aa Gud, jeg er saa ulykkelig. Det bliver aldrig godt mere.« — Hun kastede sig paa Ansigtet ned i Sengen og hulkede højt. 75»Nu er det for sent; Betjenten saa' det derude i »Lyren«, og han spurgte hvem jeg var og hvor jeg boede. Og nu imorgen kommer de og trækker mig paa Politikamret, og saa er alt — alt for sent.«

»Trøst Dem, lille Josefa,« begyndte Jakob, »vær De bare rolig. Hvad er det for noget Snak, hvad skulde De paa Politikamret? De har jo ingenting gjort. — Fordi De fik ondt under Dansen? — — Naar jeg nu siger Dem, De skal være rolig. Jeg kender Politiinspektøren, det er min gode Ven, jeg skal forklare ham det hele.«

»Ja, at det er første Gang, det er passeret. Jeg har aldrig været der før og vil aldrig komme der mere.«

»Der er slet ingenting sket,« sagde Jakob overbevisende. »De behøver ikke at være bange. Der skal slet ikke komme Politi, hører De, — slet ikke komme Politi. Naar jeg nu lover Dem det — «

»Tak, tak! hvor De er god — og den fine Herre dér ogsaa. Sikke dejlige Krøller han har! De ser saa gode ud begge to.«

»Vi skal hjælpe Dem, hører De! Tænk nu ikke mere paa det.«

»Vi vil ikke tænke mere paa det — nej, nu vil vi være glade. Jeg fejler ingenting mere, jeg vil op — jeg vil op, vi vil spille og rigtig være glade.«

Hun stak begge Ben ud af Sengen, men de naaede neppe Gulvet, før hun trak dem tilbage; Gulvet var vaadt. »Trane, giv mig mine Silketøfler.«

Trane gav hende dem paa og trak hendes Linned ned over Benene.

»Har I set, sikke Sko — og min Slobrok, den er helt af stukken Silke.«

Saa hoppede hun ind til Klaveret. Den ribsrøde Slobrok fremhævede hendes glatte Bleghed. Og hun spillede Stumper, som Fingrene kunde af sig selv, af alle mulige Melodier paa Moden.

Med ét var det, som Klaverets Strænge brast og udstødte klagende Hyl og Suk. Hun faldt med begge Armene over Tasterne, der skreg op i i en frygtelig Disharmoni. Saaledes var hendes eget Hjerter en skærende Samling Klange — med Barndoms minderne som dybe Molltoner, og den vilde Drift løb som en legende Haand over hele Klaviaturet i Løb, der begyndte med dump Længsel og endte i det højeste Skrig.

Nanna løb til, tog hende i sine Arme og halvt bar hende tilbage til Sengen. Der sank hun om opløst i fortvivlet Hulken.

Titus tænkte hos sig selv, at dette maatte være den sidste Krise i hendes Liv. Saaledes skæres Sjælen sidste Gang af Anger og Moral. Denne Dag havde virket forfærdende paa hende. Den havde vist hende det fredelige, lokkende Liv fra før, det gode Rygtes smilende Sol mod hendes nuværende Existens i lyssky Velløbet, der altid søger at dække Fortiden med Glemselens sorte Slør. Hun følte vel stærkere end nogensinde det svælgende Dyb, der var befæstet mellem før og nu. Og skønt hun af sit hedeste Hjerter længtes tilbage, fattede hun dog, at det var for sent og umuligt for altid. Et Forsøg paa at vende tilbage vilde være en taabelig Kamp mod den stærkeste Nerve i hendes Væsen — hun var hjemfalden til sin Skæbne.

Imorgen, tænkte Titus, vil dette maaske være hende ganske af Minde. Saa vil hun atter søge Nuets Lykke og trøste sig med, at det ikke kan blive anderledes. Hun er traadt ind ad Porten, over hvis Tærskel hun ikke kan vende tilbage. Haabet lades ude — Haabet? — nej, hendes Haab vil klynge sig til Fremtidens Muligheder og aldrig mere slynge sine svage Ranker om Fortidens Dørstolper.

Hvor hun græd og jamrede sig og knugede sig ind til Veninden. Jakob blev ved at trøste hende — han gjorde det med baade legemligt og aandeligt Behag. Han tog forelsket paa hendes nøgne Arme og følte, at det stod i hans Magt at berolige hende, selv om det skulde ske ved Hjælp af en grov Løgn. Han vedblev at trøste hende med, at han strax næste Morgen vilde gaa til Politiinspektøren og fortælle ham Sagens Sammenhæng. Han vilde selv garantere for hendes Ærbarhed.

Titus stod paa Afstand og tænkte, hvor den saakaldte Last er skøn, og hvor dejligt dette unge Legeme var, hvis hvide Former krøb frem under den ribsrøde Silke. Alt var det ædelt og fint og trindt og hvidt og som skabt til at friste, og hun vilde blive ved at friste, saa længe hendes Skønheds Blomst bevarede sin Duft. Og naar han saa' paa hendes sanseligt sorte Øjne, paa hendes nervøse Næsefløje og fugtigrøde Mund, da følte han, at hun af Skæbnen, af sin egen Natur var bestemt til dette Liv, og at hun ikke var bestemt til at reddes. Hun var som den inkarnerede Sanselighed, der stadig forlanger at mættes, og ingen Magt vilde kunne tæmme Driften i hendes Blod eller binde hendes Sanser med det saakaldte Ærbarhedens Baand, der snærer alle Samfundets dydsirede Jomfruer.

Hun trykkede Nanna til sig, blot af en navnløs Trang til at kryste noget varmt, noget levende, noget menneskeligt i sin Favn; hun kyssede hendes Kinder, Øjne og Mund, blot af en ubetvingelig Trang til at kysse og føle et Hjerter slaa mod sit eget.

»Aa, hvor vi skal blive lykkelige vi to,« hviskede hun. »Du skal være hos mig altid, og vi skal sidde og brodere, du skal lære mig det, du broderer saa dejligt, og saa skal der aldrig nogen faa Lov at komme til os — undtagen Doktoren, for han vil mig det saa godt. Alle de andre jager Trane bort, og vi vil spise sammen og sove sammen hver Nat. Vi vil spise — hej, Trane — skaf os noget at spise — aa, hvor jeg er sulten, jeg vil have Bøf, skaf os Bøf! — Trane steger Bøf som ingen anden i Verden. Ja, vi vil spise — jeg er bare sulten, og saa vil vi snakke sammen, og mine gode Venner, de skal spise med« — hun nikkede til Jakob og Titus. — »Traneben, du tager de fem Kroner i min Kommodeskuffe og skaffer Bøfkød herinde ved Siden af. De har nok noget. Nej, hvor jeg længes efter Bøf — ganske blodig — med ristede Løg. Hej, hvor det skal smage!«

Hun sprang op og dansede, hun snurrede Titus rundt og knugede ham til sig, saa han mærkede hendes Kinds svage Parfume og Absintdunsten fra hendes Mund.

Trane var ikke sen, hun tog Penge og forsvandt. Snart efter trængte Lugten af stegte Løg ind fra Køkkenet, og de hørte det brase derude. 801 en utrolig Fart dækkede hun Bord og serverede. Josefa gav sig til at spise med en forslugen Graadighed. De andre havde ikke Appetit til at røre noget.

Medens hun spiste, fik hendes Fantasi et forceret Sving.

»Imorgen — imorgen skal jeg slaa Penge. Jeg kan slaa hundrede Kroner som ingenting! Saa skal Traneben have sit Sjal og betale Droskekusken. Jeg vil ikke skyldte nogen Moders Sjæl noget. Og saa vil jeg tage i Skoven og skrive til Frans, at han skal hente mig. Og du skal med, Nanna, og de gode Herrer dér skal med. — Hvor jeg skal faa Penge fra? Lad mig bare om det — jeg kan skaffe lige saa mange jeg vil. Jeg kan faa ti for én, der vil hjælpe mig med Penge. Der er ikke en, hverken Amanda eller Johanne eller Mary, der kan slaa Penge saa let som jeg.«

Og medens hun saaledes satte Blodet i Fart ved Tanken om sin Magt og Værdi, blev hendes Hjerne tungere og tungere, og til sidst faldt hendes Hoved ned paa Bordkanten.

Nanna og Trane løftede hende op og bar hende ind paa Sengen. Saa sagde Nanna i en bestemt Tone:

»Nu vil jeg bede Herrerne om at gaa. Hun trænger til Ro, og jeg bliver hos hende i Nat. De behøver ikke at se saa forundret paa mig. Jeg kan godt blive hjemmefra en Nat. Mine Forældre har Tillid til mig, de kender mig. Jeg har engang været paa Nippet til at gaa til Bunds, men jeg kom op igen, og nu er jeg sikker. — Nu maa De gaa, Godnat! og Tak for Deres Venlighed.«

Hun skød dem lempeligt ud af Døren.

82

VII.

Titus og Jakob gik tavse ved hinandens Side. Den natlige Scene havde givet deres Tanker hver sin Retning. Jakob tænkte, at det var en sød Pige, som det vel var værdt at mærke sig. Ogsaa Nanna fortjente at komme i Betragtning. Og med ét kom han til at huske paa Amanda og kunde ikke lade være at sukke over, at han paa en vis Maade var bleven snydt for dem alle tre. Men han lovede sig selv snarest muligt at lægge sig efter dem hver især. Paa sin Rosamunde tænkte han ikke et Sekund; hans Forhold til hende var et erotisk Allerhelligste, der var lukket og fuldstændigt afspærret fra den rummelige Forgaard, i hvilken han gjorde alle sine flygtige Erobringer.

Titus var underlig til Mode over det Indblik, han havde faaet i et menneskeligt Væsen og dets Kamp. Hun var endnu ikke sunket for tredje Gang under det ensformige Hav af Vane, der snart skulde faa hende til at glemme og sløve hendes Sjæl mod alle Længselens fine Nuancer. Snart vilde hun kun tænke paa Fortiden som paa en taabeligt anvendt Tid, kun i Trods mindes sit Hjem og forbande sine Forældres formentlige Haardhed.

»En saadan Dag trænger man til,« sagde Jakob, der var stolt over at have dirigeret; »var det saa ikke en udmærket anvendt Dag, netop som du ønskede den? Imorgen sidder du igjen paa din knirkende Kontorstol, og i dit Trædemølle-Humør angrer du maaske Daarskaben fra idag. Saa taabeligt er Mennesket i sine Overgange. — Jeg for min Part er bare ærgerlig over, at jeg ikke kaprede mig nogen af Pigebørnene.«

Titus var forlængst ked af Kammeratens grove Plebejernaturel, og strax efter skiltes de. Jakob var saa heldig at »kapre« en halvgammel Fugl, der bugnede af Fedt, eller rettere at lade sig kapre af hende. Hun havde det rette Greb paa at indsmigre sig hos Jakob. Titus mindedes en latterlig Scene, da den bedaarede Jakob døbte hende med Navnet »Nattens Dronning«, med Hentydning til et Stenkulsiadem, der sammen med hele den begsorte Klædedragt stak besynderligt af mod Ansigtets pudrede Bleglys.

Saa drev de af, og Titus saa' et Øjeblik efter dem. Har det Menneske Gran af erotisk Finfølelse i sin Krop, tænkte han; det svage Haandtryk, 84 jeg fik før af en Ubekendt, ejede mere Erotik end de 200 Pund Kød, han slæber af med.

Og langsomt gled han hjem efter, som en Skygge i Natten. Himlen var ren og halvllys uden Stjerner, men med en svag Anelse af Østens Sol.

Han stod længe foran sin Seng, der var tæppet af og ventede ham med omslaaet Dyne. Den syntes ham et stumt og dragende Væsen, der Aften paa Aften bød ham sin Favn og nødigt slap ham om Morgen. — Tomhedens kolde Elskerinde, der engang vilde beholde ham i sine Arme og slukke Livet i hans Aarer. Thi denne Seng søgte han og forlod, indtil den engang holdt ham stiv og iskold i sine Dynner.

Og han drog et Suk, der klang igen og rystede hans Sjæl i alle dens Fuger. Saa vide havde han vandret, saa meget havde han set, hans Øjne havde suget tusinde Farver, hans Øren drukket tusinde Lyd, hans Tanker var fløjne hurtigere end Lyset fra Stjerne til Stjerne, og han havde i sig rummet et Hav af Følelser, der favnede Jorden og spejlede Himlen, der gæstede de fjærmeste Strande og mødtes med Fortidens udødelige Aander i en uslippelig Sympati — og nu strax skulde Sengen tage ham i sin livløse Favn og Søvnens Glemsel lindre hans syge Sjæl.

At dog ikke et varmt og blødt Legeme ven 85tede ham og bar ham sin Skønhed i Møde. Hvorledes hun skulde være — han vidste det ikke; men hun skulde ikke have et Ansigt som en eneste af de Kvinder han kendte. Alt hos hende skulde være en Overraskelse og dog forud vidst, og al hendes Ynde skulde være af den ubestemmelige Art, hvis Aarsag aldrig kan efterspores, og hvis Ophav aldrig forklares. Thi den Skønhed, man kunde analysere, som man analyserer en Blomst, og sige, hvori den bestod, maatte miste al sin Tiltrækning og være som en opskaaret Blomst.

Han tændte ikke Lys, men klædte sig af og satte sig paa Kanten af sin Seng. Ind ad det aabne Vindue pustede Natten sin kolde Aande. Gavle og Tage stod silhuetskarpe mod den blege Himmel i Øst. Under Loftet hørte han nu og da lette Stød og Dask af en famlende Natsværmer, der ikke kunde finde sig til rette. Ellers var delingen Lyd. Hans eget Hjærte kunde ikke famle sig frem til nogen Melodi. Men hans Tanker formede sig omtrent saaledes:

Jeg er som en Stum, der ikke ejer Tonernes talende Tunger; og dog føler jeg en bristende Trang til at synge min Sjæl ud i det vældige Rum, saa Himmelhvalvet skulde give Genlyd.

Der spirer tavse Blomster af mit Hjærte. Som vakte af et Tryllepust skyder de op i Stængler 86og Blade, og Blomster knoppes og bryder i duftende Skud saa brat som de farveskinnen de grønne og røde Stjerner, til hvilke Rakettens gyldne Gnister opløser sig. Og de Blomster straalere og dufter og fylder mit Sind med en uforsvindelig Fryd.

Men alle mine Tanker er dog kun til — som for at smelte hen i Toner, at vugges ud i Melodiens evigt ubestemmelige Velklang, der kun er et Intet og kildrer Øret uden at knyttes til et jordisk Begreb.

Og mit Hjærte bølger en sagte bankende Takt til Universets svage Nynnen, som jeg alene hører i denne Time.

— Men om der sad i den stille Nat — de tusinde Skridt herfra, eller helst de tusinde Mil: en Kvinde med samme Længsel, hvis Hjærte fornam som mit det bløde Nyn over Stjernernes vide Verden.

Og om hendes Bryst svulmede som mit af en umælende Higen mod den Elskede, hun aldrig skal mødes med, mod den elskede Mand, hun aldrig skal se, — af en Længsel mod en, hvis Haand hun aldrig skal trykke til Møde og Skilsmisse, af hvis Læber hun aldrig skal drikke Elskovens søde Rus, der dog er ram af Kødduft —

— da favner jeg dig, du min Elskerinde, jeg 87aldrig — aldrig skal se, men som jeg har følt i et ulegemligt Favntag og krystet til mit Hjærte, saa jeg følte dets Banken én med mit eget Hjærtes — i Takt med Universets uhørlige Nynnen.

Thi aldrig træffer jeg den Kvinde, jeg kan elske saa højt som dig, jeg ikke skal træffe, og aldrig kan nogen, jeg skal se, være skøn som du, jeg aldrig skal se ...

... Og dermed faldt Titus tilbage i Puderne, og Sengen greb ham i sit søvndyssende Favntag.

VIII.

Et graaligt Lys faldt gennem de dobbelte Ruder
og skinned over Pultenes grønne Multum,
i al den blanklidte Renlighed,
paa Mapper og tunge Pakker med »Sager« fyldte,
paa Kurve med Akter og Stabler af Materiale,
paa Klatpapir med Spor af et adspredt Sind:
en Haand, der famled i halvvejs Synd over Fladen
og ridsede tankeløst Tant, der vidned kun om, at Sjælen

en flygtig Stund var brudt som en fangen Fugl
ud af Bureauets gitrede Fængselskortsyn,
at Sjælen aanded en anden friere Luft,
at Hjertet længtes og bares mod ukendte Egne
i usikkert Lys og i Stemning, hvor Kilderne løses,
— og dette stregede Krimskrams var som et Udslag
af Trangens Viser, der tyngedes dybt til Siden
og ikke stod i sin vanlige Ligevægt.

Der var saa stille derinde, og alle Bøgerne tav.
De bugned tæt fra Loft til Gulv.
Jeg gik forbi og lod Titlerne opremse for mig:
tørre skematiske Ting, — en Rigdom af døde Sten.
Kunde de tale? — Ja den, som aabnede Stenen
og stirred i den og læste i Timer og Dage,
han kunde vel gøre sig lydhør for denne Røst,
der snurred afsted som en taktfast og sikker Maskine,

89

der gjorde sit Arbejd og virkede sammen
og frembragte Rækker af Tal, som vel kunde tale,
om nogen gad agte derpaa.

Her var jo alt, hvad Hjernerne vel kunde ønske:
Handel og Skibsfart og Smørudførsel og Sygdom
og Dødeligheden over den ganske Verden
og Folketælling og Mandtalslister og Barnefødsler
og Tælling af Kvæg og Amerikas Avl af Tobak
og Skatteligning og Renovation og Husmænds Hartkorn
og Svineudførsel og Sukkerro-Avl og samtlige Selvmord.

I denne Visdom var alt kun talende Tal:
Hint Barn, som fødtes forgangen, bestemt til Storhed
maaske, og et andet bestemt til at stjæle;
det Faar, som drættedes op paa Jyllands sandede Bakker,

den Hest, som redes engang af Gaardmand Hans Nielsen,

det Kvindeligt, som blev fundet i Sortedamssøen;
den Stud, der for fem Aar siden var Bøf paa en Englænders Bord,
— alt var det med og uden den ringeste Standsforskel.
Hver har Vægt som et Tal, der udgør én af et Hele;
døde Enere er de for sig; men jo flere der samles,
des større Visdom kan vindes — ved Statistiken.
Her lægges alting i hver sin Bunke og Dynge:
Du og jeg og vi alle er Ettaller kun,
stumme for sig, men Masserne — de kunne tale.
Ja, blev Tallenes Række saa lang, at den knap kunde øjnes,

— da for sand var der Regelmæssighed i alt,
da laa Tallenes haarde Vægt i Menneskets Nakke,
da var Verdens Frihed bleven et Intet,

90

alt bestemmeligt var og bundet ved Lov,
ved Tallenes Lov!

Sandeligt, her var Visdommens Moderliv:
Hvert Individ var navnløst, bestemt kun ved sikre Fakta,

— kun en Ener af Jordens utallige Mængder;
her forstodes Menneskers Lod og Skæbne i Fælligt.
... Stille var der igennem de bogfyldte Stuer,
søndagsstille hvil ed de ellers sindigt virkende Penne.
Al den bogbundne Visdom talte ikke et Ord
til mit Hjerte, der lønligt kun undredes paa,

hvor der skrabadet Kundskab i Hob, som ingen kan bruge,
mindst de stumme Maskiner, der tæller Tallene sammen.
Verden samler, og intet Stof maa gange til Spilde:
sæt, at engang det blev søgt og intet Steds var bevaret.

Sæt det blev søgt — — men hvo kan søge
mer end de nærmeste Spor; thi hurtigt lukker sig Vandet

over den Fure, et Menneskeliv har trukket
— lad som en Ener det lægges da til det forrige Tal!
Svagt jeg hørte en Sporvogns Klirren derude
gennem de dobbelte Ruder; over Børsens røde Mure
snoede Delfinerne sig til Taarn mod Himlen.
Stille vi stod som i en Faraos Stengrav.
Sagte drog du et Suk, min Ven, som følte dig lænket
Dag for Dag til den samme Pult, hvor du regner med Tal,

til du engang gaar bort og kun forhøjer de Tal,
hvormed du har syslet, — paa en enkelt Post med en Ener.

91

Det skreg i mit Bryst af en navnløs Smerte,
og jeg forstod dit resignerede Tungsind,
da du slog paa Pultens grønne Klæde og smilende sagde:
»Her er mit Kongerige« — du mente jo: Her er min Gravhøj.

Her er den Plet, hvor jeg lever og virker
uden Frugt for mig selv,

fyldende kun en Plads blandt de tusinde andre,
dækkende den som en Plante, der ej kan sig flytte,
men raadner bort engang paa den Plet, hvor den voxed.
... Og jeg begreb, du var fanget af Samfundets store Korallrev,
hvor du nu havde din lille Plet til at leve og dø.

Og jeg fornam en Blanding af Fryd og af Frygt
ved at tænke, at endnu jeg svømmede frit
rundt i et vagt og sælsomt gyngende Hav.
Naar skulde Samfundskroppen mig gribe og anvise mig min Plads.

Saaledes bygger Korallerne jo deres uhyre Rev:
Bundne til fælles Stamgrund bevæger de frit deres Arme,
lever af Føde og spiller i Lyset en Stund og — dø.

Da er Frugten af hvers Existens et tyndt Lag Kalk,
— kun en usigelig ringe Del af det heles Væxt.
Og hvad bygges der paa? — — uden Plan paa det guldste Rev.

Langsomt højner det sig: Mon det drages af Lyset da?
Svare, hvo kan! Kun dette jeg véd, at hver Ener forøger
det store livløse Tal.

92

— — Da Titus næste Morgen slog Øjnene op, mindedes han dette Brev, der Ord for Ord gled frem i hans Hukommelse. Det var flere Aar siden, han havde sendt det til en Ven, og dog huskede han det, som var det skrevet igaar, fordi det livagtigt gengav hans Indtryk og Stemning fra den Dag, da Vennen lod ham bese det ministerielle Bureau.

Denne besvarede det ikke, men da han endelig engang traf sammen med ham, var han kendelig fornærmet.

»Den Sag kan ses fra to Sider,« sagde han uden Indledning. »Fordi jeg har en fast Stilling, der kan forsørge mig og Familie, behøver jeg ikke at forsumpe. Samfundet forlanger Arbejde af hver enkelt, og dette Arbejde giver netop den friggørende Tilfredshed med sig selv, uden hvilken ingen kan være lykkelig, og det betrykker netop min Udviklingsmulighed, min Evne til at nyde Naturen og Omverdenen i min Fritid. Men

unge Mennesker som du og dine Lige savner desværre altfor ofte den Ansvarsfølelse, der ene kan give jeres letsejlende Skuder den fornødne Ballast, om I ikke skal kuldsejle. Men vent blot, til Nøden tvinger jer.«

— Disse Ord lod sig i og for sig ikke modsige, og Titus svarede heller ikke. Nu var Vennen forlængst Fuldmægtig og havde et hyggeligt Hjem 93med en sød Kone og et Par haabefulde Poder. Hans Anciennitet var saa lykkelig beskaffen, at han havde al Udsigt til at være Departementschef allerede med 50 Aars Alderen, og det var med den største Tilfredshed, han plejede at udmale sig de med denne høje Stilling forbundne Goder — Rang i 2den Klasse Nr. 12, god Gage, Ordener, Tillidsposter udenom etc.

I Sandhed, han er at misunde, tænkte Titus med et svagt Smil. Gaar alt vel, har han den hæderligste Alderdom for Øje. Han vil endog forud kunne beregne sin Nekrolog — af den største Længde, Dødelige overhovedet opnaar, ledsaget af Portræt i de illustrerede Blade — paa Forsiden, vel at mærke.

— — Solen faldt hen over Lagenet, der skinnede, saa han maatte knibe Øjnene til. Der laa en død Natsværmer, brun og lodden, med Vingeribberne krampagtigt stive ud fra Kroppen.

Ja, ja, saaledes gik det Mørkets lunefulde Børn, der elskede lyse Nætter og stille Drømme, men baskede sig til Døde for at naa ud i den grønne, duftende Natur. Hans eget Minde om Nattens Stemning var ligesaa livløst som den lille døde Sommerfugl.

Urets hurtigt afhaspede 9 Slag rev ham ud af hans Grubleri. Han sprang ud paa Gulvet i det blændende Solskin, og som han ofte plejede, 94naar der var Sol om Morgenen, trak han sit Linned over Hovedet, bredte Armene ud og slog dem langsomt sammen over Brystet, fattende om Skuldrene. Saaledes favnede han den stærke, hvide Sol, der kyskede hans hele Legeme i et hedt og kildrende Kys og farvede hans Hud med en Mængde matgyldne Toner.

Han betragtede sig selv i det store Spejl og smilte, da han saa' sit eget Ansigt: Haaret sad trykt tæt sammen i forvirrede Lokker om den smukke runde Isselinie; ud af de stærke blaa Øjne og Næsens kække kraftige Linier lyste en stolt Karakter. Mundens fine Kurver og den fastformede Hage talte om moden Ungdoms Trang til Lykke.

Narciss jeg er, smilte han, tog sin store Frottersvamp og lod Vandet løbe ned fra Issen i tynde Strømme ad Bryst og Ryg.

95

IX.

Titus var paa Vej til Biblioteket.

Han kendte de fleste Ansigter fra sin daglige Vej. Unge blegsottige Piger med Søvnen endnu siddende i Øjenkrogen søgte ud for at gaa Morgentur og skærpe Appetiten til Frokost, men blev hurtigt matte af den stærke Sol og vendte om. Husmødre kom fra Torvet og Slagterboderne med lange Slag kastede over et malproport Negligé. Pastor Bang i Ornat skred afsted til sin Kirke for at holde Altergang. Hans pludskæbede Ansigt var skrabet, rødt af Barber-Kniven, de taageblaa Øjne stirrede frem bag et Par skæve Brillen, der gled ned over den grimme kødfulde Næse. De sorte Benklæder stak frem under Kjolen og røbede en plump og trampende Gang. Hans Ansigt bar intet Udtryk af det højtidsfulde Hverv, hvortil han gik, men snarere en sur forarget Mine over det aftagende Antal Altergængere og de uselige Tegnepenge. — Fornemme Grosserere, der først sent gik paa Kontor, skred frem i en værdigt afmaalt Gang, i fint børstede Frakker og Silkehatte, 96med et haardhudet Udtryk og ufølsomt studsede Whiskers. — Alle gik de til deres Dagværk som til noget selvfølgeligt, uden et eneste Sekund at tænke paa, hvorfor de netop gik til deres Dagværk og ikke snarere helt andre Steder hen og gjorde noget stik modsat af det sædvanlige. Man kunde med lige saa megen Ret undre sig over, at ikke Urene pludseligt gav sig til at løbe ujævnt: der var jo i alle disse Mennesker et indre Urværk, der regulerede Gang og Tanker og det hele — den Pligtmenneskets støtte Ansvarsfølelse, der én Gang trukken op ikke mere behøver at trækkes op. Alle disse Mennesker kendte deres Bestemmelse — saa ubevidst som Urviserne kender deres — uvilkaarligt bar deres Ben dem i den rigtige Retning.

Det var for saa vidt ogsaa Tilfældet med Titus: han gik hvor han skulde, men han tænkte ialfald over det og følte Lyst til at gøre Oprør.

Han drejede ned over Grønttorvet, hvor Kurve og Smaaborde bugnede af landlig Grøde. Skovmærkerne duftede omkap med Gyldenlakkerne; Solen skinnede paa en Pragt af Blomster, Radiser og Kirsebærrenes

store vaade, blanktfarvede Perler. Paa Gartnervognenes Tag legede Vinden med de urolige Viftepalmer, hvis tynde Bladklinger afparerede de mange Solpile og sendte dem tilbage under blinkende Staallyn.

97

Titus Øjne søgte et ungt Ansigt under en stor Hætte; jo, nu smilede det til ham som hver Morgen, med Læber og Kinder som smittede af Radisernes røde Friskhed.

»Godmorgen.«

Hun smilede med de graa Øjne, og de solblegede Krøller, der stjal sig frem under Hætten, luftede for Vinden.

Hun tog Kurven med de store, vaade Radisebundter og holdt den hen til ham med sine jordhædede Hænder, der dækkedes af grove sorte Halvhandsker.

»Og hvad for en Blomst har De til mig idag?« spurgte Titus og saa' hende ind under Hætten, som mente han den fintrøde Mund.

Hun greb i Blomsterkurven og tog en langstillet højrød Rose med en Sikkerhed, der tydeligt sagde, at den var tiltænkt ham allerede, da hun i den tidlige Sommermorgen skar Blomster af derhjemme i Haven.

Han saa' paa den og saa' paa hende, og hans Øjne sagde:

»De og Blomsten er lige friske.«

Han betalte den samme lille Sum som hver Morgen og gik uden at have hørt andre Ord af hendes Mund end et lavmælt Tak.

Men langt derfra vendte han Hovedet til et 98Nik uden Betænkning, for han vidste, at hun havde fulgt ham med Øjnene.

Bibliotekaren skred foran ham op ad den knirkende Trappe. Han mødte altid punktligt paa Slaget, hver Dag friskt barberet, med en blændende hvid Flip højt op over den røde Nakkes tynde hvide Haar. Han sagde aldrig et Ord, men gik lige til sin Pult, hvor alle Aviserne ventede ham. Assistenternes Forespørgsler gik altid gennem Underbibliotekaren og besvaredes i de fleste Tilfælde kun af et Nik eller en Hovedrysten, begge lige stumme.

I snart halvhundrede Aar havde han slidt den gamle hvidskurede Trappe. Han havde ført et samvittighedsfuldt og velordnet Liv paa en Gage, der langsomt var steget til et sorgfrit Udkomme. Biblioteket var i mønsterværdig Orden, og hans egen Hjerne var med Tiden bleven en kæmpemæssig Universalkatalog, der rummede Titlerne paa Hundredtusinder af Bind. Hans Hukommelse var forbavsende: Han kendte Alverdens Forfatternavne, deres Produktion, om den var i Folio, Kvart eller Oktav, Oplagens Antal, hvorefter han vurderede deres Betydning, — han havde kort sagt slaaet Titelbladet op paa alle Værkerne i det ganske Bibliotek, men til sin store Sorg kun magtet at kigge et forsvindende Antal igennem. — Ak, et Menneskes Kræfter er saa begrænsede.

99

Saa stod da Titus igen foran sit lille Bord. Han lagde sin indpakkede Frokost og Radisebundtet i Skuffen, skiftede sin Frakke med en Jakke af Farve som Bogstøv og lod sit Blik glide ned i det vældige Bibliotek.

Det var som en uhyre Skakt med Galerier og Stiger og Trapper, og Visdommens Erts lyste som bleggyldne Aarer ned langs Vægge og Gange — det var de lange Rækker af forgyldte Bogrygge. Ad de høje rundbuede Vinduer faldt et koldt ensfarvet Lys. I hele Rummet herskede en kølig og klam Atmosfære med en underlig muggen Lugt af gammelt Papir og gammelt Læder. Og han befandt sig atter hjælpeløst fortabt i denne uhyre Visdomsbrønd, hvor selv Rotter og Mus fandt Opholdet trist, — som i en aaben Begravelse med uendelige Rækker af Urner med døde Mænds Tanker, — som i skumle Katakomber, der endnu havde Plads for de kommende Aarhundreders Urner. At gaa hen langs disse Bogrækker var at læse lutter Gravskrifter; paa hver Foliant stod den Dødes Navn og Titlen paa hans Gerning.

Og Titus begyndte at trave op og ned i Gangene og entre op og ned ad Stigerne. De tykke, tunge Bind var som kolde Lig; der strømmede fra dem en umættelig Kulde, som sugede al Varmen ud af hans Hænder og Favn, og han 100tænkte, hvor mærkeligt, at disse Bøger aldrig — end ikke i den hede Sommertid — blev varmere at føle paa.

Og inde i Læsestuen, der var hvidtet som et Ligkapel, sad Videnskabsforskerne lig gridske Aadselsfugle og hungrede umætteligt efter Kundskab. De slog op og læste og konfererede og gennembladede, — slog ned paa dét, de kunde bruge, og excerperede. Dag for Dag sad de der inde paa de samme Pladser og skrev af og lagde i Bunke. Deres hele Videnskabsdyrkelse bestod i en Art aandelig Tyggen Drøv paa andres Forskninger;

det gjaldt om at fordøje saa mange Bøger som muligt og saa gylpe op det samme paa en anden Maade, majsommeligt flikke Værket sammen af Lapper fra andres Bøger, — men naturligvis: Forskeraanden var deres egen, deres Genialitet saa' Tingene i et nyt og bedre Lys, og Resultaterne nedlagdes i et nyt og mere tidssvarende Værk, der blev indbundet i smukke, holdbare Bind og stillet hen til behagelig Fordøjelse for de Drøvtyggere, der vilde komme og skrive nye Værker ud af de gamle.

Titus fik et Øjeblik en egen Sympati med hin Amru, der lod det alexandrinske Bibliotek gaa op i Luer. Han syntes næsten, han forstod hans Bevæggrund. Om nu hele den Videnskabskatakombe lagdes i Flamme med alle de døde Mænds 101 Tanker, vilde saa Tabet være uerstatteligt? Vilde Solen skinne mindre varmt, Planeterne forlade deres Baner og Maanen ikke bevare sin Afstand; vilde Jorden bære karrigere Afgrøde, og Menneskene leve mere eller mindre lykkeligt end nu? Vilde Skoven blive mindre grøn ved Foraarstid, og den lille Gartnerske paa Torvet være mindre frisk? — Nej, kun »Videnskabsdyrkerne« vilde staa arbejdsløse — brødløse maaske; de vilde være unyttige Droner i Naturens store Bistade. — Men snart vilde de sikkert begynde at skrabe Bindene sammen igen af Privatsamlinger og højlydt jamre sig over, at de »uvurderlige« Manuskripter var »uopretteligt« tabte.

Hvor skulde saa Teologerne søge den Manna, hvormed den hele Menighed skulde bispises? Sæt, at alle Biblerne var brændte, med det levende Ord? — Snak, — det levende Ord kunde ikke brænde, Guddommens Ord stod ikke skrevet i Bøger, men i Hav og Jord og Stjerner og i Livets og Dødens Vexelgang i Naturen.

Ja, om alle Biblerne brændte, alle »Aabenbaringerne«, saa maaske blev Menneskeheden en Stund fri for Fortolkninger og tusindaarige Dogmer. Saa kunde man begynde forfra og tilbede — Solen f. Ex. Den store mægtige Sol, som Mennesket tilbeder uden selv at vide af det, den Sol, der er vor sidste Tanke om Aftenen og vor 102 første, naar vi staar op, den Sol, der faar Hjerterne til at juble, der savnes saa dybt, naar den er borte, der spreder Tungsind og Sorger med én eneste Straale ...

— Der lød en høj Fløjten fra Talerøret. Titus skyndte sig derhen.

»Hvor Fanden bliver »Scriptores medii aevi« af! Nu har vi ventet et helt Kvarter. Sidder De og sover derinde!« — —

Da Titus spiste sin Frokost, satte han sig hen til Lugen, hvorfra man kun kunde se ind i Læsestuen.

Det knitrede af Blade, der vendtes, og af Pennes Kradsen. Assistenten, en høj bleggul Mand med et surt Udtryk, skridtede i lange Skridt hen over Gulvet til sin Pult, mønstrede Læserne, som vilde han sige: Skriver I, Karle? og tog fat, hvor han sidt blev afbrudt i sine kritiske Studier over M. Terentius Varro. Han havde nu i henvend ti Aar snakket om sin Doktordisputats.

Nærmest Vinduet sad en gammel »Emeritus«, snusket lige fra Haaret. der lignede Faareuld, til de knoglede blæksmurte Fingre. Han sad bukket sammen over en uhyre Stabel Bøger, med høje Bunker af blaa Excerptstrimler ved Siden, hvoraf de ældste var blegede i Aarenes Løb, og rettede sig kun af og til for at ophoste en uhyggelig Slimmængde, der spyttedes ud i Bakken ved 103 Siden af, den han havde beslaglagt til sit Brug alene.

En lille sortladen og vissen Mand holdt en Bunke Læderblade op foran Ansigtet — brune som Tobakssauce — og anstrængte sig for at stave sig igennem den indslaaede Skrift. For hver Linie slikkede han med sin bleghvide Tunge hen over det snavset-brune Blad for at friske de sorte Skrifttegn op.

En svær, filipensdekoreret Herre med langt Polkahaar undersøgte med en utrolig Omhu, der var en bedre Sag værdig, et Bind Provinsaviser for at efterspore mulige Anmeldelser af sin sidste historiske Roman. Hver Dag gik han saaledes videre i sin Forskning for i sit Ansigts Sved at sammensanke Lavrbærbladene til sin Digterkrans.

Et Par nykonfirmerede Ungersvende gennembladede i Fællesskab et Bind illustrerede Blade. Den ene noterede i sin Lommebog forskellige brugbare Træk til en Dilettantkomedie, de stod i Spidsen for; de førte netop en hviskende Disput, om de ikke skulde afskrive en gammel Prolog fra det kgl. Teater; den passede saa udmærket til deres egen Forestilling.

En Skuespiller studerede Billedværker for at udsøge en passende Maske til en fransk Konge fra det 12te Aarhundrede. Titus kom til at le ved at se, hvorledes han uvilkaarligt lagde sit 104 fede Ansigt i Folder efter det Hoved, han just havde for sig, og kneb Læberne stærkt sammen.

Med ét saa' Titus lysere paa Menneskene derinde. I Grunden var de fleste saa elskværdige i deres latterlige Grundighed. Der sad ogsaa en fin intelligent Professor, bag hvis høje Pande man saa' Tankerne flyve som Skygger over blankt Vand. Ved Siden sad en anden Professor — en personificeret »Geist der Schwere« — og rodede uhyre interesseret rundt i en længst forglempt Forfatter, der opnaaede den uventede Lykke, at Professoren følte sig stærkt beslægtet med ham. Nu skulde han graves op og lig en Mumie afvikles alle sine Svøbbaand, at han nøgen kunde blive fremstillet for en utaknemlig Efterslæggt, der længe havde

svævet i en sørgelig Uvidenhed om, hvad den havde tabt ved at glemme en saa udmærket Mand.

Det vævre lille Ur slog ilfærdigt hvert Kvarter, som det vilde sige: Skynd Jer dog og læs færdig, inden I skal dø.

Og de læste og læste, og inden længe slog Uret sine tre Slag: og dermed basta! Og de trak Tøjet paa og gik hjem, hver til sit, fornøjet med sig selv og sin Forskning, og da de kom udenfor, smilede Himlen til dem, og de talløse Folianter tittede ud af de store og støvede Ruder 105og ligesom sagde: Paa Gensyn, paa Gensyn! — her er Plads til jer ogsaa.

Titus gik til Middag og spadserede siden, til Solen sank. Saa stod han udenfor en velkendt Villalaage og gik op uden at tænke over det.

Da han gik hjem var det endnu tidlig Aften. Op i den klare, grønligt lysende Luft strakte Signalstanderne deres røde Lygter, der straaledede som stærke transparente Rubiner. En Telegrafstang tegnede sin slanke Silhuet mod den glansfulde Vesterhimmel og lignede med sine klokkebesatte Tværstænger et uhyre Sistrum, hvis Bjælder snart skulde rystes til Nattens festlige Mysterium. Og de elektriske Kupler svømmede i den blaa Æter som en Række sølvlysende Maaner.

Ved Stationen saa' han Jakob komme farende. »Jeg skal ud og hente Amanda!« raabte han og var borte med det samme. Det ringede for tredie Gang til Togets Afgang.

Men hjemme satte Titus sig til sit Skrivebord, og i fine skælvende Strøg nedtegnede han et Interiør derude fra den stille Villa:

Der duftede i Stuen. Op i det brede klare Vindueslys strakte sig tynde Plantestængler, der steg lig Vandspringsstraaler og faldt i findelt Løv som lange Draaber. Paa et lille Bord bredte sig 106Skarntydens saftiggrønne Urt med hvide Blomsterskærme, der aandede ud en syrlig Duft.

Der var i Stuen en vidunderlig Stilhed. Ind i den passede de gamle Portrætter og det store stille Landskab over Sofaen med dets tunge rødligt grønne Løvtræer. En Hund gøede langt borte, og efter Glammet sank mine Tanker tilbage i denne Stues Stilhed, som man falder til Hvile i Edderduns Puder.

Der var saa skønt i Stuen. Roligt Lys og milde Farver, der samlede sig, som Blomsterne hører sammen i en Markbuket. Og inde i det lille Karnap-Kabinet stod Klaveret stumt, og alle Strænge ventede, til fine Kvindehænder vakte dem. Og over Klaveret hang et Portræt af en ung Pige i Sort med røde Koraller ned om den dækkede Hals, og det mørke blanke Haar strøget glat op fra den klare Tinding og den rene Pande. Hendes Øjne var blaa som Lavendler. Hun sad paa en Stol og holdt de smukke Fingre klemte om dens Ryg. Dette Billed over Klaveret var som Gudinden i det lille Allerhelligste. Dette Billed forestilled — Dig.

Der duftede i Stuen — af Dig. Fra Roser i et Glas, hvor dine Hænder stilled dem. Der duftede af din ranke Jomfrublostm, som fik sin Sol fra dette Vindu. Der duftede om Dig som af rene Minder. Thi hver Erindring, hvor dit Navn 107og Billed var med, maatte være ren som Rosenduft.

Der var i Stuen en vidunderlig Stilhed. Omkring Dig maatte alting tie for henrykt at se paa Dig og føle Dig og sanse Dig. Gulvet knirkede ikke under dit Fodtrin, og lydløst kom alt din Haand i Møde, hvad den søgte. Saaledes undrede det sig over din stille Dejlighed.

Der var saa skønt i Stuen — af Dig. Lyset samlede sig i dit lille fine Ansigt, gjorde din Mund rød som et Jordbær og gav dine Øjne lavendelblaat Skær. Hele dit Legem var en levende Statue, der lyste over Stuen — Gudinden over Templets Allerhelligste.

... Og da vi sad ved Aftensbordet, blinkede Temaskinen, som fik den Glans fra Dig, og Vandet sang sin Hymne til Dig — Hjemmets gode Fe.

Og Du var den, jeg havde elsket og elsket altid. Jeg skælvede for din Skønhed som en Blomst for Solen.

Men aldrig fløj min Elskov over Læben. Ingen Ord havde Vinger til at bære den fra mig til Dig. Lig matte Pile vilde de synke i en Bue for din Fod — saa langt var der mellem min Tilbedelse og din Højhed.

Dog vidste jeg — at én Gang var dit Øje vendt mod mig i ubevidst Længsel efter Kærlighed. 108Og én Gang havde mit Billed tronet i dit Hjertes Tempelcelle.

Nu var det skiftet. I Cellen stod et andet Billed. Jeg saa' den dristige Erobrer, jeg saa' et lille Portræt paa Bordet ved Siden af Glasset med de Roser, hvis Duft laa over Stuen.

Jeg saa' paa Dig; jeg følte, hvad jeg havde tabt — og vundet. For Mødet med Dig var som en Helligdag i mit Liv. En saadan Helligdag er ikke tabt.

Men stille græd mit Hjerte tunge, røde Draaber.

109

X.

En Aften i stærk Regn kom Titus forbi Teatret. Han havde lige mødt Jakob, der strøg forbi med en opskørtet Dame under Armen. Han troede et Nu at genkende Josefa, men følte sig led ved at skulle i Kast med Parret.

Gaderne glimtede med utallige Reflexer fra Lygter og Vinduernes Lys. Alle Lysstraaler fandt Genskær i Pytterne og kastede over de vaade Brosten en flimrende urolig Glans; selv de faldende Regnstraaler trak lange lysende Traade gennem den sorte Luft.

Der stod »Lohengrin« paa Plakaten. De maatte allerede være i tredie Akt.

Saa fik han en pludselig Lyst til at høre Lohengrin synge den store Sang, i hvilken han giver sig tilkende:

I fjerne Øst ved Paradisets Strande man ser en prægtig Borg med gyldne Spir.

Billetkontoret var lukket. — Titus steg op ad de stenlagte Trapper. Kontrollen var der ikke. 110 Fra den tunge klamme Regnluft kom han ind i den tørre, gaslugtende Atmosfære. Overgangen behagede ham. Han rystede sin Frakke og blev ved at stige. Trapperne blev snævrere, og Stentrinnene gav Plads for Træ; gennem Gangvinduerne saa' han ud over Husene, der allerede laa fjærnt nede.

Endelig naaede han en lille Dør og aabnede den sagte. En gammel knoklet Mand sad lige indenfor og skyllede en Bajer ned gennem sin tørre Strube, hvis Muskler bevægede sig stærkt under Synkningen. Hans Ansigt var udbrændt som over en stadig Ild; al Saft var som dampet bort, og kun det tørre rødbrune Skind laa tæt ind til Kæber og Kindben.

»S — s —« hviskede Titus og stak ham en Mønt i Næven. »Jeg kan vel gaa ind?«

Manden syntes noget forfærdet, men da Mønten beroligede ham, fandt han ikke andet at sige end et hvæsende: »Gaa sagte!«

Titus listede forsigtigt frem over Gulvet, der var belagt med tyndt Sparreværk over en mørk og, som det forekom Titus, filtagtig Underbund. Et mer end favnebredt Zinkrør ragede op midt i det ophedede Loftsrum, der kun var belyst af et Par Gasblus; deres sitrende Flamme faldt ned over en Mand, der med begge Hænder om Haaret 111 sad bøjet over et paa en bred Nodestol stillet Partitur.

Musiken klang stærkt heroppe. Orkestrets brusende Flod lod alle sine Farvestrømme spille i Lyset mod hinanden, og Stemmerne vuggede sig som lette Baade med sollyse Sejl hen over skummende Bølger, der nu og da truede med at sluge dem som i en rasende Malstrøm. — Titus skelnede alle Instrumenterne fra hinanden og kendte Røsterne dernede. Hans Fantasi viste ham Scenen med dens Lys og bevægede Grupper.

Han satte sig paa Bænken ved Siden af den læsende Mand. Denne mærkede det ikke, men fulgte med slugende Øjne de lange lodrette Stemmer paa Papiret og vendte Bladene med en dirrende Hast.

Lohengrins Stemme holdt inde, Musiken ledsagede sørgmodigt hans Bortgang. Hærblæserne stødte i Horn, og Tæppet faldt for tredje Akts første Afdeling. Der lød spredte Haandklap, og alt forstummede; man hørte Syngen af de hundrede Blus, som Gasmesteren netop nu aabnede for.

Partiturlæseren lod Armene falde og drog et dybt Suk. Men det var jo Holger, hans gamle Ven! Hans brune Øjne spillede i et eget Skær, der beaandede hele hans skægløse, furede Ansigt.

»Holger!«

»Titus! — Sad jeg ikke før og tænkte paa 112 dig! — — Nej, hvor er det guddommeligt,« vedblev han hen for sig i en sagte aandsfraværende Tone.

Saa trykkede de kraftigt hinandens Hænder og lo op ved at se hinanden efter i Ansigterne; de ligesom ransagede hver en Krog.

Holger var mellemhøj og spinkel. Der var en underlig Mangel paa fast Bygning i hele hans Krop og i

Ansigtet en tilsvarende Mangel paa regelmæssige Træk. Pande og Øjne var underligt nervøse. Blikket flakkede distræt omkring, alt medens Munden aabnede sig med røde hængende Læber.

Han var ingen Forandring undergaaet, siden Titus sidst havde set ham. Flippen var fedtet, og ned over den brune, halvt knappede Vest hang et uhyre sort Slips bundet i en fortvivlet Knude; Manchetterne om hans hvide, karakterfulde Hænder var lutter Trævler og Knæk, — alle Knækkene trukne sort op. Gadesnavset sad ham højt op paa Benene.

Titus kunde ikke lide denne Malproperhed. Han nærede en uholdbar Teori om, at til et rent Indre maatte svare et dito Ydre. I Forbindelse hermed havde han en urokkelig Mening om, at enhver aandelig Begavelse maatte være af fornem Art, og at denne Fornemhed maatte staa at læse i alle Manerer og i hele Levemaaden. Om ikke 113Holgers Herredømme over Noder og Musik havde imponeret ham, og om han ikke havde denne Begejstring i Blik og Stemme, der lod ane en indre Ild, da vilde Titus aldrig have anset Holger for andet end en komplet Proletar.

Nu tog Holger ham under Armen med gammelt Venskabs Ømhed.

»Du véd ikke hvor det glæder mig at se dig — heroppe. Her har jeg jo tilbragt mit Livs bedste Timer. Aldrig har jeg nogetsteds følt, hvad jeg har følt her — undtagen i Baireuth — dét overgik al Forstand.«

»Baireuth,« sagde Titus tvivlende; — »naar har du været i Baireuth. Du har jo aldrig set Baireuth for dine Øjne.«

»Kæreste, hvor kan du sige det?« sagde Holger irriteret. »Vist har jeg været i Baireuth! Har jeg ikke med disse mine to Øjne set Wagner selv?«

»Naa saadan —« svarede Titus blidt og saa' ham længe ind i Øjnene, mens hans Mund bævrede under et halvkvalt Smil.

»Kæreste, hvorfor ser du saa skeptisk ud? Tror du maaske jeg lyver?«

»Tværtimod — tværtimod — Vist har du været i Baireuth.«

Titus vendte Hovedet bort for at smile færdig.

114

Hvor ofte havde han ikke forarget sig over denne uheldredelige Trang til at sige Usandhed, hvor ofte havde han ikke i sit stille Sind foragtet denne Upaalidelighed! Og dog var der intet at stille op. Hvad nyttede denne strænge konventionelle Maalestok overfor en Naturfejl, der laa Vennen i Blodet og paa det nøjeste hang sammen med hans Begavelse.

Holger havde en udviklet Fantasi, der ideligt lod ham sammenblande Virkelighed med Indbildning. Han havde en uimodstaelig Trang til at smykke det fattige Hverdagsliv med brogede Drømme og at sætte Løgnens Kulør paa Virkelighedens triste Graat i Graat.

Han kom saa let i Exstase og glemte rent det skarpe Skel imellem, hvad han virkelig havde set, og hvad han kun havde set i sin Længsel og paa sin Tankes lette Flugt. Saaledes knyttede Tonerne, der fødtes i hans Sjæl, sig ikke til strængt givne Forhold, men strømmede vildt og forvovent i alle lunefulde Retninger. Det var netop hans Talent at kunne omsætte Øjeblikkets flygtigste Stemning i Musik, selv om Stemningen ganske manglede Virkelighedens faste Grund at staa paa. For ham var der kun ét eneste logisk og strængt lovformet Felt i den hele Bevidsthed — det var Tonernes Teori, de kontrapunktiske Love. Hans Øre havde det fineste Instinkt for 115Tonernes Samklang. Naar hans Øjne fulgte Partiturets Myriader af Noder, saa fattede han hver Stemmes Betydning for Helheden, han hørte Tuba'ernes bestemte Klang til Fagotter og Oboer og analyserede den hele Sats i det korte Nu, den varede.

— Titus klappede uvilkaarligt Holger paa Skulderen, og denne begreb den uskrømtede Hjertelighed i denne Bevægelse. Han trak Titus hen foran Nodepulten og pegede paa nogle gamle indskaarne Mærker.

»Her skal du se mit Navn for 12 Aar siden, dengang jeg endnu stod og slog Tromme ved Gardens Middagskoncert. Her findes alle Mærkepælene i min musikalske Udvikling. Her Datoen fra ifjor, da jeg hørte min egen Ouverture heroppe. Hvor følte jeg da en svulmende Stolthed over min egen Evne. Jeg græd, da jeg tænkte paa den lange, lange Kamp, og hvor lidt jeg var naaet frem for mig selv, og hvor meget jeg havde tilbage. Men du, det skal komme, jeg føler jeg kan, — jeg har Musik i mig for mer end et Menneskeliv.«

De gik hen til Zinkrøret og holdt Haanden ud over Randen. Det var som en gabende Brønd med vulkanske Dampe. En skælvende Os steg op i en uafbrudt Søjle, steg mod Ventilene foroven, 116— alle Uddunstningerne og den hede, fordærvede Luft fra det hele Teater.

Titus saa' et Øjeblik ud over Kanten. Den vældige Lysekrone, der hang i et tykt Metaltov ned gennem

Røret, i hvilket den kunde hejses op, — blændede ham med sine hundrede hvide Flammer. Han skimtede svagt den murrende Mængde dernede, de glatte Isser som lyse Pletter i Parkettets Hav af Hoveder og Balkonens Guirlande af lyse Damer. Men Flammerne ligesom bares til Vejrs mod hans Øjne, og han trak Hovedet tilbage.

Da følte han den stærke Modsætning mellem hin selskabelige Verden dernede, hvor den musikalske Nydelse kun var som en Biting i hele det vante Velvære med parfumerede Toiletter og forbindtligt elskværdige Grimacer, en Stimulans til at fordøje en sen og splendid Middag, — og saa dette halvmørke usle Tagrum, hvor Musiken nødtes som en guddommelig Rus og duftede paa denne Baggrund af osende Gas som en Lilje fra Udødelighedens Strand.

Tæppet gik op, og Musiken hensatte Titus i denne Stemning af ujordisk Behag, da Sjælen dirrer for Tonernes Almagt og alle Sanser foretager en løssluppen Flugt, der aldrig synes at skulle faa Ende.

117

Jeg kom fra Helligdommens Trone,
hos Gral jeg har mit Hjem, min Fødestavn,
dér bær den tapre Parzival hans Krone,
hans Søn er jeg, — og Lohengrin mit Navn.

— Saa bares Svaneridderen bort over Tonernes syngende Vande, mens Koret fulgte ham med Suk og klagende Veraab.

Ingen af Vennerne mælede et Ord. Langsomt trak Holger Frakken paa og tog Partituret under Armen.

»Gaar du med hjem?« spurgte han, da de var komne ud i fri Luft. »Det er temmelig langt. Men du skal blive belønnet med en Toddy. Og saa skal du forresten ikke undre dig, om min Kone allerede sover de Retfærdiges Søvn.«

Saa gik de gennem Gaderne, der allerede var ved at tørres af en frisk Nordenvind.

»Du er vel som altid forelsket?« spurgte Holger. »Og tilbringer Dage og Nætter i en smægtende Forfatning?«

Titus smilede: »Foraaret er jo en farlig Tid. Men jeg stritter imod. Jeg er for længe siden ked af disse Godtkøbs-Forhold, der varer højst en Maaned; og dog er det at være altfor længe om at finde »Gaasen« i den Tilbedte.«

»Aa, du finder saamænd mangan god Gaas endnu,« — lo Holger med en sær vulgær Latter.

»Ja, I unge Erotikere — hvor spilder I ikke 118jeres Tid! Og hvad faar I lavet? — Ingenting. I fjaser den kostbare Tid hen til ingen Nytte.«

»Den Tid, man elsker, er vel ikke spildt. Og hvad Tid og Kræfter spilder man ikke paa at forsørge Kone og opdrætte velanstændige Børn.«

»Du taler af dit Hjertes Uforstand,« ivrede Holger. »Jeg kan forsikre dig, at jeg har aldrig levet tryggere og med alle mine Evner stærkere til Raadighed end nu, da jeg er kommen i Havn, som det kaldes, det vil sige, da jeg er bleven fri for erotisk Føleri og erotisk Sygelighed.«

— I Samtale over dette mærkelige Emne var de komne langt ud. De stansede foran et enligt staaende Hus, der ligesom strakte sig for at se ud over den høje Tjørnehæk, der løb Søen rundt.

»De fleste Lejligheder staar tomme,« sagde Holger, da de gik op ad Trappen ved Blusset af en Tændstik. »Man har det for sig selv.«

Fra den lumre Entré slog en sovende kvalm Atmosfære dem i Møde. De gik gennem Spisestuen. — Der hang nyvasket Børnetøj paa en Snor tværs gennem Stuen — derfra gennem Dagligstuen og ind i Musikerens eget Værelse. Holger tændte Lampen. Der stod et sort Flygel midt paa Gulvet; en Medaillon af Wagner hang paa Væggen. Rundt paa alle tænkelige Steder var der med Tegnestifter fæstet Billeder af Alverdens 119Komponister, de fleste Udklip af Blade. Skrivebordet rummede en møddingagtig Blanding af Cigarstumper, Nodepapir og snavsede Penne. Og rundt paa alle Stole og paa Gulvet med — en syndig Uorden af Noder og Papir, det hele jævnt oversaaet af Cigaraske.

Holger kom inde fra Sovekamret, klirrede ved Buffeten og kom slæbende med Flasker og Glas, idet han med Benet trak Døren til efter sig.

»Se saa! — Hvad sagde jeg — Marie sover — saadan skal en Kone være — ikke optaget af bange Venten. Det har jeg vænnet hende af med. Man skal ikke gøre sig Uro over dumme Ting. Nu kan vi sidde, saa længe

vi gider. Musiken kan ikke naa ind i Sovekamret.«

»Skal vi rulle ned?« — sagde han og gik til Vinduet. »Nej, det ser ud, som Maanen vil skinne igennem.«

Han slog Vinduet op, og de stod længe og stirrede ud i Natten. Søen laa i sin Indfatning af duftende Tjørne, skælvende i Mørket, frisket af den faldende Regn. Maanen kæmpede for at trænge frem af de tunge Skydyner, der langsomt sank ned mod Horisonten. Som gylden Morild blinkede den hen ad de smaa Bølger, der lynede i en evig Uro, blanke som slebne Kulperler.

»Skal vi slukke Lampen?« spurgte Holger og pustede den ud, uden at vente paa Svar.

120

Maanen kæmpede og kæmpede og spredte endelig sit stærke grønne Lys tværs ind gennem Mulmet, dens Spejlbillede dansede paa en gylden Bro over Søen.

De sad ved Vinduet og røg deres Cigarer i Tavshed.

»Ser du —« sagde Holger og sukkede af Velvære; — »en saadan Ro i de ydre Forhold skal der til for at kunne skabe. Jeg maa glemme alt udenom mig, føle mig løst fra alle Baand. Og naar jeg tænker paa mine ganske unge Aar, hvor jeg elskede og var ulykkelig og gispede af Smerte, saa lang Dagen var, og Natten med, — saa er jeg glad over Forandringen og over at være kommen i Havn. Nu har Musiken taget al min Evne i Arbejde, og jeg har faaet den Ro, jeg trængte til, Fred for al den erotiske Sygelighed. Du kender Marie og véd, hvor sød og hyggelig og opofrende hun er. Vor Kærlighed er ikke bleven mindre, den er bare dæmpet af til en lykkelig Følelse af, at vi befinder os vel sammen. Hun passer sit Hus og sin lille Søn, og hun er i ét og alt fuldkommen sikker paa mig. Hun overhænger mig ikke med utidig Sentimentalitet, maler sig ikke Fanden paa Væggen, fordi jeg ikke er hjemme Kl. 11 eller 12, hun respekterer, at jeg overalt er min egen Herre, og hun véd, at hun kan det trygt, fordi jeg ikke har andet end min Kunst i Hovedet. Du aner ikke, hvor det lindrer at faa den erotiske Brodd af Kødets, at blive fri for den Lidelse og Sygdom, som al Ungdommens Forelskelsestrang fører med sig. Elskov selv er til syvende og sidst ikke andet end en Sygdom, et Tab af legemlige og aandelige Kræfter. Men Manden er ikke skabt til at gaa og være forelsket i hele sin Manddom. Først nu er jeg normal paa Krop og Sjæl, og jeg kan sætte alle mine Tanker og alle mine Følelser ind paa mit Arbejde alene.«

Titus sad og hørte paa denne Veltalenhed med en Fornemmelse af, at Vennen var lidt for selvtilfreds. Mærkeligt saa glade de Folk er for at komme til Ro, tænkte han. Men hvad bryder jeg mig om den Tryghed, Vanen giver. Lykken bestaar ikke i at forsone sig med Livet ...

»Kan man ogsaa være glad over at være udbrændt?« spurgte han højt i en egen spids Tone.

»Udbrændt — udbrændt?« gentog Holger vrængende; »jeg er aldeles ikke »udbrændt«. Men jeg har andet i Livet at gjøre end at være Don Juan til min Dødedag. Jeg støtter mig til den Kendsgerning, at min Produktionsevne er voxet særlig i de sidste Aar.«

»Vær du alligevel glad for, at du engang har spildt Dag og Nat med at være forelsket.«

»Bedste Ven, tror du ikke, jeg godt véd, at 122den Tid ikke er spildt? Man lever og skriver ud af sine Erindringer. — Jeg er jo bare glad over, at jeg mærker, jeg modnes — til min Opgave, mit Livsværk.«

»Eller med andre Ord: du er glad over, at du ikke længer er ung.«

»Ikke længer ung! Kære, hvor kan du sige det! Jeg, som ser friskere og mere uhildet paa Livet end nogensinde før. Ikke længer ung! — Naa, men vent kun, til du selv trænger til et roligt Sovekammer med Barn og Kone og ikke længer gider rende rundt med Forelskelsens umættelige Brynde i Kødets.«

»Gid det ske sent! Men Kære, hellere end dit veltalende Foredrag vil jeg høre noget af din »Wallenstein«.

»Det er ogsaa meget bedre,« sagde Holger, slog Asken af sin Cigar og gik til Flygelet.

123

XI.

Solen var ved at gaa ned. Paa Horisontens knapt skimtelige Streg mellem Vand og Himmel af samme sølverne Tone gyngede dens store, skinnende røde Skive. Havfladen var glat og spejlede Himlens tynde ustoflige Luft; der var som et bundløst Intet paa begge Sider af Synskredsen. Kun med lange Mellemlum skares det bløde, blanke Vand som af en bred Plovfure, og en svag Dønning vuggede sig døende op under Land.

Titus var svømmet langt ud og laa nu og drev paa Ryggen med Ansigtet vendt lige mod den glødende Solkugle. Den stod dør fjærnt ude lig det hellige Mærke over et ægyptisk Tempel, hvis Tærskel han aldrig skulde betræde. Han holdt Nakke og Isse neddyppet i det friske Vand, der skvulpede hen over hans Pande og som kølige Kys trængte op under Forhaaret og skyllede det blødt tilbage. Armene strakte han fladt ud til Siderne. Saaledes drev han sagte med smaa Bevægelser 124ud mod den synkende Sol. Det var som skulde han opløses og gaa over i dette bløde, linde og friske Fluidum; han følte sig gennemtiængt deraf som en af de gennemsigtige hvide Gopler, der flød forbi ham, baarne af en umærkelig Strøm i Vandet, og hvis nedhængende Krans af Arme følsomt krympede sig som fine Nerver.

Og det stærke gyldne Skær glimtede i hans fugtige Pande og spejlede sig i hans store aabne Øjne som to glødende Gnister. Og just som Solen sank, ren og skarp i sit Omrids, fik hans Tanker rytmisk Sving, der snoede sig udenom Mindet om en gammel, gammel Elskov:

Du med det kære Navn, jeg mindes dig
i Aftenstundens tyste Tonehav,
hvori min Tanke synker.
Paa Strømmen driver der en enlig Lotos
med duftfyldt Kalk —
og Duften er dit Navn,
Og Blomsten det er dig.

Du med det kolde Kys, jeg mindes dig ...
Mig griber Aftenstundens Havfru-Arme,
og Bølgen vugger om min nøgne Skulder,
som Solen kysser med sit sidste Lys.
En vandkold Arm slaar om min hede Hals,
din Læbes Is sig fæster paa mit Bryst:
med Vellyst, Havfru,
jeg føler, at du suger al min Sjæl.

125

Du med det sære Blik, jeg mindes dig.
I Østen skinner alt den første Stjerne
og stirrer paa mig som en Slanges Øje
foruden Gllippen, uden Blink ...
Dit Øje hviler altid over mig
og slipper aldrig mit. — Jeg dør i dit.
nu, da jeg uden Suk og uden Vaande
i Aftenstundens stille Vande synker
og dykker langsomt
mod dens dybe Bund ...

... Den sidste Straale var afsendt fra den sunkne Sol som en Strejfpil hen over det blikstille Vand. Da begyndte Havet med ét at sitre og skælve under Nattens kolde Pust, der aandede ud fra Nordvest, dør hvor ogsaa Skumringen begyndte at spænde den lyse Sommernats dybblaa Telt, besat med stille blanke Stjerner.

Titus vendte om og svømmede i lange, brede Tag ind efter Svømmebroen. Vandet svulmede om hans Bryst, der for hvert Tag løftede sig højt paa Bølgen som en duvende Skibsbringe.

Han var halvvejs inde, da han pludselig saa' et Hoved tæt foran sig, og uagtet han stræbte udenom, dog følte et Spjæt af den andens Ben, af den Slags, hvis Indtryk vel svækkes af Vandet, men ikke destomindre sætter kraftigt Mærke. Hovedet vendte sig i det samme, og han genkendte et Par grønne Øjne i et fregnet, brunt Ansigt.

126

»Om Forladelse — jeg kom nok til at sparke Dem.«

»Det gjorde De, gamle Ven!« svarede Titus og traadte Vande. Under Fødderne følte han det stride Sørgræs, der kriblede ham paa Vrysten.

Nu først genkendte den anden ham, og der lyste et Smil hen over hans sært kantede Pande fra hvilken

Haaret stridt var pjusket bort til alle Sider.

»Ih, men det er jo Bøg,« sagde han og snøftede og spyttede Vand.

»Ham selv! — Og hvad bestiller De herude? Jeg troede, De var i Paris.«

»Jeg maler,« svarede den anden og vedblev at pruste.

»Ja, for Øjeblikket træder De Vande ligesom jeg.«

»Lad os komme ind. Jeg har været for længe ude.« Han strøg sig over det pjaskvaade Haar og klemte Vandet af de buskede Totter.

Saa snøftede de ind efter og pjaskede op ad Trappen. Titus beundrede den andens faste, tætte Krop, hvis Hud var brunet ligesom hans Teint.

»Vi hører aabenbart hjemme under forskellig Himmelstrøg,« sagde Titus smilende, og klaskede den anden paa Ryggen og pegede sammenlignende paa hans og sin egen Krop; den var blegrød og 127giansfuld hvid ved Siden af dens andens matte brune Tone.

»Nej, sikke Skuldre og Bryst!« sagde Karl Munk i uforstilt Henrykkelse. »Det troede jeg ikke om Dem.«

»Dér kan De se: man kan ogsaa have sine skjulte Skønheder.«

»Ja, meget ofte. Jeg kender det jo.«

»Ja, — De Forherliger af Menneskekød. — Hvordan gik det i Paris? De er naturligvis bleven Symbolist.«

»Fy for et Navn!« sagde den anden og lo. »Hvad Vægt ligger der paa et Navn? Jeg er Symbolist, Naturalist, Syntetist, Realist, Mystiker — alt, hvad De vil. Jeg gider ikke talt derom.«

Han hentede sit Haandklæde fra sit Kammer og begyndte at gnide sig.

Titus var glad for det uventede Møde. Han følte sig naturbeslægtet med den unge Maler, hvis Øjne havde et vagt, grønligt Skær og stirrede søvngængeragtigt frem for sig. De saa' og saa' dog ikke, Blikket lod sig ikke gribe, det laa og skinnede, som et Glasskaar skinner dybt nede paa Bunden af solbeskinnet Søvand — inde mellem slimede grønne Havplanter. Og saa talte han med en dæmpet og dyb Stemme, der søgte længe om Ord og stræbte at lægge en egen tænsksom Ynde ind i den simpleste Sætning.

128

— Da de havde klædt sig paa, gik de stiltiende efter hinanden ind ad den lange, smalle Bro, hvis Brædder gav dumpe Lyd under deres Trin.

Karl Munk vendte sig og saa' tilbage. De store Badehuse laa som tunge plumpe Kolosser væltede ud i Vandet. Der drev en enkelt bulden Sky højt oppe over det Sted, hvor Solen var forsvundet; langsomt flød den fra hinanden i smaa Klatter, der alle endnu glødede med Kobberglans, for umærkeligt at slukkes. Vandet slog i lange tunge Skvæt op ad Strandens Stene.

Karl Munk sukkede paa en egen fordringsløs Maade. Han gjorde sig Umage for, at hans Ledsager ikke skulde høre det.

»Saa har vi Nat igen.«

»Fuldkommen rigtigt bemærket,« svarede Titus.

Karl Munk hørte ikke, — hans Øjne gled ud over Badehuset tilhøjre.

»Hvorfor kigger De saa meget paa Damebadehusene?«

»Jeg elsker,« svarede Karl Munk tonløst, uden at vende sig om.

»Er Genstanden derinde? — Maaske en lille Havfrue?«

»Jeg elsker,« gentog han næppe hørligt, greb Titus under Armen og trak ham med ind i Strandskoven i Retning af Jærnbanestationen.

De traadte blødt i Vejens tykke hvide Støv. Tjørneduften krydrede Luften omkring dem; en enkelt Sanger lod høre nogle spredte Fløjt langt inde i Tykningen.

»Jeg maler hende,« begyndte Karl Munk uden Indledning. »Jeg maler hende hver Dag. Jeg har Lov til Linie

for Linie at følge hendes Ansigts unge Træk, at dvæle ved hver enkelt Form, som den svulmer i Kjolens Svøb; jeg har Lov til Tone for Tone at dekomponere Blodets Blus i hendes Ansigt og Hænder. Aa, De véd ikke — mit Blik er ligne ved en Sommerfugl, der er sluppet ind i et Krat af vilde Roser og tørner paa under sin famlende Flugt for at finde ud igen. Jeg aander hendes Duft i Stuen, hvor vi sidder, jeg skælver af Lykke over at turde sætte min Fod paa Steder, hvor hendes har traadt — og nu før — ja, De har Lov til at le ad mig — jeg var ude at svømme, fordi jeg vidste, hun var i Vandet paa samme Tid, og jeg tænkte mig, at Bølgeslaget vilde naa fra hende til mig og bringe mig et Kys, det havde nippet af hendes hvide Legem. — Aa, jeg er gal, gal!«

»Stakkels Mand!« sagde Titus; »jeg vidste ikke bedre, end at De var forlovet.«

»Aa, forlovet — forlovet — hvad vil det 130sige at være forlovet! Aldrig har jeg været saa pedantisk, saa aandsforladt som dengang. At have truffet sit Valg for hele Livet — det er jo som at faa anvist en Celle, hvor man skal tilbringe sit hele Liv, to Mennesker lænkede sammen i et fælles Fængsel. Det er at dræbe sin Sjæls evigt utilfredsstillede Længsel, det er at opgive al Drøm om et Ideal, den Drøm om Lykke, der er saa dejlig, fordi den søger og søger paany og aldrig finder. Den Dag er mit Liv jo til Ende, da jeg har afstukket Fremtidens Vej og paa Forhaand kan vide, saaledes vil den blive. Man regner det for en Lykke, at Skæbnens Bog er lukket for En. Hvorfor vil man da selv bestemme sin Skæbne og rive de halve Blade ud af Mulighedernes Bog? Hvorfor fortsætter man Spillet, naar man er afskaaret fra at gøre noget nyt Træk? Muligheden er det eneste, jeg lever for — Tilfældets Luner elsker jeg over alt; jeg vil have Lov at længes efter det uanede og at tage imod det, naar det endelig engang kommer.«

»De er altsaa ikke forlovet mere?« spurgte Titus.

»Jeg prøvede det et helt Aar, men Dag for Dag satte jeg til af min Selvstændighed. Jeg maatte føre Bog over Anvendelsen af min Tid — hvert Blik paa andre Kvinder end den eneste Ene blev stemplet som Utroskab, hver Tanke maatte 131jeg gøre Regnskab for, og Gud naade mig, om den ikke paa en eller anden Maade stod i Forbindelse med den eneste Ene. Der er intet modbydeligere end dette intime Fællesskab i Følelser og denne skropuløse Pligt, at skulle udrede alle sin Sjæls Svingninger for den eneste Ene.«

Titus saa' sig om paa den smalle, mørke Skovsti. Han følte Munks Ord som talte ud af sit Hjerte og havde Lyst til at fortsætte, hvor den anden slap.

»Saa er der langt mere,« sagde han, — »af Elskovens Mysterium i den tavse Tilbedelse. Paa denne mørke, snævre Skovvej gik jeg forgangen Aften; jeg stod stille for at lytte efter en Nattergals Sang — den ynder ikke Fodslag paa en Vej. Da hørte jeg bag ved mig lette unge Trin, og snart efter skred forbi mig en sommerklædt og slank Skikkelse, af hvis Ansigt jeg lige fangede en fin og forjættende Anelse. Der var ti Minutters Gang til Stationen og ingen i Nærheden. En æggende vag Duft stod ud fra den lyse Kjole, der brusede om et Par ranke og raske Ben; det knirkede under det kvikke Fodskifte som fra nye lakerede Sko. Hvorfor benyttede jeg da ikke Øjeblikket? Hun gik saa stolt og modig uden at paaskynde sine Skridt, skønt hun maatte mærke, at jeg fulgte efter. Men jeg kunde ikke tiltale hende, det vilde være at bryde Mysteriets Andagt. 132

Saa gik jeg den hele Vej næsten Side om Side med hende, saa jeg troede at fornemme hendes Kjolens friske Duft; jeg sagde intet Ord, hørte bare hendes smaa Trin vexe med mine lange. Jeg var sikker paa, at mine Tanker meddelte sig til hende, der kom en Følelse af Tryghed over hendes Holdning og Gang; hun var alene og dog sammen med mig; min Gang dannede som et fast Akkompagnement til hendes Fødders lette Spil over den dumpe ensomme Skovvej. Hun var mig saa forunderlig kær og saa forunderlig nær. Jeg overførte paa hende al den Tilbedelse, en ung Mand helliger sit kvindelige Ideal, og jeg var henrykt over, at hun ikke skulde skuffe mig. Derfor vovede jeg intet Ord — jeg vilde ikke høre hendes Stemme, blot tænke mig den. Jeg tror kun, jeg sukkede en enkelt Gang og troede at høre et Suk fra hende som et sagte Ekko. Øg langt borte fra begyndte Lygterne at spille ind til os mellem de høje Stammer, og de svage Straaler gled over hendes fine Kind og glimtede i Ørets lille Diamant. Lyset var saa ringe og dog stærkt nok til at tangere den fine Farve og unge Ynde over hendes Hoved og Skuldre. Da vi nærmede os det Sted, hvor Vejen delte sig, sagtnedes vore Skridt som efter en fælles Tilskyndelse, jeg gik helt ved Siden af hende, men hun drejede ikke sit Hoved; jeg saa' kun, hvor hendes Bryst 133bølgede af Nattens og Elskovens Mysterium. Saa skiltes vi, og hun gled ned ad Villavejen. Men ned over hendes Kjole sank en Rose fra hendes Haand, og jeg tog den op, og henne ved Vejens Omdrejning vendte hun Hovedet tilbage, og som to Aandedrag mødtes vore sagte Røster: Godnat. — Det var som et Pust af den sarteste Elskov, et Suk i Natten mod det skønne og ubekendte. Aldrig tror jeg, jeg har elsket renere og finere end i de faa tavse Minutter.«

Titus tav, og de tav begge.

»Gaa nu med op og se, hvad jeg laver,« sagde Karl Munk, da de gik fra Stationen. »De er formodentlig mere tolerant end de andre. Jeg er bleven en Rædsel for alle danske Hjemmekunstnere, der laver Billeder efter den gamle Kogebog.«

»Jeg er aldeles ikke tolerant,« indvendte Titus. »Man har ingenting for sin Tolerance. Det er noget, alle fordrer uden selv at ville yde. I det hele taget er det kun alle de svage Naturer, der skriger paa

Fordragelighed. De stærke Folk griber til med haarde Hænder og bryder sig Pokker om, at de andres skøre Porcellæn gaar med i Løbet.«

»De plejer dog ikke at rakke ned paa, hvad andre gør.«

»Fordi det som oftest er mig knusende ligegyldigt, hvad disse andre gør. Alle Teorier er lige berettigede, jeg mener uberettigede. Men derfor respekterer jeg ikke den større eller mindre Dumhed, hvorpaa saakaldte »Anderledstænkende« bygger deres selvgode Doktriner. For mig maa de beholde dem lige saa længe, de gider, det vil sige, saa længe de kan bruge dem.«

»Jaja, saa er vi ogsaa enige«, svarede Munk.

135

XII.

Da han drejede Nøglen om i Atelier-Døren, hørtes Trin indenfor, og Døren blev hurtigt lukket op.

»Du her?« —

»Ja, jeg har sat Vand over; jeg regnede nok, du vilde komme nu.«

»Værs'god!« sagde Munk, »og træd ind. Det er bare en nem lille Ting, der gaar mig til Haande. Min Ven Titus — min Veninde Frøken Paula. Hun har guddommelige Ben og unge Bryster til at male efter, og hun har rappe Hænder til at lave Te og flinke Fingre til at rulle Cigaretter og en sød lille Papegøje-Mund til baade at snakke op og holde Bøtte.«

Det var et rummeligt Atelier med en skraa Tagside, der var dækket med et Virvar af Fotografier: Der var Signorellis Antikrist og Dommedagsrædsler med hovedkulds nedstyrkede Fordømte og Djævlens Skøgen paa sine Skuldre, der var Giottos Hærskarer af Engle og forklarede Opstandne, Botticellis Foraarseng med blomsterslanke 136dejlige Nymfer, hvis stærke daarende Øjne sagde: Vi er farlige at elske; der var Parthenonsfrisens sprængende Ryttere og Degas' svedende Danserinder fremme i Lamperækkens grelle Lys, som lod Øjnene forsvinde i dybe Skyggehuler, der var van Eyck'erne og Memling og Rembrandts vidunderligt lysende Syner midt i Mulmets evige Nat, og Cazins tungsindigt søde Landskaber sete som i Drømmes askeblonde Lys.

Alt dette skimtede Titus kun svagt, da han vendte sig mod den Side. Paa den modsatte, lodrette Væg hang Lap ved Lap i et forvirret Farvehav — ubestemmelige Landskabsstudier med sæere Konturer af Løv og Klipper, Trægrupper, der dannede de besynderligste Silhuetter mod en fantastisk Solnedgang, malede med de mærkeligste unaturlige Farver, — og Kvindekroppe i alle Stillinger og alle Belysninger, gullige som den fintbladede Iris, der voxede ved Siden af Lejet, uldenthvide som Kalla, rødlige som Mandelblomster.

Atelieret var kun belyst af en rød Ampel, der hang i et Hjørne med høje Palmer op foran Kuplen, saa de brede Bladvifter kastede fantastiske Skygger over Loft og Gulv. Gennem en Portière saa' man ind i Sovekabinettet, hvor Sengens hvide Tæppe strejfedes af en enkelt Lysstrib.

Paula vimsede over Gulvet med et Udtryk af 137indre Lykke over at føle sig hjemme og i henrykt Bevidsthed af at agere Værtinde.

Hun havde ringet sin sorte Kjole langt ned over sin sunde friske Hals og bundet et hørjædt Baand over det sorte Haar, der var pjusket vildt ned over Øjnene. Hun havde for Vane at trække Brynene meget højt op, saa de skjultes af Pandehaaret, og samtidig at aabne Øjnene store og skinnende, imens den smalle, næbkrummede Næse spillede Næseborene ud i lidenskabelig Runding. Saaledes plejede hun at stirre paa den, hun talte med, i pudsig Vildskab, rede til at smile. Naar hun da smilede, kom de kraftige Tænder til Syne, hvis Farve imidlertid var noget anløben, hvorfor hun altid skyndte sig at lukke Læberne igen.

»Paula er en lille god Pige«, sagde Munk og tjattede hende over Kinden. Hun dækkede Bord foran Chaiselonguen, halede Uret op af hans Lomme og lagde Æggene i det kogende Vand.

»Hun hygger saa nydeligt om mig«, vedblev Munk, der syntes at have ladet sin Forelskelse blive tilbage i Skoven, da han nu betragtede Paula med sine grønne kærlige Øjne. »Hun sætter sig ind i alle mine Tilbøjeligheder, hun tænder den røde Ampel, koger Æggene præcis tilpas, brygger stærk Te, forstaar altid at

tie i rette Tid, gaar ikke med Korset for Kunstens Skyld — kort sagt, hun kan bruges til alting.«

138

»Det er vel kun for dig!« kvidrede hun uhyre lykkelig og trak Brynene til Vejrs, idet hun sparkede let til hans fremstrakte Fod.

»Hun begynder bare at blive forfængelig. Se, hun vil partout gaa med spidse Laksko og spolere sine Fødder. Se, saa smuk en skabt Fod har hun haft hidtil«, sagde han og pegede paa nogle Afstøbninger, der hang paa Væggen; — »jeg har aldrig set saa frit udviklet en Fod — se, hvor Tæerne er lige og lange — og nu vil hun absolut klemme dem fordærvet, — fy! — jeg skal brænde de Sko.«

»Pyt!« sagde Paula med opspilede Øjne og fiskede Æggene op.

»Ja, du faar snart Løbepas, min Pige. Du vænner dig for meget til at dominere. Men Sagen er, du bilder dig ind, at man ikke kan undvære dig.«

De spiste, og Temaskinen stod og dampede paa Bordet. Igrunden et Menneske som skabt for et Hjem, tænkte Titus, da han saa' paa Munk, der med stille Velbehag sad og søbede Te af en stor Kontorkop.

Da de havde spist, tog Paula af Bordet og satte sig derefter stille hen i en Krog med en Cigaret, hun røg i store Pust, idet hun ofte kneb Øjnene til. Hun vidste, at nu havde hun ikke mere at snakke med, men vilde gerne sidde og lytte, hvad den fremmede Herre sagde til Munks Billeder. Hun havde saare ondt ved at begribe, hvori Hemmeligheden egentlig stak, og hvad det var, som gjorde Billederne daarlige eller gode. Hun holdt af dem alle sammen, selv om hun ikke forstod et Muk af dem, — bare fordi Munk havde malet dem.

Munk havde tændt en Malerilampe og lod dens skarpe Skær glide hen over Lærrederne paa Væggen.

»De véd ikke, hvor de gode, solide Kunstnere korsrer sig — det vil sige, de Hundreder af mer og mindre talentløse Fyre, der er blevne Malere ganske paa samme Maade, som man bliver Student — ved at gaa 5 — 6 Aar i Skole og tage en Afgangsexamen. De, som tror at fortjene det u dødelige Kunstnernavn, fordi de har faaet et Billede antaget paa Foraarsudstillingen. Disse Slidere, der trækker i Marken med Malerkassen for at portrættere Køer og Faar og Tourist-Prospekter og male Bønder og alskens Hverdagsmennesker med en psykologisk Dybde, der ikke nær kan maale sig med den, som findes i en almindelig Fotografi. — De kommer herud af Nysgerrighed og sidder længe og maaber over mine Billeder, uden at sige noget. Spørger jeg dem, hvad de mener, saa ser de paa mig med et fjollet Grin, og mumler noget hen i Vejret, om 140nu ogsaa den Vej i Virkeligheden stod saa violet, og om det Hoved ikke er for stort til Kroppen. De griner, som var de i Stue med en gal Mand, de gør gode Miner til slet Spil og søger at snakke mig efter Munden. Men er de først slupne ud, saa gaar Sladden over alle Bredder — værre Skidt har de aldrig set — og de ryster paa Hovedet til hinanden, naar de møder mig paa Gaden.«

— Munk holdt inde og saa' paa Titus med et usikkert Blik. Dennes rolige, næsten ufølsomme Ansigt kølnede hans Iver. De saa' nogen Tid paa hinanden som to Brydere, der skal tage Livtag; den ene søgte at faa Greb i den andens hemmelige Tanker.

»Nu ser De paa mig akkurat som de andre. Det er mig ikke muligt at begribe, hvad De egentlig tænker til min Tale. I alle Djævles Navn — De kunde da godt være ærlig overfor mig.«

Titus smilede: »Er jeg ikke dét?«

»Jo, nu tror jeg det. — Sig mig, har De aldrig lagt Mærke til, hvor uærligt, hvor nedrigt vi Mennesker omgaas hinanden. Vi er saa affable, saa elskværdige, saa høflige, vi modsiger hinanden med de tammeste Ord — vi er ligesom bange for hinanden — vi er fejge — vi vil undgaa Sammenstød — vi vil ikke krænke eller krænkes 141lige op i Øjnene — derfor fjedrer vi af — lyver smilende for hinanden, klapper hinandens Forfængelighed og skiller med en gensidig Kompliment paa Læben. Møder vi saa to Skridt derfra en anden »Ven«, saa levner vi ikke den første Ære for to Skilling, men begge er vi fuldkomment enige om at grine ad hans Taabelighed. Og jeg véd, at denne Ven ikke vil undse sig for at bagtale mig, naar han paa næste Gadehjørne træffer en anden. — Vi er kort sagt en Bande falske og forlorne Venner, der giver hinanden til Pris, der lurar paa hinandens Fejl og i Grunden kun sympatiserer i det ene, at to og to altid er rede til at rakke den tredie ned.«

»De taler med en Varme«, sagde Titus, — »der røber, at De kender til baade at bagtale og blive bagtalt.«

»Ja desværre. Det er den forbandede Falskhed, man lærer fra Barnsben af at anse for Omgængelighed, — det affable Hykleri, der sætter en Ære i aldrig at træde hinanden paa Tæerne, men kun at spytte paa hinandens Ryg. Tusind Gange hellere maa man skælde hinanden ud op i de aabne Øjne, end liste udenom og forraade hinanden indbyrdes.«

»Ja-a —, men — Sandheden taaler man heller ikke at høre raa. Den, der siger sin Mening 142ufordulgt,

bliver tit anset for nærgaaende og uforskammet.«

»I hvert Fald ikke af mig.«

»Saa-aa?« sagde Titus. »Ikke dét? Naar jeg nu f. Ex. siger Dem, at jeg betragter det Landskab dér for det taabeligste Nonsens —«

»Hvad for et?«

»Det dér med de spinatgrønne, pæreformede Træsilhuetter op mod en citrongul Baggrund med violette Skyklumper. Jeg kunde med ligesaa god Grund antage det for at skulle være et Kort over Strømme og Havdybder i den mexikanske Havbugt. Det gule forestiller Sandbund, det violette skjulte Skær og det spinatgrønne dybt Vand paa over 1000 Meter.«

Munk sukkede og vendte sine Øjne haabløst mod Loftet: »Du milde Skaber!«

Titus lo.

»Ja, dér ser De. Nu bliver De selvgod og korsør Dem over min Dumhed. Og dog kan jeg maaske ogsaa sige Dem, hvad De har tænkt Dem med det Billede. En Erindring, en Farvefantasi over et Indtryk af et Aftenlandskab. Luften bølgede om Dem saa lun og tung og tyk, næsten som lunkent Vand. De følte Dem tilmode som en Hundestejl, der er kommen ind i det grønne Planteslim, der voxer paa lav Sandbund, tynde, vandudspilede Plantehinder, Slør og Tangbændler, 143alt vridende sig opefter, løftet af Vandet, der gennemsvir det hele. Og den lille Hundestejl lægger sig paa Siden for at kigge med sit perlemorsglitrende Øje op gennem dette Urskov-Filter, op mod det brændende Topas-Lys, i hvilket Solen bryder sig i Vandskorpen. Denne vage, sælsomme Fiskestemning har De villet male, ikke?«

Munk gav sig til at le med sin underlige lydløse Latter.

»Ikke saa galt fortolket endda!« sagde han.

»Nej, ikke sandt?« sagde Titus. »Deres Maleri har bare den ene lille Mangel, at det har denne Fortolkning behov. Faar man ikke den, bliver det som sagt til et Kort over Strømbælter i den mexikanske Havbugt.«

»Saa er dér maaske et Billede, som forstaar sig af sig selv«, sagde Munk og trak et Lærred frem. »Kan De se, hvad dét skal være?«

»Ja, de høster — Havre, tror jeg.«

»Rigtigt! Det var meget flinkt svaret. Havre — netop! Saadan skal det være, ikke sandt? Kornsorterne skal kunne skelnes. Man skal vide, hvad enhver Ting er.«

»Undskyld blot — jeg synes, der er saadan en underlig Drejning i Høstpigen, der binder op. Saadan kan hun ikke staa, hun maa jo dejse om.«

»Er det nu galt igen! Jeg har jo netop 144villet male den momentane Bevægelse — Farten i hendes Krop, det Øjeblik, da hun slipper Neget og flyver videre.«

»Jamen, hun kan jo kun være ét Sted ad Gangen.«

»Aa, De Krakiler! Skal jeg nu give Dem Kommentar: Karlen dér forude tager sine dygtige, brede Skaar — paa 4 Alen. Den gule Havre segner i Dynger. Saa hopper denne sværlemmede Bondepige efter Leen og river sammen. Der er den dejligste Energi i hendes Kød. Det er en Lyst at se, hvor hun rapper sig: det mørkeblaa Hvergarn, der hænger over hendes Bryster som en Bluse, slaar Folder og Smæld og bugner ud ved den raske Fart — hun ligner Nike i Parthenongavlen — en stormende Sejrgudinde i Hvergarn. Hvor hun flytter de træskoklædte Fødder rapt efter Riven; den gør et Skel mellem Dyngen og det næste; hun smider Riven, vrider en Visk i Baand, snoer om, knytter Knude og vips — faar Neget en lille Kolbøtte, idet hun slænger det hen; hun fat i Riven og atter med Lynets Fart de raske Tag til den næste Dynges.«

»De beskriver udmærket,« sagde Titus. »Bare Billedet gjorde det samme. Der er i Høstpigens Figur noget af den svulmende Kraft, De siger. Det ser kun ud, som hun i denne Drejning maa snuble over sine egne Ben. Det menneskelige 145Øje opfatter aldrig en Bevægelse i ét enkelt Sekund. Det ser aldrig Bevægelsen i det Nu, den skal til at begynde; men først i det Moment, da den er begyndt, under Udførelsens Ligevægt, eller i det Øjeblik, da den er afsluttet, ligesom samler Øjet alle de forudgaaende Momenter til et Helhedsbillede. Øjet kan ikke standse Bevægelsen paa et enkelt Punkt, ligesaa lidt som De kan standse en Hest midt i et Spring. De, som ellers ikke skøtter om at konkurrere med et Fotografapparat, skulde heller ikke paa dette Omraade søge at præstere det samme som et Øjebliksfotografi.«

»Ak ja — ak ja!« sukkede Munk.

»Ja, suk kun De!« sagde Titus. »Den Trøst har De altid, naar Verden ikke forstaar Dem.«

Munk trak endelig et Lærred frem og stillede det i behørig Afstand fra Titus, rettede paa Lampens Reflektor, til han fik Lyset kastet over en enkelt Del deraf, og gik saa tilbage i Stuen til Sofaen. Titus hørte Lyden af et Kys.

»Hvad skal dette være?« spurgte han.

»Hvad De selv vil.«

Frem fra en Baggrund, der var blaa som mørke Violer, hævede sig et Kvindehoved maskeagtigt paa en bred og kraftig Hals. Det havde strænge symmetriske Træk, bred Næseryg, en lille Mund med fast og tyk Underlæbe og en rund og fyldig Hage. Haaret flød fra Midten af Panden i fine Bølgekrusninger ned over Tinding og Øre. Ansigtet var af en varm matlysende Farve som Elfenben, Haaret var hybenrødt, og Læberne skinnede som blødende Kød. Det hele Hoved var omgivet af en blaaligt-hvidnende Glans som af en Nordlysglorie. Øjnene var tomme uden Blik, og det var som om Baggrunden violblaa trængte ind gennem Hulerne med en Stjærnegnist skælvende i Stedet for Pupil.

»Der er Stemning i denne rolige, stolte Maske,« sagde Titus og bøjede sig ned over Billedet; han saa' nu, hvorledes der gennem Haaret glimtede et gyldent Baand besat med tungtglødende Rubiner. — »Tillad mig kun at bemærke, at jeg synes, hun ligner Hera fra Ludovisi i en paafaldende Grad. Men maaske det skal være hende?«

»Vidste jeg det ikke nok!« raabte Munk og sprang op fra Sofaen. »Det første, I Herrer Kri tikere falder paa — i Stedet for at nyde uden Eftertanke — er at rode rundt i den propfulde Hjernebæske efter et eller andet, som det »ligner«. Forresten er det mig saa ganske ligegyldigt. Kald De hende Hera, eller hvad De vil, — allerhelst Himmeldronning, naar hun skal hedde noget. Deres næste Indvending bliver naturligvis den, at hun ingen Øjne har, kun et Par gabende Huller, eller at intet Haar i Verden har den Farve, ikke sandt?«

147

»Ingenlunde,« svarede Titus roligt. »Tror De ikke, jeg kan se bort fra noget saa uvæsentligt? De har villet opnaa denne bestemte dekorative Virkning, dette særegne Sammenspil af Farver. Ingen Kunstner behøver at være en Slave af Virkeligheden. De gamle Ægyptere vidste godt, at en Lotosblomst ikke har skiftevis røde, grønne og hvide Kronblade, men de malede heller ikke Lotosblomster i belærende Hensigt eller for at efterligne Virkeligheden; de malede til Pynt, til Prydelse, og de valgte deres Farver, saa de kunde glæde Øjet. For mig maa De gerne male røde Landeveje og blaa Bøgetræer, naar blot den samlede Farvevirkning giver mig en fin og udsøgt Nydelse.«

»Naa, nu begynder jeg at kende Dem igen,« sagde Munk og trykkede hans Haand. »Jeg har jo ikke villet male nogen historisk Madonna, men kun en Fantasi, et Digt i Farver, som er laant fra Nattehimmels store mørkeblaa Kuppel. Nordlys og Planeters gyldne Glans, og alle Farver sete som ved Kornmodsglimt. Og i dette Hoved, denne Maske, om De vil, har jeg villet lægge Nattens dybe rolige Majestæt, dens slumrende, besvangrede Ynde. Hun ser paa mig med to tindrende Stjerner til Øjne, og gennem Mundens fine Spalte puster et køligt Træk fra Øst.«

Munk blev varm over sine egne Ord. Han 148saa' sig omkring i Stuen med sine søvngængerdrømmende Øjne. De stansede ved Paula, som træt af den megen Samtale, hun ikke forstod, havde lænet sig langt tilbage i Sofaen.

Det lysnede grønligt i Munks Øjne. Han sprang hen og lagde sig ned ved hendes Fødder; hendes nedhængende Haand løftede han op og anbragte paa sit Haar.

»Paula, rejs dig nu op og se vild og grusom ud og ryk mig i Haaret. Saaledes malede Allori sin Elskerinde som Judith med Holofernes' Hoved, og dette Hoved var hans eget. Det var en raffineret Tilbedelse.«

Og han lukkede Øjnene som en Død, og Paula rettede sig op og lod sine sorte Øjne finkle, mens hun spillede Næseborene ud.

Titus smilede, men nænnede ikke at sige: Det ligner ikke. Og Paula var lykkelig over denne Tilbedelse og anede slet ikke, at den inderst ikke gjaldt hende, det lille ømme, ubegavede Pigebarn. Munks Tanker var fjærnt fra hende, som han laa dør med lukkede Øjne og kun følte en varm lille Haand hvile paa sit Hoved.

Saa nikkede Titus Godnat og gik.

149

XIII.

Palmehusets fugtige Em slog Munk i Ansigtet og duggede hans Øjne. Det store Termometer viste 19 Gr. Réaumur. Luften gjorde Huden blød og lind med sin lune Damp.

Han gik rundt og saa' paa de tykke saftige Stammer, hvor Blad svøbte sig om Blad i mange Omgange, sivende af Saft.

Den brændende Sol dæmpedes gennem de dobbelte, hvidtede Glasvægge. Der var Urskovens Ro i Lys og Lyd.

Der dryppede Draaber fra Blad til Blad. De trillede langsomt ned ad de tykke, læderstive Blade, faldt og slog mod Bladene underneden. Der var som en Rislen af kølende Vand over alt det grønne Mylder.

Saa lød der tillige bløde lystige Kluk. Det var Vandet, der dryppede fra den utætte Hane ned i Tønden. Det hoppede som en væver Melodi, der spændte over en lille Skala.

150

Han drog Vejret dybt og følte den lune Luft ligesom køle sine Lunger med dens Fugtighed.

Der var en Duft af Grønt, som skød og voxed, af Grønt, som visned, af Grønt, som raadned bort.

Han entrede op ad Stigerne og gik rundt langs Galleriet. Viftepalmerne lod, som de vilde skære ham med deres mange Bladknive. Bananens Blade var sprukne, men frem mellem dem hang den tykke, tunge Blomsterstand, hvor Saften sad i Knopskællene som klar fed Honning, og en moden Frugt hang yderst som en svær Pung af gul og brunrød Farve.

Den duftede stærkt og sødt. Han tog varsomt om den med begge Hænder.

»Vildmenneske De er! vil De lade Frugten hænge!« — lød en kvidrende Stemme over ham.

Han saa' i Vejret og bemærkede et Par smaa Skosaaler svævende frit ud fra det øverste Galleri, ombrusede af en lysegrøn Kjole.

»Er De dèr, Frøken Dora? hvor tør De?«

»Aa Snak, — kom op til mig!«

Han klavrede op ad den sidste Stige og gik sidelæns ad den tynde Planke hen til hende. Hun sad frit med Benene hængende ud over Dybet og holdt sig ikke en Gang fast ved den rundtløbende Jærnstang.

Hvor var der hedt! Det var ligesom alt Sollyset 151 var samlet heroppe. Man drog Aanden langsommere og følte Trang til at lukke Øjnene for den tunge Varme.

»Sæt Dem, Kære. Tænk Dem, De er Abe som Deres Forfædre og sover Middagslur paa en Gren inde i en Urskov.«

Blodet skød ham til Hjernen. Han gled ned paa Planken, fattede om Jærnstangen og saa' svømmende ud for sig uden at vide, hvad han skulde sige.

Men hun sad med glødende Øjne; hele hendes Ansigt blussede af en fin, varm Rødme.

»Bliver De svimmel af at kigge ned? — De lukker jo Øjnene, Kujon De er!«

Han saa' ned. Det var ikke til at svimle over. Ikke langt under dem dannede de mange store Blade et Skjold, der skjulte den lange Afstand til Jorden. Men Gummitræet strakte sin tynde knejsende Stamme højt op over Viftepalmer og Bananer.

Saa vendte han Hovedet mod hende og mødte et Øjeblik hendes stærke dybe Øjne. Hvor Pupillerne straaledede i det blanke Hvide. Langsomt sank hans Blik: her svimlede det for ham.

Sidst saa' han hendes Hals og Udsnittet af det mathvide Bryst, der lige anedes i sin runde Svulmen. Dér, hvor Anelsen begyndte, sad en 152 Orchidée, en underlig grønbrun, spættet Blomst af Tøffel-form — en *Cypripedium*.

»Kommer De ikke i »Stemning?« sagde hun. »Jeg drømmer mig til Brasilien — paa en Veranda — skjult

mellem Palmer. Heden faar Blodet til at synge og Sanserne til at smægte. Vift mig, kære Don; tag Mandolinen og lull mig i halvvaagen Slummer. Jeg er Deres Donna — Kreolerinde, ikke sandt?«

»Deres Fantasi er tropisk,« sagde han, »som Orchidéen, De bærer.«

Hun lagde sin varme Haand paa hans. »Fortsæt saa De?«

Han sukkede og rystede paa Hovedet.

»Er jeg ikke i Stilen?« spurgte hun. »Har Kjolen ikke den rette Farve?«

Hun gned sine Sko mod hinanden. Hælene slap.

»Se, Skoen hænger løst paa min Fod.«

Hun svippede med Benene. Skoene faldt en for en. De gled fra Blad til Blad, til de naaede Bunden.

»Er De Ridder«, — lo hun, — »saa styrt Dem ud, forsvind i Dybet efter mine Sko.«

Han stirrede paa hende et Sekund eller to. Hun beruste ham og bandt ham midt i Trylleriet. Han kunde ikke røre Arme eller Ben, tænkte 153ikke, bare stirrede paa hende med en underlig sviende Fornemmelse i Øjnene.

Da fik han som et Lyn fra hendes Øjne. Hun fór lynsnart op og klatrede let som en Kat ned ad de mange Trin.

Han sad stiv og sanseløs, følte kun Blodet hamre i alle Pulse.

Et Bump vækkede ham. Hun havde væltet en af de mange Urtepotter langs Galleriet. Den styrtede ned og knustes med en dump Lyd.

Saa gik han langsomt ned.

Hun samlede sine Sko og Potteplanten op.

»Den stakkels Tuberose,« sagde hun og rystede Jordklumperne fra Koden. »Se den væmmelige fede Regnorm. Tag den!«

Han krympede sig ved at tage paa den kolde Ormekrop og smed den straks igen, da den vred sig mellem hans Fingre.

»Kujon De er!« sagde hun hidsigt, tog selv Ormen op og løb. — »Den skal Peter have.«

Han gik efter hende ind til Bregnerne. Her var Luften mættet med Damp; en sød Lugt aandedes ud fra de mangeartede Bregner, der groede i den store Tufstensgrotte.

Hun fløjtede fint og kaldte: »Peter — Peter!« og holdt den sprællende Regnorm hen foran et. Hul i Tufstenen.

Straks efter kom et irrgønt Firben til Syne, 154ligesom farende frem, stansede med ét og laa med sine stive Øjne.

Et nyt Sæt frem, og lynsnart snappede Firbenet den krummede Orm og trak sig tilbage ind i Hullets Halvmørke. Man kunde se, hvor graadigt den nedslugte Ormen, hvis ene Ende hang ud af dens Mund i fortvivlede Bugtninger.

Men hun stirrede ind i Hullet, lige til Ormen var ganske nedsvælget, og vendte sig derpaa et Nu mod Munk.

»Kujon De er!« sagde hun med et ejendommeligt Smil, løb ud af Døren til Haven, sprang midt gennem Tæppebedene — bort over Plænerne.

— Kujon De er! —

Biblioteket holdt Sommerferie, og Titus var taget paa Landet. Han lejede sig et Par smaa forfaldne Stuer i et gammelt Skovløberhus i Lindevangs-Skoven. De laa for sig selv til højre for Gangen, der skar sig midt igennem Huset. Paa den anden Side boede den gamle Skovløber-Enke.

Titus flyttede alle sine Møbler og Bøger ud og morede sig med at arrangere alt som til blivende Ophold. De hvidkalkede, afskallende Vægge forsvandt bag de mange Reoler, og Mellemmrummene udfyldtes af Fotografier, han satte paa med Tegnestifter. Han polstrede med Tæpper og Portiærer, pyntede med Malerier og Kobberstik, dækkede den smalle Vindueskarm, som den rødbrune Farve forlængst var sprunget af, med Urtepotter, satte Klaveret over X i det ene Hjørne, hvori han bagest opstillede sine Statuetter paa trinvist ordnede Hylder, halvt dækkede af en Viftepalme og blomstrende Amaryllis. Han fandt 156kort sagt i flere Dage en egen Glæde ved at hygge i de smaa tarvelige Stuer med al den Luxus, han var vant til inde i Byen.

Han spiste til Middag paa Lindevangs Hotel. Ellers holdt han eget Spisekammer med Smør og Brød, Æg og Sardiner, Te, Portvin og Hennessy. Gamle Madam Lange fredede om dette Departement med moderlig Ømhed. Hun smagte umærkeligt fint paa de lækre Sager, mere af Nysgerrighed end af Graadighed. Til Gengæld bragte hun ham Skovens sjældneste Blomster, plukkede Mjødurt og Konvolvulus til ham og førte hele Grene af Tjørn og duftende vilde Æbletræer ind i hans Stuer. Hver Dag rev hun Gangene i den lille Have paa hans Enemærker og passede det lille Bed udenfor hans Sovekammervindue med særlig Omhu: der groede Venusvogne og Ambra indenfor en Rabat af Primler. Og alle hans Vinduer var tæt omrankede af æggegule, stærkt fyldte og stærkt lugtende Roser.

»Jeg véd jo, Kandidaten holder af Blomster. Derfor har man Fornøjelse af at pynte for ham.«

»Jeg véd jo, Kandidaten holder af Blomster,« sagde hun tidlig og silde.

— Holde af Blomster, tænkte Titus ærgerlig over den evige Gentagelse; hvem gør vel ikke dét? Hun kunde lige saa godt sige: Jeg véd jo, Herren holder af Mad.«

157

Titus var gaaet til Villa Victoria for at hilse paa Munk, der ofte havde bedt ham komme og se paa det Billede, han malede af Husets Datter. Villa Victoria laa op imod Lindevangsskoven med Laage dertil gennem Hegnet.

Titus gik langs med den favnehøje Havemur, der hen ad Randen bar Sandstensvaser med Kaktusplanter. Da han kom til Indkørselsportens høje Smedejærngitter, som var prydet med forgyldte Rosetter, saa' han Villaen ligge fornem og med runde lave Taarnkapper som et lille Palæ.

Maleren var i Haven og Frøkenen ogsaa. Maaske Herren selv vilde ulejlige sig derved, svarede den oplukkende Pige.

Titus gik bag om og langs en Glashal, der var bygget i Forlængelse af Havestuen. De højstammede Nerier stirrede ud af Glasvæggene med store blegrøde Blomster, og Vinrankerne krøb op af Stængeværket med fine nysansatte Klaser, hvis Druer var uigennemsigtige og smaa som Ærter.

Han stansede ved at høre en underlig klynkende Pippen. Dens Lyde kom med korte Mellemmrum, og trods deres Ensformighed var det, ligesom de indeholdt en Klage, en hæs Kalden. Han bøjede sig ned over Græsribatten, hvorfra han syntes Lyden kom.

I det samme mærkede han et Sus af en, der fór lige imod ham og tæt forbi, og han skimtede 158en lysegrøn Farve, der i et Nu kastedes ind i hans Øje. Han rettede sig op og fornam ligesom en Frastødning i det stærke Lufttryk fra det forbifarende Legeme.

Uvilkaarligt kom han til at mindes Nike-Torsoen fra Parthenon — hvorledes den bløde Chiton svøber sig i et Mylder af fine, flyvende Folder om den unge faste Kvindekrop. Det var, som strøg et Pust imod ham fra en saadan voldsomt ilende Nike.

Den unge Dame stansede saa hurtigt hun kunde og vendte sig nysgerrig om. Og to Øjenpar mødtes, hvis Blikke greb hinanden, som Magneten griber et Stykke Staal, — det ene blaa og bundløse Øjne af Farve som den blanke Sommerhimmel, ja, som kunde det være selve Himlens Blaa, der skinnede i de store Pupiller som gennem et Par runde Fængselsvinduer, — det andet brune som Agat og stærke som kondenseret Solskin.

De Øjne faldt i hinanden og holdtes fast. De saa' intet udenfor netop disse Øjne, ikke Ansigtets Form eller Linier. Titus havde kun en vag Følelse af, at der rundt om disse Øjne var en Teint sammensmeltet og gyldent lysende og forneden pludselig livnet af Mundens lille purpurrøde Plet, der skinnede saftigt som et Bær, hvoraf Huden er skrællet.

Begges Øjne blev med ét smaa som under et 159fælles Smil. Saa traadte hun et Skridt hen imod ham og saa' spørgende paa ham, mens hun bed sig i Læben.

Hun sagde dog intet; men Titus forstod hendes Mine og vilde til at svare, da han paany hørte den ængstelige Pippen, der lød som smaa hæse Skrig. Han bukkede sig ned og greb i Bedet under en Heliotrops Blade en lille Graaspurveunge.

»Det var den, jeg søgte efter,« sagde han og førte den lille Krop op til sit Ansigt.

»Hvad fejler den?«

»Den er falden ned og har slaaet sig fordærvet. Brystet er hugget til Blods og den — se — ja — se, den har knækket den ene Vinge.«

Den lille gulnæbbede dungraa Fugl gispede med oppustede Fjer; Øjnene kippede i som for hvert af de hastige Hjerteslag.

»Aa, den Stakkel, det lille Kræ, hvad skal vi gøre ved den?« sagde hun og bøjede sig ned imod den; over hendes Næse skælvede en fin lille Rynke.

Titus saa' endnu engang paa Fuglen: den var ikke til at hjælpe. Han klemte med Tommelog Langfinger om dens Hals og holdt den i Haanden, til den var død.

»Saa meget,« sagde han og slængte det døde lille Dyr ind i en Jasminhæk.

160

Hun mødte atter hans Blik, og denne Gang saa' han tydeligt Smilet fra Øjet, hun sænkede, glide ned til Mundvigene, der sitrede i et underligt Træk.

»Hvem er De?« spurgte hun.

»Gør Navnet til eller fra? — Jeg er den, De ser for Deres Øjne. De kender mig, som jeg kender Dem.«

»Hvad vilde De her?«

»Ingenting. Jo, De kan forresten gerne tro, at den himmelske Fader, uden hvis Vilje end ikke en Spurv falder til Jorden, har ført mig herind imod min Vilje, paa det at jeg kunde forkorte Pinen for det lille Kræ, der var saaret til Døde.«

»Hvorfor taler De saa affektert?« spurgte hun og saa' ham fast ind i Øjnene.

»Hvorfor spørger De saa ugenert?« svarede han og stirrede lige saa sikkert paa hende.

»Farvel!« — brød hun over med et pludseligt Kast med Hovedet, og inden han vidste af det, var hun smuttet ind i Neriumshuset. Han saa' et sidste Glimt af den lysegrønne Kjole — den var som Vinrankernes Blade derinde — og fik et ubestemt Indtryk af, at han havde set den før.

— Nede fra Drivhuset kom Munk langsomt slentrende. Hans Hoved var tungt og døsig. 161 Han følte den bestandige Svie om Hjertet, som skuffet Forelskelse frembringer.

Titus' Besøg var ham ubelejligt. »Jeg gider ikke vise Dem Billedet,« sagde han. — »Det griner ad mig, naar jeg ser paa det. Det er ufuldkomment baade i den ene og den anden Retning.«

»Farvel,« sagde Titus stille og gik. Den anden stirrede efter ham.

162

XV.

Men næste Dag kom Munk af sig selv og bad Titus gaa med.

»Jeg vilde gerne vide Deres Mening om hende.«

»Mening — min Mening,« vrængede Titus. »Jeg har slet ingen Mening om den Slags fine Damer.«

»Jeg er dog sikker paa, hun vil interessere Dem.«

»Interessere — interessere — ikke det mindste. Jeg gaar ikke med.«

Strax efter tog han uopfordret sin Hat og sagde:

»Skal vi saa gaa?«

Det var en stille graa Eftermiddag. Hele Naturen var i varmt Bad. Det dampede fra Jorden, og den fugtige Em slog tilbage fra den lave Himmel. Man troede at kunne se Græsset skyde langt og saftigt grønt og at høre Træernes Blade 163strække sig i den lune Taageregn; de aandede Luften fuld af Ilt og syrlig Lugt.

Da de bøjede om Karnaphjørnet, standsede de ved at høre Sang strømme ud af Vinduet.

Havde saa sandt jeg eder ved Haand,
jeg dansed frem for Sankt Peder,
jeg dansed for Herren paa Dommedag,
ja gerne til Helved med eder ...

Stemmens rene Klang jublede Ordene frem i en Rus af Trods og sænkede sig saa ømt til det sidste Ord, at det ligesom sitrede af Elskov.

— Den store Korridor var opfyldt af Blomsterborde, hvis Planter beskindedes af Vinduernes flerfarvede Lys.

»Døren staar aaben,« hviskede Munk. »Vi gaar ind uden at forstyrre, saa bliver hun ved.«

Den store aflange Musikstue havde et bleg. gult Tæppe over det hele Gulv. Vinduerne var dæmpede med mørkeblaa, gennemsigtige Forhæng med heraldiske Leoparder og kun fra Karnappens Runding faldt Lyset fint og staa graat ind over Flygelet, flød langs den Spillendes Ryg, der tegnede sine unge kraftige Linier under den graa Fløjelskjoles bløde Stof, og slog forneden Gnist af den lakerede Fodspids, der traadte Pedalen.

Denne Skikkelse ligesom opsugede alt det fine enstonige Lys, som ikke straaledes tilbage, men omgav Figuren med en egen varm Dis, der 164sitrede i Omridsene af det dunede Fløjel som en graaligt lysende Glorie.

Titus skimtede ellers Stuen svagt — en hvidlakeret Causeuse betrukket med lyseblaat damasceret Atlask, af den Slags, man betragter i Museerne med Undren over, hvilke Gratier der er fine nok til at hvile paa saa fint et Leje, — Væggene lyslilla af Farve, indrammede af brede, hvide og forgyldte Lister — gamle skumle Malerier i vildt snirklede Rokokorammer, hvis Guld var mat af det ringe Lys — en hvid Marmorkamin omsnoet af levende Vedbend.

Luften var tung af indelukket Lugt af Bregner og sødlig Duft fra Roser, der prangede i tynde Krystalglas og flade kinesiske Skaaler rundt paa de smaa forgyldte Guericloner.

Munk var allerede sunken til Hvile i en Armstol ved Kaminen. Den Spillende havde drejet Hovedet ganske flygtigt, men uden at skænke den Indtrædende nogen Opmærksomhed.

Titus satte sig tilbagetrukket i den mørkeste Krog, hvor han var vis paa ikke at blive set, men hvorfra han saa' Skikkelsen ved Flygelet som en Silhuet mod Vindueslyset, der randede den med en sølvlysende Kontur. Haaret hang i en tyk Masse ned ad Ryggen, en lille Lok snoede sin Spiral over den lige fine Næse. Hænderne dansede sarte og' rødmende over de hvide Tangenter. 165Saa stille var der i Stuen, at han midt i Tonernes Hvirvel hørte. Neglenes smaa skarpe Slag mod det haarde Elfenben.

Titus elskede Musik, ikke saa meget for Musikens egentlige Indholds Skyld, thi over dét gjorde han sig aldrig klar, — som for den frigjorte Stemning, i hvilken den hensatte ham. Han følte sig med ét løsrevet fra alle bestemte Tanker, fra al konsekvent Reflexion; hans Forestillinger blev som den Dyng kulørte Balloner, man ser paa Markedspladsen, med alle de bindende Snore forenede til et Reb: blev dette Reb skaaret over, saa spredtes de i en sejlende Fart op ad i Luften til alle Kanter, og de blev borte som bitte røde Bær flydende paa Himlens blaa Hav.

Naar han lyttede til Musik, vingedes hans Fantasi umærkeligt og evnede at flyve, hvorhen det skulde være. Med en forunderlig Lethed lystrede alle Minder, naar han kaldte dem frem; de fyldtes af Farver og af Nuets levende Blod — han saa' sig i de tusinde Situationer og mindedes klarsynet hver Enkelthed i det hele Billede.

Der var ikke engang nogen Lov for, i hvad Orden disse Tanker og Erindringer dukkede op. En lille Viljesytring — og alt undergik et forbløffende Changement. Der var kun knyttet til Musikens Tempo og Stemning en Understrøm af sød Smerte, af ulmende Sorg, af rislende Fryd; 166men over denne Strom boltrede hans Tanker sig som Svaler i Solskin.

Disse Toner, der flød og perlede, hulkede og stønnede, jublede og lo, hvinede og brast, for at hulke og klage og triumfere paa ny, — de var jo saa underligt ubegribelige, de løb ind og ud af Ens Hjerne uden at spørge, om de maatte komme og gaa, og dog var det saa selvfølgeligt, at de netop maatte skifte saaledes. Hele hans Sjæl anede jo de kommende Toner.

Og saa rummede Musiken den søde Lyst for Titus, at den gjorde ham tilfreds med sig selv. Han følte sine egne Evner svulme af en aldrig anet Kraft, han begreb sit eget Menneskeværd, luede af en Stolthed, som til Hverdag sjældent vovede sig frem, og hans Udsigter syntes med ét saa klare, som saa' han fra en høj Bakke ud over grønne, solgyldne Marker.

Men naar Musiken tav, da var alle Tonerne løbne gennem hans Sjæl som Vand gennem et Sold, og alle Fantasierne var blæst bort, og hans Sind følte Vindstille. Tilbage havde han kun en Fornemmelse af at være forfrisket og at have fyldt sig selv med nye Haab og ny Tro paa sig selv.

Alt som nu Flygelets Klange berusede ham — han vidste ikke og brød sig ikke om at vide, hvad hun spillede — vuggede han sig ind i allehaande 167lunefulde Drømme. Han fandt Behag i stadig at skelne Neglenes smaa Klap mod Tangenterne. Det var, som kædede disse smaa tørre, klangløse Lyde sig sammen til en Melodi for sig — en Melodi, som dansedes af ti slanke fine Fingre, der hoppede rundt i Neglenes lysegrønne Sko, — smaa Figurantinder, der ombrusedes af Tonernes lette Tyll. Og han mindedes atter den lysegrønne Kjole, der var som det unge Vinløv i Neriumshuset. Denne Farve havde engang før krydset hans Vej med en ejendommelig Skønhedsduft i Følge. Han mindedes ogsaa det Blik, hvori deres Øjne mødtes den foregaaende Dag, et Blik, der lyste langt ned i hans Sjæls skumle Skakter; men samtidig ærgrede han sig over at have stillet sig blot for dette Blik og ikke stænget for sine egne Øjne.

Regelløst skiftede hans Tanker. Han huskede en tidlig Foraarsmorgen, da han drev gennem tomme skyggegraa Gader, — hvor pudsigt en Kanarieflugt havde stirret paa ham med det ene Øje, der langsomt plirede fra Søvn til vaagen Bevidsthed; han kiggede tilfældigt ind ad et lavt Vindue og saa', hvorledes den trak Hovedet ud af Fjerens oppustede Skjul og pippede, som vilde den sige: Jo vist — jo vist er det Morgen; hvorledes den kløede sig bag Hovedet ved at svinge det ene Ben lynsnart dirrende frem og tilbage, 168sleb Næbbet paa Pinden og trippede ned til Ædekarrets Hampefrø.

Han kom igen til at tænke paa den solstærke friske Dag, da han gik over Torvet og den unge Dame gled forbi ham i en lysegrøn Kjole med en safrangul Parasol for sit Ansigt. Og saa tænkte han paa hende, der stod i Baaden som et rødt Rosenblad, der pustes over Søen. Han saa' Kikkertens Objektiv foran sig med det hele Mylder af blinkende Bølgeskæl. — Hvem de to havde været? Maaske én og den samme — maaske begge identiske med hende, som sad derhenne ved Flygelet. Noget han aldrig fik at vide. Men som han netop derfor havde Lov til at tro.

Med ét saa' han sin afdøde Moders Hoved for sig — et tugtigt og ængstelig-ydmygt Ansigt, som en gammeltysk Matrone, malet af Dürer eller Holbein. Og han huskede hendes halvt spøgende Maade at klage sig paa, naar hun saa' en sort Ligkiste: Aa Herregud, saa sort, saa sort! — Skrinet er sort og Jorden er sort, hvori de putter os, — sort ser det ud altsammen. Jeg vil ikke i et sort Hylster, saa synes Døden altfor sørgelig. — De havde ogsaa sænket hende i Jorden, gemt i smukt, flammert Egetræ.

— De gik ned imod Stationen; han saa' Lyset spille fjærnt borte fra, ind mellem de høje Stammer. Snart troede han at skimte, hvorledes 169hun saa' ud, snart slukkede Mørket Indtrykket, og han kunde ikke pine sin Hukommelse til at huske et eneste af hendes Træk. Maaske var det ogsaa hende derhenne, der sad og spillede ...

Ogsaa Munk blev oprømt ved Musiken. Hans Øjne ligesom saa' klarere og fandt en Mængde Harmonier i Stuens Farver. Lyset vældede fint og sølvagtigt, han fulgte dets Virkninger, saa' det skinne i blanke Flader og kaste smaa Glanslysgnister rundt paa Bordben, Glas og Rammer. Han fandt en syndig Masse Motiver, der alle paatrængte sig og forlangte at males. Og hans Fantasi kom i en komponerende Virksomhed, som dannede Billeder, formede i sarte Farver og ridsede i kække Linier. Men stærkere og stærkere klyngede hans Tanker sig til en Yndlingsidé, som i den sidste Tid havde begejstret ham.

Han vilde male Eurydike. Titus havde fortalt ham Myten efter Ovid. Og det hele stod saa klart for ham.

Snart saa' han hende vanke paa smaragdgrønt Græs, hvorover Skyggerne flød duftige og violette fra unge Birkes svinglende Løv. Dette Spil af saftige Farver og flagrende Skygger gjorde, at Græsset saa' ud, som var det ikke fast Grund, men flygtige, i Luften svævende Farveskyer, der kun kunde bære saa lette, utyngende Skikkelser 170som Eurydike, den unge Brud, der gled over Grønsværet med sine Piger, i Klædebon virkede af lyseblaat Flor, gennem hvilket deres rosenfarvede Legemer skinnede, saa hele Skikkelsen var som farvet af Forglemmigejens lyse Blanding af Blaat og Lilla. Og mens hun bukkede sig ned og plukkede af de store smørgule Engkabbelejer, løftede hun sin hvide Hæl fra Jorden, og den lille traadtynde, koralrøde Slange stak hende dødeligt i Foden.

Derpaa saa' han Skyggernes Rige — det var uden Stier og Veje — uden Landskabsformer — uden faste

Hvælvinger. Spindelvævshængt som en vissen Granskov med uendeligt høje Træer, hvis Grene krydser hinanden og danner en filtret Atmosfære, i hvilken ingen Fugl kan flyve op uden at støde paa savklingelignende Kviste, fra hvilke det regner med tørre Naale. Og ned i dette gennemkrydsede, filtrede Rum stiger Lyset blegt fra Oververdenen og famler sig frem rødligtgustent som en Røg, en Taage, der splittes af det strittende Kvas som af tusinde Dødningefingre, fra hvilke Neglene falder ved den mindste Berøring. — Men gennem denne forviltrede døde Skov skulde Orpheus føre sin genvundne Hustru opad mod Dagslysets Aabning, der straalte over hans Hoved som en lille himmelblaa Safir, og Træernes savklingelignende Kviste skærer hans Hud, og de 171vissentbløde Naale ridser hans Øjne, før svage til at trænge ind, thi strax falder de fra Grenene. Dog, han dukker sig ikke, men stiger blot: han véd ikke, om han træder i Jord eller Vand, og dog gungrer Hades under hans levende Trin. Men bag ham glider Eurydike frem, og hendes Fødder har ingen Lyd. Hun er hyllet i et Klædebon, der er som et Edderkoppevæv, hvori Støvet har hængt sig. Det flænges af Tornene, men Flængerne flyder sammen igen om Skikkelsen, der skinner svagt, violet som Fosfor i Natten. Og Hermes holder hende ved Haanden, han straalte i Huden som af Guld, og der glimter Diamanter i hans Hæles Vinger, men han kaster ingen Glans omkring sig, og den spindelvævshyllede Skikkelse faar intet Genskær.

Og Safiren for oven bliver større og større, og det blege Fosforskin slukkes under Spindelvævsdragten, og Orpheus fornemmer allerede Oververdenens Luft som de kolde stærke Morgenpust før Solopgang — da griber han af en uovervindelig Længsel efter at se den Elskede, om hun har fulgt ham, og han kan ikke vente de fem Skridt, han har tilbage: han vender sig med spredte Arme til dét Favntag, der skal give hende Livets Varme — da favner han den døde kolde Luft. Eurydike synker tilbage, som naar et Fnug drages af Vandet. Hendes Ansigt er vendt imod ham og lyser 172graat som en Perle, med farveløse Læber og Øjne i en glansløs Blaanen. Og fra den bristende Mund lyder det sidste døende Levvel ...

Dette vilde han male: Orpheus' rødmende bronzebrune Hoved vendt mod Eurydikes blegtlysende Ansigt og bag dem den gyldne Hermes' vemodige Smil — disse tre Skikkelser skinnende frem af de rødligtgustne Skygger, mellem hvilke Lyset kvaltes. Og Eurydike skulde have Doras Træk, saaledes som hun nu løftede Hovedet mod Vinduets sivende Sølvlys ...

Og Dora selv? — Ja, Dora alene tænkte ikke, eller Tonerne var hendes Tanker, ubegribelige og uden Forbindelse med Virkeligheden. Hun var i den forunderlige Stemning, som man stundom føler i Teatret, naar man med ét ikke længer følger Scenens Ord, men kun hører Lamperækken synge som et Vandfalds Brusen og ser Blussenes Os sitre oven over Glassene: Teatret, Publikum, Skuespillerne, Stykket — alt er det blæst bort; men et Ord, et Blik, en Tanke har fænget og tændt Fantasien i lys Lue — Sanserne dirrer, Blodet synger, og Sjælen er lykkelig — fri.

— — Da Dora holdt op, var det som alle tre vaagnede. Munk undrede sig endogsaa over, at hendes Øjne syntes at have en egen stærk 173Glans, som var netop lige Laagene løftede for Sjælens Drøm.

»Tak!« sagde han dæmpet.

»Man takker ved at tie,« sagde hun tonløst.

Saa blev der uhyre stille i Stuen. Det var, som om alle Møbler med ét trængte sig frem og sagde: Se her staar jeg — og her staar jeg. Nu kunde I gerne se lidt paa os.

Munk begyndte ogsaa at iagttage, hvorimod Dora gik til Vinduet og saa' ud. Titus forholdt sig stille i sin Krog.

Munk begyndte at konversere. Han fortalte løst og fast om Kolleger: hvad de malede paa, eller hvor de drev. De sidste Efternølere var ved at pakke ind og rejse paa Landet ligesom alle de, der allerede var borte. De spredte sig over Landet som en graadig Flok Fotografer, der siedes om de kønneste Prospekter. Der var meget faa, som forstod andet ved Malerkunst end dette at male Studier om Sommeren og efter dem at lave Atelierbilleder om Vinteren: Akkurat som Fotografer, der tager Plader i den bedste Belysning og siden retoucherer Billederne efter Publikums Smag.

Man havde vænnet sig til at tro, at Kunsten skete Fyldest, blot man malede det første, det bedste, man traf paa sin Vej. Malerkassen smækkes op, Farverne klemmes ud paa Paletten, og saa 174 smøres der løs: Modelstudier af en kartoffelskrællende Bondekone, en Dreng med en Hjulbør, en grødspisende Mand, eller et Portræt af en rød Ko paa en grøn Mark eller af Landevejen til Anderup efter Regn. Det var altsammen Prøveklude, der kunde vidne om større eller mindre teknisk Færdighed, men ikke havde det mindste med Kunst at skaffe. Kunst skulde give det sjældne, det udsøgte, det uddybede, det som ikke enhver kunde se af sig selv, det, hvori den enkelte følte stærkere end de andre — Kunst skulde dufte af den evige Skønheds Poesi eller ses i den menneskelige Lidenskabs blændende Lynglimt. Kunst og Digtning skulde paany vende tilbage til de enkelte, usammensatte Strømninger i Menneskesjælen, de store simple Ledemotiver i Følelseslivet. Alt for længe havde Billeder og Bøger været af didaktisk Art, en Slags Anskuelsesbilleder, der gav Referater af, hvad alle jævnt gode Øjne kunde se, demokratiske Sjæles

lagttagelser fra de forskellige Stænders Liv, hvordan Rebslagere tænker og Skomagere laver Sko, hvorledes Bønders Tanker former sig under Pløjning og Saaning, eller hvordan en Tjenestepige har det i en ussel Kondition, eller Grundene til, at hun kommer galt afsted. Denne didaktiske Kunstretning skulde nu have Ende, de ideelle Krav atter stilles for Øje, og Kunsten paa ny tilfalde de fine og svulmende 175stærke Personligheder, hos hvem man, træt af Vanelivets Jammerlighed, søger Trøst og Haab, Opflammeise af Mod og Vilje. Kunsten skulde ikke længer afbilde Menneskene i deres Vaner, men i de Øjeblikke, da de bryder disse Vaner, river sig løs og higer efter højere Maal end at finde sig til Rette paa sin Plads.

»Hvor De er snaksom idag,« sagde Dora med et lille Smil og lænede sig tilbage paa den lyseblaa Causeuse. »De har nok glemt, vi er alene; saa plejer De ellers ikke at sige noget.«

»Alene — nej — véd De ikke — nej, det er sandt — jeg har jo slet ikke forestillet Dem min Ven —« Hans Øjne stirrede lysegrønne paa hende og vendte sig derpaa søgende om mod Titus. Han havde virkelig for en Stund glemt, at han var til Stede, og ærgrede sig nu over, at han havde givet sin Tale saa frit Løb i dennes Paahør. Ligeoverfor Dora var hans Udtalelser nye, ligeoverfor Titus var de gamle, og man ærgrer sig altid ved Tanken om, at en anden kontrollerer, hvorledes man gentager sig selv.

Titus rejste sig fra sin Krog, skønt han helst var bleven siddende, traadte nærmere og bukkede.

»Jeg har jo den Ære at kende Frøkenen.«

»Saa-aa?« sagde hun.

176

»Ja, lige saa meget som Folk i Almindelighed kender hinanden.«

»Virkelig? — Naa, saa tag Plads og sig os Deres Mening. Synes De, Herr Munk har Ret i saaledes at bryde Staven over vor nuværende Litteratur og Kunst?«

»Ikke ganske. Al Kunst gør sin relative Nytte, hver Slags paa sin Maade. Jeg kan f. Ex. ikke fordrage »Nature morte« som selvstændig Kunstform, og dog indrømmer jeg, at en malet Vandkaraffe engang har lært mig rigtig at se Lyset bryde sig i Glas, og et malet Billede af en Perlemorsplade har bidraget til at oplade mine Øjne for de mange Farvenuancer i Naturen. Det allermeste af, hvad man i Almindelighed kalder Kunst, har virkelig en opdragende, en didaktisk, en udviklende Hensigt. Det æstetiske er sandelig ikke blot til Lyst. Vi lærer uendelig mange Ting af Kunsten. Selv tarvelige Landskaber kan lære Beskueren at se Naturen og vænne ham til at bruge sine egne Øjne. Men der kommer en Dag, da man giver alle Landskaber Rejsepas og lærer at forstaa Naturen uden Mellemand. Den, der har udviklet sine Øjne til at se, behøver ikke at glo paa malede Lærreder.«

»Men glemmer De nu ikke,« sagde Dora, — »at det malede Landskab ofte har fastholdt en Skønhed, en Stemning, der ellers er flygtet bort 177for længe siden og maaske aldrig kommer igen i Naturen. Et Landskab kan være som et Minde, der er bevaret — levende og inderligt.«

»Heri har De Ret. Et Kunstværk kan være som en Blomsterextrakt, der vækker Minder, man ellers ikke kunde fremmane, — kan være som et Glas syltede Jordbær, der kan nydes paa Steder og til Tider, da der ellers ingen Jordbær gror. Forresten vil jeg personlig hævde, at jeg ikke bryder mig om den Art hensyltede Sager, og at jeg finder de allerfleste Landskaber ganske uforholdne — for mig, vel at mærke, ikke for andre.«

»De er nok ganske udlært?« sagde Dora og saa' længe paa ham.

»Langt fra. Jeg tror som sagt, at al Kunst gør sin Nytte. Om jeg ikke i mine Drengaar havde læst daarlige historiske Romaner og dengang fundet dem spændende og gode, kunde jeg næppe nu beundre »Marie Grubbe«. Lyriske Digte, som vi finder flove, faar Hjertet til at svulme paa en eller anden Malkepige. Jeg regner nu kun den Kunst for god, som er mig overlegen, den Kunst, der ser Naturen dybere efter end jeg, eller mere beaandet, eller med større Kraft, eller med rigere Farver, — ja, jeg elsker ogsaa den Kunst, der lader mig se Natur og Mennesker med andre Øjne end dem, jeg er vant til.«

178

»Jeg synes, De er noget vel meget tolerant i Dag,« indskød Munk. »De accepterer al Kunst.«

»Ja, fordi Menneskeheden bestaar af utallige Grader af Intelligens og Modtagelighed. Selv den Kunst, der ingensomhelst Betydning har for mig, kan godt have det for andre. Jeg har strængt taget ingen Ret til at kalde andres Smag for slet, men har kun Lov at anse den for mere primitiv, mere beskeden, mindre kræsen end min egen. Men min Smag har ikke altid været kræsen. Før holdt jeg af at læse om Konger og Grever, om Helte og Feltherrer. Nu holder jeg mest af de Bøger, der fortæller mig om fine, ejendommelige Mennesker.«

— Dora havde lagt sig tilbage og strøg sig over Øjnene med Haanden. Det fine, det ejendommelige, tænkte hun, var det ikke Særkendet for ham selv, der talte med denne bløde, bøjelige Røst, som behandlede

alle Ord saa varsomt og holdt dem lidt længe i Munden som for at give hvert sin egen Farve, inden det forlod ham.

»Det er. unyttigt at tale om Kunst,« sagde disse dæmpede fine Ord; »hver har dog sin forskellige Trang og sit forskellige Begreb.«

Munk var for længst ked af Samtalen. Hans grønlig Øjne syntes at lyse ved at se paa den unge svulmende Skikkelse, som. laa dør med Haanden over Øjnene for at lukke Omverdenen ude.

179

Skoen var gledet af hendes ene Fod og laa lige foran ham. Længe følte han en usikker Lyst til at tage den op, og han forbavsedes over sin Dristighed, da han med ét virkelig holdt den i Haanden. Han stirrede længe paa dens tynde Skind, der snart var strammet glat, snart rynket i fine Folder over en ung og stolt Fod.

Han saa' paa Spidsen af Saalen.

»35«, sagde han i en beundrende Tone og holdt Skoen hen til Titus.

»Den Nar«, tænkte Titus uden at se paa Skoen.

»35«, sagde han i samme Tone som Munk. »Tænk, 35. Hvad dejligt er der ved dét Tal? Hvorfor er 39 eller 40 ikke lige saa godt? Intet Menneske kan lægge en Alen til sin Væxt, men en koket Dame kan altid trække en Tomme fra sin Fod.«

Dora blev rød under sin Haand, men rørte sig ikke.

»Aa«, sagde Munk i en begejstret Tone og holdt Skoen for sin Mund; — »af en saadan Sko kunde man drikke sig en Rus.«

Hvor han er latterlig, tænkte Titus. Saadan noget siger man ikke; man gør det til Nød.

»Lad nu den Sko være!« sagde Dora og rejste sig. »Dør er Tante.«

180

XVI.

»Molle beder om Lov at komme med. Maa han? Molle siger, han skal nok være artig,« lød en høj Kvindestemme fra den halvaabne Dør, og strax efter viste sig en midaldrende Dame, der blev skubbet til Side af en stor og tung Hund, hvis tykke runde Krop var beklædt med drapgule Haar, der samlede sig i tottede Klumper.

Molle gik frem Fod for Fod og betragtede de Tilstedeværende med sine sorte slukte Øjne, som vilde den sige: Kommer I til mig, eller skal jeg komme til jer. Da ingen nærmede sig, flyttede den sig endnu et Par Skridt, snusede foragtelig' til Munks Buxeben, knurrede kort og truende ad den Haand, Titus vilde strække imod den, og smed sig endelig med et gispende Suk ned foran Doras Fødder.

»Aa, den store prægtige Molle!« jubledes Tante Rosalie, der fulgte alle sin Yndlings Bevægelser med et beundrende Blik. — »Er han ikke klog? — klogere end mange Mennesker — Molle — vis nu 181de Fremmede dine store tungsindige Menneskeøjne — hører du, Molle, Mol—le!«

Hunden rykkede lidt paa den store, nedhængende Ørelap, som var der en Flue, den vilde jage bort, og plirede med det venstre Øje, i hvis sorte fugtige Dyb der lurede en gullig Glans. Saa lukkede den strax Øjet igen og sukkede.

»Aa, det dejlige Dyr! — Saa' De dét Øje — hvilket Udtryk! — komplet menneskeligt! — Og disse Suk — som naar et Menneske sukker i sin dybe Utilfredshed. — Men Molle dog — Mol — le! — giv dog Dora Haanden, hører du, giv Pote!«

Først ringeagtede Hunden alle hendes Opfordringer; men da hun klappede i Haanden og stampede i Gulvet, rejste den sig endelig, gik i sin uhyre Flegma hen til hende Fod for Fod, lettede den ene Pote en halv Tomme fra Jorden, blev staaende i denne Stilling et Øjeblik og lod saa Poten falde, da ingen tog den.

»Men Molle dog — gaa hen til Dora — gaa strax hen til Dora — fy! hører du ikke hvad jeg siger — gaa hen til Dora og giv Pote.«

Hun drejede den saa kraftigt i Retning af den, der skulde bæres med dens Pote, at Molle aabenbart følte sig stødt, thi den gik hen og plantede sin højre Pote midt paa det lyseblaa Atlask.

»Fy, du væmmelige Hund!« sagde Dora og huggede den ublidt i Siden med sin Sko. — »Har 182jeg ikke sagt dig, at du ikke maa røre noget herinde. Gaa væk!«

Molle gik ganske uberørt tilbage til Tante Rosalie, lod sig klappe et Par Gange paa sin fede Ryg og lagde sig derpaa om paa Siden med alle fire Poter strakte fra sig.

Tante Rosalie var en høj og lidt mandhaftig Dame. Næsen var stor og knippelformet, den høje rynkede Pande var bleven endnu højere ved, at det graasprængte Haar var strøget strængt op og dækket af en lille sort Fløjlskalot, der i Forbindelse med den krusede Halsstrimmel gav hende Lighed med de gamle hollandske Portræter af værdige og dydsirede Damer. Hun førte sig med stiv Anstand og holdt i Reglen Armene korslagte over Haandleddene foran paa sin Mave med Tommelfingeren strittende opad. Der var noget runkent over hele hendes Ansigt, der altid var rødt som af Kulde, ja selv de smaa Øjne syntes rynkede, naar de forsvandt i et af de elskværdige Smil, der hyppigt furede Ansigtshuden endnu mere.

Tante Rosalie var uhyre talende og uhyre charmeret, i hvad hun end saa' og hørte. Hun ødslede med superlative Lovtaler over alt mellem Himmel og Jord. Hendes fyrige Temperament lod hende se selv den mest hverdagsagtige Begivenhed i et romantisk Lys, der aflokkede hende beundrende 183Udraab. Hun skuffede sig selv Gang paa Gang, thi hendes Begejstrings-Temperatur var saa høj, at enhver følte sig fristet, ja forpligtet til at give den en Afkøling.

Aldrig saa snart havde hun hørt, at Titus var Biblioteksassistent, før hun med begejstret Stemme sagde:

»Gud, kære Herr Bøg, De maa da aldrig kunne andet end være henrykt.«

»For hvad?«

»Ih, for den mageløse Lykke, Dag ud og Dag ind at svælge i den Masse herlige Bøger. Det maa jo være henrivende at føle sig omgivet af Alverdens Visdom. Mon Dieu! — at have Adgang til alt det store, ædle, ophøjede, Mennesker har drømt og tænkt.«

»Men den Adgang staar jo aaben for Dem selv.«

Tante Rosalie saa' paa Titus med et usikkert Smil: »Kære Herr Bøg, jeg forstaar Dem ikke.«

»Bedste Frøken, Biblioteket er jo aabent for alle. De glemmer, at min Stilling er en tjenende. Jeg maa søge de Bøger frem, som de andre skal læse.«

»Maa De da ikke selv læse dem?«

»Jo, naar jeg har Tid.«

»Saa skulde De takke Deres Gud for den Lykke, kære Herr Bøg.«

184

»Frøkenen skulde gøre det samme.«

»Oh ciel! jeg er kun en Kvinde, hvis stakkels Hjerne ikke kan rumme den megen Lærdom. Men jeg har et varmt Hjerte, der tilfulde forstaar den Fryd, det maa være at stige ned i Kundskabens dybe Brønd.«

»Det er altid farligt at stige ned i en Brønd, kære Frøken. Den tunge Kulsyre, som driver paa Bunden, slukker baade Lys og Liv.«

Tante Rosalie sagde ikke mere, men saa' paa Titus med et halvt fornærmet Blik. I sit stille Sind tænkte hun: Min Gud, hvor det Menneske er sørgelig blaseret.

Nu vendte hun sig mod Munk, der paa sin Side skælvede for at komme i Lag med hende. Tante Rosalie spurgte haardnakket hver Dag til Portrætets Fremgang og udtalte sig hver Gang i høje Toner om den herlige Kunst, som »Gud havde givet ham i Vuggegave«. Desuden fandt hun det hver Dag en høflig Pligt at spørge til hans fraværende Søster, som Tante Rosalie engang for mange Aar siden havde set ved et Middagsselskab.

Munk hørte paa hendes højstemte Beundringsudbrud med en træt Mine. Han forsøgte at se til Siden hen paa Dora og at afvinde hende et Smil; men hun holdt Øjnene lukkede og gabede let.

»Hvad vilde jeg ikke give for at have levet 185 paa Rubens' og v. Dycks Tid,« sukkede Tante Rosalie, — »da de fornemste Damer kappedes om at lade sig forevige af deres bedaarende Pensel.«

»Ja netop,« svarede Munk i kunstlet Alvor; — »da var det herligt at være Maler. En Fyrstinde følte sig smigret ved at lade sit skønne Legeme forevige som en Danaë.«

»Jeg tilstaar, jeg ikke erindrer, hvem den Dame var,« sagde Tante Rosalie.

»Aa — Danaë? — Saa Frøkenen kender ikke det guddommelige Billede, hvor Guldregnen daler ned over den Skønne, der ligger blændende nøgen paa sit Leje? De kender ikke det berømte Billede, Frøken?«

»Nej, Gudskelov!« svarede Tante Rosalie og rettede sit Hoved til et Udtryk af majestætisk Kyskhed. »No, grazia a dio!«

»Nej, Gudskelov! — dengang var man ikke snærpæ. Nu maa man betale en tarvelig Sypige-Model 1 Kr. Timen, medens al den aristokratiske Dejlighed fornemt hyller sig ind i sin højhalsede Dyd.«

»Jeg forstaar Dem ikke, Herr Munk,« sagde Tante Rosalie med et isnende Blik.

»Der er ingenting at forstaa. Men De kender da sikkert Canovas »henrivende« nøgne Statue af Pauline, Napoleons Søster? Ogsaa dengang havde Kunsten gode Tider.«

186

»Saa — aa?« afbrød Tante Rosalie skarpt og vendte sig til Dora, idet hun tænkte: Jeg havde egentlig ikke troet, Munk kunde være sjofel.

»Kæreste Dora,« sagde hun, »skal vi spille Gounods Ave Maria?« Hun tænkte at spille desinficerende Musik, ligesom man stænker med EAU-DE-COLOGNE for at fordrive en ubehagelig Lugt.

Hun slog Noderne op, trak en Stol hen ved Siden af Taburetten og satte sig selv.

»Kom nu, Dora!«

»Men Tante dog, den Musik passer da egentlig ikke til Situationen,« sagde Dora og saa' smilende paa hende.

»Saa — aa? ikke dét? Jo netop, min Pige, netop. Kom du kun.«

»Hvorfor skal vi være saa gudelige?«

»Do — ra?«

»Tante er jo selv ikke saa gudfrygtig.«

»Hvad siger du, min Pige? Pas paa, min lille Pige, Gud lader sig ikke spotte. Er jeg ikke gudfrygtig.«

»Tante gaar da aldrig i Kirke.«

»Naa saaledes!« sagde Tante Rosalie og saa' sig med et triumferende Smil tilbage til de to Herrer. »Man kan heldigvis være gudfrygtig uden at gaa i Kirke.«

»Jeg forstaar dig ikke, Tante,« sagde Dora 187 med den Betoning, hvormed Tante Rosalie plejede at sige denne Sætning.

»Ikke dét, lille Dora, ikke dét? Gud bor ikke i Templer, min Pige. Jeg dyrker Gud i det frie, lille Dora, jeg holder min Andagt i Naturen.« Samtidig tænkte Tante Rosalie: Kan ikke dette glæde de to Fritænkere derhenne, saa véd jeg ikke hvad.

Dora var uforbederlig.

»Holder du Andagt i Naturen, Tante? Pyt — jeg kender dig, Tante: du dyrker Gud ved de kunstige Søer og i de kunstige Parker.«

»Hvad mener du, min lille Pige?« sagde Tante Rosalie og blev rød helt op imellem det tynde, opad skræbende Haar.

»Jeg mener, lille Tante, at det lyder saa pænt dette, at dyrke Gud i Naturen, men det har egentlig talt ikke stort paa sig. Naturen er ikke saa let at komme paa Livet. Gaar du dine smaa Ture i Haven her eller i Parkerne inde i Byen, saa gaar du saamænd heller ikke længere. Men det er endnu ikke Naturen, lille Tante. Naturen ligger meget længere borte — den er som den Klokke, Kongesønnen i Eventyret gik efter længe,

længe, dybt ind i den vilde Skov.«

Tante Rosalie var endelig bleven vred.

»Det passer sig virkelig ikke, min Pige, at du taler saadan til din ældre og mere erfarne 188Tante. Hvad vilde din Fader sige, om han var hjemme, min Pige?«

Hun begyndte at gaa op og ned ad Gulvet med arrigt knejsende Hoved og Haandleddene korslagte over Maven. Begge Tommelfingre strittede i Vejret. Molle lettede sig en Smule og saa' paa hende med halvtaabne Øjne og Tungen dorsk stikkende ud af Munden. Hun havde været lige ved at sparke til sit Yndlingsdyr.

Nu gav hun sig til at klappe den paa det heftigste. Molle strakte sig i Velvære og viste sin Erkendtlighed ved at løfte den ene Forpote lidt og aabne et kærligt Øje til hende. Denne menneskeagtige Deltagelse lod Tante Rosalie hurtigt genvinde sin Ligevægt. Hun gik til Flygelet og spillede Ouverturen til »Elverhøj« ud af Hovedet med meget flotte Haanddask. Hun løftede Hænderne alenhøjt og lod de stærkt krummede Fingre styrte sig tigeragtigt over Tangenterne.

Imedens vexlede Dora betydningsfulde Smil med de to Herrer.

Da Tante Rosalie atter vendte sig mod Selskabet, straaledede hendes Ansigt i den sædvanlige huldsalige Glans.

»Jeg haaber, Herrerne vil tage til Takke til Middag.«

En Pige kom ind med Posten.

»Dèr er Aviserne,« sagde Tante Rosalie og lagde Pakken hen foran Titus. »Jeg kan tænke, De er begærlig efter det sidste Nyt. Hvordan skulde man udholde at ligge paa Landet uden Aviser? Det er en herlig Ting. Man læser sig midt ind i Hovedstaden og følger med, som om man virkelig var dèr.«

Titus rørte ikke Pakken.

»Men skal De dog ikke læse?« spurgte Tante Rosalie med sin største Velvilje. Hun vilde selv gerne have en af Aviserne.

»Nej Tak. jeg er helst fri.«

»Hvad for noget? De, en lærd og studeret Mand, bryder De Dem ikke om Aviser? Synes De da ikke det er mageløst med denne daglige Sprede Lys ud over Landet?«

»Undskyld, jeg modsiger Dem. For mig er der ingen dummere eller æklere Institution til i Verden end »Pressen«. Det er den, der nivellerer vor Tids Mennesker, beklipper dem til flade og flove Gennemsnitskarakterer og berøver dem al Udvikling til Selvstændighed. Der er intet, der i den Grad gør Folk til Vanemennesker som Aviser. Skal jeg fortælle Dem, hvordan jeg følte mig til Mode, naar jeg inde i Byen fik mine Aviser paa Sengen om Morgenen? Lige saa saare jeg slog Øjnene op, laa de friskduftende af Sværte paa Natbordet ved Siden af mig. Den lige vaagnede Energi søger noget at slaa ned paa. Sindet er 190 friskt og modtageligt. Jeg griber med Begærlighed disse Budbringere fra mine Medmennesker. Jeg læser Spalte op og Spalte ned, begynder med Dagsnyt, alle de taabelige Notitser om hvad den og den tager sig for, intetsigende Sladder, som ad denne lette Vej spredes ud i alle Hjem, jeg læser om Ulykkestilfælde, Politinyt, Skandalehistorier, Teatrene igaar, kedsommelige Litteraturanmeldelser, hvori Bøgernes Indhold genfortælles paa allehaande taabelige og partiske Maader, og jeg ender med en Leder om sociale Spørgsmaal eller Politik. Der gaar én Time, der gaar to. Energien afspændes, Morgenluften mister sin Buket, Arbejdslysten bliver lunken, udenfor larmer jo denne kedsommelige, plebejiske By, hvor alle Mennesker er forberedte paa Dagen ligesom jeg; de har ogsaa læst deres Aviser, de véd den samme Besked om alt som jeg; saa snart jeg sætter Foden paa Gaden og træffer en Bekendt, véd jeg paa Forhaand, hvad han vil tale om: Har du læst dét og dét i Avisen? Selve Byen har mistet sin Charme, dens Afkroge er gennemrodede af byttegriske Reportere, dens smaa Mysterier stillede blot i Aviserne, jeg véd akkurat det samme som alle de andre. Jeg er bleven tanketom og slap. Alt det, jeg har læst, har ikke sat Spor, det er golde Ax, hvoraf der aldrig bliver Mel. Led over mig selv og alle gaar jeg til mit Arbejde, idet jeg 191 stille ærgrer mig over, at jeg ikke anvendte den spildte Tid til at læse en god Bog. — Vor frihedselskende Tid søger at løsrive sig fra Avtoritetstro, og dog er den blind for, at den i Aviserne dyrker Avtoritetens enevældige Majestæt. Aviserne fodrer det store Publikum af som Børn med tygget Hvedebrød. Ethvert Spørgsmaal bliver tygget og gennemsavlet af den paagældende Redaktion, for at det lettere kan glide i Folk, helst saaledes, at de ikke er i Stand til at skille Sagens Kærne fra Tilsætningen. Man køber sine Bøger efter hvad der staar i Ens Liv-Organ, man gaar i Teatret i dum Tro paa Anmeldelserne. Vi har ingensomhelst Garanti for, at det virkelig er Avtoriteter. En Snes Anmeldere løber i Teatret til Premièren og undser sig ikke for næste Dag at sprede deres private Indtryk ud blandt Folk. Hvad kommer det mig ved, hvad en ligegyldig Hr. x eller y mener om Stykket? Hans Mening er ikke en Smule mere Avtoritet end alle andres. Hans Stemme

er kun én blandt Hundredtusind. Men Publikum er taabeligt nok til at bryde sig om disse Enkeltpersoners Privatmeninger, man kalder det den offentlige Mening, blot fordi den er trykt — paa mer eller mindre slet Papir. Og Publikum lader sig paavirke af disse taabelige Udtalelser, thi Publikum vil saa gerne være fritaget for at tænke selv og dømme selv. Se blot 192

paa en Mand, der træt af Dagens Arbejde sætter sig til Hvile ved sit Aftensbord: hans Øjne søger efter Avisen, hans Tanker gider ikke nær sig selv, han er vant til Avisen som til sin Aftensnaps; saa læser han og læser han — alt er glemt med det samme, han læser, — til hans Øjne lukker sig af Slaphed, og han gaar til Sengs, uden at Sindet har faaet den Forfriskelse, hvortil det trængte. Aviser gør alting dagligdags, praktisk, trivielt — Religion, Kunst, Lidenskab alt gøres til Genstand for snusfornuftige »Ledere«, og alt diskuteres, alt forvrænges, alt oversøles af Pressens haandgangne Mænd, for hvem Opgaven i Reglen er Levebrød eller Geschæft. Kritikerne er som oftest havarerede Kunstnere og Forfattere, der tilfredsstiller det altid nagende Nid over selv at være mislykkede, idet de skaanselløst slagter de andre ned. De gotter sig ved at være saa ondsksfulde som muligt, de gaar til deres Kritik med en hemmelig Lyst til ikke at forstaa, de misforstaa alt, hvad et tykhovedet Individ overhovedet kan misforstaa, de bøjer sig grumme nødigt for det sejrrie Talent, og selv naar de krummer sig, søger de altid at stikke den Lykkelige i Hælen. — Kan De tænke Dem noget latterligere, bedste Frøken, end f. Ex. en Teaterkritiker, der med vranten Mine sætter sig til Hvile i sin Parketstol? Hvorfor er han gnaven og ser ud, som om et 193

uhyre Ansvar laa paa hans Skuldre? Fordi han uoplagt skal se paa denne Komædie og næste Dag sige sin Mening til 6 Øre Linien i en Række taabelige og intetsigende Adjektiver, der fordeles i Flæng til de optrædende Skuespillere. Hvem bryder sig om denne blaserede Smagsdommers Mening? Betyder den en Smule mere end enhver anden Tilskuers iblandt det Tusind Mennesker, der ser paa Stykket? Han mangler oven i Købet den første Betingelse for at kunne paavirkes — et friskt og modtageligt Sind. Tror De, bedste Frøken, at vi vilde gaa glip af nogen aandelig Berigelse eller af den rette Forstaaelse af Scenen og dens Præstationer, om en skønne Dag samtlige Teaterkritikere gjorde Strike og nedlagde deres Penne? Saa kunde Folk sladre mundtlig om deres Mening. — Har De nogensinde tænkt over, hvad en Litteraturanmelder vil sige? Det vil sige en — af ingen — avtoriseret Genfortæller af Bøgers Indhold, en selvbestalter Talsmand for sin egen lille personlige og private Mening om, hvad han læser. Hans Hovedformaal er at fritage andre Mennesker for at læse Bøgerne, at give dem et Potpourri, saa de er i Stand til at snakke om, hvad de ikke selv har læst, altsaa at befordre Folks Overfladiskhed og udvikle deres Hang til Uærlighed. Hvor mange, endda ret dannede Mennesker er der ikke, som bilder sig selv og andre 194ind, at de »følger med« i Litteraturen, naar Sandheden er, at de kun følger med i deres Blads Litteraturtidende? — Aviserne overflødiggør paa den Maade Selvstudium og Selvtænkning for Læseren, der nøjes med at antage et eller andet Blads Mening som sin egen.«

Tante Rosalie saa' paa Titus med store forbavsede Øjne.

»Gud, kære Herr Bøg, hvor De maa have truffet mange slette Journalister i Deres Liv! De er jo ganske indigneret. Hvor jeg vilde ønske, De blot kendte en af mange hæderlige Undtagelser. De kender ikke Prof. Sørensen, den udmærkede Mand, hvor han er dannet og kundskabsrig og alsidig. Han handler udelukkende af Interesse for det skønne og gode i Kunsten og Litteraturen. Og tænk, hvor ivrig han er som Talsmand for vort smukke Modersmaal.«

»De mener, hvor ivrig han er for at bevare den gamle Retskrivning?«

»Ja, ikke sandt? Den eneste gode, smukke, tydelige Retskrivning, som vi har i Arv fra Litteraturens Guldalder.«

»Det gør mig ondt, Frøken, at jeg ogsaa her er uenig med Dem. Retskrivningsstriden er kun et nyt Bevis for, hvor ofte Folk bliver hæsblæsende og forlorent videnskabelige for at dokumentere, at deres Mening, eller rettere Vane er den rigtige. 195 Al Ortografi beror paa en Konvention, man kan kun fordre, at den er logisk og saa vidt mulig simplificerer Skrivemaaden med Overholdelse af de sproglige Love. Tro dog endelig ikke, at de, der holder paa den gamle, den »litterære« Retskrivning, lader sig lede af større Kærlighed til Modersmaalet og dets Traditioner end de andre. Det er for det meste reaktionære Temperamenter, Vanemennesker, om De vil, som holder paa den Skrivemaade, de har vænnet sig til. Bliver Talordet 16 berøvet det mindste af sin Værdi, eller lyder det ikke lige godt, hvad enten det skrives sejsten eller sexten? Vanemenneskene har vænnet sig til at se det skrevet med x, og deres Vane skal med Djævlens Vold og Magt have Retten paa sin Side. Jeg for min Del er glad for de smaa Forandringer og Adspredelser, en ny Ortografi kan medføre. Jeg synes, Ordenes gamle Klæder ligesom pudses op og faar en vis Nyhedens Glans, der gør, at jeg har mere Glæde af at skrive dem. Ordet synes mindre slidt. Paa samme Maade er jeg glad for at variere min Skrift, mine Bogstavformer. Jeg vil saa grumme nødig stivne i det stereotype, bedste Frøken.«

Tante Rosalie gabede let bag den oprakte Haand. Hun kunde med fuld Ret have sagt ogsaa denne Gang: Jeg forstaa Dem ikke, kære Herr Bøg; — men hun sagde det ikke.

196

Dora havde lyttet opmærksomt, uden at se paa den Talende. Munk havde set paa Titus, uden ret at høre, hvad han sagde. Men Minespillet i hans Ansigt, de kloge Glimt i hans blaa Øjne, de dirrende Linier om hans

faste og dog skiftende Mund havde fængslet ham. For en Stund glemte han at betragte Dora. Først ved Middagsbordet lagde han igen for Dagen, hvor forelsket han var.

Han iagttog Dora med tindrende Øjne, dog som altid uden at hun egentlig kunde gribe hans Blik. Et Blik sendes som i en enkelt Straale, men Munks Blik var et helt Bundt af grønligt Lys, der sitrede til alle Sider.

Samtidig kom han med mer eller mindre henrykte Udbrud over hendes Skønhed og Bevægelser og vandt Tante Rosalies levende Bifald. Saaledes kunde hun bedst lide den unge Maler, naar han var begejstret for Farvernes Harmonier og Lysets Spil, over de rene runde Linier i et Hoveds Form, Ynden i en Gestus eller Smilets Lynglans over Ansigtet. Munk faldt i Extase over Servicet paa Bordet, den blege rolige Dags Blinken i de slebne Glas, over den grønne Persille, der garnerede Fiskefadet, over den graciøse Maade, hvorpaa Dora førte Skeen til Munden, over en Mosaikbroche, Tante Rosalie selv bar i Halsen, over de bløde Linier i Doras Figur, over den Finhed, hvormed hendes Kjole stod til Væggens matte Gyldenlæder osv. osv., vel de hundrede Ting skulde han gøre opmærksom paa, og disse Opdagelser voxede i Antal for hvert Glas Vin, han drak.

Titus deltog slet ikke i Samtalen. Han passede sin Tallerken og saa' kun nu og da flygtigt over paa Dora, for at spore, hvilket Indtryk Munks Henrykkelse, der rummede mange kun halvt skjulte Komplimenter, gjorde paa hende. Engang fangede hun hans Blik, der sky vilde trække sig tilbage, og hendes Øjnes blanke Styrke holdt hans egne fast, saa han stirrede og stirrede og tilsidst følte hendes Blik som et blødt Pust over sit Ansigt, en Duft, en Solstraales Varme, der falder over et Ansigt med lukkede Laag — og saa skød der op i hans eget Blik en vidunderlig Følelse af Ømhed og salig Given sig hen. Hans egne Øjne lyste, idet de trak sig let sammen, som man gør, naar man ser mod Solen. Og dog blev han ved at se paa hende. Og hun hviskede ganske sagte, som om hendes Mund ikke selv vidste af, at den gav Tanken Ord: »Saa sværmerisk har jeg aldrig troet, nogen Mand kunde se.« Og Titus priste sig lykkelig, at disse Ord ikke hørtes af de andre, som just talte højroset i Munden paa hinanden.

Det regnede hele Dagen til Ende. Dog løb de en lille Tur i Haven, Damerne i Galosjer, højt opskørte og med Paraplyer over de bare Hoveder. Alting rislede med Regn; ingen Blomster 198duftede, det var som om Lugten blev jaget ned i Blomsterkalkene af de faldende Draaber; først næste Morgens Sol skulde lokke Duften frem igen, saa den hævede sig med den fordampende Væde.

Dora plukkede Blomster i Mængde og delte ud med ødsel Haand — Titus fik store fløjelssorte Roser, Tante Rosalie flammende Begonier, Munk Heliotroper og hun selv vilde have en høj, mørkeblaa Sværdlilie, som stod midt inde paa en Plæne. Titus bøjede nogle vaade Majsplanter til Side, saa hun kunde naa den. Han syntes, hun var unødig længe om at tage den og sagde det. Hun saa' paa ham med en myndig Mine og lod en lille udskaaret Trævifte, som hun — Gud maa vide hvorfor — havde i Haanden, falde tre Gange. De to Gange bukkede Titus sig taalmodigt efter den, men tredie Gang lod han den ligge og sagde i en lidt haard Tone:

»Det morer Dem nok at se mig være galant.«

Dora vexlede et lynsnart Blik med ham, rev Stænglen over med et Ryk og gik, idet hun lod Kjolen falde, saa den slæbte over det vaade Græs.

Han lod Viften ligge og gik bagefter. Først ved Havestuedøren overvandt han sig selv, gik tilbage og tog den op. Han viskede Jorden af den og mærkede en ejendommelig syrlig Krydderlugt. Viften var af lysebrunt Sandeltræ.

Titus beholdt Viften hos sig Resten af Aftenen. 199Han syntes, Doras ejendommelige Ynde ligesom havde faaet sin særegne Duft i denne Sandelstræs Lugt, der var pirrende og mættet med en indisk Urskovs Krydderluft.

Aftenen gik saa mild og dæmpet. Døren blev aabnet ud til Væxthuset, og Titus gik afvexlende fra Spillestuen, hvor Dora sad ved Flygelet, og Tante Rosalie havde beslaglagt Munk for at indvie ham i sine Indtryk fra Italien, og ind til de højstammede Nerier, der fyldte Luften med en tung og sødlig Duft. Regnen trommede paa Glastaget. Her blandt de store blegrøde Blomster og omranket af Vinløvets lysegrønne Blade mindedes han al sin oplevede Erotik; der var blegrøde unge Minder om svunden Lykke og forsvunden Sentimentalitet, der var lysegrønne Skud og Knopper og Længsler i alt, hvad han før havde tænkt og drømt og levet. Men inde i den tæppebløde Salon lukkede han sine Øjne og Flygelets Toner stænkede hans Sjæl med et køligt Brus fra en rislende Regntid, og den lille Viftes Lugt pirrede hans Sanser med en indisk Urskovs tunge Krydderluft ...

— Da hver var gaaet til sit, og Tante Rosalie omhyggeligt havde aflaaet Døren efter sig og lukket Vinduerne, aabnede hun sit store Mahogni-Chatol, trak uhyre Brevbunker frem og fordybede sig i beslægtede Veninders svulmende Udgydelser; 200hendes Ansigt straaledede af begejstrede Erindringer ...

— Dora aabnede alle Vinduerne i sit Værelse og tændte alle Lamper og Lys. Saa stod hun længe og

stirrede ud i det vaade tunge Løv, der rislede af Regn. Lyset skar et Hug ud i Mørket og naede ud til et Akacietræ, hvis tykke sirlige Løvklædning dirrede nervøst.

Hun satte sig foran sit Toiletbord og vilde gennemgaa alt, hvad der var blevet sagt paa denne Eftermiddag. Men Tankerne kunde ikke samle sig, de rislede og rislede som Regnen derude: Draaber faldt paa Draaber og sugedes op af Jorden; saaledes blev hendes egne Tanker sugede op af Sjælens dybe sorte Grund. Hun mindedes kun den dybe Varme fra hans Øjne, hvordan den voxede og steg til Hede og Lue, der ligesom vilde smelte hendes eget Blik. Og saa huskede hun hans Stolthed dernede i Haven, da hun lod sin Vifte falde.

Hun betragtede sig selv i Spejlet, der var omhægtet af lysegult Tyll — hendes eget Ansigt syntes hende saa blegt, saa aandeagtigt, Øjnene store, dybe og stærke.

Ja, stærke! Hans Stolthed — pyt! Stolthed, Stolthed ...

Hun greb af Blomsterglasset en stor purpurfarvet Valmue og holdt dens Krone ned over 201Lyseflammen. Bladene luede som levende Blod, og Valmuen brændte og brændte uden Knitren, og Ilden aad sig ind i Bladenes fine Silkepurpur ...

— Munk kom pølvaad til Stationen, tog sin Frakke af og strakte sig paa Kupeens polstrede Sæde. Togets Gungren rystede Tankerne sammen i hans Hjerne, som et Barn ryster Brikkerne sammen, hvoraf det lige har bygget en Kirke. Da han naede Byen, var Villa Victoria og alt derude som tusind Mile borte. Han sukkede bare og tænkte samtidig med Velvære paa, at Paula nu sad hjemme og ventede ham ...

— Da Titus kom ind i sine smaa Stuer, tyngede Luften ham. Han sad længe i Mørke og hørte paa den faldende Regn og Suset fra Skovens store Træer. Saa følte han med ét det vaade Tøj paa Kroppen og gik ind i Sovekamret. Her tændte han et eneste rødskaermet Lys og stillede det hen foran det store Fotografi af Lionardos »Mona Lisa«. Hvor kært at gense hendes fine Smil. Rammen var kranset af en Snerleranke. Hver Aften ofrede han af Skovens vilde Blomster til dette Billede. Snerlerne, som den foregaaende Aften havde været fine som lyserød Silke med en Krone paa to Tommer i Diameter, var nu skrumpede ind til visne Traade.

Titus smilede. I Aften havde han glemt Mona Lisa. Saa huskede han paa Doras store, 202fløjelssorte Roser. Dem hængte han ned over Billedet. Regnen havde klønet deres Duft, men naar den dampede bort, vilde Duften sød og stærk bølge om det dejlige Hoved.

Titus gik til Sengs, greb sin Iliade og vilde læse sig rolig og klar i disse tungt vuggende Vers, der taler om kække og naive Mænd, som spyer hverandre deres Følelser friske i Ansigtet. Men i Aften kunde han ikke læse. Han slukkede Lyset og sov ind.

203

XVII.

Sent om Morgenen vaagnede Titus og følte, at han havde Snue. Ikke just Oversvømmelse endnu, men den umiskendelige Forstoppelse i Næsen, som er Forløber for enhver regulær Snue.

Saa var alt hans Humør borte med det samme. Der var Spor i hans Bevidsthed tilbage af, at han havde tænkt allerede igen i Dag at gaa til Villa Victoria. Nu vrængede han ad sin egen Beslutning og spurgte sig selv, hvad han vel skulde dør. Sandelduft og Dora og god Musik og fløjelssorte Roser — det var Føleri til Hobe. Dora var en beregnende Kokette. Jo mere han strittede imod, des mere lagde hun an paa ham. Og han kendte nok sin egen Svaghed. Trods alle gode Forsætter lader et Mandfolkehjerte sig saa let besnære af et Par smigrende Øjne og et Par ømme Haandtryk.

Han vilde aldrig sætte sine Ben dør mere.

Titus vaklede ud af Sengen og var over en Time om at klæde sig paa. Han gik fra Vandfadet 204til de smaa Vinduer og fra de smaa Vinduer til Vandfadet, stadig méd Sæben i Haanden. Luften var vist tung herinde, men han turde ikke lukke op af Frygt for Træk. Og alting udenfor var ganske graat af Regn.

Han gad ikke engang se Madam Lange for sine Øjne. Han kogte selv Æg og sad og lod sin Næse indaande Dampen fra Kedlens Tud. Da han havde spist, kogte han Mælk og drak den med Sodavand i. Han

syntes allerede, Forkølelsen kriblede ham i Halsen ogsaa.

Da Madam Lange kom ind for at gøre i Stand, viste han hende ind i Sovekamret, sagde, at han ikke vilde forstyrres og lagde sig saa indhyllet i et Rejsetæppe paa Sofaen.

Titus faldt hen i en Døs. Regnen blev ved at dryppe derude. Han sov ikke og vaagede ikke. Han drømte, men han var sig klart bevidst at han drømte. Han ligesom satte Tanker og Ord til sin egen Drøm.

... Det er Nat Maanen skinner gennem en hvidlig Taage og lader alting — Jord og Himmel — svømme i et grønligt-graat Fluidum.

Jeg gaar i en øde Have. Straadækkene skærmer Rosenbuskene og Grangrene Bedenes sarte Blomsterknolde, der overvintret ude. Der dufte: af gammel vindtørret Gødning. Foraarsvinder 205suser fra Nord i et uophørligt Pust gennem tørre Stængler og skrattende Grene. Min Fod synker i tør Muld og støder mod visnede Kaaalstubbe.

Maanen kogler uforandret. Over den flade Have stryger Vinden som et Suk, der stiger og voxer og hviner og svinder og bliver borte, for strax at følges af et nyt.

Jeg synker om paa en vissens Græsbanke; den er blød som en Sivmatte. Mit Hoved hælder sig mod en Bunke blegede Grankviste, der endnu bevarer en sær og muggen Lugt.

Mine Øjne lukker sig — som man lukker en Dør for Kulden —; men Sjælen skutter sig i mit Indres jordslaede Uhygge. Der er ingen knitrende Ild, hvorfra Varmebølgerne kan stryge ud og sende Strømme af lunkent Blod rundt ad de tusinde Kanaler.

Tomhed og en sær sviende Smerte, den Vinden kølner og samtidig faar til at svie mere.

Saa aabner jeg Øjnene og ser omkring mig: Omridsene træder frem i spøgelseagtig Klarhed — en grøn Ympe snor sig op om en vissens Pind som en metalglinsende Orm, den vrider sig omkring og snor sig i levende Bugter. Kristtjørnens læderstive, døde, lerfarvede Blade overtrækkes af en mørkegrøn Glans og runder sig og retter deres stive Pigge langs den takkede Bladrand. Og det 206er ligesom alle disse Pigge drejer sig og sigter mod min Pande.

Paa mit Øjes Nethinde falder der ligesom Blodstænk — røde og bævrede —, som blodrøde Bær forener de sig med de mørkegrønne tornede Blade.

Jeg føler, hvor mit løste Haar spredes af Vinden som tynde Tjavser om mit Øre og min Tinding. Et Pust af dens Kulde kryber ind under Halslinningen og langs min Rygrad som et iskoldt Kryb med tusind kriblende Ben.

Da føler jeg en Haand, der lægger sig fast og dog vægtløs paa min højre Skulder, og jeg vender mig om. Men der er ingen Haand. Mit Blik forjager Indtrykket.

Men da jeg atter sænker mit Hoved, er den dør paany og nu med et fastere Tryk, fra hvilket der strømmer Varme.

Og skønt jeg véd, at jeg intet vil faa at se, drejer jeg atter Hovedet, og min venstre Haand fatter om Skulderen, og der bliver en Afstand mellem den og Skulderen af en Haands Bredde. Og jeg føler Haandens Hede som den sitrende varme Luft, der stiger op fra et Fyrfad.

Saa synker mit Hoved ned paa Brystet, og i en navnløs Angst vover jeg ikke at røre mig. Men Haanden ligger der altid og tynger stadig tungere paa min Skulder.

207

Og nu véd jeg, der staar en bag mig, og jeg véd, hvem det er. Jeg føler hans skinnende klare Øjne i min Nakke. Deres Blik graver dybt — ned til Bunden af mit Hjerte.

Og med ét tier den skarpe Foraarsvind, der hyler som en fredløs Aand, som ikke tør hyle for højt af Frygt for at vække sine Fjender — og Vinden tier med ét, og Himmel og Jord lytter og svøber deres lydhøre Stilhed om en Røst, der klinger som bløde monotone Greb i den samme Harpestræng:

Hvi forfølger du mig? —

Da bliver jeg greben af et tankeløst Raseri — jeg springer op, skønt det er, som skulde jeg løfte en Krop af Jærn fra Jorden, og min knyttede Haand slaar mod Panden, som Flint slaar mod Flint. Og jeg drejer mig om for at gribe i Livtag Skikkelsen bagved mig. Men mine Arme favner den tomme isnende Luft.

Og der brænder et sydende Had i mit Hjerte — en Trods, der vil slaa og splintre og knække og knuse dét

Marebillede som har pint mig mit hele Liv.

Men Pustet fra en varm Mund slaar mod mit Ansigt og faar mine Øjenlaag til at falde i som for en hed Damp.

Og atter tier Vinden, og alting lytter til Røsten, 208der denne Gang lyder som dumpe, dybe, skurrende Greb paa den samme Stræng:

Hvi forfølger du mig?

Og nu vover jeg ikke mere at aabne Blikket, og mine Arme hænger slappe ned langs mine Hofter, og det snurrer i dem, og alle Løftemusklér er som lammede.

Men jeg føler tydeligt en Haand paa hver af mine Skuldre — de har ingen Vægt — og dog synker jeg under dem, som stod jeg paa Mosegrund.

Og det er, som om Jorden bliver blødt Vand omkring mig og slaar sine Bølger op omkring mine Fødder og Knæ og Lænder og Bug og Bryst. Jeg synker og synker under de to Hænder, der intet Tryk har.

Og jeg føler Jorden lukke sig om min Hals og stige over min Hage og min Mund; jeg aabner den for at skrige, men Jorden trænger ind og fylder mig indvendig — og nu føler jeg den klamme haarde Muld paa mine Øjenlaag.

Da gungrer det som et Suk fra alle Sider, og et mægtigt Stød fra den hele Jordklode søger sit Maal i mit jordfyldte Hjerter, og en Røst, der lyder som det Tordenbrag, der bringer Taget over En til at ramle sammen, skriger:

Hvi forfølger du mig? — — —

209

Titus vaagnede. Han følte det snurre i alle Lemmer og mærkede to Hænder, der ruskede i hans Skuldre.

»Hvad, ligger De og snuer nu?«

Det var Munk, som kom for at tage ham med til Villa Victoria.

Titus stirrede ugenkendende paa Genstandene rundt om sig. Han var ør i Hovedet, og det var, som hans venstre Ben havde sovet. Han trak Vejret besværligt og følte Snuen som et Tøbrud i sin Næse; alle Kilder var ved at løses.

»Nu lidt livlig, Bøg, og gaa med!«

»Gaa med, gaa med?« Titus var slet ikke klar over Situationen. »Gaa med? Jeg gaar ikke med. Hvorfor skulde jeg gaa med? Hvad skulde jeg gaa med for? Nej, min Ven, jeg har Snue og gaar ingen Steder med.«

Munk smilede: »Ja, saa er De lovlig undskyldt.« Lidt efter gik han.

Titus sad inde hele Dagen. Trods sit forstemte Sind, kunde han ikke lade være at smile ad sin Drøm, der forresten halvvejs var gaaet ham af Minde. Han havde kun en dunkel Fornemmelse af, at han havde drømt om et isnende og uhyggeligt Sted og hørt de Samme Ord, som Saulus hørte, da han var paa Vejen til Damaskus.

Titus smilede ad sig selv. Hvor langt han end gik, hvor meget han end fjærnede sig fra sin 210Barndoms naive Tro, saa sad dog alle dens Forestillinger ham i Kødet. De var ligesom Kopar, der aldrig forsvinder. En Del af hans Væsen, et »alter ego«, der som oftest holdt sig lyssky og skjult paa Bunden af hans Sjæl, vedblev i al Evighed at være kristen. Deraf kom denne Drøm, i hvilken dette hans andet Jeg var steget frem og havde krævet sin Ret, ligesom læggende en tung Haand paa hans Sjæl.

Titus var i Virkeligheden dybt religiøs. Han elskede Andagt, det vil sige den milde, forklarede, løftede Stemning, der hviler over Menneskehoveder, naar de grebne af Livets Alvor sukker mod en højere, renere, lysere Luft, i hvilken den jordiske Selvkærlighed, det usle Begær og de vante smaalige Tanker er for tunge til at stige op. Den Andagt, da man vejer Liv mod Død, da man føler et Pust af Uendelighed og Evighed stryge rensende gennem Sjælen, da man gribes af sin egen Intethed og dog føler sig bunden ved Slægtskab til det største — til en Almagt, man ikke fatter, men aner.

For smaa Guder, tænkte Titus, det er Menneskehedens store Fejl den Dag i Dag. Om de fleste gælder det gamle sande Ord, at Bugen er deres Gud — Bugen, den personlige Mættelse, det personlige Velvære, Tilfredsheden med sig selv, Trangen til at fylde sin Pung. For de allerfleste 211Mennesker er en Gud overflødig. De lever helst dette Begreb foruden. De er bange for at tænke sig en stor og vældig Gud, en

Busemand; saa nøjes de med den lille halvt menneskelige Gud, som deres Præster beklipper for alle storstilede Attributer, — en Gud, der er mild og lader sig forsones, en Gud, der skjuler Hynders Mangfoldighed i sin Kærligheds Kaabe. Og denne lille Gud lader de endda Præsterne forvare. De holder sig til Præsterne selv og søger at takkes dem, for at de kan lægge et godt Ord ind hos højere Vedkommende.

For smaa Guder, tænkte Titus, det har de alle. For Menneskene er der kun ét, som rummer den store Rædsel: Døden. For den skælver de, for den jamrer de sig, for Dødens Skyld tyer de til en Gud og helst til én, der kan gøre dem Døden let at lide ...

— Under Aften holdt endelig Regnen op. En stærk rød Solglans flød ind ad Vinduerne og gød sit Purpurskær over Loft og Vægge. Titus følte sig leve op, som om denne Sol kom friskt Blod i hans Aarer.

Han aabnede alle Vinduer og inddrak den varme Skovdamp. Tunge Draaber faldt fra Bladene, glimtede et Nu som store Diamanter i Luften og blev borte. Fuglene, der saa længe havde tiet, begyndte at prøve deres Stemmer, der ligesom jubede over det gyldne Solskin, som listede sig langt ind imellem det dryppende Løv.

Titus sad længe og saa' Dagen svinde. Skumringen drog ham ud. Han trak lange Støvler paa og gik saa ud i den vaade Skov, ud paa de aabne Enge, hvor Græshopperne begyndte at spille. Han gik og gik under aaben Himmel, og han saa' Stjernerne stige frem og saa' dem flytte sig over den mørkeblaa Himmel. Han gik mod Orion, hvis gyldne trestjernede Bælte kom til Syne over Horisonten. Snart var hele den stjernegnistrende Kæmpe kommen frem; den steg og steg med Buen spændt mod Tyrens funklende røde Øje.

Og Titus følte sig stolt og fri, som han gik. Han følte, han ejed det evige Liv. Og hans Tanker kædede sig sammen i ubestemmelige Rytmer — en Hymne til den store Gud.

Saa fjernt i Rummet, at ej Jorden fanger
den spædeste Strime Lys fra nogen Stjerne,
om end den søges af den stærkeste Kikkert,
saa fjernt, at Tanken svimler i vildest Vanvid
blot ved at tænke sig Vejen,
sidder den store Gud.

Ej er det Jordens Gud, af jordiske Sanser fostret,
ikke Familieguden for Abraham, Isak og Jakob,
ikke Israels Gud — en Gud for en Myretue;
ikke Modellen for en af Grækenlands Marmorguder,
ej et Menneske af Sten, af andre Mennesker skabt.

213

Ikke hin fromme Asket, der gik paa de Fattiges Veje
og bragte sin Trøst til hver en Synder paa Jord;
heller ej Allah, den Gud med den søde Løn,
— Ejer af Paradishaven med Plads for hver trofast Søn,
som med en Huri i Favn vil drikke krystalklart Vand.
Ikke hin tavse Gud, som sidder ved Ganges' Bred,
kold og stum med evig Død i sit sænkede Blik,
evig stum som en Grav, hvor Tanken ligger som Lig,
grundende tungt i sig selv - en Gud for det store Intet.
Heller ej Ormazd, den Lysets Drot, som er Solen selv,
heller ej Guden, som svæver over de store Have,
vild som den hvasseste Brænding og myg som det
stilleste Havblik.
Ikke hin Gud for Vinen med blussende Kind,
klædt i Panterskind med Vinrankens Blade i Haaret;
heller ej Ørkenens spøgende Gud, hvis Aande er Feber;
heller ej Steppernes Gud, der er som en højtoppe svævende Ørn,
— ingen af alle de smaa og menneskeskabte Guder,
der blev rejste i Sten eller Træ eller Menneskets Rædsel,
— tusind Idoler for alle de tusinde Ting,
som var kærest for Jordens Sønner eller dem skræmmed,
saa de tilbad selv deres egen Skræk for den sorte Død;
— ikke en Gud, som blev skabt i Menneskers Billed,
ikke en Gud, som skabte Mennesket i sit,
men en Gud, der er til for sig selv, for sin egen Lyst.

Et Centrum der findes for hele det vide Rum,
dét, som har ingen Grænse og ingen Vorden og Ophør,
— dér har Guden sin Bolig.

Det Centrum kan ikke søges af jordbundne Menneskemyrer.

214

Men de Kloder, vi ser omkring os
spredt i tilfældig Orden,
dannende Linier og Billeder sæere at se,
uden indbyrdes Orden og fast Symmetri,
— er som et Sandskorn i hele den Klodevrimmel,
der har Guden til Centrum.
Og derfra set
drejer sig alt i concentriske Cirkler
uden Tal, og alle Stjerner er stillet i Radier
ud fra det eneste Punkt, hvor Guden hviler.
Den inderste Kreds er den bredeste Ring,
en Kronring prydet med store Soldiamanter:
udenom svinger sig andre: en evig Gloriemængde.
Fra dét Centrum set er der intet Mørke at skue,
ikke én Prik af en uhyre natsort Himmel,
alt er dækket med Stjerner i runde Baner,
— brede Guldbaand over en mathvid Grund
af Planeter og Maaner, som laaner fra Solene Lys.

Dér hviler den store Gud.

Han er som to stirrende Øjne
med løftede Laag,
som aldrig lukkes. I deres Pupiller
skinner al Glans, al Lysets Sitren fra hele Verden;
ej de behøver at styrkes ved slebne Glas, som kan trække:
Alting spejler sig, stort som det er, i den Eviges Øjne,
hvert lille Blink, hver Lysets Skælven vandrer mod dette Blik;
selv den lysende Smælder, gemt i den sorteste Urskov,
selv den Gnist, der dør i det dybeste Fængsel,
— alt har det Higen mod dette Blik.
Straalerne flyver ikke alene i rette Linier,
de vinder sig rundt fra Klodernes bortvendte Side
og iler mod dette Blik, som fanger dem alle.

215

De Øjne ser uden Grænse og Maal
med lige Ro det vældige og det lille,
ser Kometen, der flammer rødt som et Korn blandt de mathvide Kloder,
ser paa den slukte Maanes skyggeskarpe Kraterdale,
ser den Orm, som lister sit Hoved frem
af den bløde Muld efter Regnen i Ceylons Skove.

Gud, du store vældige Centrums Gud,
mig du ser i den stjernegnistrende Nat,
da jeg bestænkes af tusinde Kloders Lys;
mig har du ogsaa set i en bælgmørk Nat,
da jeg stod paa den vildene Mark i Slud og i Rædsel,
ved det eneste Skin af én tittende Stjerne.
Da annammed jeg dig, et Glimt af din evige Højhed,
et Blink af din evige Glans fra den enlige Stjerne.
Jeg tilbeder dig, du Gud for den store Tryghed,
som ej blinker, naar Verdener tørner og Sole slukkes,
der har det samme Blik for alt baade stort og smaat,
der ser Døden og Livet skifte og avle hinanden,
du, hvis Øre er lydt for Klodernes Gang,
naar de pløjer sig frem j Æterens Hav,
der skummer sagte om Stjerneskiibes Bov,

— du har skuet mig altid og intet glemt af mit Liv,
og i dette Nu du bærer det lønlige Suk, der bæres mod dig.

216

XVIII.

Saa stille var der i Haven, at man hørte Insekterne flyve i Luften. Der laa et Lysthus gemt mellem Hasselbuske og Mispier. To store Sommerfugle med blodrøde Pletter paa de fløjelsorte Vinger flagrede en lunefuld Dans omkring en knortet Træstamme. De blev borte for hinanden, mødtes og skiltes paany. Lyden af deres Vingeslag var som smaa tørre Knæk af Silkepapir.

Foran Lysthuset groede en Række høje Planter — Delphinium Belladonna — alle bærende en Top af Blomster, hvis sarte lyseblaa Kroner gennemskinnedes af Luftens rolige Lys. Disse Blomster var saa dejlige og flygtige i Farven, at ingen kunde falde paa at plukke dem. Det var, som den lyseblaa Farve skulde gaa til Vejrs og svømme ud i Himlens rene, skyfri Æter.

Titus gik forbi, og Blomsterne stirrede paa ham og fik ham til at standse. Og de to Sommerfugle kom dansende frem af Løvet, og de mødtes midt i de lyseblaa Blomster, saa disse dirrede under deres lette Vægt.

Men Titus saa' ind imellem Blomsterne, ind i to stærke solbrune Øjne, og han bøjede Grenene til Side og stod i Lysthuset.

Alt blev grønt derinde, Hænder og Ansigt og Klæder; ja selv Skoene kastede grønlig Reflexer.

Dora sad med et Broderi i Skødet. De nikkede ganske stille til hinanden, og Titus satte sig paa den inderste Bænk.

Tavsheden varede længe. Sommerfuglene var for længst flagrede bort, og der hørtes kun den pludrende Rislen af den lille Bæk, som flød et halvt hundrede Skridt borte paa Vej til Søen.

»Altid tavs?« sagde Dora endelig og saa' hen paa Titus.

»Sammen med Dem synes jeg det er rart at tie.«

»De tier ogsaa ellers.«

»Men paa en anden Maade.«

»Ja, Deres Mund taler uden Ord. De trækker paa Mundvigene, kniber Læberne sammen, skyder dem frem, krummer Overlæben, bider Dem i Underlæben, — kort sagt, Deres Mund udtaler tydeligt Deres Kritik over alt, hvad der siges omkring Dem. — Kan De ikke lide Munk?« spurgte hun pludselig og saa' fast paa ham.

»Hvorfor skulde jeg ikke kunne lide ham?«

218

»Deres Mund er altid saa satirisk, naar han taler med mig.«

»Han taler jo ikke med Dem, han trygler, han tigger, han ligger altid paa Knæ. Han »tilbeder« Dem, det vil sige, hans Ord er lutter Røgelse han ofrer Dem, hans Blik er fanatiske, hans Bevægelser dirrer af Attraa. Jeg kan ikke udstaa denne offentlige Gudsdyrkelse.«

»Hvad mener De?«

»Jeg kan ikke lide denne Gøren Kur i alles Paasyn. Det synes mig umandigt, ja simpelt at lade alle Mennesker se paa, at man er forelsket i en Kvinde. Jeg vilde aldrig elske, saaledes at andre kunde se det.«

»Hvorfor maa andre ikke se det? Kærlighed har jo næsten altid Ægteskabet som det sidste Maal, og Ægteskabet er jo netop at vedkende sig sin Kærlighed for alle.«

»Men Frøken, for mig er Kærligheden et højere, et finere Begreb. At elske - dette vidunderlige Ord, som

alle tager forfængeligt, og næsten ingen holder helligt — Nøglen til de elevsinske og alle andre berømte Mysterier — et Ord, som bruges i lige Grad af Skøger og Ingenuer, af sværmeriske Ynglinge og stokfisketørre Filistre — at elske er et Ord, man næppe burde vove at hviske, og som intet har med Ægteskab at gøre. Hos os er Kærligheden som oftest et vulgært Begreb, et 219Navn paa allehaande Ukrudt, paa Natskygge eller Vortemælk eller paa alle de plebejiske Haveblomster eller Kækkenurter, der voxer i vore Bede og Vinduer, synlige for Alverdens Øjne. For mig er den som den eventyrlige Blomst, der aabner sin store rosenrøde Krone paa Amazonflodens Vande, og om hvilke de Rejsende beretter fantastiske Sagn, — Victoria regia — Blomsternes Dronning. Al min Kærlighedslængsel er som en Drøm om denne Blomst, at jeg maa se den aabne sig en Nat ved Fuldmaanens Lys.«

»Den Blomst holder man jo nu i Drivhus-Bassin« sagde Dora med et Smil. »Nej, mine Tanker om Kærlighed søger ikke en Lignelse i Drivhuse eller Troperne. Hvad jeg forstaar ved Kærlighed, er at ligne ved den milde varme Følelse, der vaagner hvert Aar ved Foraarets Komme. Man elsker mere end én Gang i sit Liv. Hvorfor skulde man bebrejde Rosenbusken, at den blomstrer hvert Aar og ikke beholder de samme Blomster fra Aar til Aar. Alt i Naturen og Livet er underkastet en evig Skiften. De Roser, der blomstrer i Aar, er maaske af rigere Fylde end de i Fjor, thi Busken er voxet imens. I ethvert Kærlighedsforhold er der en Blomstring og en Aflomstring. Men hver Gang Roserne visner og blades af, glæder jeg mig ved Haabet om, at Kærligheden atter fornyer sit Foraar og igen skal 220sætte Blomst. Ser De den store Busk derude paa Plænen? Den er tyk af slanke Grene, der alle stiger op af Jorden Side om Side og foroven forener deres smukke grønne Blade til en tæt Krone. Jeg kan godt sige Dem, hvad den hedder,« sagde hun leende over sin egen Dygtighed, »hvis De ikke véd det selv, — det er Polygonum Sieboldi. Ikke sandt, den ligner en fleraarig Busk, der er paa Veje til at voxer til Træ. Og dog er det slet ikke nogen Busk. Alle de Grene er groede op i Aar, og til Efteraaret synker det altsammen i Jorden igen for at skyde frem paany til næste Aar. Saaledes tænker jeg mig Kærligheden — en frodig Evne, der aldrig sætter Stamme, aldrig forhærdes, men, som hvis Tiden er der, kan trylle en Rigdom frem af sig selv, af Jordens Dyb.«

»De afviger fra Deres eget Køn,« sagde Titus, — »der gerne sætter Kærlighed i Forbindelse med et Begreb om evig Troskab.«

»Troskab? Kvinden er af Naturen ikke tro. Hun tvinges undertiden til at blive det. Hun tvinges af sin Fornuft, af sin Moderpligt, af sin Mands og andres Moraliseren, — sjældent af sit eget Hjeite.«

»Jeg tror, De har Ret,« sagde Titus. »Men Moderpligten er ogsaa Nødvendighed nok. Jeg véd, det har ikke meget at sige med det almindelige Skraal om Troskab, det vil sige Troskab for hele 221Livet. To Mennesker kan selvfølgelig vænnes til hinanden, gro fast i en fælles magelig Hygge, som de ikke kan undvære. Jeg kender Ægtepar, der er saa nøje loddede sammen som Hanken til en Kaffekande. Den ene kan ikke være en Dag alene uden at blive urolig og utilfreds, næsten syg. I den Grad faar Vanelivet Magt over Menneskene. At savne sin Kone en eneste Dag, det er som at gaa med én Arm eiler ét Ben. Den Følelse, der holder et saadant Ægtepar sammen, er himmelvidt forskellig fra den, der bandt deres Ungdomspagt. Vi, der er unge, vi higer mod det højeste og det helligste — vi ønsker kun én Gang at fornemme Elskovens Almagt i Sjælen — vi beder, at den dog maa komme til os og slaa os med sin Pine, mærke os med sin Sot, faa os til at rase af dens Rædsel og dø hen i dens Salighed. Vi vil kun elske den ene store Gang — uden Plan, uden Hensigt, uden Maal — helst dø med det samme, men i det mindste føle os mærket for hele Livet.«

»Véd De ikke, Kærlighed er idel Egoisme?« spurgte Dora og saa længe paa ham. Begges Kinder var kommet til at blusse.

»Ja, men Sjælens Egoisme, Aandens Egoisme. Hvad bryder den store, stolte Elskov sig om ydre Kaar og Stilling, om Velstand, om Rigdom, om Dagen i Morgen. Den tænker ikke 222 at leve saa længe. Den lader Mand mødes med Kvinde som to nøgne Mennesker, der ikke ejer en Stump eller Styver, men kun hvad de fik af Naturen. For dem alene er Verden til, Jorden er ikke befolket af andre, for dem er Kultur og Dannelse taabelige Begreber, som de begge smiler af. — Ja, nu ler De, Frøken. Jeg véd, hvad De vil sige. Saa ideelle er Menneskene ikke. De mangler det Med, som Elskov fordrer. De er saa smaatskaarne, saa fornuftige, saa beregnende, saa materielle. De skriver Love om Ægteskab og Alimention. De er for fejge til at give sig Lidenskab i Vold. De unge Mænd søger at gøre gode Partier, det vil sige at hjemføre ærbare, velopdragne unge Piger, som enten har Formue, eller i det mindste kan lave god Mad og være huslige. De unge Piger søger paa deres Side noget tilsvarende — Mænd med gode, faste Indtægter, af Rang og anset Stilling eller Udsigt til at opnaa disse Ting. Kunde De ransage en ung Piges Hjerne og Hjerter i det Øjeblik, hun træffer sit Valg, saa skulde De faa at se, hvor stor en Rolle enten hendes Forfængelighed eller Hensynet til alle de ydre, betryggende Omstændigheder spiller i dette Valg — oftest uden at hun selv véd af det. Men hvad kommer Forsørgelsen Kærligheden ved? Resultatet af de fleste Ægteskaber er da ogsaa mer eller mindre forbenede Forhold — 223Vanemennesker, lænkede sammen to og to, der søger at glemme deres egne Skuffelser i de Haab, de sætter til deres Børn.«

— Der opstod en lang Pavse. Titus sad og rykkede i de lange Ranker, der snoede sig rundt om Lysthusets Tremmer. Dora havde rejst sig og stod og stirrede ud i de lyseblaa høje Blomster. Hun holdt begge Armene paa Ryggen med en Haand om hver Albue og bevægede Hovedet, som om hun nynnede indvendig. Og Solen

lyste gennem alle de grønne Ranker, og hvide Sommerfugle hvirvlede som løsnede Blomsterblade rundt over de duftende Plæner.

»Hvad unge Hjerter har elsket og levet,
i Stjernernes stumme Bog staar det skrevet.
Den skønneste Drøm den drømte de tvende,
hvis Løndom ingen fik lært at kende.«

Da hun vendte sig mod Titus, var det, som hendes Ansigt glødede af en Erindring. Alle Trækkene skælvede som levendegjorte Tanker, og hendes Øjne straaledede af et Smil, som Titus godt forstod, at ikke han havde vakt.

»Ja,« sagde hun for sig selv, og Titus troede at se en lysende fugtig Hinde for hendes Øjne; — »ja, der gives en Troskab, som er bedre end Ægteskabets tvungne og Moralens befalede, — en Mindets Troskab, som varer for hele Livet. Vort Hjerte slipper aldrig den, vi éngang har haft kær, og med hvem vi har vexlet Kærlighedens usynlige Pant. Et Menneske tilhører ikke sig selv. Der finder et aandeligt Stofskifte Sted. Vi giver til andre og modtager fra andre. Den Lykke, som to har nydt med hinanden, den bliver Kød af vort Kød og Blod af vort Blod. Den glemmes ingensinde. Og det er taabeligt at tro, at Kærlighed til flere end én fordærver Hjertet og gør det troløst. Naturen er jo overalt saa rig, og Menneskehjertet er rigt, det rummer en Fylde af Indtryk, det faar aldrig nok af Følelse. Hvad ondt er der da i at have to Venner, ligesom man har to Veninder? Hvorfor skal vi være ensidige og stænge Døren for andre end den eneste Ene? Vi Mennesker supplerer hverandre, lærer af hverandre, udvikler hverandre. Hvorfor skulde da min Dyd tage Skade, fordi jeg elsker flere end en, fordi jeg søger hos den ene, hvad jeg savner hos den anden, fordi jeg elsker Nuancerne hos de forskellige Individuer, hvoraf der skulde lægges mange sammen for at danne en fuldkommen Type.«

Titus var ved at stejle over dette dristige Ræsonnement, der fra Doras Side overgik alt, hvad han havde ventet.

»Det er en meget farlig Lære, De dør forkynder,« sagde han smilende og rejste sig op foran hende. »Saaledes tænker Munk netop. Herude sværmer han for Dem, men er han først i Byen igen, saa gaar han paa andre Vildtbaner. Det er to Verdener, der ikke kommer hinanden ved. Naar man rejser paa Jærnbane, kan det ofte slaa En, hvor forunderlig let man glemmer den Kres, man forlod, i den Kres, man kommer til. Det farlige er, at Munk bliver holdningsløs og halv — det bliver aldrig til Lidenskab noget af Stederne.«

»Saaledes var det ikke at forstaa,« svarede Dora, der var bleven let rød over denne Afbrydelse. »For den, der virkelig elsker, er der kun den Ene til, han har Livet og Livets Ret, han er Livets og Kærlighedens enevældige Fornyer. Men derfor kan man i Mindet være tro mod den forrige og stille føle Taknemlighed imod ham: maaske han har lært mig at elske, maaske han har saaet den Sæd, som nu en anden høster.

»Ak nej,« sagde Titus. »Dør har jeg gjort en stik modsat Erfaring. — Da jeg var tolv Aar gammel, sværmede jeg for en lille Oberst-Datter paa ti. Vi var en hel Del Børn, som legede Krig i en Have. Jeg blev udtaget til Hest for den unge Amazone, der red rundt paa min Ryg; jeg husker hvor henrykt jeg var over at føle hendes smaa fine Sko indeni mine Hænder, der støttede dem som Stigbøjler. Jeg bar hende tappert, og vi væltede ikke en eneste Gang ved Sammenstødene med Fjenden. Hende gjorde jeg Nar ad, da jeg et Par Aar efter blev skudt i en buttet Provinsskuespillerinde, der endte som Buffetjomfru. Jeg ofrede alle mine Karakterpenge paa at spise Iskager ved hendes Buffet, og den eneste Gang, jeg opnaaede den Lykke at tale alene med hende, gjorde jeg Kur til hende ved at tale overlegent om min Tolvaarsforelskelse. Iøverste Klasse i Latinskolen skrev jeg i hver Græsktime en Sonet til en ikke ganske frisk Ingénue, der fortryllede hele Klassen. Jeg sendte hende et halvt Hundrede af de bedste tilligemed en kæmpemæssig Buket og belønnedes med allernaadigt Tilladelse at traktere Primadonnaen ved et Bal paa Kongens Fødselsdag: Jeg undsaa mig ikke for at prisgive al min tidligere Erotik til hendes læspende Latter. Saa sværmede jeg i to Aar for en ti Aar ældre Brunette, der modtog min Hyldest uden at meddele mig, at hun var hemmelig forlovet med en Lieutenant, der ventede paa at blive Kaptajn for at kunne gifte sig. Til hende skrev jeg udsøgte Prosaskildringer, i hvilke jeg satiriserede over mine tidligere Flamme. Paa hendes Bryllupsdag græd jeg halvanden Time og kyssede hendes Billed for titusinde Gang. — Jeg skal ikke trætte Dem med mange Exempler endnu. Kun husker jeg, at jeg til en Wiener-Chansonette forærede mit hele Galleri af forhenværende Tilbedte, og hun morede sig med at pryde de elskede Hoveder, jeg næsten havde slidt af Papiret ved mine Kys, med Knebelsbarter og lignende Pynt. Kort sagt, hver Gang jeg paany har været forelsket, har jeg til min egen store Skam følt en lurvet Fristelse til at forraade alle dem, der tidligere havde nærret mine erotiske Følelser. Det er virkelig sandt, en alvorlig Forelsket skammer sig ikke ved at give alt dét til Pris, som burde være ham ukrænkeligt af den Grund, at det éngang har udgjort hans hele Lykke. Han giver den i Øjeblikket Elskede Haand- og Halsret over sig og sine Minder. Han lægger sine Breve, sine tørrede Blomster og øvrige Erindringer frem for hendes graadige Øjne. Han ler selv af dét, der før var ham dyrebart, han lader hende flænge en lille Handske, hvis Duft han éngang var lykkelig over at indaande, han lader hende træde en lille Sko i Stykker uden en medlidende Tanke for den Fod, den har passet bedre. Kort sagt, Forelskelsen gør ham til en Slave med alle Slavens trælske og lave

Instinkter. Og saaledes gaar det Kvinden ogsaa. Hvor ofte har mit Hjerte ikke krympet sig ved at se den raa Troløshed, hvormed en Kvinde kan sjofle Mindet om en anden for at smigre og vinde en ny; ved at tænke: Saaledes vil hun engang forraade ogsaa mig.«

»Det er altsammen meget uædelt,« sagde 228Dora. »Men De maa trøste Dem med, at De hos ingen af disse Kvinder har truffet den rene ubrødelige Kærlighed, der aldrig lader sig krænke.«

»Men den Forelskede frasværges sig baade sin Fortid og sin Fremtid. Alt giver han til Pris, alt ofrer han for at sejre i Øjeblikket. Kærlighed mellem Mand og Kvinde vækker al den uforfinede og uforfalskede Natur til Liv. — Politur, Hensyntagen, Dannelse, Noblesse — alt glider af os. Vi bliver smaalige, egoistiske, vi fordrer alt eller intet, vil besidde og besiddes og helst opløses midt i denne Besiddelse — blive til intet og gøre til intet.«

»Ja,« afbrød Dora smilende; »selv Kærtegnene kan blive uhyggeligt voldsomme — næsten menneskeæderagtige. De Forelskede har Lyst til at »spise« hinanden — de siger det selv til hinanden. Det minder mig om, hvad jeg saa' skrevet i en Venindes Dagbog: Jeg har klippet en Krølle af hans Haar i Aften; jeg kunde have Lyst til at skære den fint i Stykker og spise den.«

»Ja, Kærligheden rummer altid denne Trang til Tilintetgørelse, til at neutralisere hinanden.«

»Véd De ikke, Kærligheden er en Sygdom?« sagde Dora med et drillende Smil.

»Ofte, men ikke altid. Hvorfor kan Kærlighed ikke være Sundhed? Alle bilder sig ind at kende den, men ingen véd, hvad den egentlig er.«

229

»Og ingen véd, naar den kommer, eller naar den gaar.«

»Men nu gaar jeg, for nu kommer Munk,« sagde Titus leende. »Han har et Par Gange bedt mig om at lade ham være ene med Dem. Den Stakkel! Hvor han dog ser paa Dem! Hvis et Blik — —« Titus standsede pludselig og holdt Tanken tilbage. Han vilde have sagt: Hvis et Blik kunde besvangre en Kvinde, vilde intet være farligere for Dem end Munks Øjne.

»Hvorfor vil De ikke blive? De er da ikke skinsyg paa Munk?« sagde Dora i en kaad Tone.

»Tværtimod,« svarede Titus, »jeg har ikke Lyst til at neutraliseres.«

230

XIX.

Titus berusede sig i de lange lyse Sommerdage. Saaledes elskede han Livet. Hver Morgen flød Solen ind i hans Stue og vækkede ham med varme Kys. Træerne brusede udenfor hans Vinduer, Luften lugtede af Løv, og gik han ud, fjedrede Jorden elastisk under hans Fødder, Græsset rejste sig efter hans Trin, og Træerne aabnede ham deres dybe Perspektiver. Det var, som de kom ham i Møde og sagde: Træd indenfor! Det var, som de gik foran ham, lukkede alle Døre op lig en elskværdig Vært og sagde: Her skal De se!

Og Titus lyttede til alle Naturens Lyde — dæmpede og dulgte blev de for ham til forstaae. lige Harmonier, en evig Mumlen af ordløse Tanker, en evig Hvisken af Planters Drømme. Han lyttede til, som Munken i Legendens lyttede, uden at mærke, at Tiden brusede afsted højt over hans Hoved i de raslende Kroner.

Hver Dag var ham ny og dog forunderligt den samme. Umærkeligt skiftede Skovens Flora, 231Blomster fødtes og Blomster døde, men der var aldrig Sorg eller Suk over det, der visnede. Sam tidigt skød det grønne og friske frem ved Siden af det, der raadned og sank. Naturen lærer Mennesket den jævnt forløbende Overgang, Fornylsens lidenskabsløse, milde Skiften ...

Solen var ved at gaa ned. Langsomt gled dens Lys fra Skovbunden op ad Stammerne. Naar Solen gaar, tager den al sin Glans med sig. Den glemmer ikke én af sine gyldenklædte Lysalfer derinde i Skovens Mørke. Længe leger de derinde, de hopper over Grønsvær, lader de visne Løvdrynger skinne som Bunker af Kobberpenge, de klatrer i de høje Blomsterklynger, boltres sig i den knejsende Bjørneklo's hvide Skærme, hænger et Nu i Akkelejens violette Fløjlsblomster; men naar Solen — Lysalfernes Moder — nærmer sig

Horisonten, saa løber de lig lystige Egern op ad Bøge og Graner, de samler sig højt oppe i de frie Kroner, tøver saa længe de kan; men naar Solen kalder, glider de ad Straalernes gyldne Liner tilbage ned i den synkende Ild.

Titus flakkede om i Skoven og saa' de sidste Solpletter gaa til Vejrs. Han nærmede sig en Skrænt, der faldt nedad mod en lille Sø. Alt Krattet ned ad Skrænten stod i et luende Lysbaal. Thi dèr havde Solen Magt endnu. Solsorterne 232svirrede inde i Løvet — blændede af den stærke Glans stødte de paa med Vingerne, naar de fløj op. Søen laa blank uden Bølge, uden Gnist, uden Farve. Fra Sivskoven flagrede hvide Dagsommerfugle ud over Vandet, der laa saa ubestemmeligt som et bundløst Intet, et Spejl, der intet spejler. I Solen kunde man se dem som smaa Papirstumper føres længere og længere bort, indtil Svalerne tog dem, flyvende i deres store, graciøse Buer.

Titus smilede. Saa stille var denne store Verden, saa gylden, saa smilende, saa lykkelig. Der var ingenting, der tænkte, uden han selv. Legende forlod de hvide Sommerfugle Bredden som for at søge Eventyr over det store Vand, og Svalerne tog dem, det var saa naturligt. Ingen saa' det, ingen tænkte derover. Et Par støvgule Vinger dalede ned paa Vandet og blev liggende som Rester af et blodigt Rov. Naturen var saa lykkelig fri for Sentimentalitet. Den skreg aldrig op om Mord og Rov og Blodsudgydelse. Det var Menneskene, der havde opfundet Uretfærdigheden, Menneskene, der gik i Rette med Naturen, Menneskene, der krympede sig ved at dø. Titus kom til at tænke paa, hvor forholdsvist sjælden man ser døde Dyr i Naturen, til Trods for dens uhyre Befolkning. Dyrene forstod at dø i Stilhed, at gemme sig bort, naar de skulde dø. Maaske det 233kom af, at de fleste blev spist op. Naturen skynder sig med at omsætte alt det døde til Næring for det levende.

Av! Titus smækkede sig selv paa Halsen. En Myg havde taget sig Forlov og suget sig fuld af hans Blod.

Hvor meget der endnu var at lære af Naturen. Navnlig dette, ikke at klynke saa meget over alt, hvad der sker; at betragte Liv og Død som en viselig Afløsning af hinanden; at tænke mindre, at sanse mere. At begynde paa at tænke er egentlig at slaa ind paa den Uendelighedens Vej, der fører til Vanvid. Tænkning fordrer Aarsagssammenhæng, Beviser, Forklaring af alt. Men ad Reflexionens Vej støder man sent eller tidlig paa den bundløse Revne, over hvilken ingen kan komme. — Derimod sanse, sanse med Dyrenes tankeløse Velbehag, som den Høg, der just strøg hen over Granerne, saa han hørte Luften pibe i dens Vinger: Dens skarpe Øje behersker hele den synlige Natur, Solen slaar Gnister af den ravgyldne Iris om dens sorte Pupil, den lunkne Sommerluft kildrer dens Bryst. Hvor Mennesket staar tilbage for en saadan Fugl i storslaet Energi, i Overlegenhed overfor Naturen, i Selvviskhed. Derfor taler Digterne ogsaa om Løvemod og Ørne stolthed ...

En Edderkop løb op under hans Trøjeærme 234og afbrød hans Betragtninger. Samtidigt hørte han fjærn Latter; den kom nærmere, og han troede at kende en Stemme, der kvidrede op over andre mere dumpe Røster. Der var ingen Vej ad denne Kant, og Titus strakte sig tilbage paa det bløde lave Græs og lukkede sine Øjne for ikke at se, hvem det var. Men Jorden gungrede svagt under de Vandrendes Trin, og han hørte et Par Fødder, der dansede hen over den bløde Bund. Ogsaa denne dansende Gang havde en Melodi, han syntes at skulle kende. Saa rejste han sig op.

Solen var helt borte. Og mellem Stammerne, der ikke længer kastede Skygger, men selv begyndte at se ud som Skygger, kom Dora gaaende med et Selskab af Damer og Herrer. Hun lo, saa det klang i Skoven. Hendes lysegrønne Kjole syntes mørkere mellem Løvet, men dog gled den over Græsset som en stor og skinnende Blomst.

Titus vilde ikke træffe sammen med dem. Han bøjede derfor i en Retning paa skraa af deres Vej og lettede tavst paa Hatten, da de i det samme gik forbi.

Skjult af en Stamme vendte han sig og saa' efter Dora. Hun lo ikke længer, men drejede sit Hoved et eneste Nu. Saa gled hun bort yderst ved Skræntens Rand, der endnu lyste. Han saa', hvor hendes Fødder svippede over det smukke 235bløde Græs, hvis Straa rettede sig igen efter hendes Saalers Tryk.

Skal hun saaledes gaa igennem mit Hjerte, tænkte Titus, saa alting retter sig igen, som havde det slet ikke følt hendes Fod? Eller jeg igennem hendes? Hvad er jeg for hende? Det samme som de andre, hun dèr gik med. Hun ler, og jeg er alene.

Titus smilede ad sig selv: Alene? — jeg, som vil være alene. Har jeg Grund til at beklage mig? ...

»Det er svært, saa de grønne Lus grasserer i Sommer,« sagde Madam Lange, der havde slæbt alle sine Potteplanter ud omkring Posten og nu stod og overpøsede dem med Vand. »Kandidatens har jeg gjort ved. De skal ha' dygtigt med Snus, de Kræ.«

Titus drev om i den lille Gaard. Han kiggede ind i Kaninernes Indhegning, hvor to af de smaa vævre Dyr endnu sad og gnavede af et stort Salatblad, som Madam Lange lige havde lagt ind til sine Yndlinge. Hun holdt dem baade for Skindets og Kødets Skyld. Det smager altid af Hare, sagde hun, og er meget sødere.

Titus bøjede sig ned og saa' paa dem. Den graa havde store fugtigblaa Øjne, den hvide skinnende 236karmesinrøde. Han hørte deres smaa Tænder rastløst haspe Bladet i Stykker.

»Nu kan de staa ude i Nat,« sagde Madam Lange og rejste sig svedende rød fra sine Urtepotter. »De kan ha' godt af at sove under aaben Himmel engang imellem.«

Saa sagde hun Godnat, gik ind, laasede begge sine Døre af, trak alle sine Vinduer til med haarde Smæk for at faa dem lukkede, og saa blev der stille og mørkt. Hun gik altid i Seng uden Lys.

237

XX.

Da Titus kom ind i sine Stuer, var han lige ved at kvæles af indelukket Duft. Det var al den Hvidtjørn, Madam Lange havde slæbt ind. Og som sædvanlig havde hun lukket Vinduerne i. Han fik dem op i en Fart. Døren lod han staa aaben og trak saa en Gyngestol hen til Vindueskarmen.

Stille sad han, han vidste ikke hvor længe. Han var selv kun som en Skygge i Skovens tunge Nat. Træernes store Hær stod udenfor hans Vindue, langsomt listede de deres Mulm og Alvor ind i hans Stue. Den fyldtes som af S sammensvorne, der var rædde for at nærme sig deres Offer. Og det var, som om den hele Skov lyttede til dette ene Hjertes Banken.

Løvet raslede ikke længer, Bladene sov paa deres Kviste. Kun højt oppe mod den milde lyse Sommernatshimmel legede Luften med et Par enkelte Blade, hvis Lyd dog ikke naaede ham. En Faarekylling fløjtede af og til; dens monotone 238Skingren syntes at komme fra hans egen Stue. Naar den tav, blev Stilheden saa dyb, at han hørte det lette Klunk af en Draabe, der faldt i Brønden. Det spildte Vand sivede gennem Laaget og dryppede med lange, lange Mellemrum.

Hvor Skoven sov derude. Det var, som slog en tung Sovekammerluft mod hans Ansigt i lange, lunkne Bølger, krydret af Løvet's Uddunstninger. Og alle Fuglene sov, Nattergalen sang ikke mere, nu den modne Sommer var begyndt. En sjælden Gang hørtes dybt inde i Tykningen et Pip eller Skræp, som om en Fugl snakkede i Søvnne ...

Hvor ene han var. Og en Del af hans Væsen elskede denne Ensomhed, Tankernes blinde Mørke, Sjælens farveløse Blund. At sove, at drømme som et af Træerne derude, uden Syn, uden Syner, kun med vage Fornemmelser af Sol, der gennemskinner grønne Blade, af Luft, der trænger ind gennem usynlige Porer, af Saft, der risler i Millioner af Planteceller, af Knopper, der skyder sig frem Linie for Linie, af Tusinder Blade, der alle sitrer, svævende i Luften og dog holdte fast.

Men en anden Del af hans Væsen var et aldrig hvilende Begær, en navnløs Attraa, en Sult i Sjælen. Han længtes, han sukkede — de Suk, der er de tungeste, fordi man ikke kender deres Grund — han skjald efter noget andet end sig 239selv, efter noget, der var højere, mere ugribeligt, mere mystisk end han selv. Han savnede, som man savner i de sjældne Øjeblikke af sit Liv, da Drømmens gyldne Lykke stænges af sorte Porte, og der end ikke findes et Nøglehul, gennem hvilket man kan titte ind i den Verden, man nys besad. Var ikke hele Livet netop dette evindelige Savn af en gylden Verden, man havde ejet, før man blev født? Og maatte det ikke være berusende at vide, at man igen skulde vende tilbage dertil over Dødens sorte Tærskel?

Var det Kærlighed, han savnede? Sikkert ikke den, han saa ofte havde nydt. Han gav sig til at tænke over alt, hvad han havde levet og elsket. — Der var ikke en Dag, som ikke var grumset af usselt Nag, af smaalig Sorg, af urene Tanker, af lave Instinkter. Det gode, vi Mennesker tænker og gør, er ikke som Guld, der findes i rene Klumper, det er som Sølv, hvor Sølvet er blandet med Svovl og uædle Metaller. — Og aldrig havde han nydt Kærligheden uden stænket af Bryndens røde Bloddraaber, uden plettet af den gule Falskhed, uden undergravet af Egennyttens sorte Svamp. Aldrig havde han kendt den althengivende Kærlighed, hvor Sjælene mødes i et Favntag, mod hvilket Legemernes er for intet at regne, og som ikke brister, selv naar disse skilles. Aldrig havde han endt et Forhold uden 240i Bitterhed, uden med Skuffelser. Hans Erindringer var som de Frugter, der ikke bliver hængende paa Træerne, men falder til Jorden, fordi de trods deres bedrageriske Sundheds-Rødme gennemføres af Orm.

Dog vidste han, at denne Kærlighed uden Betingelse, uden Kritik, uden Lede og uden Selvforagt maatte findes, og han vidste, der maatte være en Kvinde til, der tænkte som han selv, og hvis Sjæl maatte gribe ind i hans, som et Kraniums Ben griber ind i hinanden, eller to Skaar, hvori et ædelt Krystalglas er søndret. Han

anede næsten, hvem hun var. Kun manglede den sidste, den afgørende Prøve: om de skulde mødes uden Beregning, uden Betingelse, førte sammen af den Urkraft, som det ikke er i nogens Magt at trodse, fordi den stammer fra den Gud, om hvem det hedder, at hvad han sammenføjer, skal Mennesker ikke adskille. Men det er ikke den Magt, der drager den store Strøm af Par til Altret; de drages sjældent af nogen Gud ...

For den, der længe sidder i Mørke, fjærner sig efterhaanden de yderste sorte Slør, hvori Natten har hyllet sig ind. Titus' Øjne skærpedes, Genstandene traadte frem i en graalig Dæmring, og han begyndte at skelne Former og Linier; men de stod ikke bestemt bundne til nogen Plads, de ligesom nærmede sig og veg, traadte frem et Nu ²⁴¹og blev borte igen. Han saa' ind ad Sovekammerdøren, hvor der strakte sig en lang hvidlig Plet, hans afdækkede Seng, der ventede ham som en kølig og kysk Elskerinde — den store stumme Evighedens Tomhed. Og over Sengen den smalle sorte Firkant — Billedet af Mona Lisa, hvori et Glimt var bevaret af den evige sjælfulte Skønhed, som det kun forundes de færreste at ane. Stakkels Mona Lisa, hun havde ingen Blomster faaet siden Doras fløjlsorte Roser, en Tribut, der var gaaet gennem hans Hænder fra en ung og fin Kvinde til Lionardos udødelige Gudinde.

Titus vilde ikke gaa til Ro. Denne tomme hvide Seng derinde irriterede ham; ofte naar han lige havde lagt sig paa Ryggen med Hænderne uvilkaarligt korslagte over Brystet, kunde de kølige Lagener isne ham og han følte et Øjebliks hvirvlende Vanvid ved at tænke sig i sin Ligseng.

Der dukkede op fra Bunden af hans Sjæl et Tog af mørke pinende Minder. Snart drev han dem tilbage, hans Vilje splittede dem ad, som Stormen splitter en Bunke skumle Skyer. Saa sad han en Tid i Fred, men begyndte snart igen at ransage sin Bevidstheds skjulte lyssky Kroge. Det pirrede ham, som det pirrer den Dreng, der paa Marken vælter store Sten for at se, hvad der lever derunder: Tusindben bugter sig fortvivlet ²⁴²afsted, sorte Løbebiller kiler bort over Stok og Sten, Maddiker krymper sig i det pludselige Lys.

Saa rejste han sig op og gik ud. Han kunde ikke gøre sig klart hvorfor, men det var, som skulde han ned til det høje Hegn, der skilte Skoven fra Villavejen. Han saa' de høje Stænger hæve deres grove Persienerække mod Vestens Himmel, der paa denne Kant var metalblaa som en Skarnbasses Bug. Grene knækkede under hans Fødder, og greben af en besynderlig Rædsel gav han sig til at løbe tilbage ad den smalle, næppe kendelige Vej til Skovløberhuset. Han syntes at høre sagte Fjed følge efter i hans egne dumpe. Engang løb han lige paa en Stamme og vendte sig forpustet om. Skridtene dør bagved var altsaa ikke Ekko af hans egne: Han hørte dem endnu; de gik saa langt, langt borte, men han følte, de var rettede mod ham. Saa løb han igen, alt hvad han kunde, løb over den lille Gaard uden at se sig for, væltede en tung Stang, der faldt over paa Hønsehuset og gav Signalet til en kaglende Skælden ud fra de opskræmmede Høns, — løb ind og kastede sig paa sin Sofa.

Der var en, der kaldte paa hans Navn, nævnede det saa ømt, saa hviskende, at han strax igen blev rolig. Det lød som en milefjærn Klokkekimen: Titus — Titus — Titus. Og i det samme syntes han, der var et Hoved, som viste sig i dét ²⁴³Vindue, ved hvilket han før havde siddet. Han gik derhen og overbeviste sin opflammede Fantasi om, at der intet var. Saa satte han sig igen ved Karmen og lukkede sine Øjne. Da var det, som om en Menneskemund pustedes Aanden ud over hans Ansigt. Og igen hørte han Fjeddene komme langt borte fra, rappe, som naar en længes efter sit Maal, forsigtige som af en, der er bange for at vække Træerne af deres Søvn. Umuligt, umuligt, sagde han ved sig selv. De Skridt gaar saa langt borte, at jeg umuligt kunde høre dem.

Saa gik han frem og tilbage paa det lille Stykke Stenbro derude i Gaarden, for at døve denne indbildte Lyd ved sine høje Fodslag. Men det blev ved at gaa og gaa indeni ham selv, og Fjeddene lød, selv naar han stoppede Fingrene i Ørene. Saa gik han ind og satte sig med lukkede Øjne, og der faldt i det samme en Skygge over hans Øjenlaag, som om noget mørknende gled forbi Vinduet. Og nu hørte han virkelig lette smaa Fjed gaa over Gangens Murstensfliser, træde paa Gulvet og standse bag hans Stol.

Han tog ikke fejl — der var Sandellugt i hans Stue, og paa én Gang hørte og følte han varme Aandedrag over sit Ansigt.

Et jublende Suk højnede hans Bryst; han aabnede ikke sine Øjne. men hans Mund løftede sig, dragen af en sikker Anelse, den steg til et ²⁴⁴Møde med en anden Mund, fugtig og frisk og dog saa varm, som flød der levende Blod fra disse Læber over i hans.

Saa var det vidunderlige sket: Hun var kommen. Hun stod dør i hans Stue, ukendt og dog kendt, længe anet, længe savnet, ukaldet og dog kaldet af sit eget Hjerte, frivillig som den, der er rede til at ofre alt for intet.

Hvor længe deres Munde hvilede i dette Kys, vidste han ikke. Det gav ham som en Evighed af Lykke. Det var som alt hans Blod dreves fra Hjertet op i dette Kys, som om alle Ungdommens Længsler fik Vinger i dette Kys og svang sig bort — over i den anden Mund, over i det andet Hjerte. Ved dette Kys sprang Paradisets Porte op, og deres Øjne lukkede sig over den stærke Glans, der kastedes i Sjælen.

Der blev ikke sagt et Ord. I et saadant Øjeblik kan ikke Sprogets samtlige Ord udtrykke dét, der skal

siges. Og i et saadant Øjeblik ser de to gennem hinanden som gennem Glas.

Saa rev Jubelen Titus bort paa sin hvirvlende Strøm. Han sprang op, trykkede hende i Favnsvang, svang hende op paa sine Arme og bar hende hen i Sofaen. Og i den Tilbedelsestrang, som er særegen for Mandens stærke Elskov, styrtede han sig ned for hende og begyndte at overdække hendes 245 Fod, hendes Klæder, hendes Haand med hastige Kys.

Og med Øjnene saa' han ikke, og med Ørene hørte han ikke, men han indaanded hendes fine Vellugt, som den kølige Aftenluft havde skærpet, hendes Legems unge friske Duft, der havde gennemtrængt alt hendes Tøj, selv det tynde Skind i hendes Handsker og Sko.

Og han følte hende med sin Mund. Alle hans Nerver sansede hendes unge Form og begreb hendes Skønheds Fylde.

Og hun sad beruset og lod sig overrisle af Kyssenes glødende Strøm. Langsomt knappede hun sine Handsker af og aabnede sin Sommerjaket. Titus følte den lille Sandeltræs Vifte hænge ved hendes Bælte og om hendes Haandled den Spiral-Sølvslange med Rubinøjne, han kendte saa godt.

Hun havde bøjet sit Hoved tilbage og sænket sine Blik over sin indre Jubel. Titus saa' hvor hendes Mund smilede, saa Tænderne lyste, og i et Kys fornam han deres kølige haarde Emalje.

Saa blev han pludselig ganske stille og lænede sit Hoved til Hvile ved hendes Bryst. Han skjalv ikke længer, han savnede intet, han længtes ikke mere: Dette Hjerte, der bankede ved hans Øre, gav Takt til hans eget Blod, det sang den Kærlighedens 246 Højsang, han ikke før havde hørt i saa rene Rytmer, i saa brusende Styrke.

Da de langt om længe begyndte at tale, var det med den Ømhed i Klang, som alene den hviskende Røst kan eje, og det var, som de naturligt fortsatte en Samtale, deres Læber og Hjerter forlængst havde begyndt. De fandt en uanet Fryd ved at fortælle hinanden de mindste Træk og give de mange søde Løsninger paa de Gaader, der altid findes mellem et Par Elskende, saa længe de ikke er sig deres Kærlighed bevidst.

Med et naturligt Skælmeri fortalte Dora om sin Flugt fra Villa Victoria. Fra dét Øjeblik, hun saa' ham ensom og stolt bøje bort fra den Vej, hun selv kom gaaende med de andre, havde hun begrebet hans Tanker rigtigt, og hendes Længsel var fløjet hans i Møde. Hun tænkte sig ham siddende ene ved Vinduet, saaledes som han virkelig havde siddet, og den Beslutning voxede sig stærkere og stærkere i hende at gaa til ham — hun vidste ikke hvorfor, men hun droges, hun var ikke sin egen Herre, hun følte en Magt, der var stærkere end alt, hvad hun før havde følt. Det kaldte for hendes Øren, hun hørte sit Navn hvisket af en fjærn og kendt Røst, og hun havde rejst sig fra sin Seng, paa hvilken hun upaaklædt havde kastet sig. Hun var listet ned i Haven, Molle fulgte hende og Molle vilde med, da hun 247 gik ind i Skoven. Og en Tid havde hun betænkt sig, om hun ikke skulde tage Hunden med i den mørke tunge Skov. Men saa lo hun ad sin egen Frygt og trak Laagen til for Molle, der stod med logrende sænket Hale og græd, fordi den ikke maatte komme med. Og hun kom til Huset og saa' ham gaa og trampe tungt i Brostenene i den lille Gaard, og hun smuttede ind efter ham, da han var gaaet ind. Og nu var hun her.

»Og hvad vil du mig?« spurgte Titus i en Tone, hvis tunge Alvor slog ham selv.

»Ingenting og alting«, hviskede Dora. »Jeg er din. Gør med mig, hvad du vil.«

»Og du har slet ingen Hensigt?«

»Ingen, ingen!«

»Du vil have mig til Mand, ikke sandt?«

»Kun naar du selv vil. Jeg forlanger intet andet, end at elskes af dig. Jeg vil éngang i mit Liv elske for Kærlighedens egen Skyld, elske ubetinget, uden Tanke paa Dagen i Morgen.«

»Dora, jeg vil ikke forlove mig med dig.«

»Hvorfor ikke?«

»Din Stemme siger mig, at du ikke havde tænkt dig det umuligt.«

»Nej, hvorfor skulde det være umuligt?«

»Fordi den Mistanke aldrig skal kunne slaa Rod i dit Sind, at jeg elsker dig for din Rigdoms Skyld. Du skal staa paa lige Fod med mig. Du 248 ejer mig, som jeg sidder her, og jeg vil kun lige for lige.«

Hun svarede med et Kys. Saa havde han ikke taget fejl. Hun var den, han havde anet, den, han havde ønsket, den, han havde længtes efter. Han følte en underlig Svimmelhed midt i sin Lykke — var den mon virkelig og ikke drømt? — Han skælvede som den, der drømmer og er bange for at vaagne og føle Drømmens Dejlighed glide bort mellem sine Fingre.

Og Aftenen gik, og den korte Sommernat var paa Gled, og de fik fortalt hinanden mere i faa Timer, end andre fortæller hinanden i Aar. Og denne hviskende Strøm af Fortrolighed førte med sig den sødeste Tryghed, som havde de kendt hinanden i al Evigheds Dage.

Gryet begyndte at lysne ude over Træerne. Og endnu sad de og var ikke trætte af at tale. Og Titus bar hende paa sine Arme ind og lagde hende paa sin Seng under Mona Lisas Billede. Og Dora smilede kun, men ytrede hverken Frygt eller Modstand. Og Titus knappede hendes fine Støvler op og hviskede:

»Hvil dig, du Elskede, og vær slet ikke bange.«

»Jeg er ikke bange,« hviskede hun til Svar og kyssede ham paa Haaret.

»Din Kærligheds uendelige Tillid fortjener Tillid igen. Vort Forhold skal ikke ligne noget 249andet i Verden. Og vor rene Ømhed skal ikke plettes af nogen vulgær Brynde, vor Lidenskab skal ikke slukkes i sin første Opblussen. Hvil dig, du Elskede. Jeg skal blive derinde.«

Titus gik og trak Døren sagte til efter sig.

Titus havde hedt Blod. Men i dette Øjeblik lagde han ingen Tvang paa sin Lidenskab. Hans Glæde var saa forklaret, hans Lykke saa svulmende, hans Taknemlighed mod Dora saa stærk, hans hele Sjæl opfyldt af en saa ideel Jubel, at han slet ikke følte den rent legemlige Besiddelsestrang. Hans Elskov var at ligne ved den hedeste Sommermiddag, da Solens Brand dog ikke føles, fordi der strømmer frisk Søvind ind over Landet fra Oceanets evigt kølige Dybder.

Desuden maatte denne Nat ikke have den fjærneste Lighed med Fortidens profane Nætter. Han vogtede paa sig selv, at ikke hans Kærtegn skulde faa den vulgære Karakter, der præger løssluppen Sanselighed og gør alle dens Bevægelser voldsomme og brutalt ufine.

Titus havde sat sig til Rette i sin Sofa. Han kunde ikke sove. Hans Hjerne sang, hans Tanker hvirvlede elleveildt afsted; de var som en Række jublende Løb over Sjælens Strænge, og Temaet for dem alle var den ene, atter og atter tilbagevendende Sætning: Hun er kommen — hun er min — hun er derinde.

250

Bevidstheden om, at han ejede hende, var ham nok. Han skulde ikke misbruge hendes uendelige Tillid, ikke overrumple hendes uerfarne Lidenskab. Hun skulde sove sødt derinde og vaagne uden Bekymring, uden Nag.

Da hørte han hendes Røst kalde sagte fra Sovekamret, og han fløj ind til hende.

»Du maa blive hos mig, du Elskede, jeg har saa meget at fortælle dig endnu. Ellers er jeg bange for at glemme det. Jeg sover ikke i Nat. Bliv kun hos mig, jeg er ikke bange. Men du maa lukke Vinduerne først.«

Titus svulmede af Lykke.

»Du Elskede, jeg vil hvile hos dig, som i Eventyret Prinsen hviler hos sin vordende Brud, med et tveægget Sværd mellem sig og hende. Blot du vil hvile dit Hoved paa min Arm og lægge din Kind til min, saa vil jeg rolig lytte den hele Nat til hvad du har at sige mig, og saa snart du holder op, vil jeg begynde.« —

Og ingen af dem blev trætte. Deres Stemmer greb uophørligt ind i hinanden, sitrende af Ømhed, hviskende af Lykke. Og deres Hjerter havde Latterens klingende Sangbund, deres Læber prægede alle Ord med rytmiske Tonefald, deres Øjne duggedes af Glæde.

Natten skred, og det begyndte at lysne. Deres 251Læber mødtes i et langt Kys, deres Tanker faldt til Ro i den drømmende Stilhed, der paafølger, naar Hjertet er træt af at juble og le, og naar Lykken som en rensende Stormvind er faret gennem Sindet.

Hvor længe denne Stilhed varede, vidste de ikke. Titus hørte en Myg synge skarpt indenfor de lukkede Vinduer; snart fjærnede den sig, snart kom den nær med en næsten blodtørstig Hvinen. Saa begyndte Hanen i Gaarden at sende sine langtrukne Gal ud i den stille Morgen, der bar Lyden fjærnt bort. Lidt efter svarede en anden Hane som et Ekko langt borte. Og saa havde de deres Duet gaaende og gav hinanden Tilraab og Svar med lige lange Mellemrum.

Deres Øjne aabnede sig langsomt, saa' sig om og lukkedes igen. De vidste ikke, hvor længe de havde sovet, maaske et Par Timer, maaske kun et Par Minutter. Da de paany slog Øjnene op, smilede de til

hinanden; de var slet ikke forbavsede over at hvile Arm i Arm; thi den dybe Følelse af Lykke var ikke vejet fra dem, mens de sov.

Der var over denne deres Morgenhilsen en usigelig Glæde. De havde hvilet hos hinanden uden Brynde, uden kødeligt Begær, og de vaagnede uden Nag og uden Lede. Solen forgyldte allerede Trætoppene derude, og Dora saa', hvorledes 252Bladene om de store æggegule Roser, der rankede sig om Vinduerne, skælvede for det kølige Morgenpust. Myggen summede ikke mere; men ude i Løvet lød der en evindelig Pippen og Kvidren og Fløjten som af tusinde Fugle. Og Dora glædede sig over at se, hvorledes det voxende Dagslys afslørede alle Stuens Enkeltheder, og hun smilede til Mona Lisa, der bar hendes gamle visne sorte Roser.

Deres Hjerner var friske og klare som efter en lang og sund Søvn. De skyndte sig ud i den unge, duggede Morgen, ned til den lille Sø, hvor de var mødtes den foregaaende Aften.

Fra Skovtykningen strømmede endnu en tung og kvalm Natteluft. Derfor gik de ad en bred og banet Vej, beplantet med Pile. Vejen var oversaaet af Raklernes fine silkehvide Uld; det saa' ud som Snedun, der endnu stadigt dryssede fra Træerne. Solen skinnede bag Aske- og Egestammer, der hævede deres mørkegrønne, fintløvede Silhuetter op imod en Gloriegrund som af smeltet Guld. Og over den lille Sø, der spredte sin blikstille Flade som en Vifte med alle Regnbuens bløde Farveovergange, dansede en uhyre Sværm af smaabitte, hvidvingede Fluor. Fra Horisontens Solside strømmede brede køle Aandepust, som fik Vandet til at svinge sine bevægelige Viftelinier op mellem Breddens Bræm af Siv, der 253vuggede og svajede om Brudelysens stive, rødligtblomstrende Klynger.

Titus og Dora stod nede ved Søen, hvor en lille Vig skar sig ind over Sandbund uden Siv. Bølgernes lette brudte Skælven tegnede sig paa den lave Bund som et Net med ideligt skiftende, lysegule Masker.

»For os to er det alle Tidens Morgen,« hviskede Titus og bøjede sig ned over Doras Ansigt, paa hvilket der sitrede et Genskær af Bølgernes Blinken. »Denne Morgen udfolder Sommer paa Sommer sine Regnbuefarver for de to Naturens Børn, der kommer vandrende Haand i Haand. For dem staar Solen op, for dem danser de hvide Myg over Søen, for dem aabner Vandlilier og Brudelys deres dejlige Blomster.«

»Ja, det er Tidernes Morgen,« hviskede hun til Svar, og hendes Øjne sank i hans, som Solens Glans synker i Vandet. Og to klare Taarer stod med ét i disse Øjne, mens Læberne dirrede af et skælvende Smil.

»Synes du, jeg er sentimental?« spurgte hun.

»Jeg tænker paa Digterens Ord,« svarede Titus. »Lad Verden kalde det Sentimentalitet. Den kender Navnet — jeg kender Følelsen.«

254

XXI.

»Det var da mærkeligt,« sagde Munk idet han tog Penselen af Munden. »Det var da mærkeligt. For to Dage siden syntes De, det lignede. Og i Dag ikke. Jeg har saa godt som ikke rørt Ansigtet siden. Det maa være Dem, der har forandret Dem.«

»Jeg véd ikke,« sagde Titus med et Smil.

»Men Gud, kære Herr Bøg,« udbrød Tante Rosalie, der stod og betragtede Portrættet gennem sin hule Haand. »Hvor kan De sige, det ikke ligner. Der er jo Dora op ad Dage. Og hvor mageløst hun ser paa En. De Øjne følger mig, hvor jeg gaar og staar. Jeg er vis paa, at selv Molle kan se, hvem det skal være. Ikke, Molle, Mol-le?«

Men Hunden stirrede paa Billedet uden Spor af Interesse.

Munk vendte et Lærred i Blindramme om fra Væggen.

255

»Jeg har taget Eurydike med, hvis Frøkenen vil se,« sagde han.

Tante Rosalie rettede begærligt sine smaa rynkede Øjne mod Billedet; men hendes Ansigt fik et Udtryk af blufærdig Forargelse, da hun saa' den næsten nøgne Kvindefigur, hvis hvide Hud skinnede som af et indre

Lys.

»Gud — Gud,« stammede hun og blev purpurrød. »Den Slags Ting — troede jeg ikke — man viste — Damer.« Og Tante Rosalie skyndte sig vred ud af Stuen.

Titus saa' leende paa Munk.

»Den Slags brave gamle Damer skammer sig paa hele Kønnets Vegne. Naar de ser et Maleri af en nøgen Kvinde, er det ligesom de følte Klæderne falde af deres egen Krop. Og dét var de ikke forberedte paa. De tror, at det er deres Legeme, der er malet. Vorherre bevare's!«

Da Munk og Titus kom ned i Lysthuset, hvor Frokostbordet var dækket, modtog Tante Rosalie dem med en kølig og værdig Mine. Dora rakte Titus Haanden til et kort, men inderligt Tryk.

De følte begge en stille Frygt for, at deres Løndom skulde staa at læse paa deres Ansigter. De vexlede intet Ord og vovede næppe at se paa hinanden. De sad vis-à-vis ved Bordet. Dora havde ligesom tilfældigt strøet en Haandfuld mørkeblaa 256Campanulaer tværs over Bordet imellem dem. Titus Blik vovede sig fra Blomst til Blomst, standsede en Stund ved den høje Tuberose, der næsten skjulte hendes Ansigt, gjorde endelig et dristigt Spring til Siden og saa' ind i Doras Øjne. De lyste af Lykke, og, som de længe stirrede paa hinanden, fugtedes de med ét af en usigelig Ømhed, der i samme Nu bragte Graaden frem i hans egne Øjne.

»Hvor du har sunget til Morgen, min Pige,« sagde Tante Rosalie uden at se paa Dora. »Er det fordi din Fader bliver 14 Dage endnu i Norge? Du har altfor gode Dage, min Pige. Man maa ikke synge saa tidligt om Morgenen. Du er maaske ogsaa glad, fordi du ikke længer skal sidde for Herr Munk,« tilføjede hun i en Tone, der røbede, at hun endnu var vred paa den unge Maler.

»Frøkenen har halvvejs lovet mig at sidde til Eurydikens Hoved,« bemærkede Munk spagfærdigt.

»Doras Hoved paa Paulas Krop,« tænkte Titus.

»Saa—aa? hvad hører jeg, Dora?« spurgte Tante Rosalie med et hvast Øjekast. »Hvad hører jeg, min lille Pige. Du har da ikke set det uanstændige Billede?«

»Nej, Tante,« svarede Dora smilende.

»Naa, Gudskelov!« sagde Tante Rosalie med 257lettet Hjerte og lod Haanden synke, hvori hun holdt en Tallerken, der bugnede af Mad, hun lige havde plukket sammen til Molle. »Grazia a dio!«

Munk søgte at formilde hende ved at indlede en Samtale om Fremtidens Litteratur. Paa dette elastiske Omraade forstod Tante Rosalie ham saa uhyre godt. »Det var »denne væmmelige Realisme«, der skulde fordrives og give Plads for det virkelig sande, skønne og ædle.«

Titus hørte ikke efter. Hans Øjne lukkede sig over Doras Billed og al den indre Jubel. Først, da Tante Rosalie og Munk var kommen til Højdepunktet af begejstret Enighed om, hvordan Fremtidens Litteratur skulde være vilde blive, og Tante Rosalie spurgte ham i sin elskværdigste Tone:

»Mener ikke ogsaa De det samme, kære Herr Bøg?« — maatte Titus smilende svare:

»Jeg mener ingenting, bedste Frøken. Der gaar i Hundredevis af Folk herhjemme og snakker om Fremtidens Litteratur, og dog er der ikke én, der véd det. Den eneste, der véd det, han snakker ikke om det, men han skriver den Bog, hvortil der trænges. Jeg kan ikke andet end le, naar jeg hører de velvise Kritikere drøfte »Fremtidens Litteratur«. Det er ligesaa latterligt, som om Vejrhanerne vilde forkynde, hvad Vind der skal 258blæse i Morgen. Vejrhanerne plejer at rette sig efter Vinden, og Vinden ikke efter dem.«

— Dermed var den Traad afbrudt. Da Munk gjorde endnu et Forsøg paa at stemme Tante Rosalie gunstig (thi af hende ahang det, om han fremdeles skulde komme til Villa Victoria, nu Doras Portræt var færdigt), og fortalte hende om Missionens Fremskridt helt ind i China, blev hun i højeste Grad begejstret for disse Kristendommens »moderne Apostle«.

Dora og Titus vexlede et forstaaende Blik, og Titus tog Ordet.

»Men, bedste Frøken, lige saa meget De glæder Dem over, at vi sender Missionærer til China, lige saa glad vilde jeg blive, og ligesaa naturligt vilde jeg finde det, om der en skønne Dag kom en Flok Chinesere til Danmark og vilde omvende os. De har mindst den samme Ret til at omvende os, som vi til at omvende dem. Saa indskrænkede og selvgode er de kristne Evropæere, at de kan tro, at Jordens største og mest befolkede Rige, hvis Kultur er langt ældre end vor, ikke skulde være naaet mindst ligesaa langt paa Vej til bandhedens Erkendelse som vi. Tænk dog paa, bedste Frøken, at dette Land i Aartusinder har udviklet en Humanitet, som maaske er langt større end vor, at deres Religionslærere har levet længe før vor Tidsregning, at de maaske har 259bragt Princippet for deres Moral, som ogsaa er Princippet for den kristne Moral — nemlig

Kærligheden til Næsten og Selvfornægtelsen —, langt videre til Udførelse i det daglige Liv end vi. Jeg synes, der er noget styrkende og befriende i den Tanke, at der gives et stort Folk, for hvem vor lille Verdensdel, alle dens Revolutioner og alle dens teologiske Kævlerier ikke spiller den allerringeste Rolle, for hvem Navne som Sokrates, Jesus og Luther ikke betyder mere end Kongfotse og Laotse for os, men som har haft lige saa sublime Tanker om Liv og Død, har set lige saa dybt i Menneskelivets Jammerlighed, og har udfoldet en lige saa redelig Stræben efter at finde Trøst og Lindring derfor. — Synes De ikke dét er en Triumf for den menneskelige Aand, bedste Frøken? Tænk, om De flyttede en Koloni af Mennesker til Maanen, hvor de var isolerede fra al Paavirkning af vor Kultur, — de skulde dog, uden at kende hverken vor kristne Aabenbaring eller andre Folkeslags Aabenbaringer, naa frem til deres Aabenbaring, der vilde være lige saa god som vor, naar den rummede den sande Humanitet.«

Tante Rosalie var meget indigneret.

»De vil da vel ikke sige, min gode Herr Bøg, at vor Aabenbaring, som er forundt os af Guds særlige Naade, er naaet til Hedningerne før til os?«

260

»Hvorfor ikke, bedste Frøken? De glemmer, at det hører til Nationaliteternes smaalige Egoisme, at hvert Folk betragter sig som Guds udvalgte Folk.«

Tante Rosalie var maalløs. Hun viftede sig heftigt med sin sammenlagte Serviet som for at holde Gudsbespottelsens urene Aande borte fra sit Ansigt.

I saadanne Øjeblikke ønskede hun baade Munk og Bøg mange Mile bort. Det kunde ikke være heldig Omgang for Dora. Men til alle andre Tider havde hendes hjertensgode Optimisme Overtaget, og hun trøstede sig med, at de unge Mennesker aldrig mente det saa slemt. De gik jo ligesom hun og alle brave Mennesker og holdt af Natur, af Blomster og Musik og af god Mad — saa kunde deres Hjerter ikke være fordærvede.

Munk kom da fremdeles hver Dag, ikke for Eurydikens Hoveds Skyld, thi derom vilde Tante Rosalie ikke mere høre tale, men for at rette paa Portrætet og for at male et Motiv i Haven.

For Titus var det den lykkeligste Tid, han havde levet. Der var en egen pikant Modsætning mellem den kølige Holdning, han stadig i de andres Nærværelse indtog overfor Dora, og Bevidstheden om, at deres Hænder brændte efter at mødes og deres Læber sitrede af Længsel.

261

Om Aftenen, naar alt var slukket i Villa Victoria, mødtes de indenfor i Skoven. Titus ventede bag Hegnet og kunde næppe aande, naar han hørte Nøglen rasle i Havelaagens Laas.

Hvor bankede da deres Hjerter, naar i det første Favntag al den Længsel fik Hvile, der havde voxet sig stærk og stormende i Dagens Løb! Omslyngende hinanden gled de ind i Skovens hemmelighedsfulde Mørke, tavse som Træerne omkring dem. Le standsede ved de aabne Pletter, hvor Tjørnen spredte sine knortede Buske over det tuede Græs, og Bøgekuplerne hævede sig tunge, sorte mod Vesterhimmels bleggyldne Klarhed. Titus bar hende over Græsset, at ikke Duggen skulde fugte hendes tynde Sko, og satte hende ned paa en af de store Kampesten, der fandtes hist og her. Og længe sad de og stirrede paa Himlens Stjerner, der blinkede som Brillanter paa søgrønt Atlask, og hørte kun Lyden af deres eget Hjerteslag, eller den dumpe skurende Gumlen af en Ko, der laa tæt ved, og som de først havde antaget for en stor mørk Sten.

En Aften gik de ned til Stranden. Kysten tegnede sin træbevoxede Kam blæksort mod den gullighvide Vesterhimmel, Vandet i den lille Bugt laa blikstille og havde en fin Fortoning af Regnbuefarver fra det blødeste violet inde i Skygge af Skrænten, til det sarteste rosarøde lige under det 262Punkt i Horisonten, hvor solen var dalet. Men fra Øst trak en tung Skymur op, hvorfra der stundom kippede svage Lyn, ikke stærkere end Kornmodsglimt.

Natten var lummer, Luften stille og hed. Havet rislede saa indbydende foran deres Fodder, at de begge uden Aftale klædte sig af og gik ud i den kølige Strand. Og da de naaede over den lave Sandbund ud paa dybere Vand, blændedes de af et glimrende Skue. Vandet var myldrende fuldt af Morild; naar de svømmede frem, bevægede de sig i et blaaligt strømmende Fosforlys; det var som bugtede der sig omkring dem en Vrimmel af skinnende Ildslanger, der smuttede bort mellem Fingrene paa dem, og ned fra Skuldre og Arme trillede en Regn af tusind fine Ildperler. Saaledes styrede de blændede frem ad en mørk Havflade som gennem kølige Ildsluer med en uhyre Himmel over sig, gennemsitret af Kornmodsslyn og fugtigtblanke Stjerner. De kunde næsten ikke bestemme sig til at gaa op paa Land igen ...

Naar de saaledes vandrede i de lyse Nætter, var deres Tanker Udtryk for én Sjæl, deres Følelser altfor rige til at ty til fattige Ord. Gang paa Gang kunde de gentage de tre Ord, der udgør alle Elskendes Lykke; dog var det ikke Ordene, der betød noget, men den uendelig nuancerige Røst, der hviskede dem frem.

263

De var aldrig uenige om, hvorhen de skulde gaa. De gik uden at tænke over hvorhen. Oftest slog deres Fødder ind paa den banede Vej, der førte til Skovløberhuset, og i Titus lille Stue sov de Sommernattens faa, men dejlige Timer bort. En sjælden Gang vovede Titus sig med Dora op paa hendes Værelse. Ganske vist laa det isoleret for sig, men alligevel følte han sig ikke tryk paa fremmed Grund. Han pustede Aanden gennem Munden, naar han gik paa Trappen eller trak Døren til efter sig med en utrolig Langsomhed, ræd for dens mindste Knirken. Han tænkte ikke over, at han saaledes pustede; — Grunden var sikkert den, at han uvilkaarligt troede at overdøve alle bratte og opskræmmende Lyde ved Aandepustets rolige Monotoni. Men Dora smilede ad hans Frygt.

Deres første Nat gentog sig ikke. Da havde Titus været ideelt begejstret, optaget af det vidunderlige, der var sket, følt sig som i en Eventyrnat og næret en tilbedende Beundring for Prinsessen, der gæstede ham. Siden blev hans Lykke ikke ringere, men rolig, hans Jubel mere stille, hans Elskov fik sunde regelmæssige Hjerteslag, og han følte, at den unge stærke Kærlighed mellem Mand og Kvinde aldrig kan blive platonisk, men fordrer Blodets og Livets Ret.

Den Nat gled hun halvvejs ud af hans Arm, hendes Hjerteslag trak sig indad og blev næppe hørlige, hun drejede Hovedet bort, og hendes løste Haar faldt ned og skjulte hendes Kind. Titus bøjede sig over hende, løftede hendes Ansigt og saa', at det var blegt med sammentrukne Øjne, under hvis Vipper Graaden sivede frem.

Han kyssede hendes Taarer bort, og hun aabnede Øjnene og saa' paa ham med et Blik, han aldrig kunde glemme. Som deres Øjne hvilede i hinanden, var det, som Legemet forsvandt og kun Sjælene blev tilbage, forenede i dette Blik. Den korte Afstand mellem deres Ansigter gjorde, at Dora først længe saa' ind i Titus' ene Øje med begge sine og dernæst ind i det andet.

»Har jeg gjort dig Fortræd?« hviskede han og kyssede hendes Læber, der med ét syntes ham kolde, som Marmor er koldt.

»Nej, nej, nej!« hviskede hun heftigt til Svar. Saa smilede hun, og i det samme brød Graaden voldsomt frem.

Han kyssede Graaden af hendes Øjne og tyssede paa hende med ømme Ord.

»Saa, saa, saa, — græd nu ikke mer. Har jeg taget Mandens Ret — hører du — saa kender jeg ogsaa Mandens Ansvar — nu er jeg din for hele Livet — misforstaa mig ikke — det vilde jeg ogsaa være ellers, men nu er jeg din og skal blive din for Gud og Hvermand — din for hele Livet.«

Hun smilede bittert og klogt.

»Det er netop det, du ikke er og ikke skal blive.«

»Tror du mig ikke?«

Hun virrede med Hovedet, saa Haaret gled ned over hendes nøgne hvide Hals.

»Nu, du Elskede, nu véd jeg da — nu bliver jeg aldrig din Hustru.«

»Vilde du være det?«

»Nej.«

Hun smilede med et underligt stærkt og lyst Smil.

»Nu véd jeg, jeg er din for hele Livet. Nu mister du mig aldrig.«

Han forstod i samme Nu hendes Smil og hendes Tanke og tilføjede, idet han kyssede hendes Pande:

»Ja, du — alene det man har besiddet, er umisteligt.«

Hun nikkede og knugede ham til sig.

Da de næste Dag saa's, mødtes deres Øjne tavst og længe. Der var en besynderlig sørgmodig Længsel i Doras Blik, som hurtigt sløredes af Graad, saa hun maatte vende sig bort. Titus maatte lægge den stærkeste Tvang paa sig selv for ikke ogsaa at græde.

Dog blev deres Aftener dem bestandig kære og lykkelige. I dem aandede de frit og dybt, og Stemningen fødte de samme Melodier i begges Sind.

Men ofte om Dagen følte Titus til sin store Uro, at han var paa Veje til at blive smaalig og kritisk. Allerede

længe havde han været uretfærdig mod Munk, og naar Dora fortalte om hans evindelige Gøren Kur, ironiserede han over Vennen og søgte at gere ham endnu mere latterlig ved at røbe smaa Hemmeligheder af den Slags, man kun betror til en virkelig Ven, aldrig til en lunken. Titus følte med sig selv, hvor ufint det var; men alligevel lo han, naar Dora fortalte ham om, hvorledes hun allerede et Par Gange havde givet Munk en høflig Kurv, men hvorledes denne med en urokkelig Sangvinitet stadig haabede paa at »vinde sin Eurydike tilbage«.

Men ogsaa overfor Dora selv begyndte han at blive kritisk, analyserende. Han følte Elskovens despotiske Magtbegær bryde frem indeni sig. Han vogtede paa hendes Smil og Bevægelser; ingen andre end ham maatte de gælde. Der er noget af en Tyran i enhver Elsker. Allerhelst gad han sætte sin Elskede bag Laas og Lukke, lig en Gnier, der ikke under andre saa meget som Glansen af 267sit Guld. Han tirredes i sit stille Sind, naar han saa' Dora kysse sin Tante; han syntes, det var at profanere de Læber, hvis Kys alene var til for ham.

Og hver Time paa Dagen følte han en ubeskrivelig Lyst til at vide, hvilke Tanker der gik gennem hendes Hoved. En ung Pige tænker ofte ubevidst; men Titus blev vred, naar han fordrede Regnskab for hendes Tanker, og hun intet kunde give. Og han var ikke ganske fri for at betragte det som en Troløshed, naar hendes Tanker engang imellem lod til at beskæftige sig med dagligdags Ting, hvori han ingen Rolle spillede.

Denne Hang til at dissekere hendes aandelige Indhold i det forfængelige Haab at finde sit eget Navn indskaaret overalt i hendes Væsen, gik Side om Side med den pinlige Jalousi, som alle Forelskede kender, en Skinsyge uden nogen virkelig Rival, men gaaende ud paa absolut Besiddelse, paa at være det eneste Menneske, der har Lov til at se, høre og sanse den Elskede. Han følte sig skinsyg paa alt og alle, paa Munk, fordi han havde haft Lov til at studere hendes Træk, paa Tante Rosalie, fordi hun fik Kys af den samme Mund som han, paa Veninderne, fordi de fik Breve skrevne af den Haand, der fra nu af egentlig kun burde skrive til ham, paa Pigen, der havde Lov at høre hende synge og le om Morgenen og 268at hjælpe hende ved hendes Paaklædning, ja selv paa Tjeneren, der havde Lov at stikke sine plumpe Hænder ned i hendes fine Sko for at pudse dem.

Titus mærkede, at Kærligheden ikke burde være Hverdagskost. Og han lovede sig selv, at hans Forhold til Dora, der havde bragt ham hans Livs skæreste Lykke, aldrig skulde blive et Vaneforhold.

En Kærlighed som denne skulde ikke faa Lov at dø langsomt som en Lampe, der umærkeligt gaar ud og tilsidst fylder Stuen med Os, skønt den lyser endnu.

Hans Kærlighed skulde leve evigt og aldrig afkøles for i bedste Fald at gaa over i dét Venskab, som alene muliggør et livsvarigt Ægteskab.

Hans Kærlighed skulde stærk og straalende gaa over i Erindringen, der Aar for Aar forskønner den Lykke, som Menneskehjertet virkelig har følt.

269

XXII.

Tiden var rundet som en Drøm.

Dagen før Titus skulde møde paa Biblioteket efter endt Ferie, tog han til Byen. Herfra afsendte han et Brev, han havde skrevet Natten forud i Skovløberhuset. Brevets Indhold var følgende:

Min Elskede.

Da jeg i Aftes sagde dig Godnat, saa' jeg mig om i din Stue for at samle det hele Billede til et varigt Indtryk. Foran Toiletspejlet brændte de to Sølvstagers Lys, der lod det gule Tylls smaa Pailletter blinke som Diamantkorn; og de to Valmuer, der altid staar i det slanke fine Krystalglas, sugede Lyset ind i deres matte blodige Purpur. Den blanke Spejlplade viste mit eget Billed, og jeg ønskede, at det for altid maatte blive bundet til Glasset og vige kun tilbage til Baggrund for dit, naar du hver Morgen vilde komme og stirre ind i mine Øjne.

Jeg saa' mig om i den lille Stue, hvor Vægge 270og Gulv og Loft usikkert sitrede i samme fine Farve som Tylllet omkring Spejlet. Jeg aandede for sidste Gang denne Stues Duft, og jeg vidste, at intet andet Sted vilde jeg finde denne Duft igen — en Duft af dig, en Duft af Ungdom, en Duft af Skønhed, en Duft af unge Hjerters blomstrende Elskov. Jeg saa' paa Portrætet af din afdøde Moder, der ligesom vaager over din Stues Renhed.

Jeg gav hende i én Tanke, i ét Blik al den Ømhed tilbage, hvormed hendes store mørke Øjne har stirret paa os i de lyse Nætter, naar vi søgte Lykken i hinandens Arme. Der var Tider, da jeg syntes, disse fine Træk blev strænge, og disse milde Øjne sløredes af bebrejdende Vemod. Men der var ikke et Øjeblik, da jeg følte, at vor Kærlighed var din Moders Minde uværdigt. Jeg havde gerne kysset hendes hvide tænsomme Pande, fordi hun har været dig en god Moder og et tiende Vidne til vor Lykke.

Et Vidne var der endnu, din tamme Drossel i det store hvid og rødmaalede Bur. Døren til Buret stod aaben. Vi havde leget med den; den havde fløjet rundt i alle dine Urtepotter, gemt sig mellem Blomster og Blade og ladet sine stærke Strubetoner fløjte smeltende frem for at glæde os. Siden glemte vi den, og den blev stille. Nu var den hoppet ind i sit Bur og op paa den øverste Gren af det løvløse Træ derinde. Den sov ikke; men 271dens runde sorte Øjne skinnede vendte mod Lyset. Den saa' efter mig og drejede Hovedet, da jeg gik ud af Døren.

Hvor gerne havde jeg taget med mig et Minde om dig, — en af de fine smaa Blomsterakyareller, der laa paa dit Skrivebord, og som du selv havde malet; den Pen, hvormed du har skrevet til mig; den lille Sandeltræs Vifte, der var faldet paa Gulvet; en af dine smaa Sko, hvis hvide Foer skinnede som to Snepletter foran din Seng, og i hvis fine Skind din Fod havde trykket sit lette Mærke; — allerhelst havde jeg taget en Lok af dit silkebrune Haar, der har spredt sit duftende Net over hele mit Ansigt.

Men nej, intet vilde jeg tage. Kun Billedet af denne Stue, der havde rummet min Lykke, kun Billedet af dig selv, som du laa dør med store fugtige Øjne, der fulgte mig, da jeg gik. Og efter at Døren var lukket, vidste jeg, at dine Øren lyttede efter mine sagte Skridt, indtil de døde bort i Skoven.

De lyse Nætters Tid er forbi. Saa længe vared vor haandgribelige Lykke. Vor Kærlighed vil vare saa længe, som nogen af os lever.

Elskede, følte du ikke, at vi saa's for sidste Gang? Formaaede mine Øjne ikke at synke saa dybt i dine, at de fik kysset det inderste af din Sjæl? Følte du ikke, hvor mine Læber skælvede 272i det bristende Kys, der besegler en Skilsmisse for Livet?

Vor Kærlighed har været vor og ingen andens, den vil aldrig faa Offentlighedens Skilt paa sig. Vor Kærlighed er for stor og stolt til at bære Ægteskabets Aag, der fra først af synes en Rosenlænke for de hildede Blik, men langsomt faar tyngende Vægt, alt som Vejen bliver længere, og de tvende mærker, at de altid skal gaa i Spand sammen. Vor Kærlighed skal ikke langsomt afblomstre i Vanelivets tunge lumre Luft.

Vi har set for meget i hinanden, til at vi nogensinde skulde begynde at blive smaalige overfor hinanden. Vi har delt Lidenskab og Sommerens Glød og Hjertets helligste Følelser. Vi vil ikke lade os tvinge til at dele Hverdagslivets Vaner og usle Bryderier.

I Morgen er jeg borte, og du vil næppe mere faa mig at se.

Afrodite har været mig naadig og skænket mig en Elskov, skønnere og stoltere end jeg vovede at bede om. Men Guderne maa man ikke friste. Og saa sandt som ingen Lykke varer længe for Verdens egenkærlige Børn, saa sandt har jeg bedet hende om, at jeg ikke skulde se min Elskov dø Tidens Straadød, dø af Vanelivets lange Tæring.

Min Kærlighed er bleven bønørt som de, hvem Guderne i levende Live optog til Himmels. 273Fra nu af skal den leve i Erindringens evige Sommer.

Vil du forstaa mig, min Elskede? Jeg véd det ikke, men haaber og beder dertil. Tro ikke, at jeg handler, fordi jeg har følt om ogsaa blot en Plet af den Lede, der langsomt lader Lykken raadne bort. Du staar for mig ren og dejlig og elskovsduftende som paa den første Dag. Og saaledes skal du blive staaende for mig, iført min Kærligheds straalende Brudeflor. Jeg vil aldrig se det gulne og aldrig fristes til at se Pletter i min Sol. Jeg kender dig og kender dig dog ikke. Der er hemmelige Dybder i din Sjæl, hvortil mit Blik ikke er naaet. Men jeg véd, at man altid føler Lede ved dét, man helt har gennemskuet. Og som en uudforskkelig Løndom vil jeg altid bære dig i mit Hjerte.

Maaske vil du beklage dig over min Flugt og i den se et Tegn paa Fejghed, en Mangel paa Tillid til dig eller mig. Men om end vor Tillid overgik alle andres, saa kender jeg dog Menneskehjertet og dets Skiften for godt til at tro, at vort Liv kunde fortsætte denne Sommer uden at frygte noget Efteraars Visnen. Men denne Sommer, som du har skænket mig, har jeg i min Magt at lade leve i min Erindring, fordi Indtrykket er stærkt og rent og ikke skal viskes bort.

Og jeg skælver for min Lykke, at jeg ikke 274skal miste den igen. Én Gang vil jeg have levet de lyse Nætters Tid til Ende uden Bitterhed, uden Nag. Ét Minde vil jeg bevare i min Sjæl, straalende skært og uden Plet.

For to Elskende er der altid en smertelig Vemod i det Spørgsmaal, de begge kan rette til hinanden: Er nu

jeg den sidste? Og er du den, der skal komme, eller skal jeg vente en anden? Saa ofte er den, man elsker, kun en, der bereder Vejen for den næste. — Men jeg vil svare for mig: Jeg tror, du er den rette. Og Erindringen vil stadfæste min Tro. Thi Mennesket elsker maaske inderligst og renest i sin Erindring.

Foreløbig rejser jeg bort, ingen skal vide hvorhen. Men jeg véd om dig, min Elskede, at du intet Øjeblik vil tvivle paa, at min Kærlighed gav dig alt, hvad mit Hjerte ejede. Og jeg sender dig min hede Tak for alt, hvad du har været og altid vil være for mig.

Alene dét, man har besiddet, er umisteligt. Nu skal jeg aldrig miste dig.

Levvel og lad mig leve hos dig i Mindets Troskab.

275

XXIII.

Titus gik igen paa de Brosten, der slides hule af den grumsede Menneskestrøm, som fylder Byens vidtforgrenede Net af Gader, Stræder og Smøger. Sløvt gled Mængden ham forbi af udviskede Fysionomier og følelsesløse, stivnede Ansigtstræk. Igen fornam han en knugende Livslede, der overalt ombølgede ham som en muggen Lugt af Tugthusfanger. Den hele By var som et uhyre Fængsel, hvor Fangerne vel havde Lov at gaa visse Ture ad alle Fængslets krinklede Gange, men hvor hver især søgte tilbage til sin større eller mindre Celle, til sit vanemæssige Arbejde, til sit stereotype Liv.

Uden at tænke over, hvor han gik, var han kommen ind i et af Forstædernes vældige Kasernekvartaler. Dagen var ved at svinde, og Husrækker, Himmel og Brosten var alt af samme, matte, skiddengraa Farve. Dette var ikke Gader, men et System af aabne Begravelser, af Kolumbarier, hvor Rum var hobet paa Rum i en høj Stabel Etager, 276og hvor Beboerne maatte søge hver sit Hul ad smalle Krogveje og stejle Trapper. Jordens Overflade begyndte først deroppe over de høje Huses Tage; disse Gader var at ligne ved dybe Løbegrave, som Menneskene aldrig slap ud af.

Allerede syntes Titus, at det farverige Sommerliv, han lige havde levet, laa som en fjærn, fjærn Drøm. Der var Øjeblikke, da han ligefrem tvivlede paa, at han virkelig havde levet og ikke drømt det hele. Naar han kastede Blikket ned ad den endeløse, skidne, ildelugtende Gade, hvis lige høje Husrader løb sammen fjærnt borte i en gullig Taage, forekom Livet ham saa trøstesløst og uhjælpeligt, at al Solglans maatte være Bedrag, al Farvepragt en skuffende Drøm og alle Erindringer om Lykke en Best fra Fantasiens lukkede Verden.

Her boede Livets utallige Daglejere, som alle var gaaet paa en tarvelig Akkord. De sled sig frem fra Dag til Dag, fra Arbejd til Maaltid, fra Arbejd til Søvn. For dem skænkede Fantasiens ikke længer sin berusende Drik; thi deres Tanker om Dagen blev afstumpede og fattige som det ensformige Arbejde, der beslaglagde Hænder og Øjne; og Natten brugte de trætte Lemmer til dyrisk Hvile. Og Fantasiens forlanger brogede Indtryk, farverige Minder, friske Tankestrømme 277til at operere med. Men deraf havde disse stakkels Vanemennesker intet i deres forarmede Hjerner.

Og saaledes gik det omtrent i den hele By. Der kunde være Forskel paa Arbejd og Arbejdstid, Forskel paa Mad og Drikke, Forskel paa de fattige Adspredelser; men de allerfleste levede det regelmæssige Liv, som Præsterne roser, og Samfundet ynder, fordi det gør saa meget Gavn og volder saa faa Bryderier. Ungdommen alene var lykkelig: for den er alting nyt; det modtagelige Sind suger talløse Indtryk, og Fantasiens er altid paa Flugt. De ældre tærede paa, hvad de havde lært, de tilegnede sig lidet eller intet mere, de havde fundet deres Plads i Maskineriet som Hjul, der bliver ved at løbe rundt, indtil Tænderne er slidt af Hjulet.

Titus gled langsomt forbi den endeløse Husrække og stirrede ned i de skidne Kældere. Her var der en af de hyppige Kombinationer: »Grønhandel, Frugt og Rulle«, som der stod paa Skiltet. Bag det snavsede hvide Stykke, der var hængt for det ene Vindue, skimtede man et Par roterende Skjorteærmer og hørte Rullens evindelige Plapren. Saa kom en Viktualiekælder, i hvis Vindue saa's et skrabet ligblegt Kalvehoved, nogle Tallerkener med Frikadeller og stegte Sild, samt nogle Spølkummer, i hvis mørkebrune Vædske overskaarne Æg med svovlblaa Blommer var størknede fast. 278Under et Laanekontor en Lappeskomager, der vissen og vranten stod og drev i Kælderhalsen, medens det smalle Vindue fremviste en sørgelig Udstilling, bestaaende af et Par skimlede lappede Støvler og en gammel hvid Atlaskessko, der saa' ud, som var den fisket op af en Mødding. I den næste Kælder en af disse mærkelige Forretninger med gammelt Jærn, hvor en lille

indskrumpet Mand med Brillen selv synes at være en rusten Genstand mellem alt det Skrammel, der dækker Vægge og Gulv — Kæder, Hestesko, Sengestativer, umulige Nøgler, Laase, der er forrustede, saa de aldrig kan aabnes mere, stumpe eller brækkede Knive, File, der ikke kan file mer, opskærpede Leer, bukkede Søm — kort sagt et Arsenal af al Verdens ubrugelige Jærngenstande, som den lille forrustede Mand ikke desto mindre lever af at sælge.

Der faldt nogle Regndraaber fra den graa, skumrende Himmel. Brostenene fik fugtige Pletter hist og her, og inden længe var de brunligt farvede af Regnens fugtigt skinnende Væde. Og med ét blev noget grønt, dunagtigt at se rundt omkring mellem Fliser og Sten. Den friske Støvregn gav det sparsomme Græs, der ellers næppe kunde ses, en mosgrøn Farve, og Titus smilede ved at se, at selv mellem denne usle Gades Brosten var der spirende Planteliv, som taalmodigt ventede paa lidt Regn for at komme til Kræfter og Farve.

En halvvoxen, barhovedet Dreng i sorte Tøjsko, med en lille tom Spaankurv paa Armen, løb fløjtende ned ad Gaden. For hvert Hus tog han Tilløb ind mod Façaden, satte af, hoppede op og stødte mod Sokkelgesimsen med den ene Fod. Dette gentog han i ét væk. Det var et i og for sig ganske meningsløst Arbejde, der kun vidnede om overstrømmende Livsfølelse, eller om Trang til at udlade sin sunde Kraft i en Anstrængelse uden noget nyttigt Formaal, eller blot for at have noget at tænke paa eller for at skærpe Sanserne. Titus blev smittet af Drengens Vitalitet, og uvilkaarligt gik han raskere til og gentog det Experiment, han saa tit havde foretaget i sin Barndom, at gaa paa Fliserne uden at træde i Stregerne.

Følgen af denne Manøvre blev, at han tog meget uregelmæssige Skridt og ikke saa' foran sig, hvorfor han løb lige mod en Skikkelse, der blev staaende paa Flisen for at se ham nærmere sig i denne mærkelige Gangart.

»Om Forladelse!«

»Det var ellers tidligt at være kæfereret.«

»Hvad for noget!«

Titus stod lige overfor en ung Pige, hvis sorte Dragt havde den udfordrende Karakter, hvoraf man ikke tager fejl. Hendes Ansigt var ikke 280pudret, men havde i sig selv det blege Skær, som er fælles for disse Nattens Børn. Under Øjnene havde hun sorte Skygger, og om Mund og Næse de fine, dybtskaarne Linier, der tyder paa megen nervøs Sanselighed, og tillige de hængende Rynker der fremkommer som Udtryk for idelig Afslappelse. Det eneste unaturlige ved Ansigtets Farver syntes det rødgyldne Haar at være, som kontrasterede stærkt til de fine, sorte Bryn.

Hun gav sig med ét til at skoggerle over Titus' kritiske Blik, der undersøgte hende nøjagtigt.

»Hvad er der saa at se, lille Ven. Man skulde hellere se sig for og ikke vælte andre i Rendestenen. Dèr kan han lægge sig selv, saadan en — Flisedingler!«

Titus kunde ikke lade være at smile. Samtidig syntes baade Røst og Ansigt ham bekendt. Han vendte sig om og gik med hende.

Til enhver anden Tid vilde han have følt en vis Væmmelse ved at slaa Følge med en saadan Kvinde. Men netop nu følte han i sig en Trang til at bryde med al Konvention, at slaa en Streg over sit tidligere Liv og begynde helt forfra. Besynderligt nok, men der var i ham den krasseste Reaktion mod det fine, sværmeriske Sommerliv, han lige havde ført. Han gyste ved Tanken om, hvor stor Fristelsen havde været til at binde sig. 281Thi han havde følt sig fristet. Men nu havde Uafhængighedsfølelsen og Trangen til at eje sin Frihed ubeskaaren og til atter at give sig Tilfældets lunefulde Vinde i Vold, drevet ham til et afgørende Skridt. Han havde allerede skrevet og afsendt en Opsigelse til Biblioteket. Han vilde bort for ikke oftere at henfalde til den Ro og Selvtilfredshed, som Vanelivet medfører. Han vilde ikke sidde fast paa det store Koralrev, bunden til en Plet, hvorfra han ikke mere kunde flytte sig. Han vilde ikke se sin Livsbane afstukket af bestemte Pæle, ikke være i Stand til at beregne sin Fremtid forud, ikke forsones sig med Livet, saaledes som den store Mængde forsoner sig med Livet i den trøsterige Tanke, at enhver regelmæssig Tilværelse har sin store Behagelighed, at Arbejdet adler Manden, og lignende skønne Sentenser.

Nu havde han revet alle Baand over og følte sig fritsvømmende i Mulighedernes store Hav. Hvorfor da ikke benytte sin Frihed og slaa Følge med det ubekendte, uden at lade sig lede af moralsk Betænkelighed?

Mens Titus tænkte saaledes, havde det sortklædte Pigebarn udkrammet en hel Række af de lunefulde og raa Bemærkninger, hvorved et saadant Væsen søger at udforske en Herres Stand, Pung og Tilbøjelighed. Titus svarede hende næsten 282ikke, ukendt med Jargonen, der i Virkeligheden ogsaa skifter hurtigere end nogen Mode, idet den søger sit Ordforraad fra Revue-Brandere, Knejpeviser og Gadesprog. Men alt som han saa' paa hende og hørte hende snakke op, vaagnede Mindet om den Nat, da han sammen med Jakob Trane blev Vidne til, hvorledes en ung Pige maaske for sidste Gang følte Afsky for det Liv, hvortil hun var

hjemfalden. Der var ingen Tvivl, det maatte være Josefa. Denne Opdagelse skærpede hans Interesse. Han vilde vide, hvad der var sket siden den Nat, og om hun endnu havde en bleg Erindring om sin Fortvivlelse dengang.

De havde spist i en af de store Forlystelseshaver. Pigebarnet var glad for sin Kavalier, drak rigeligt, blev kaad og lystig og lo skingrende, da hun gik hjemefter med ham i den halvmørke Aften.

»Var det ikke Josefa, du hed?« spurgte Titus uden at se paa hende.

»Sludder!« sagde hun heftigt. »Jeg hedder Petra.«

»Ja, ikke sandt? — Josefa Ravens?«

»Hold op med den!« sagde hun harmfuldt. »Josefa var en halvgal Tøs, der kom paa Hospitalet. Det var et Fæ, der lod sig narre af en nederdrægtig Flab af en Doktor. Josefa havde kulsort 283Haar. Hahaha! Josefa var lige ved at krepere. Det var en latterlig Tøs.«

Trods alle hendes Benægtelser var Titus sikker i sin Sag. Han følte Medlidenhed med hende og gik med hende op; hun boede et ganske andet Sted end tidligere, og der var ikke et Møbel eller en Ting, der mindede om Interiøret fra den forrige Nat.

Hun tog Overtøjet af, tændte sig en Cigaret og hoppede hen og satte sig paa hans Skød.

»Du er jo en sød Basse,« sagde hun og klappede ham paa Kinden. Hendes sorte Øjne skinnede, og Næsefløjene sitrede.

»Josefa —?« begyndte Titus.

»Maa jeg nu være fri!« raabte hun. »Skal du maaske spionere, lille Ven? Hvad rager Josefa dig?«

»Kender du mig ikke?«

»Du er god, min Ven! Jeg kende dig? Du er ikke billig. Nu vil du oven i Købet ha', jeg skal kende dig. Skal jeg maaske kende al Verden? Hahaha! I er alle sammen ens, lille Basse! Der er ikke mere Forskel at se paa jer end paa en Flok Faar. Vil du maaske ha', man skal kende alle Faarehovederne fra hinanden?«

Titus var lige ved at tro, at han maatte have taget fejl, saa lidet mindede denne raa Tale om Josefafs forfløjne Kvidren. Imidlertid gav han sig 284til at fortælle om den Foraarsnat, da han havde set Josefa og hørt hendes Klager og Angst for at skulle komme i Kast med Politiet. Han fortalte om hendes Graad og Fortvivlelse ved Tanken om den dejlige Dag, hun havde tilbragt med Nanna i hendes Hjem, om Madam Trane og Doktoren, der vilde gifte sig med hende.

»Aa sikke noget forbandet Skaberi«, sagde Petra, der uopmærksomt havde fulgt hans Fortælling. »Latterligt Skaberi. Det var Løgn altsammen. Hun var bare hysterisk. Hun længes efter sine Forældre? Pyt! de havde jaget hende ud. Og Nanna var en Gadetøs og Madam Trane en infam Tyvekvind — hun reddede alle Stumperne, da jeg horn paa Hospitalet; mit Ibenholtsmøbel og alt det andet var væk, da jeg kom ud, der var ikke en Trævl tilbage, og mine Stuer havde hun lejet ud til Mary, den langbenede Rallike. — Nej, lille Basse, det er ikke værdt at snakke sentimentalt om den Slags Historier.«

Titus følte sig afmægtig overfor denne forhærdede Trods. Han stirrede ind i hendes Ansigt. Men der bævrede ingen Fiber til Graad, alle de hængende Linier lignede slappe Strænge, hvoraf der ikke længer kan lokkes nogen Lyd.

»Josefa,« sagde han sagte. »Hvorfor gøre dig haardere end du er? «Jeg mener dig det godt. Vil du ikke have Tillid og betro dig til mig?« 285Hun gav sig til at skoggerle.

»Betro mig til dig! Er du rigtig klog. lille Ven? Nu skal man oven i Købet føje hans grædefærdige Skaberi og lave Romaner for ham! Er det dét, du vil, lille Ven! En Roman med onde Forældre, Forførelse og Elendighed. Men den Slags kender vi ikke til, lille Ven! Vil du læse »Albertine«, saa maa du gaa paa Lejebibliotek, min Ven, for den Bog har vi ikke her. Du er gaaet galt i Byen, lille Basse.«

Hun rejste sig ligesom vred, kiggede sig længe ind i Spejlet og smed sig baglæns ned paa Sofaen.

Titus rejste sig ogsaa og vilde tage sin Hat for at gaa. Josefa rettede sig hurtigt op for at se, hvad han vilde. Hendes rødgyldne Haar blev hængende i Sofaens lave Kant, det gled af, og Titus saa' et fuldstændig nøgent, hvidligt lysende Hoved. I samme Nu blev hendes Ansigt rødt som et dryppende Blod; hendes Haand snappede Parykken og satte den til Rette igen.

»Naa, fik du set dig mæt, lille Ven? Du ser ud, som du var falden ned fra Maanen. Fik du nu en Mundfuld

Roman alligevel? Bild dig bare ikke ind, det er nogen Roman, lille Ven. Josefas sorte Haar var ingen Roman, men det gik fløjten, lille Ven. En anden Gang skal du ikke spilde en stræbsom Piges Tid, lille Ven.«

286

Hun blev ved at overøse ham med en Regn af forbitrede Skældsord, og Titus gik — det eneste han havde at gøre.

Han vandrede længe, inden han kunde samle sine Tanker. Scenen havde berørt ham pinligt, og han bar i sit Sind et smerteligt Nag over den haabløse Fornedrelse, hvori et Menneske kan synke. Kun et Par Maaneder laa imellem denne Aften og dengang, da han havde glædet sig over at se, hvorledes hun længtes tilbage til sin uplettede Barndom med dens trygge Glæde. Et Menneskehjerte kan forhærdes hurtigere end Skallen paa en Nød. Nu var der ikke andet end Trods og Nydelseslyst tilbage. Og om der end dybest i hendes Sjæl var noget, der blødte, saa havde hendes Følelse udadtil faaet den haardhudede Forskansning, hvorpaa andres Medlidenhed preller tilbage. Skøgens Vaneliv stivner maaske mere end noget andet. Det undertrykker alle blide Stemninger som foragtelige, udvikler det beregnende Instinkt til Skarpsind og gør Kvinden dyrisk som en Hund, der snuser til alt og alle paa sin Vej.

— Titus gik længe gennem Gaderne denne Nat. Han saa' paa det lydløst vuggende graalige Vand i Havnen, han saa' de lange Vinduesrækker stirre som tomme stive Øjne ud over Havnens store Øde. Langt borte blinkede et Fyr, en Gnist, et Glimt fra en fjærn Kyst. Og han tænkte, det 287var det samme Fyr, som ogsaa sendte sit Blink til hende, han havde forladt. Og hans Sjæl blev grebet af en vemodig Længsel. I denne Time sad hun maaske og græd og syntes, Mindet om den svundne Lykke var saa blegt og koldt ved Siden af selve den varme, haandgribelige Lykke, hun lige havde nydt. Han vidste, hun vilde græde, sørge og savne. Og ham vilde hun bebrejde, at han egenkærligt tænkte paa sig selv og foretrak Tilfældets lunefulde Omskiftelighed fremfor den trygge Ro hos hende. Thi hun vilde aldrig helt kunne forstaa hans Tankegang, og det smertede ham saa stærkt, at han til Tider følte en dump Trang til at vende tilbage og sige: Jeg kan ikke leve dig foruden.

Men nej, han vilde jo heller ikke leve hende foruden. Han bar hende i sig, overalt hvor han gik. Erindringen om hende skulde blive Diamanten i hans Sjæl, hvori alt Lys skulde bryde sig og spille. Hendes Navn skulde blive en Duft i hans Bevidsthed, en Duft, der usynlig gennemtrænger og indvirker alt med en sød og sagte Anelse. Mindet om hendes Kærlighed skulde være som en solgennemskinnnet Løvhytte, hvorind han kunde ty i sit Tungesinds mørke Timer.

Mens Titus langsomt gik hjem gennem de sovende Gader, tænkte han paa, hvor mange sorte Nætter han havde tilbragt i denne By, som Taagen 288trykker, Regnen tilsøler, Østenvinden hyler over og Nordens tunge Mørke gør uhyggelig. Han tænkte paa Aftener, da man fryser inden Døre og ikke véd andet Raad end at gaa til Sengs, mens Vinden tuder ned gennem Skorstenen og hviner over Taget; paa klamme, vandpjaskende Aftener, da Lygterne klirrer for Stormens Rusk, saa Flammen danser og sitrer, og Lyspletten flakker vildsomt omkring Lygtepælen og ligesom drukner i det sølede Mørke. Og Titus skjalv for disse Afteners Ensomhed og længtes efter andre blidere Egne.

I Morgen skulde han bort. Han havde hævet de faa Hundrede Kroner, han havde i Sparekassen. Med dem vilde han rejse, saa længe han kunde. Ikke oftere skulde han slide Bibliotekets knirkende Trapper eller gennemisnes af de kolde klamme Folianter.

Han tænkte paa sine mange gamle Kammerater. De var snart alle spredte over Landet; de havde »nedsat sig«, som det hedder, en som Læge langt ude i Heden, en anden som Sagfører, en tredie som Skolebestyrer, osv. Selv Jakob Trane var bleven »sat« og tænkte paa Bryllup; han havde ladet sig ordinere og var bleven personel Kapellan i deres fælles Fødeby.

Kun Munk havde ikke sat sig ned noget Sted. Han havde igen pakket sin Malerkasse sammen 289og var rejst til Paris, Experimentmagernes og Lykkeriddernes evige Stad. Han vedblev at være »søgende«. Han søgte den store Kærlighed og blandt mange andre Ting et »Hoved« til sin Eurydike.

Titus følte en indre Tilfredshed over ligeledes at have revet sig løs. Han drog kun et lille Suk, da han pludselig kom til at tænke paa sin Ven Holger. Han mindedes hans nervøst energiske Ansigt og kunde i dette Øjeblik se ham sidde ene, bøjet over Nodepapiret, mens Kone og Barn sov den sunde Søvn ved Siden af. Hvem kunde vide, om ikke han havde valgt den bedste Del?

290

Titus' Sparepenge varede ikke længe. Han gik i Berlins Labyrinth af Gader med et Kort som Ledetraad, hvorpaa Museer og Slotte var mærkede som røde Maal. Han naaede ikke ud over denne By. Han fordybede sig i dens Samlinger og var lige ved at drukne i sine Studiers Grundighed.

Ellers oplevede han intet af Betydning, ikke andet end den Sum af smaa Sanseglæder, som et modtageligt Sind finder overalt. Men han længtes meget, med og mod sin Vilje. Der var Tider, da han syntes, at han havde baaret sig ad som den Dosmer, der smider en Guldklump for at snappe efter en Lygtemand.

Tillige voxede Naget bestandig i hans Indre. Der var noget, der ligesom drog ham tidlig og silde. Han grublede meget over Begrebet Pligt og fandt ud, at dét Nag, han altid følte, var Samfundets vældige Avtoritet, som krævede sin Ret. Han følte sig som en Desertør, der ser sig selv blive eftersøgt i Aviserne.

291

Vel havde han revet sig løs fra sit regelmæssige Arbejde, men dermed var han ikke Samfundsforpligtelsen kvit. I sig selv følte han et dumpt Ansvar. Der var noget, som kaldte og kaldte — ikke udenfra, men fra Dybet af hans eget Sind. Der var noget stort og tungt, der havde Tag i ham, en enevældig Kraft, der vilde absorbere hans egen, og med en ejendommelig Gysen forudføjte han, at den Stund maatte komme, da ogsaa han vilde blive trukket til af Samfundets uhyre Korallrev for som alle andre at beklæde en lillebitte Plet, hvor han skulde leve og dø.

— Sidst i September var hans Penge slupne op. Han havde gjort nogle Forsøg paa at skaffe sig Fortjeneste, men uden Resultat. Han var da nødt til at vende hjem som den forlorne Søn. Uden større Selvovervindelse skrev han til sin Fader et Brev, hvori han stillede den Livsbetragtning, der havde drevet ham bort fra hans faste Stilling, og som forøvrigt ikke var Faderen ganske ubekendt, i det gunstigste Lys og meddelte, at han vilde komme hjem med det første, — han sagde ikke Dagen bestemt, men bad, om hans gamle Værelse maatte staa rede til ham.

En mørk Høstaften stod da Titus ved Kupévinduet og stirrede ud mod sin Fødeby, som han snart skulde se paany. Der var i ham en egen forventningsfuld Glæde til Gensynet, saadan som 292han havde følt, hver Gang han forhen vendte hjem til Ferien. Hjemveen havde knuget ham med de mange navnløse Savn, han længtes efter sin gamle Fader og glædede sig til at gøre ham glad.

Toget rutschede forbi den store Indsø, hvis Bredder dannedes af nøgne høstede Bakker. Vandet laa saa stille, at alle Høstaftenens klare Stjerner spejlede sig i Fladen. Naar et flygtigt Vindpust krusede Søens Spejl, kastede de haarfine sitrende Ildlinier hen over Vandet.

Dernede kom den lille By ham i Møde som en sort og sovende Flok Huse. Der var ikke andet Lys at se ond Stationens fire Lygter.

Titus lod sit Tøj blive staaende og gik ind til Byen. Han slog ind paa den lange Hovedgade, der laa som en bred og brolagt Landevej med lave Husrækker paa begge Sider.

Klokken var kun elleve, og dog laa Byen allerede i dyb Slummer. To lysende Vinduer til højre og et til venstre antydede lige Gadens Retning, ellers laa Husene mørke og tavse som to Rækker sovende Køer paa en Mark.

Titus mødte ingen. Hans Fodtrin lød stærkt paa den ujævne Stenbro og kaldt et svagt skingrende Ekko frem. Langt borte lød en Harmonikas klynkende Toner. En lille Hund gøede bag en lukket Dør af Harme over, at nogen Fredsforstyrrelse vovede at gaa paa Gaden. Fra Hotellets Skænkestue 293faldt en Lysstribe ud ad et aabent Vindue, og man hørte Billardballers smækkende Krokade. I Distriktslægens Dagligstue var der Lys, og Pianoets Toner havde forsamlet en Skare andægtig tavse Tilhørere udenfor, — Tjenestepiger, Karle og andre, der hævder, at Natten er deres egen.

Ellers mødte Titus ikke en Sjæl, før han naaede sit gamle Hjem. Han gik bag om Haven, smuttede over Stakittet, over Græsset, som han følte plaskvaadt af Dugg om sine Fødder, og ind ad den uaflaasede Gaarddør. Han lyttede en Tid; men da alt var slumrende stille, listede han sig op ad den knagende Trappe, fandt uden Tøven Nøglen, der altid laa over Dørkarmen, og lukkede sig ind i sit gamle Gavlkammer.

Luften kom frisk fra Vinduet og lugtede syrligt af Grønt. Sengen var i Stand, Lysene paa Bordet med Tændstikker ved Siden.

Saa tændte Titus Lys og saa' sig genkendende om i det lille Kammer, der havde set hans Barndoms stille Flid og hørt ham nynne Barndommens selvkomponerede Senge. En stor Buket Skabioser var et tavst Vidne om, at den gamle Pige, Kirstine, ventede den unge Herre, hvad Dag det skulde være.

Titus lænede sig langt ud af Vinduet og saa' i Nattens Skyggemørke den Udsigt, han kendte i alle Belysninger: de tykke Kastanier udenfor 294Latinskolens brede Kolos med to Rader stive Vinduer og et tre Alens Plankeværk om Legepladsen; Raadhuset med Spir og Vejrhane og den lille »lukkede Tarm«, fra hvis

Ende en Stump af Søen plejede at blinke til ham og give hans Blik fri Flugt over til en lille skovklædt Ø.

I denne By stod Tiden stille. Jærnbansen bragte fra Hovedstaden og »Verden« ikke andet end et Par Aviser, og de blev tilbørligt censurerede, inden deres Nyheder blev Læserne serveret i Byens lille Sprøjte. Byen sov denne Aften, som den havde sovet alle Aftener tilforn. Saa fredelig var den, at Køerne af sig selv gik hjem fra Marken i Skumringen og af sig selv fandt ind i deres respektive Baase. Brandmajorens Høns nippede ved højlys Dag Fuglegræs paa aaben Gade, og Politimesterens kalkunske Hane spankulerede pludrende om udenfor Raadhuset paa samme Tid, som de 7 velvise Fædre pludrende drøftede Stadens Velfærd inde i Byraadssalen for lukkede Døre og aabnede Vinduer. I denne By var Borgerforeningens Bal Sæsonens største Begivenhed, og Adjunkt Sprogø's Foredrag i den konservative Klub over den danske Litteratur »Guldalder« den allerfineste Æstetik.

I denne lille By havde hans Fader i 30 Aar foretaget sin daglige Embedsvandring fra Hjemmet over Torvet til Katedralskolen, og Dag ud og Dag ind havde han tærpet Naturhistorie ind i en hel 295Menneskegenerations mer eller mindre tykhovedede Individuer. Titus mindedes med et vemodigt Smil, hvor træt han kunde se ud i Timen, og hvor tragikomisk hans Fortvivlelse kunde være, naar han bankede Bogen i Haanden og trampede en drævende Hexametertakt til den ideligt gentagne Formaning:

»Kan du da ikke faa ind i dit torskepandede Hoved?«

I denne lille By havde hans Fader trællet sig gammel og graa og furet sig dybe Rynker til om Mund og i Pande. Og dog havde han bevaret et Par skønne, klare og frie Øjne, der havde Vismandens stille dybe Tænksomhed. Hvor ofte havde Titus ikke undret sig over, at hans Fader kunde være saa behersket glad, saa overlegen, saa fordomsfri.

Raadhusuret slog sine klemtende Slag — først elleve lange, saa to korte — det skulde sige halvtolv. Han saa' ned ad Gaden, hvor det sidste Lys var slukket. Og nu laa Byen saa stille, som var det en By i Ruiner, der havde slumret i tusinde Aar. Stilheden var endogsaa mere stille end Nætterne i Lindevangsskoven. Thi dér havde Træerne en dæmpet Mumlen; men her var der saa lydløst tyst, at to Faarekyllinger kunde fløjte Duet fra den ene Ende af Gaden til den anden, skønt Gaden var en Fjerdingsvej lang.

296

Saa gik Titus i Seng efter til de stille Stjerner at have hvasket et ømt Godnat, som de kunde bringe videre til hans Erindrings Madonna.

— Om Kirstine, den gamle Pige, havde hørt Titus gaa op ad Trappen den foregaaende Aften, eller det blot var en Anelse, som drev hende, nok er det, at hun ved 9-Tiden næste Morgen stod ved hans Seng med Kaffebakken, saaledes som hun altid plejede at staa den første Fiermorgen. han var hjemme.

Hun baade græd og lo ved at se ham igen, uden at han var »kommen til Skade«, som hun sagde. Herregud, hun syntes endogsaa, at han var kommen til at se mere frisk og munter ud end før. For hun vidste godt, at »den unge Herre havde Hang til at tro, det var en Lykke altid at gaa og føle sig ulykkelig til Mode.«

»Adjunkten er paa Skolen,« sagde hun forstaaende, da Titus saa' paa hende og nikkede mod den aabenstaaende Dør. »Herregud, den unge Herre skulde blot vide, hvor Adjunkten har græmmet sig i al den Tid. Der kom jo Brev derinde fra Biblioteket, at den unge Herre ikke vilde passe sin Plads eller hvad det var, men var bleven helt væk med det samme. Og Adjunkten rømmede sig tre Gange saa tit, som han plejer, og paa en meget skrappere Maade. Det var da en 297Guds Naade, at den unge Herre skrev og kom igen.«

Titus smilede ad hendes Snak. Da hun var gaaet, klædte han sig langsomt paa, seende ud af Vinduet. Jo ganske rigtigt: Politimesterens kalkunske Hane spankede som sædvanlig om paa det græsgrønne Torv, og to af Brandmajorens Høns benede i strakt Karriere midt ad Gaden, hidkaldte af Hanens Kluk, der antydede, at den havde fundet noget spiseligt udenfor Apotekerens Port.

Solen skinnede gennem den klare skarpe Luft; den lille Stump Sø for Enden af den lukkede Gyde var mørkeblaa med friskt Skum inde ved Bredden. Gennem Latinskolens aabne Vinduer hørte han Bøster summe fra 5te Klasse.

Titus gik ned gennem Haven, der perlede af Dugg. Nasturtierne krøb langs Stakittet med stærktgrønne Blade, med flammegule og vinrøde Blomster. Ørentvistene løb ud og ind i Georginernes hvide, pibekrusede Blomster. Spindelvæv — Edderkoppernes natlige Arbejde — var hængt til Udstilling paa alle Buske og Plantestængler, besatte med store, bristefærdige Duggdraaber. Og inde over Græsset blinkede Lyn fra Masser af Duggdiamanter i grønne, røde og regnbuefarvede Lystre.

Og Titus aandede dybt og sundt i den klare Formiddagsluft. Søen myldrede af smaabitte blinkende 298Bølger, der alle rullede smilende mod ham og ligesom nynnede en Stump af hans Barndoms uskyldige Sange: Lille Guds Barn, hvad skader dig? Og Fluerne summede omkring ham, Duerne kurrede og strøg ud over Søen til den modsatte Bred for at nippe Korn paa den høstede Mark Fiskene slog med Halen i

Vandskorpen, inde i Nabohaven pjaskede Ænderne sig i en staaletraadshegnet Vig af Søen. — Det hele var saa gammelt og dog saa nyt, at Titus følte sig ganske oplivet. Hvor havde han ogsaa kunnet glemme, at Naturen ikke som Menneskene gentager sig selv fra Dag til Dag, næppe nok fra Aar til Aar. Og det var netop dette, det kom an paa — ikke at gentage sig selv.

Efter Frokosten, som Titus nød alene, gik han sig en lang Tur i Skoven omkring Søen. Han følte den lange Række af smaa forfriskende Glæder, som Gensynet med en kendt og kær Natur vækker til Live. Skoven havde stærke solbrunede Farver og var skøn som en moden Kvinde, der for sidste Gang lader sine Lemmers svulmende Fylde præge sig i Gevandtets gennemsigtige Svøb; der dufter af stærkt og sydende Blod, uden sødlig Blomsterparfumer, uden Pudder, uden Sminke, kun med Legemets egen Lugt som af modent Korn. Og denne Natur havde ventet 299 paa ham for at give ham det sidste Favntag, der skulde holde ham fast.

Enkelte gulnede Blade dalede fra Træerne ned over ham som for at kranse den hjemvendte, den længe savnede. Hans Fod stødte af og til paa en lille lysebrun Svamp, der skør knækkede over og gemte sig i Græsset. Hans Skridt gav en dump Lyd paa den fugtige Bund og skræmmede en Hare op, der havde ligget under Skovbrynets lave Krat, men nu i lange Sæt hoppede ud over en Runkelro-Mark.

Titus var længe borte, og da han igen nærmede sig Byen, smilede han af sundt Mod og havde Dristighed nok til at gaa gennem den lange Hovedgade.

Aldrig havde den lille Bys komplette Mangel paa Liv slaet ham saa stærkt. Det var, som den altid laa og sov til Middag. Butiksdørene stod aabne ind til tomme Interiører, hvor i det højeste en Kræmmerdreng døsede med begge Arme og Hoved støttet mod Disken. Undertiden løftede han Ansigtet for at se, hvem der kom gaaende ad Gaden. Hist og her kom et Ansigt til Ruden for at betragte Tirus, den forlorne Søn, der fremdeles gik saa vigtig forbi uden at hilse. En velnæret ung Dame, Postmesterens Datter, skyndte sig med ophovnet Kind ind ad Porten til Hotellet, hvor en tilrejsende Tandlæge to Gange hver Uge 300 residerede for at trække Byens daarlige Tænder ud. Byen havde ikke engang nogen stabil Dentist. Langt nede i Gaden skinnede det gamle Postbuds røde Frakke, som han trissede over til Postkassen paa Manufakturhandler Henningsens Hjørneste; besindigt lakkede han op, tog Brev for Brev, læste Udskriften og lagde dem i sin sorte Taske, fem — sex i det hele. Langs ad det brede, græsbeograede Fortov kom Byens største Pengematador, Brændevinsbrænder Pram, skridtende i sit sædvanlige Negligé, Morgensko og lang Pibe paa Vej til Hotellet for at nyde sin Eftermiddagskaffe og spille et Parti Karoline med Gæstgiveren. Overhovedet var der næppe den Borger i Byen, uden at Titus med sit aargamle Kendskab til dens regelmæssige Liv kunde regne sig til, hvad han i Øjeblikket tog sig for.

Jo, nede fra Præstegaardshaven kom et sort Ornat vandrende. Det hørte til de uberegnelige Tilfælde. Det gik midt ud ad Gaden med lange flotte Skridt og svang et sort Futteral i den venstre Haand. Den højre havde travlt med at hilse til begge Sider paa de Ansigter, der lod sig til Syne i Vinduerne.

Titus stod stille og saa' Ornatet nærme sig. Han tog ikke fejl. Det var Jakob Tranes lange fejende Skridt. skægget var voxet stort og havde allerede faaet et præsteligt Snit, som i Forbindelse 301 med den bredskyggede bløde Hat gav ham Udseende af i al Evighed at have været udset til Sjælebyrde. Hvor var den flotte Bonvivant bleven af fra Giggens ophøjede Sæde?

Pastoren genkendte ogsaa Titus og gav ham akkurat den samme Hilsen, som Urmager Sørensen lige havde faaet. Han veg ikke et Skridt ud fra Gadens Midtlinie, som han hele Tiden havde fulgt, men gav Titus et næppe mærkeligt Vink med Haanden. Halvt mod sin Vilje fulgte Titus med.

»Velkommen, du Gamle. Glæder mig at se dig. Du maa gaa med. Jeg kan ikke staa stille her paa Gaden, da alle Folk ser, jeg er ude i Embedspligt. Jeg skal berette en gammel Kone bor ude paa Møllevejen. Du forstaar nok. Hun kan ikke vente. Tjen mig i at følge mig. Jeg vil gerne passiare med dig.«

Jakob Tranes Stemme lød klar og rolig. Hans Ansigt havde bevaret sit selvtilfredse Smil, og han følte sikkert sin egen Værdighed, som han rettede sin bøje Figur under Præstekjolen og velvilligt hilsede selv paa den mindste lille Pige, han mødte.

»Naa, lille Tit, bar du været ude at slaa Volter. Du har nok gjort den Gamle Knuder. Oprigtig talt, min Ven, jeg har længe Ønsket for dig, at du maatte rende Hornene af dig. Du 302 skulde have begyndt lidt tidligere saadan som jeg og andre. Ak ja, du aner ikke, hvor behageligt man føler sig til Mode, naar man endelig er kommen til Ro i en smuk og nyttig Livsopgave. Og jeg forsikrer dig, at jeg er glad for, at jeg benyttede Tiden til at se Livets Skyggesider, saa jeg ikke kom til min ansvarsfulde Gerning uden Erfaring, uden Indblik i Menneskelivets Jammerlighed. Jeg kender Livet, min Ven, og jeg har betalt det dyre Lærepenge. Men det kommer igen altsammen. Gør som jeg, kære Ven, og slaa dig ned jo før jo heller. Du skulde vide, hvor stolt man kan føle sig ved at være en af Støtterne i den By, hvor man selv for knap en halv Snes Aar siden gik som en sølle Skoledreng. Og vær du glad, at du ikke blev Præst, min Ven. Det er en tung Gerning. Jeg var næsten syg de første Gange jeg skulde staa foran Ligkisten og prædike. Det er en ækel Stank. Men man vænner sig til alt, ikke sandt? Jeg var saamænd lige ved at græde de første Gange af

Rørelse. Nu taler jeg med Vemod og dog saa fast i Tonen. Tænk, hvad jeg ser af Elendighed, kære Ven. Du gør dig intet Begreb. Omtrent to Lig hver Uge; dem lader gamle Pastor Mikkelsen mig besørge alene. Og saa Sygebesøg og Barnedaab — Bryllupper er snart det eneste, Pastor Mikkelsen kan magte endnu. Men jeg bliver næsten altid inviteret 303alligevel. For Menigheden holder meget af mig, kære Ven. Og jeg tror ogsaa, jeg tør sige, at jeg gør min Pligt. Ak du gamle, kære Ven, hvor det gør godt at se dig igen. Hvor du ser bleg og spagfærdig ud. Du skal lade være at gaa og gruble evig og altid, kære Tit. Du skulde tage overtvært og søge Pladsen ved Latinskolen. Man kan udmærket leve her, saa faar al Sentimentaliteten Ende. I en saadan By er man noget. Ja, undskyld du, dør ligger Huset henne. Bliv nu ikke vred, at jeg siger du skal gaa. Men jeg vil gerne forberede mig lidt paa Øjeblikkets Alvor, og det ser ogsaa bedst ud, at jeg kommer alene. Farvel, farvel du, og kom med det allerførste og besøg mig. Min Kone vil ogsaa blive glad for at se dig. Du skulde gifte dig, du, og det snarest. Farvel, farvel!« — —

304

XXV.

Da Titus langt om længe lukkede Døren op til sin Faders Studerekammer, var han underlig tung om Hjertet.

Det var, som han aabnede Døren til sin lange stille Barndom og hørte tusind kendte Røster hviske fjært borte.

Først kom denne skarpe Lugt af Benzin og Sprit og hele den mugne Duft af allehaande zoologiske Præparater. Paa den ene Side de mange brede Bogreoler, paa den anden de tre gultmalede Skabe med 22 Skuffer i hvert, alle forsynede med paaklistrede Etiketter udenom Udtrækningsringen. En Række hvidgule Kranier øverst saa vel paa Skabene som paa Reolerne. Under Vinduet det lange umalede Fyrretræsbord, som altid var opfyldt af Spilebrædder, Korkskiver at Form som Skosaaler, smaa Glasklokker med Mos og gamle Biller, der skulde fugtes bløde, Insektkasser, Knappenaale, Pincetter og en Mængde andet smaat Metalværktøj. Reagensglas med 305brune, glasurskinnende Pupper hængende ved en Bladkvist, et lille Bassin med Halepadder og Salamandere og en hel Række Spirituspræparater opfyldte Vindueskarmen. Og udenfor: Havens irgrønne Efteraarsfarver, en Busk med store vaade Roser og gennem Frugttræerne Udsigt over den marineblaa, krusede lille Sø.

Titus blev staaende ved Døren og saa' det hele Billede paa ny, som han havde set næsten uforandret i en Snes Aar, kun med Tilvæxt af et Skab efter en hel Række Aar.

Hans Fader laa og sov paa den gamle haarde moirébetrukne Sofa. Over den hang et eneste gammelt Kobberstik, der viste Buffons klare smukke Ansigt, hans guldbroderede Dragt og det sorte Ordensbaand krusende sig om Halsens hvide Kniplingskrave.

Titus saa' paa sin Faders sovende Ansigt. Søvnens har ogsaa det tilfælles med Døden, at den slapper alle Træk og gør de gamles Udtryk endnu ældre, endnu mere forvasket. Han følte en underlig Trang til at græde, som han saa' paa dette gamle kære furede Hoved. Saa satte han sig stille hen ved Vinduesbordet og stirrede ud i Haven.

Af nogle tunge Suk forstod han, at Faderen vaagnede; men han blev siddende i uforandret Stilling og hørte, hvorledes han rejste sig i Sofaen 306og efter at have sundet sig kom gaende frem, indtil han lagde sin Haand paa Titus' Skulder.

Titus vendte sig ikke om, men Faderen bøjede sig ned over hans Ansigt og saa' ham ind i Øjnene. Og Titus undrede sig over, saa klare og dybe disse Øjne var, og saa stærkt de trængte ind i hans egne. Og i det længevarende Blik, de sendte hinanden, udvexledes der tusind Bebrejdelser og tusind kærlige Tanker.

Saa strøg Faderen Titus over Hovedet med sin haarde Haand og mumlede halvhøjt:

»Du slemme, slemme Dreng, du dovne Dreng, du taabelige dovne Dreng.«

Og saa lysnede der et drillende Glimt i den Gamles Øjne, og han sagde:

»Ja, vidste jeg ikke nok, du vilde komme hjem til Reden, naar du var sulten. Sulten, du taabelige Vanemenneske, sulten er du hver Dag og flere Gange om Dagen. Sove gør du hver Nat og staa op hver Morgen. Og du, som ikke engang kan undvære Mad eller Søvn. Du vil drive og blive en Vanedriver. De værste Vanemennesker er dem, der driver. Du, som bilder dig ind, at du har en god Forstand, du kan ikke

engang se, at der er Forskel paa at være et Vane menneske og et Pligtmenneske. Til en meget betydelig Grad er og maa vi allesammen være Vanemennesker; 307men vor Pligt burde aldrig blive os en Vane.«

Den Gamle begyndte at gaa op og ned ad Gulvet. Titus kendte denne hans Maade at komme i Aande paa. Han afbrød ham ikke med et eneste Ord.

»Kan du da ikke forstaa, du store dumme Dreng, at det er noget Snak med dette, du skrev, at hele Livets Kunst er at tilhøre sig selv. Du skal netop tilhøre andre, ser du, elske udenfor dig selv skal du, elske Menneskene og Naturen, saa finder du bedst dig selv. Du, som dog har læst dine Klassikere, du har ikke begrebet Goethes vise Ord, at kun den fortjener Friheden og Livet, som daglig maa erobre Friheden. Jeg vil se hele den moderne Ungdom hængt med alle dens Skrupler. Hvad kan det nytte, at I rigtigt erkender, at al Moral er vilkaarlig, og at ingenting er absolut godt eller absolut ondt. I Verden maa man tage Parti, og den, der vil leve med, maa i det mindste have frelst Pligtfølelsen, Menneskekærligheden ud af det Troja, ved hvis Brand de andre Guder gik til Grunde.

Kun den er vis, som har en Vilje; men kun den en Vilje har, der noget ret alvorligt vil, som klart erkender ét for godt og ét for ondt.

I skal lade være at skraale op med jeres Krav paa Frihed; Frihed er ikke noget, de ydre Forhold 308kan skaffe jer, det er noget, I kun kan give jer selv, og som slet ikke kommer den politiske Frihed ved. I maa gerne stræbe efter at reformere, men I maa ikke glemme, at den største Reformator i Virkeligheden er den, der reformerer sig selv.

Der kommer en Tid, min Dreng, da al den Frihed, Samfundsformerne byder én, kun er nominel og for intet at regne i Sammenligning med den, man har vundet i sig selv, den Frihed, at kunne undvære alt dét, de andre kalder Frihed og skriger paa som paa en Livsbetingelse. Den Frihed, man daglig erobrer sig, der kommer som en stille Skumring efter Dagens blændende Sol og Dagens øredøvende Vaas, en Skumring, i hvilken Sjælen bevinges af et Suk mod det højeste, hvortil Menneskenaturen kan naa, mod dét, som ikke er fra i Gaar eller i Dag, men fra al Evighed af. Saa synes man at skimte en stor forjættende Mening i det meningsløse, at høre en Verdens-Harmoni, der klinger fra Klode til Klode. Den Frihed, jeg har til at nyde Glæder, som de mange ikke kender og ikke forstaaer, men sparker til som til Jordklumper, der dog rummer Guld.

Du skal ikke tilhøre dig selv, lille Titus, men tilhøre de evige Magter, der er virksomme i dig, som de var det i Sokrates og Spinoza. At føle et Pust af Menneskeandens Triumf, der bliver sig 309selv lig til alle Tider, at lægge sin Skærv, sin Flid, sin Gransken, saa ringe dens Udbytte end er, paa dét Alter, hvorpaa alle Jordens største, stærkeste og reneste Aander har ofret — det er den bedste Lykke, du kan vinde i dit Liv.

Slaa dig ned, min Dreng, og vær bare ikke bange for at forsumpe. Tør du for Alvor sige, at jeg er forsumpet, jeg, for hvem Naturen er hellig og styrkende og befriende og evig ung? Du kan le ad mit ringe Arbejde, om du vil, naar du ser mig spile Flueben og Følehorn ud; men mit lille Arbejde har ogsaa sin Betydning, og af Sind er jeg mindst lige saa ung som du.

Man behøver ikke at staa i Stampe, fordi man binder sig, min Dreng. Man træder ind i et nyt Stadium, der medfører nye Muligheder i et uoverskueligt Perspektiv.

Du vil aldrig risikere at blive, hvad du forstaaer ved et Vanemenneske, saa længe du staaer i Fortrolighedsforhold til Naturen. Og Naturen kommer du bedre i Tale her i denne lille luftige Krog end i den stinkende Hovedstad. I Aften gaar vi begge to over og taler med Rektor. — Det er sandt, her ligger to Breve til dig, som ad mange Omveje er naaede hertil.« — —

Ved Solnedgang laa Titus og drev med Baaden langt ude paa Søen. Naturen havde atter fanget 310ham i sine stærke Arme og gydt sin milde, lydløse Ro i hans Sind. Han følte sig til Mode som den, der længe har vandret i trange Gaders osende Gaslys og fundet Stjernerne paa Himlen saa underligt blege og matte, men som endelig naar ud paa aaben Mark og til sin store Glæde opdager, at her er Stjernerne større og klarere end derinde i Byen, hvis kunstige Lys tog Magten fra deres Straaler.

Paa sit Bryst bar han de to Breve fra Dora. Han havde ikke brudt dem og følte et Øjeblik Lyst til at kaste dem i Søen. Hvad Bud kunde de bringe ham andet end Længsel og Savn og en kaldende Røst? Der kunde allerede ikke længer gaa Bud fra ham til hende. Hans Erindring havde apoteoseret hende, og hans Erindrings Madonna skulde ikke igen have Livets Kød og Blod. Hans Kærlighed skulde aldrig visne, thi Mindet er det eneste, som ikke visner.

Og dog beholdt han Brevene, og han følte enkelte Øjeblikke den Dobbeltthed i sin Sjæl, som han ogsaa havde mærket før, da Faderen talte til ham: at han var ved at gaa paa Akkord og dog troede at kunne slippe uden om Akkordens Tvang. Saaledes var der dybt i hans Hjerte en ulmende Lyst til at bryde Brevene og beruse sig i denne Stemme fra Livets og Kærlighedens jordiske Land. Han forudsaa', at naar Aftenen kom, vilde Længslen 311gribe ham og Doras Kalden faa Magt over hans Selvherskervilje.

Titus var ved at forsone sig med Livet.

— Han havde taget Sejlet ind og lod Baaden drive for Strømmen. Han lagde sig forude i Stævnen og stirrede mod den stærke glødende Sol.

Tag mig, I syngende Vover,
og hær mig i Vesterled bort.
Bag de skumrende Skove
stiger Natten saa sort.
Bakkernes bløde Bølger
vugges bort i det Fjærne,
over dem tændes en stille
gyldenttindrende Stjerne.

Langsomt stævner jeg fremad
over det klukkende Vand.
Solens svindende Lue
er som en Støtte i Brand,
en Støtte, der viser mig Vejen
gennem Tankernes Ørk:
O Sol, hvor vilde foruden
dig min Sjæl være mørk.

Her i min Baad jeg knæler
vendt mod dit Himmellys,
gennem hver inderste Fiber
skælver dit hellige Gys.
Sol, du elskede høje,
Sol, du daarende varme,
du slutter den hele Klode
i moderligt milde Arme.

312

Sivskovens Kroner lysner
blankt af en glinsende Bræm,
Rønnens gnldrøde Klaser
funkler langs Bredden frem.
Og i mit duggede Øje
skinner din gyldne Gnist,
Sol, du elskede høje,
skin du baade først og sidst.

Skin, naar mit Hjerte sig aabner
og drikker al Verdens Duft,
skin, naar min Sjæl sig lukker
over Drømmenes Luft.
Skin, naar mit Hoved sig rejser
i svulmende Menneskemagt,
skin, naar i Dødens Hvile
mit Legem har træt sig strakt.

Sol, du glødende Øje,
Ørkenens Søn har du set,
naar han knæled mod Aften
og mindedes Guds Profet.
Du stærke straalende Øje,
som gaar gennem Natten frem,
er dog kun et Blink fra det store
evige Lysets Hjem.